

VIÊN GIÁC

SỐ NR 211 TẠP CHÍ CỦA KIỆU BÀO VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỰ NẠN TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnamflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland
PL. 2.559 NĂM THỨ 36 - THÁNG 2 NĂM 2016 JAHRGANG 37. FEBRUAR 2016 - AUSGABE IN VIETNAMEISCH

Tân niên
Bình Thân
2016

Năm nay thời tiết thay đổi bất thường, mới giữa tháng 11 tuyết đã rơi khắp nơi rồi dừng, đến mùa Giáng Sinh mọi người đều mong chờ tuyết sẽ mang đến niềm hỷ lạc, nhưng tuyết vẫn vắng bóng trên khắp lục địa Âu Châu này, mãi cho đến đầu năm dương lịch những cơn gió lạnh mới mang theo nhiều giá buốt, khiến cho tuyết bị đông đá. Thế là những ước mơ của con người cũng bị đóng băng theo.

Nhìn tổng quát về nhiều lãnh vực trên thế giới trong năm 2015 và triển vọng tương lai cho năm 2016 này, khiến chúng ta phải tự vấn lương tâm hơn là những niềm hy vọng. Vì lẽ chiến tranh, hận thù, bạo động, động đất, lụt lội, nghèo khó đã đương và sẽ hiện diện khắp nơi trên quả địa cầu này, nếu chúng ta không biết dừng lại. Điều căn bản là con người có biết thể hiện tấm lòng Từ đối với chính mình và tha nhân hay không? Hay là chúng ta vẫn luôn bám lấy tư ngã và sự chấp thủ của mình, để từ đó những khối tham, sân, si và thù hận cũng sẽ đông đặc lại như những tảng băng nơi miền băng giá kia. Như vậy bao giờ mới được vỡ tung ra, nếu chúng ta không tự có một năng lực phi phạm, mạnh hơn sự đông lạnh của tâm thức, thì chúng ta mới mong thoát ra khỏi những vỏ bọc tự kỷ ấy.

Từ những chính trị gia cho đến những thương gia giàu có, ai ai cũng nói đến một kế hoạch, một kế sách, một đường lối rất hay khi ra tranh cử, nhưng có mấy ai thực hiện trọn vẹn được những lời hứa kia, khiến cho con người mất đi lòng tin vào những đảng phái lãnh đạo quốc gia rất nhiều. Duy chỉ có một số chính trị gia rất ít ỏi trên thế giới này như Bà Thủ Tướng Merkel của Đức hay Tổng thống Hollande của Pháp hoặc một vài nước Âu Châu khác đã dang rộng tâm tay để đón tiếp hơn một triệu người tỵ nạn đến từ Syrien và các nước đang bị chiến tranh; nhưng đồng thời cũng có những phong trào bài ngoại thật khủng khiếp, như chưa bao giờ từng xảy ra chỉ riêng tại nước Đức này. Do vậy ta có thể kết luận rằng: tình thương, sự thù hận vẫn xen lẫn với nhau, nếu chúng ta không biết chọn lựa thì chính nó, những vũ khí tâm linh này sẽ làm chủ chúng ta, nếu một trong hai sự kiện ấy mạnh hơn. Vì thế Tạp chí Times của Hoa Kỳ đã bình chọn Bà Merkel là „Người Của Năm 2015“. Đó là một niềm hãnh diện của dân tộc Đức, nhưng cũng là cái gai của những người bảo thủ và theo chủ nghĩa cực đoan. Hy vọng rằng: „Tình thương sẽ chiến thắng những tư kỷ này“.

Tôn Giáo sẽ làm được gì trong hoàn cảnh như thế này của thế giới? Dĩ nhiên là mỗi Tôn Giáo sẽ thể hiện cách ứng dụng lời dạy của những đấng Giáo Chủ của Tôn Giáo mình vào cuộc sống hằng ngày cũng như sự suy nghĩ và những hành động chân thật qua sự hành trì và sự ứng dụng những tinh hoa của Tôn Giáo mình vào xã hội. Đó mới chính là điểm then chốt để

như là những chiếc chìa khóa có thể mở toang những cánh cửa vô minh, tội lỗi mà con người vẫn đang khép kín qua những sự cố chấp để bảo vệ những tự ngã của chính mình.

Khi nào thì chiến tranh, hận thù chấm dứt? Câu hỏi này không khó trả lời là: „Nếu con người biết dừng lại những tham sân tật đố“. Sự giàu nghèo chênh lệch quá nhiều, sự tham nhũng, sự kỳ thị chủng tộc, sự thôn tính những dân tộc thiểu số, sự bất quân bình về giới tính, sự dốt nát vì nạn mù chữ v.v... đây chính là những nguyên nhân mà những nhà Tôn Giáo, nhà Xã Hội học, nhà Giáo Dục học không thể không quan tâm đến; nhưng theo Phật Đạo thì không ai giúp đỡ cho chúng ta hơn là chúng ta tự giúp mình để thoát ra khỏi những buộc ràng, vốn không có biên cương ấy.

„Ở đây, bây giờ“ là những gì cần thiết nhất mà chúng ta cần phải giải quyết, vì ngày mai vẫn chưa đến. Câu Phật hiệu “Nam Mô A Di Đà“ hay sự cầu nguyện hoặc niệm đến danh hiệu của các vị Bồ Tát hoặc niệm theo Kinh An Bang Thủ Ý vốn đã có từ thời Đức Phật v.v... vẫn là những điều căn bản cần thiết cho tất cả mọi người trong lúc này. Chỉ có sự cầu nguyện và duy chỉ có điều này mới làm cho tâm của ta an ổn. Nếu trên thế giới này có nhiều người cầu nguyện cùng một lúc thì thế giới này sẽ nhanh chóng đổi thay với hướng thiện lương. Sự cầu nguyện tuy không có hình tướng, nhưng là một sức mạnh tâm linh mạnh hơn cả súng đạn, xe tăng hay thiết giáp, vì bạo lực không thể giải quyết được chiến tranh để tìm con đường Hòa Bình; duy chỉ có tình thương mới dập tắt được những ngọn lửa hận thù. Đó là sự tranh đấu cho một nền độc lập của Ấn Độ do Thánh Gandhi chủ xướng năm 1948. Đó là con đường Hòa Bình của Đức Đạt Lai Lạt Ma thứ 14 đang hướng dẫn chúng ta. Đó là cuộc cách mạng vô tiền khoáng hậu, không bạo lực để đập vỡ Bức tường Ô nhục Bá Linh vào ngày 9 tháng 11 năm 1989.

Tàn Thủy Hoàng của Trung Hoa, Thiên Hoàng Hirohito của Nhật Bản, Hitler của Đức v.v... đã xây mộng đế vương cho một thế giới không bờ cõi của một thời trong quá khứ, bây giờ chỉ còn là những lời oán than, nguyên rủa của con người. Kế đến là những chế độ độc tài, quân phiệt hay chủ nghĩa cộng sản cũng đã ngự trị tại Âu Châu này suốt 70 năm qua hay ngày nay vẫn còn ngự trị tại Á Châu như Lào, Triều Tiên, Trung Hoa và Việt Nam để một ngày mai cũng sẽ mai một và những hình ảnh độc tài đảng trị ấy cũng sẽ là những vết nhơ của lịch sử truyền lại muôn đời cho ngàn sau. Những hình ảnh ngày xưa không đủ để thức tỉnh những con người đầy tham vọng của ngày nay, chẳng hay đó cũng chỉ vì vô minh nghiệp chướng và tham vọng cá nhân, nếu họ không thức tỉnh và không biết dừng lại thì cái Quả cũng sẽ phải trả như những gì lịch sử đã xảy ra trên thế gian này mà thôi. Tất cả mọi việc, dầu có thể sai hay có thể đúng ở một giới hạn nào đó; nhưng Nhân Quả thì chỉ có đúng và không bao giờ sai. Do vậy, mong rằng những người lãnh đạo quốc gia nên ý thức về việc này, để cho trăm họ được nhờ.

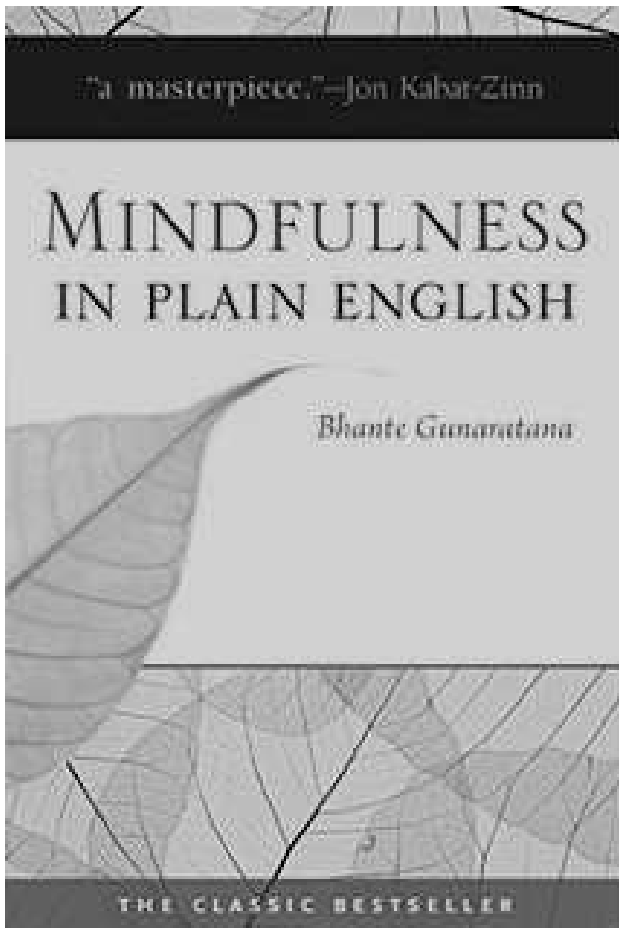
Cả năm 2015 vừa qua hay hẳn đến hết năm 2016 này và mãi mãi về sau nữa, sự cộng tác thiện nguyện của những cây bút uy tín của quý vị trong Ban Biên Tập ở khắp nơi trên thế giới cho báo Viên Giác lâu nay là một sự hy sinh, sự hộ trì cho Phật Pháp được truyền lưu. Ân này chúng tôi xin ghi nhớ mãi và cũng không quên niệm ân tất cả những Phật Tử xa gần đã hỗ trợ tài chánh cho tờ báo Viên Giác được sống còn mãi cho đến năm thứ 37 này. Đây là một trong những tờ báo Phật Giáo có tuổi thọ lâu dài nhất trong làng báo tiếng Việt, kể cả trong cũng như ngoài nước. Vì vậy chúng tôi vẫn mong tiếp tục nhận được những sự đóng góp quý báu này của Quý Vị.

Năm mới Bính Thân sắp về, xin đại diện cho Ban Biên Tập Báo Viên Giác kính cầu chúc cho Quý Vị được vạn sự hanh thông và sở cầu như nguyện.

• **BAN BIÊN TẬP BÁO VIÊN GIÁC**

Chánh niệm (Sati)

Tác giả: Thiền Sư **Henepola Gunaratana**
Chuyển ngữ: **Liễu Pháp**

• **Lời người dịch:** Bài này được dịch từ Chương 13 quyển "Mindfulness In Plain English" của Thiền Sư Henepola Gunaratana. Chánh Niệm là 1 trong 8 chi của Bát Chánh Đạo, thuộc phần Định trong con đường Giới Định Huệ của kinh Bốn Sự Thực Cao Thượng (Tứ Diệu Đế). Bát Chánh Đạo được xem là thiết yếu trong Phật Pháp vì đó là con đường để diệt khổ; thiền tập theo Thiền Minh Sát Niệm Xứ (Satipatthana Vipassana) là con đường duy nhất để thanh lọc tâm (theo kinh Đại Niệm Xứ). Thực tập pháp môn này giúp hành giả kinh nghiệm sự sinh diệt, thấy bản chất Vô Thường của sự vật, bản chất Bất Toại Nguyện của mọi pháp hữu vi và bản chất Vô Ngã của mọi hiện tượng.

Sơ lược tiểu sử của tác giả:

"Ngài Gunaratana xuất gia khi 12 tuổi tại ngôi làng nhỏ Maladeniya vùng Kurunegala tại xứ Sri Lanka (Tích Lan). Ở tuổi 20, ngài thọ giới Tỳ Kheo tại Kandy năm 1947. Ngài theo học ở Vidyalandara College và Buddhist Missionary College tại Colombo. Ngài du hành qua Ấn Độ trong 5 năm để truyền đạo cho hội Mahabodhi Society. Về sau, ngài đi Malaysia, làm Cố Vấn Tinh Thần trong 10 năm cho các hội Sasana Abhivurdhiwardhana Society, Buddhist Missionary Society và Buddhist Youth Federation of Malaysia. Ngài giảng dạy tại các trường Kishon Dial School, Temple Road Girls' School và làm Hiệu trưởng của Buddhist Institute of Kuala Lumpur.

Theo lời mời của hội Sasana Sevaka Society, ngài Gunaratana đến nước Mỹ năm 1968 đảm nhiệm chức Tổng Thư Ký hội Vihara Society ở Washington D.C. Năm 1980, ngài đảm nhiệm chức Chủ Tịch hội này. Trong những năm phục vụ cho hội Vihara Society, ngài đã giảng dạy Phật Pháp, hướng dẫn các khóa thiền tập và được mời đi giảng dạy nhiều nơi trên nước Mỹ, Canada, Âu Châu, Phi Châu, Úc Châu, Fiji Islands và New Zealand. Ngài đã theo đuổi học vấn, có các bằng B.A., M.A. và bằng Ph.D. ngành triết học tại Đại học The American University. Ngài đã giảng dạy các lớp về Phật Pháp tại American University, Georgetown University, Bucknell University và University of Maryland. Sách của ngài viết được xuất bản ở Malaysia, India, Sri Lanka và ở Mỹ.

Từ năm 1973, ngài đã là Tuyên Úy Phật Giáo tại đại học The American University, hướng dẫn sinh viên thích học hỏi về Phật giáo và Thiền Phật giáo. Ngài là người sáng lập và chủ tịch hội Bhavana Society ở West Virginia, tại Shenandoah Valley, cách Washington D.C. khoảng 100 dặm, giảng dạy thiền quán và hướng dẫn những khóa thiền tập".

Định nghĩa của Chánh Niệm

Chánh Niệm qua Anh ngữ được dịch là **Mindfulness**, chữ Pali là **Sati**. **Sati** là một hoạt động. Nghĩa chính xác là gì? Có thể là không có câu trả lời chính xác, ít nữa là bằng ngôn từ. Ngôn từ được chế ra bởi những mức biểu tượng trong tâm và ngôn từ mô tả những thực tại mà sự suy nghĩ biểu tượng phải tìm cách để hiểu. **Chánh Niệm** đi trước biểu tượng. Nó không bị bó buộc với luận lý. Tuy nhiên, **Chánh Niệm** có thể được kinh nghiệm – cũng khá dễ dàng – và **Chánh Niệm** có thể được mô tả, chừng nào mà bạn nhớ rằng ngôn từ chỉ là ngón tay chỉ mặt trăng, chỉ là phương tiện, không phải chính là **Chánh Niệm**. Kinh nghiệm thực sự vượt quá ngôn từ và ở trên các biểu tượng. **Chánh Niệm** có thể được mô tả bằng những chữ hoàn toàn khác với những chữ sẽ được dùng dưới đây mà mỗi sự mô tả đều có thể đúng.

Chánh Niệm là một quá trình tinh tế mà bạn đang dùng ở ngay chính thời khắc này. Điều nói rằng quá trình này ở trên và vượt quá ngôn từ là điều không làm cho **Chánh Niệm** không có thực – nhưng

ngược lại nó hoàn toàn có thực. **Chánh Niệm** là cái thực tại làm khởi sinh ngôn từ - những ngôn từ theo sau đó chỉ đơn giản là những bóng mờ của thực tại. Như vậy, điều quan trọng là mọi điều nói sau đây chỉ là sự tương tự, không hoàn toàn hợp lý, sẽ luôn luôn đi quá lý luận ngôn từ. Nhưng mà bạn có thể kinh nghiệm nó được. Phương pháp thiền quán gọi là Thiền Minh Sát (Vipassana) mà Đức Phật giới thiệu khoảng 25 thế kỷ trước đây là một số tâm hành đặc biệt nhằm vào sự kinh nghiệm trạng thái **Chánh Niệm** không bị gián đoạn.

Khi bạn khởi đầu hay biết một vật gì, có một khoảnh khắc nhanh lẹ cho sự hay biết đơn thuần ngay trước khi bạn nhận diện vật đó, trước khi có ý kiến về vật đó. Đó là giai đoạn của **Chánh Niệm**. Thông thường, giai đoạn này rất ngắn. Đó là một phần nhỏ của một giây chớp nhoáng ngay lúc mắt bạn hướng về vật đó, như là chú tâm vào một vật ngay trước khi bạn đưa chủ quan của mình vào, đưa tâm kẹp dính vào sự vật và tách hẳn khỏi sự hiện hữu còn lại. **Chánh Niệm** diễn ra ngay trước khi bạn bắt đầu suy nghĩ về đối tượng - trước khi tâm bạn nói "Ồ, đó là một con chó". Cái thời khắc chú ý nhẹ nhàng của sự hay biết đơn thuần đó là **Chánh Niệm**. Trong cái khoảnh khắc tâm thoáng qua ngắn ngủi đó, bạn kinh nghiệm một vật như là không phải sự vật. Bạn kinh nghiệm một thoáng chốc trôi chảy nhẹ nhàng, một kinh nghiệm đơn thuần, dính liền với thực tại còn lại, chứ không tách rời ra. **Chánh Niệm** rất giống như là cái gì bạn nhìn bao quát ngoại vi thay vì nhìn chú ý vào trung tâm. Tuy nhiên trong khoảnh khắc nhẹ nhàng, không chú tâm này, sự hay biết chứa đựng một loại hiểu biết rất sâu mà sự hiểu biết này sẽ bị mất đi ngay một khi bạn chú tâm và đưa quan kiến của mình vào đối tượng. Trong tiến trình nhận thức thông thường, bước **Chánh Niệm** quá nhanh lẹ đến độ không thể quan sát được. Chúng ta đã có thói quen lãng phí sự chú ý của chúng ta trên những bước còn lại trong tiến trình của tâm, chú trọng tới nhận thức, phán đoán, đặt tên và nhất là suy nghĩ về một chuỗi dài những biểu tượng cho đối tượng. Cái khoảnh khắc nguyên thủy của **Chánh Niệm** rất nhanh chóng qua đi. Mục đích của Thiền Minh Sát (Thiền Quán) là để huấn luyện cho chúng ta kéo dài ra cái khoảnh khắc Chánh Niệm đó.

Khi **Chánh Niệm** được kéo dài bằng sự thực tập đúng cách, bạn sẽ thấy rằng kinh nghiệm này thật sâu sắc và làm thay đổi hoàn toàn quan điểm của bạn về vũ trụ. Tuy nhiên trạng thái nhận thức này phải được học và thực hành đều đặn. Một khi học được phương pháp, bạn sẽ thấy rằng **Chánh Niệm** có nhiều phương diện thật hay ho.

Những đặc tính của Chánh Niệm

- **Chánh Niệm** như là ý tưởng phản ảnh trong gương. Nó chỉ phản ảnh cái gì xảy ra ngay bây giờ và đúng như là cách nó xảy ra, không có xu hướng, thiên kiến nào chen vào.

- **Chánh Niệm** là quan sát mà không có phán đoán. Đó là khả năng của tâm có thể quan sát mà không phê phán. Với khả năng này, ta có thể nhìn thấy sự vật mà không buộc tội hoặc phán xét. Chẳng có gì làm mình ngạc nhiên, ta chỉ đơn giản muốn thấy sự vật đúng theo tình trạng tự nhiên của chúng. Ta không quyết định, không phán đoán gì cả, ta chỉ quan sát mà thôi.

Về phương diện tâm lý chúng ta không thể quan sát một cách khách quan cái gì đang diễn tiến trong chúng ta nếu cùng một lúc chúng ta không chấp nhận sự diễn tiến của những trạng thái khác của tâm. Điều này đặc biệt đúng với các trạng thái khó chịu của tâm. Để có thể quan sát sự sợ hãi của ta, chúng ta phải chấp nhận là chúng ta đang sợ hãi. Chúng ta không thể xem xét sự trầm cảm của mình nếu ta không chấp nhận tình trạng đó một cách toàn diện. Điều đó cũng đúng với sự khó chịu, lo âu, chán nản và tất cả các tình trạng bất an khác của tâm. Bạn không thể xem xét tường tận một cái gì nếu bạn đang bận phủ nhận sự hiện hữu của nó. Với bất cứ kinh nghiệm nào bạn đang có, **Chánh Niệm** chỉ chấp nhận nó. Nó đơn giản chỉ là một chuyện khác xảy ra trong đời sống, chỉ là một sự vật để mà ghi nhận. Chẳng có sự hãnh diện, chẳng có sự hổ thẹn, chẳng có gì mất mát - cái gì có đó thì có đó, thế thôi.

- **Chánh Niệm** là một cái nhìn không thiên vị, không theo phe phái nào. Không có gì mà phải đĩnh trệ, phải chờ chực trong sự vật được ghi nhận, chỉ ghi nhận thôi. **Chánh Niệm** không mê say với những tâm trạng tốt đẹp, không né tránh những tâm trạng xấu. Không có sự bám víu vào tâm trạng tốt đẹp và lướt qua tâm trạng xấu. **Chánh Niệm** thấy mọi kinh nghiệm ngang nhau, mọi ý tưởng bằng nhau, mọi tình cảm như nhau. Chẳng có gì bị đè nén, kiềm chế. **Chánh Niệm** không chơi trò thiên vị.

- **Chánh Niệm** là sự hay biết vô khái niệm. Một từ tiếng Anh khác để dịch chữ "sati" là "chú tâm đơn thuần" (bare attention). Nó chẳng phải là suy nghĩ, không liên quan gì tới tư tưởng hay khái niệm. Nó không bị ý kiến, hay quan điểm hay ký ức làm chậm lại. Nó chỉ nhìn. **Chánh Niệm** ghi nhớ các kinh nghiệm nhưng không so sánh kinh nghiệm, không đặt tên hay phân loại chúng. Nó chỉ quan sát mỗi sự vật như là nó xảy ra lần đầu tiên, không có sự phân tích căn cứ vào sự hồi tưởng và ký ức. Đúng ra, nó là kinh nghiệm trực tiếp và ngay tức khắc bất cứ cái gì đang xảy ra, không có môi trường của tư tưởng. Nó đến trước tư tưởng trong tiến trình nhận thức.

Chánh Niệm là sự hay biết trong hiện tại. Nó xảy ra ở đây và ngay bây giờ. Nó giữ vững cái gì đang diễn ra ngay bây giờ, trong thời khắc hiện tại. Nó ở mãi trong hiện tại, luôn luôn dâng cao trên đỉnh của làn sóng liên tục của quá khứ. Nếu bạn nhớ lại thầy dạy ở lớp hai, đó là ký ức, là quá khứ. Rồi khi bạn hay biết rằng mình đang nhớ lại thầy dạy lớp hai, đó là **chánh niệm**. Rồi thì nếu bạn có một khái niệm về

tiến trình đó và tự nhủ "Ồ, ta đang nhớ", đó là đang suy nghĩ.

Chánh Niệm là cảnh giác không vị kỷ. Nó diễn ra mà không nhắc tới cái ta. Với **Chánh Niệm**, bạn nhìn thấy mọi hiện tượng mà không nhắc tới khái niệm như là "ta", "của ta", "thuộc về ta". Ví dụ, giả sử có sự đau đớn trong chân trái của bạn. Nhận thức thông thường thì có lẽ nói "Tôi có đau". Dùng **Chánh Niệm** thì bạn chỉ niệm cảm thọ như một cảm thọ. Có lẽ bạn không nên chèn thêm cái khái niệm "tôi". **Chánh Niệm** ngăn không để bạn thêm cái gì vào sự ghi nhận hoặc lấy bớt đi bất cứ cái gì. Bạn không tăng cường cái gì cả, không nhấn mạnh cái gì cả. Bạn chỉ quan sát cái gì có đó, đúng như nó là - không có bóp méo.

Chánh Niệm là sự hay biết mà chẳng có mục đích nào cả. Bạn không cố gắng hoàn hành cái gì cả. Khi bạn đang chánh niệm, bạn kinh nghiệm cái thực tại trong thời khắc hiện tại và ở dưới bất cứ hình thể nào. Chẳng có cái gì để mà thành tựu. Chỉ có sự quan sát mà thôi.

Chánh Niệm là hay biết sự thay đổi. Nó là sự quan sát dòng kinh nghiệm đang đi qua, đang xem sự vật khi nó đang thay đổi. Đó là nhìn thấy sự sinh khởi, lớn lên và trưởng thành của mọi hiện tượng. Đó là nhìn thấy hiện tượng suy tàn và diệt đi. **Chánh Niệm** là xem thấy sự vật liên tục, từng khoảnh khắc. Đó là quan sát mọi hiện tượng – vật chất, tinh thần hay cảm thọ - bất cứ cái gì đang xảy ra trong tâm. Bạn chỉ ngồi xuống và xem diễn tuồng. **Chánh Niệm** theo rồi bản chất căn bản của mỗi hiện tượng đi qua. Đó là nhìn thấy sự vật sinh khởi và hoại diệt. Đó là xem cách mà sự vật làm ta cảm xúc và cách mà ta phản ứng. Đó là quan sát cách mà nó ảnh hưởng tới kẻ khác. Trong **Chánh Niệm**, bạn là quan sát viên vô tư chỉ có nhiệm vụ là theo dõi tấn tuồng đang không ngừng diễn ra ở cái vũ trụ bên trong. Xin hãy để ý tới cái điểm sau cùng này. Trong **Chánh Niệm**, bạn nhìn thấy vũ trụ bên trong. Thiền sinh đang tập phát triển **Chánh Niệm** không quan tâm tới thế giới bên ngoài. Thế giới bên ngoài vẫn có đó, nhưng trong sự thiền-tập, môi trường học hỏi của bạn là kinh nghiệm riêng của bạn, là tư tưởng của bạn, là cảm thọ của bạn và của chính bạn. Vũ trụ bên trong có một nguồn tin tức to lớn chứa đựng sự phản ảnh của thế giới bên ngoài và nhiều hơn thế nữa. Khảo sát nguồn tài liệu này dẫn đến sự giải thoát toàn diện.

Chánh Niệm là sự quan sát mà đối tượng cũng là chủ thể. Thiền sinh cùng một lúc là kẻ tham dự và là người quan sát. Nếu bạn quan sát cảm thọ hay cảm xúc của bạn, bạn cũng cảm nhận cảm thọ hay cảm xúc đó cùng một lúc. **Chánh Niệm** không phải là sự hay biết bằng trí tuệ. Đó chỉ là sự hay biết. Cái ẩn dụ về tư tưởng phản ảnh trong gương không còn đúng ở đây. **Chánh Niệm** là khách quan, nhưng nó không có lạnh lùng hay vô cảm. Đó là kinh nghiệm thức tỉnh của đời sống, một sự tham gia tình giác vào tiến trình liên tục của đời sống.

(còn tiếp)

Thơ Đường

HT. Thích Như Điển dịch

涼州詞 王翰

葡萄美酒夜光杯
欲飲琵琶馬上催
醉臥沙場君莫笑
古來征戰幾人回

LƯƠNG CHÂU TỬ

Bồ đào mỹ tửu dạ quang bôi,
Dục ẩm tỳ bà mã thượng thôi,
Túy ngọa sa trường quân mạc tiếu,
Cổ lai chinh chiến kỷ nhân hồi.

Vương Hàn

Rượu nho ngon lạ tuyệt vời
Đựng trong chén ngọc ai thời chẳng hay
Tỳ bà reo rắc đêm ngày
Ngựa chờ trước ngõ muốn say sao đành
Chiến trường thôi thúc năm canh
Hỏi người tri kỷ sao đành ngã nghiêng ?
Xưa nay chinh chiến thiên miên
Mấy ai trở lại nơi miền nguyên sơ.

Thích Như Điển
dịch từ tứ thơ chữ Hán

24 giờ thiền định cho Địa Cầu

• Hoang Phong chuyển ngữ

Trang mạng **Buddhaline.net**, một trang mạng Phật Giáo rất uy tín vừa phổ biến lá thư số 139 (tháng 10/2015) với chủ đề "Thiền Định", nhằm đánh dấu 15 năm thành lập trang mạng này, và đồng thời kêu gọi những người Phật tử khắp nơi hãy hưởng ứng chương trình "24 giờ thiền định cho Địa cầu" ("24 heures de méditation pour la Terre") sắp được tổ chức trên toàn Thế giới.

Lời kêu gọi này là để làm hậu thuẫn cho Hội nghị Paris COP21 (Conference de Paris 21) do Liên Hiệp Quốc tổ chức nhằm tìm giải pháp cho vấn đề biến đổi khí hậu trên địa cầu (United Nations Conference on Climate Change). Hội nghị sẽ diễn ra từ 30 tháng 10 đến 11 tháng 11 sắp tới. Ban Biên Tập của trang mạng Buddhaline đưa ra những lời kêu gọi như sau:

"Chúng tôi mở ra trên trang mạng Buddhaline một "Không gian mới dành cho chủ đề luyện tập Thiền định", nhằm đánh dấu 15 năm thành lập trang mạng của chúng tôi vào tháng 9 năm 2000, và đáp ứng nhu cầu khẩn thiết về một sự an bình nội tâm trong bối cảnh hiện tại, hầu giúp con người có thể đương đầu với các khó khăn riêng tư của mình cũng như những sự thách đố của cả xã hội tân tiến ngày nay.

Hội thảo mà chúng tôi đề nghị trên đây là để hưởng ứng "**Các buổi Thiền định 24 giờ cho Địa Cầu**" sẽ được tổ chức ngày 01 tháng 11, 2015 tại hội trường "Grand Rex" ở Paris, và nhiều nơi khác trên khắp hành tinh này. Các vị Thiền sư sẽ chủ trì những buổi hành thiền kéo dài liên tục trong suốt 24 giờ, (xin xem trang mạng <http://www.24earth.org/>).

"Không gian hội thảo" trên trang mạng của chúng tôi là một **diễn đàn chung** với mục đích **trao đổi sự hiểu biết và truyền đạt kinh nghiệm** giữa tất cả mọi người. Diễn đàn này sẽ đề nghị một danh sách một số bài viết [với chủ đề thiền định] của các tu viện, các tông phái và học phái khác nhau, cũng như các nguồn tư liệu hữu ích cho người tu tập qua sự nối kết với các trang mạng khác" (danh sách này quá dài nên không trích dẫn ra đây).

Ngoài ra trong lá thư trên đây, Ban Biên tập của trang mạng Buddhaline còn đưa ra bốn bài giảng tiêu biểu làm chủ đề bàn thảo cho diễn đàn:

1- **Đức Đạt Lai Lạt Ma: "Muốn tu tập thì phải làm thế nào: Có ba cách tu tập"** (Comment Pratiquer: Trois manières de pratiquer).

2- **Ajahn Chah: "Lời khuyên cho người hành thiền thất chí"** (Conseils à un méditant découragé).

3- **Thích Nhật Hạnh: "Sự dừng lại, thanh thản, nghỉ ngơi và chữa lành bệnh tật"** (L'arrêt, le calme, le repos et la guérison).

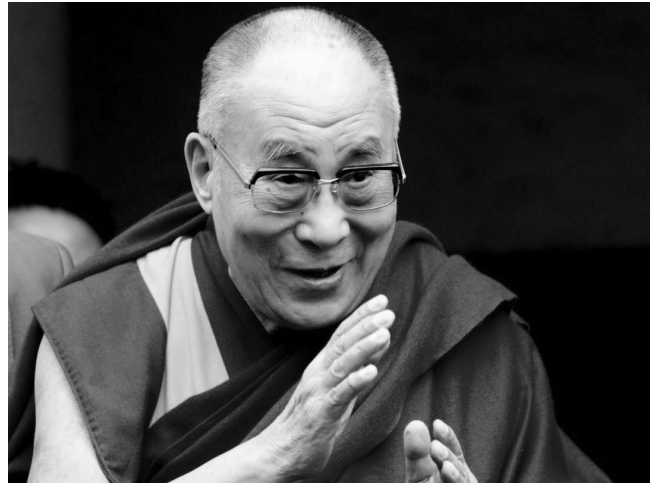
4- **Pema Chödrön: "Ba điểm về sự tinh khiết"** (La pureté en trois points).

Bài giảng thứ nhất của Đức Đạt Lai Lạt Ma sẽ được chuyển ngữ dưới đây:

**Muốn tu tập thì phải làm thế nào:
Có ba cách tu tập**

(Comment Pratiquer: Trois manières de pratiquer)

**Nền tảng Phật giáo phản ánh
sự Giác Ngộ của chính Đức Phật**

Theo một số các học phái Phật giáo thì Đức Thích Ca Mâu Ni là vị Phật đầu tiên đạt được Giác Ngộ vào thế kỷ thứ VI trước Tây Lịch ở Ấn Độ, nhờ luyện tập theo một Con Đường mà chính Ngài đã khám phá ra (đây là quan điểm của các học phái thuộc Phật giáo Theravada còn được gọi không chính xác là Phật giáo "Nam Tông", Phật giáo "Nguyên Thủy" hay Phật giáo Tiểu Thừa). Theo các học phái này thì trước khi thành Phật, Ngài là một hoàng tử, cũng là một con người như tất cả chúng ta. Câu trên đây của Đức Đạt Lai Lạt Ma cũng gián tiếp cho biết là sau Đức Phật Thích Ca Mâu Ni cũng đã có các vị Phật khác đạt được Giác Ngộ). Một số học phái khác thì tin rằng Đức Phật Thích Ca Mâu Ni đã đạt được Giác Ngộ từ trước, và Ngài tái sinh vào thế kỷ thứ VI trước Tây Lịch (trên địa cầu này) là với mục đích chỉ cho chúng ta thấy Con Đường (đây là quan điểm của các học phái Phật giáo Đại Thừa). Quan điểm này cũng là quan điểm của chúng tôi ở Tây Tạng. Các môn đệ của Đức Phật nhìn vào tấm gương của Ngài để tu tập hầu mang lại sự Giác Ngộ cho chính mình.

Dù là theo quan điểm nào (Phật giáo Theravada hay Đại Thừa) thì chúng ta cũng chỉ cần hiểu rằng: Đức Phật Thích Ca Mâu Ni sinh ra ở nước Ấn, trong một gia đình hoàng tộc, hứa hẹn một cuộc sống đầy lạc thú. Thế nhưng lúc hai mươi chín tuổi, sau khi nhận thấy bản chất khổ đau của Thế giới, thì Ngài bèn chối bỏ vị thế vương quyền của mình, cắt tóc, rời xa gia đình, chọn lý tưởng đạo đức và cuộc sống của một người tu hành.

Trong sáu năm liền, Ngài say mê luyện tập theo các phép thiền định thật khắc nghiệt của những người tu hành khổ hạnh hầu hy vọng đạt được thể dạng thiền định mang lại một sự tập trung cao độ (những

người tu hành khổ hạnh thời bấy giờ quan niệm rằng phải khắc phục và đè nén những đòi hỏi của thân xác thì mới có thể phát huy được sức mạnh tâm thần.

Sự giác ngộ của Đức Phật

Sau đó dưới một cội Bồ Đề (Bodhi) ở một nơi gọi là Bồ Đề Đạo Tràng (Bodhi Gaya), Ngài đã luyện tập theo các phương pháp chuyên biệt giúp mình phát huy trí tuệ và đạt được sự Giác Ngộ. Sau đó Ngài đã thuyết giảng trong suốt bốn mươi lăm năm liền, và tịch diệt khi tám mươi một tuổi. Chúng ta sẽ thấy rằng cuộc sống của Đức Phật gồm có ba giai đoạn: trước hết là đạo đức, sau đó là thiền định chú tâm, và sau cùng là trí tuệ (ba giai đoạn này còn được gọi là: tu giới, tu định và tu tuệ). Con Đường đòi hỏi rất nhiều thời gian.

Sự biến cải tuần tự

Nếu muốn phát huy tâm thức thì phải hội đủ nhiều nguyên nhân và điều kiện nội tâm, tương tự như một trạm không gian đòi hỏi sự hợp tác của nhiều thế hệ bác học nhằm phân tích và thử nghiệm thật tỉ mỉ các thành phần tạo ra trạm không gian ấy. Không thể nào thực hiện một trạm không gian hay tạo ra một tâm thức giác ngộ trong vòng một ngày được. Cũng vậy, các phẩm tính tinh thần chỉ có thể được phát huy nhờ vào thật nhiều phương tiện khác nhau. Tuy nhiên, khác với một trạm không gian được thiết kế với sức làm việc của cả một đội ngũ, tâm thức của quý vị chỉ có thể được phát huy bởi chính quý vị mà thôi. Không ai có thể làm việc ấy thay quý vị để quý vị chỉ ngồi chờ kết quả. Không thể nào giải đoán được mô hình phát triển tâm linh bên trong tâm thức một người khác rồi sau đó chuyển sang cho mình. Chính mình phải tự tạo ra cho mình sự thực hiện ấy.

Các quá trình tu tập giúp mang lại một cung cách hành xử tử bi và phát huy trí tuệ là các quá trình diễn tiến rất chậm. Trong khi quý vị quen dần với các kỹ thuật phát huy đạo đức, sự tập trung và trí tuệ, thì các thể dạng tâm thần bất trị của quý vị cũng sẽ giảm bớt đi. Nếu quý vị chuyên cần luyện tập các phương pháp tập trung tâm thần và phát huy trí tuệ thì các xung năng hung dữ của quý vị sẽ theo đó mà giảm bớt đi. Quý vị phải luyện tập các phương pháp ấy, ngày này sang ngày khác, năm này sang năm khác. Trong khi biến cải tâm thức mình thì quý vị cũng sẽ biến cải được cả những người khác chung quanh quý vị. Họ sẽ nhận thấy sự lợi ích mang lại từ việc luyện tập của quý vị về lòng bao dung và tình thương yêu, và họ cũng sẽ luyện tập theo hầu biến cải cuộc sống của chính họ.

Ba phép luyện tập

Giáo huấn của Đức Phật được phân chia thành ba thể loại:

* Kỳ cương đạo đức (một cuộc sống đạo hạnh).

* Các bài giảng về phép thiền định tập trung (sự chú tâm - có thể hiểu là một thể dạng tâm thần trong sáng và thẳng băng, luôn hướng vào Đạo Pháp và nội tâm mình).

* Sự hiểu biết về cách luyện tập mang lại trí tuệ (sự quan sát, lý luận và suy tư nhằm tìm hiểu bản chất đích thật của mình và thế giới).

Trong mỗi văn bản thiêng liêng (tức là các bài kinh do Đức Phật thuyết giảng) đều nêu lên một phép luyện tập chủ yếu phản ánh một sự kết hợp tuyệt vời giữa:

1- sự "tĩnh lặng của tâm thức" (thiền định tập trung) (thể dạng bình lặng và thẳng băng của sự chú tâm cao độ, còn gọi là "định" / samadhi), và

2- sự "xuyên thấu chuyên biệt" (trí tuệ) (tức là sự quán thấy sâu xa theo một đường hướng hiểu biết đặc thù gọi là "quán" / vipassana).

Và nếu muốn thực hiện được sự kết hợp giữa hai thứ ấy thì trước hết phải tạo ra cho mình một nền tảng đạo đức (đây là ba giai đoạn trên con đường của một người tu tập:

* 1- tạo ra cho mình một cuộc sống đạo hạnh;

* 2- phát huy một tâm thức thẳng băng và tập trung;

* 3- nhờ vào sự chú tâm đó người tu tập sẽ không bị xao lãng và mang lại cho mình một sự quán thấy siêu việt về bản chất của mình và của thế giới, sự quán thấy ấy được gọi là trí tuệ. Thật ra trên thực tế cả ba giai đoạn hay cấp bậc trên đây phải được thực hiện cùng một lúc, bởi vì cả ba đều liên đới và hỗ tương nhau: thiếu đạo đức sẽ không thể nào thực hiện được một tâm thức thẳng băng và tập trung; một tâm thức thiếu thẳng băng và tập trung sẽ không thể nào quán thấy được bản chất của hiện thực; sự quán thấy hiện thực - bản chất của mình và thế giới, chẳng hạn như khổ đau và vô thường - sẽ làm gia tăng thêm lòng quyết tâm thực thi đạo đức tức là trở lại giai đoạn một. Tóm lại đó là một quá trình xoay vần).

Tính cách tuần tự trong việc tu tập

Các giai đoạn chủ yếu trong việc luyện tập là: đạo đức (không sát sinh, bố thí, thương yêu...), thiền định tập trung (các phương pháp thường thấy trong phép luyện tập thiền định này là theo dõi hơi thở hoặc chú tâm vào một điểm) và trí tuệ (tức là sự quán thấy bản chất của tất cả mọi hiện tượng và sự vận hành của thế giới). Lý do phân chia việc luyện tập thành ba giai đoạn là: Nếu muốn cho trí tuệ của sự quán thấy đặc thù (special penetration / vipassana) có thể loại bỏ được các thứ chướng ngại hầu mang lại cho mình một sự hiểu biết đích thật, giúp mình loại bỏ các thể dạng tâm thần sai lầm từ căn bản (chẳng hạn như xem các hiện tượng là thật và trường tồn, xem mình là trung tâm của vũ trụ, xem cái "ngã" là chính mình, v.v...) thì phải cần đến phép thiền định tập trung, có nghĩa là phải phát huy một thể dạng quyết tâm tuyệt đối, loại bỏ được tất cả mọi sự xao lãng trong nội tâm mình. Nếu không thì tâm thức sẽ bị vỡ ra từng mảnh vụn. Nếu không thực hiện được thể dạng thiền định tập trung thật cao độ thì trí tuệ sẽ èo ụot. Cũng thế, khả năng soi sáng của một ngọn nến trước một cơn gió sẽ bị kém đi. Vì thế phải thực hiện được thể dạng thiền định tập trung trước khi có thể phát huy trí tuệ. Thế

dạng thiền định chú tâm đó sẽ giúp loại bỏ các sự xao lãng tinh tế bên trong nội tâm (các tư duy và xúc cảm - thường là khổ đau - thật sâu kín và khó nhận biết, nếu không suy tư và thiền định thì khó có thể ý thức được sự hiện diện của chúng trong tâm thức mình), và cả các thể dạng tâm thần quá buông thả hay quá căng thẳng.

Nếu muốn thành công trong việc tập trung tâm thần đó thì chúng ta phải loại bỏ những sự xao lãng bên ngoài, bằng cách phát huy thể dạng tinh giác của tâm thức (mindfulness / pleine conscience) đối với các sinh hoạt thân xác và ngôn từ. Đây là cách phải thường xuyên ý thức về tất cả các sự sinh hoạt của mình từ thân xác đến từng lời ăn tiếng nói. Nếu không loại trừ được các sự xao lãng ấy thì cũng sẽ khó lòng cho chúng ta vượt lên trên các sự xao lãng tinh tế hơn (tức là các sự xao lãng sâu kín trong nội tâm mình, chẳng hạn như các sự hoang mang, thèm muốn, ước mơ, hy vọng..., là các thứ kích động và thúc dục bản năng rất "tự nhiên" của sự sống). Tạo ra một tâm thức tinh giác (mindfulness / tâm linh tinh thức) là cách mang lại cho mình sự tĩnh lặng tâm thần (tức là thể dạng vắng lặng và thẳng băng của tâm thức còn gọi là định /samadhi - đã được nói đến trên đây). Cần phải phát huy một tâm thức đạo đức trước khi nghĩ đến việc thiền định tập trung (thật hết sức hiển nhiên: một tâm thần xao động chi phối bởi hận thù, hung dữ, mưu mô, lừa lọc, dối trá, xảo quyệt, oán hận, thù hằn, tiếm dưỡng, thích giết chóc, say mê của cải,... sẽ không sao thực hiện được một sự chú tâm cao độ, hầu có thể mang lại cho mình một thể dạng tâm thức tĩnh lặng và trong sáng).

Theo kinh nghiệm của tôi thì cuộc sống xuất gia nơi chốn chùa chiền sẽ giúp mình tránh bớt được các sự trói buộc và sinh hoạt bên ngoài, điều ấy có nghĩa là tôi có nhiều thì giờ hơn để tập trung vào việc tìm hiểu các vấn đề tâm linh. Lời nguyện quyết tâm giới hạn bớt các sự sinh hoạt vô bổ thuộc thân xác và ngôn từ (trong lúc chúng ta giải trí, tập thể dục thẩm mỹ, trang điểm thân xác, hát karaoke, bàn cãi đủ mọi chuyện, hoặc ăn nói huyên thiên..., thì người tu hành ngồi xuống thật yên lặng để tìm hiểu tâm thức mình hầu giúp mình trở về với con người đích thật của chính mình. Hai phương pháp tiếp cận sự sống khác nhau tất sẽ phải mang lại các kết quả khác nhau) là cách giúp tôi ý thức được cung cách hành xử của tôi, và thôi thúc tôi phải quán xét những gì xảy ra trong tâm thức tôi. Dù không hề quan tâm đến việc thiền định chú tâm đi nữa thì ít ra tôi cũng phải canh chừng tâm thức tôi, hầu giúp nó không bị rơi vào sự xao lãng (trong cuộc sống thường nhật, chúng ta phải thực hiện một sự chú tâm tối thiểu nào đó thì mới có thể giúp mình đối đầu với một số khó khăn, chẳng hạn như tránh bớt được tai nạn và rủi ro, không ăn nói lỡ lời, không gây lầm lẫn và sai trái cho mình và kẻ khác. Một người tu tập dù còn ở một cấp bậc thấp cũng có thể phát huy được một sự chú tâm cao hơn, mang lại cho mình những sự nhận xét minh bạch và sáng suốt, và tạo ra cho mình một cung cách hành xử đúng đắn hơn. Một người tu tập cao thâm phát huy

được một sự tập trung tâm thần cao độ sẽ giúp mình quán thấy được sự vận hành sâu kín của tri thức mình cũng như các tác động của nghiệp đang chi phối sự suy nghĩ và các hành động của mình; đối với bối cảnh bên ngoài thì mình quán thấy được bản chất đích thật của mọi hiện tượng và sự vận hành của thế giới. Tất cả những sự quán thấy ấy có thể khiến mình bất thần cảm thấy đã loại bỏ được các thể dạng vô minh trong tâm thức mình trước đây. Sự cảm thấy đột ngột đó còn được gọi là sự giải thoát hay giác ngộ). Vì thế trước đây lúc nào tôi cũng chú tâm vào việc luyện tập phép thiền định tập trung tâm thức hướng vào một điểm. Và các lời nguyện giữ gìn đạo đức thì làm căn bản cho cuộc sống của tôi (nay Ngài đã đạt được Giác Ngộ, đạo đức và sự chú tâm đã trở thành các phẩm tính tự nhiên của Ngài). Nếu phân tích ba phép luyện tập trên đây - đạo đức, thiền định chú tâm và trí tuệ - thì chúng ta sẽ nhận thấy mỗi phép luyện tập đều là một cơ sở tất yếu giúp thực thi phép luyện tập tiếp theo. Sự tuần tự giữa ba phép luyện tập ấy nói lên cuộc sống của chính Đức Phật. Tóm lại bất cứ một sự thăng tiến tâm linh nào cũng đều phải dựa vào một cơ sở đạo đức chính xác.

Vài lời ghi chú của người dịch

Điểm đáng lưu ý nhất trong bài giảng trên đây là Đức Đạt Lai Lạt Ma cho biết rằng toàn bộ nền tảng Phật giáo phản ánh từ cuộc sống của Đức Phật. Cuộc sống đó gồm ba giai đoạn: đạo đức, thiền định chú tâm và sự hiểu biết. Trong khi Ngài từ bỏ danh vọng, của cải, vợ con để mong cầu con đường giải thoát, thì chúng ta lại say mê chạy theo những thứ ấy. Trong khi Ngài ngồi im để trở về với chính mình, tìm hiểu mình và thế giới, thì chúng ta lại phóng tâm ra bên ngoài, chạy theo mọi thứ giải trí, trau chuốt thân xác, thả lỏng những đòi hỏi bản năng. Trong khi Đức Phật khám phá ra bản chất đích thật của chính Ngài và thế giới, thì chúng ta đắm mình trong u mê, hận thù, hung dữ, thèm khát, tham lam, oán hận..., mang lại mọi thứ khổ đau cho mình. Trong khi Đức Phật đi chân đất, khoác lên người một chiếc áo vá, ôm bình bát khất thực từng ngày, thì mình mua sắm quần áo đẹp, tìm miếng ăn ngon, tìm cách giải trí và vui chơi.

Đôi khi chúng ta cũng nên nhìn vào tấm gương của Đức Phật và nhìn lại mình để xem chính mình có bước đúng theo Con Đường mà Đức Phật đã vạch ra cho mình hay không. Tự hỏi như thế cũng là một cách nhắc nhở mình nên tu tập một cách đúng đắn và nghiêm chỉnh hơn hầu biến cải chính mình. Và đây cũng là những gì tối thiểu trước khi có thể nghĩ đến **tréo chân ngồi xuống, mở rộng tim mình để thương yêu con người và gian nhà đang bị tàn phá này của tất cả chúng sinh.**

Bures-Sur-Yvette, 28.10.15

• Hoang Phong chuyển ngữ

Độc giả có thể xem bản gốc tiếng Pháp của bài chuyển ngữ trên đây trên trang mạng:

<http://www.buddhaline.net/Comment-Pratiquer-Trois-manieres>

Nguồn: Bouddha Bouddhisme Enseignements

<https://www.facebook.com/Bouddha.Bouddhisme.Enseignements>

Độc tác phẩm mới nhất của Thiền Sư Thích Nhất Hạnh

Thầy Thích Nhất Hạnh

• Thích Như Điển

Trong mùa tu gieo duyên năm nay tại chùa Viên Giác Hannover bắt đầu từ ngày 1 đến ngày 10 tháng 7 năm 2015, có chừng 50 đến 70 Phật Tử tại gia khắp nơi về tham dự. Có người tu liên tục trong 10 ngày, nhưng cũng có người chỉ tham gia trong 5 ngày miên mật cuối cùng, dưới sự hướng dẫn của Thầy Hạnh Giới, Trụ Trì chùa Viên Giác. Đạo Hữu Thông Giác là một Phật tử tại gia đến từ Neuss, có mang theo một quyển sách thật dày của Thiền Sư Nhất Hạnh do Năng Mới tại Đức xuất bản tặng cho tôi. Tôi thấy sách dày thì không ngán, nhưng chỉ ngán là không có thời gian. Vì lẽ, tôi hay đọc Đại Tạng Kinh, có quyển dày đến hơn 1.000 trang cũng chẳng có sao cả. Rồi tôi cứ để mặc đó, nhưng kỳ này trước khi đi Chicago Hoa Kỳ tham dự lễ tang của Thầy Hạnh Tuấn và đi Ấn Độ, mỗi nơi chỉ có 3 ngày và tôi lợi dụng thời gian ngồi trên máy bay hay thời gian chờ đợi ở phi trường để đọc cho xong tác phẩm này.

Đó là quyển **"Tri Kỳ của Bụt"** dày 660 trang và tôi đã đọc trong 6 tiếng đồng hồ, mỗi lần đọc hai tiếng trong khoảng thời gian cách nhau nhiều ngày. Đọc Kinh, sách là niềm vui của tôi, vì tôi muốn tìm hiểu thêm để học hỏi từ những tác giả khác. Đạo hữu Thông Giác còn viết thêm mấy chữ ở một miếng giấy rời là: *"Đây có thể là tác phẩm cuối cùng của Thiền Sư Nhất Hạnh"*. Đó cũng là lý do chính đáng để tôi phải đọc tác phẩm này. Vì sao vậy? Vì lẽ tên tuổi của Thầy Nhất Hạnh ai mà không biết, ngay cả đi ngoài phi trường hay vào nhà sách Âu Mỹ, người địa phương thường hỏi tôi rằng: Có phải Lama Tây Tạng hay có biết Thầy Thích Nhất Hạnh không? Chỉ chừng ấy thôi cũng để cho chúng ta cần quan tâm đến.

Tôi không biết là mình đã bắt đầu đọc sách của Thầy Nhất Hạnh lúc nào, nhưng sớm nhất có thể là

vào năm 1964 khi tôi mới vào chùa. Trong đó có những tác phẩm như: Nói với tuổi hai mươi, Bông hồng cài áo, Cửa tùng đôi cánh gài, Hoa sen trong biển lửa v.v... Một điều tôi không bao giờ quên là năm 1964 tôi đã bắt đầu học thuộc lòng bài Sám Quy Mạng nghĩa do Thầy Nhất Hạnh dịch sang tiếng Việt, câu văn rất trong sáng, mà Tăng chúng chùa Viên Giác tại Hannover cho đến ngày nay mỗi tuần đều có trì tụng một lần. Sau này có thêm bài dịch của Ni Trưởng Thích Nữ Trí Hải dịch rất văn chương và thâm trầm với ý nghĩa vắng sanh về Tịnh Độ, thì chúng tôi cũng đã, đương và sẽ hành trì cả bản văn chữ Hán và hai bản văn dịch này hằng tuần để nhớ và niệm ân người xưa đã vì thế hệ đi sau mà mở khai phương tiện như vậy. Ôn nghĩa ấy thật là nghìn trùng.

Thế hệ của chúng tôi xuất gia từ thập niên 60 nên có cơ duyên tham cứu, học hỏi sách vở cũng như tư tưởng của Thầy Nhất Hạnh không ít. Ví dụ như việc học cả hai chương trình thế học và Phật học hay nói đúng hơn là ngoại điển và nội điển. Nếu không có những thế hệ tiên phong như Thầy Nhất Hạnh vào thời gian trước đó, thì chúng tôi khi xuất gia, đều bị đóng khung trong 4 cánh cửa của chùa. Do vậy chúng ta cũng phải nên cảm ơn Thầy Nhất Hạnh là một trong những vị Tăng Sĩ Việt Nam đầu tiên muốn thực hiện việc hiện đại hóa Phật Giáo và tinh thần ấy vẫn còn có giá trị đến ngày hôm nay cho cả trong lẫn ở ngoài nước. Việc tốt, xấu, khen, chê, tán dương ca ngợi hay đả phá... tôi không đề cập đến trong bài này, vì lẽ tư tưởng của một người có ảnh hưởng đến quần chúng thì phải cần thời gian và năm tháng mới có thể thành công được.

Từ phong trào "Thanh Niên Phụng Sự Xã Hội" của Thầy đã chủ trương cho đến "giới Tiếp Hiện" cho Cư Sĩ lẫn Tu Sĩ hay còn gọi là Tăng Thân. Mãi cho đến năm 1988 Thầy Nhất Hạnh vẫn còn chú trọng sâu vào hai lãnh vực trên, nhưng kể từ năm 1988 trở đi Thầy thấy rằng không thể thiếu hình ảnh của Tăng Đoàn, nên Thầy đã thu nhận người xuất gia và trong hiện tại, Thầy là một Thiền Sư Việt Nam có nhiều đệ tử xuất gia nhất, có thể trên 1.000 vị chứ không ít. Như vậy vai trò của người xuất gia không thể thiếu trong việc truyền thừa giáo lý của Phật Đà.

Nay thì Thiền Sư đang chữa bệnh tại Hoa Kỳ, hy vọng Ngài sẽ chóng bình phục và nhân tiện này với cá nhân tôi, xin niệm ân Ngài không ít, nhất là vào thời điểm năm 1975 khi quê hương đất Việt đã thay ngôi đổi chủ, việc tài trợ kinh phí không còn nhận được nữa, thì chính Ngài đã kêu gọi một Hội Thánh Tin Lành tại Stuttgart, Đức quốc hỗ trợ cho Tăng Ni Sinh Việt Nam du học tại Nhật Bản lúc bấy giờ, mỗi tháng được trợ cấp 100 USD cho đến khi ra trường. Nếu Ngài có đọc được bài này thì việc niệm ân này chắc cũng không đến nỗi quá trễ. Năm 1989 chùa Viên Giác tại Hannover có thỉnh Ngài sang để giảng một thời Pháp và tôi cũng đã 2 lần ghé thăm Làng Hồng (Mai) để tham cứu học hỏi, nhưng vì thiếu duyên nên không liên hệ nhiều với Ngài. Tuy nhiên Đệ tử quy y năm giới với tôi, đã xuất gia với Ngài không ít. Năm 2013 tôi có dịp ghé Waldbroll, nơi Viện Phật Học Ứng

Dung nằm gần Köln, đi cùng với Thầy Pháp Trú để thăm Ngài, lúc ấy Ngài đã bắt đầu bệnh nhẹ và tôi cũng đã tặng cho Ngài một số Tác phẩm cũng như dịch phẩm của mình.

Nội dung của quyển **“Tri Kỳ của Bụt”** chắc quý vị đang nóng lòng chờ đợi để được biết, mà tôi thì nhập đề lung khởi quá dài dòng phải không? Đúng thế! Vì cuộc đời và tư tưởng của một con người sống trên 90 tuổi thì không thể chỉ nói và viết trong một vài trang giấy được, mà bút mực thì có hạn, còn tư tưởng của con người thì lại vượt ra khỏi không gian và thời gian rồi. Gần đây một số báo chí

Tây phương cũng có xếp hạng những người có uy tín đối với đời sống tinh thần của họ, thì Đức Đạt Lai Lạt Ma dẫn đầu và Thầy Nhất Hạnh đứng hàng thứ 4 trong 100 vị có uy tín nhất trên thế giới và ngày nay nếu có ai đó ra tiệm sách Đức để mua sách Tôn Giáo và khi nhìn phía sau những bìa sách này thường có ghi bằng tiếng địa phương là: “Đức Đạt Lai Lạt Ma thứ 14 là người lãnh đạo tinh thần có uy tín nhất trên thế giới và Thiền Sư Thích Nhất Hạnh được xếp vào vị trí thứ hai”. Có lẽ do họ đọc sách và tư tưởng của các Ngài nên mới có được những thống kê cụ thể như thế.

Tri Kỳ có nghĩa là gần gũi, hiểu biết, chứ không phải ở xa để nói và viết về một người, ngay cả là Đức Phật. Đọc xuyên suốt 660 trang sách ta có nhận thức là Thiền Sư đã thấm thấu qua Kinh Điển Đại Thừa và truy nguyên Kinh Điển Nam Truyền ở thời gian sau này để Thầy Nhất Hạnh cụ thể hóa hơn về những lời dạy của Đức Phật, khiến cho mọi người dễ hiểu. Đây là một thành công của Thầy ấy. Còn chữ Bụt thì lâu nay đã có nhiều sách vở đã luận bàn, thiết nghĩ tôi không cần phải nhắc lại ở đây nữa. Riêng tôi vẫn tôn trọng theo truyền thống và dùng chữ Phật như Ngài Huyền Trang đã dịch, để tuyên dương giáo lý Phật Đà. Mỗi dân tộc, mỗi ngôn ngữ đều có cách phát âm riêng, điều quan trọng là ta nắm bắt được gì từ tư tưởng ấy để hành trì hay không, chứ bị kẹt vào văn tự thì mãi cho đến bao giờ chúng ta vẫn là những con tằm nằm trong cái kén, khó thoát ra ngoài vỏ kén để tạo nên tơ lụa và dệt nên những gấm hoa để trang điểm cho cuộc đời này.

Thiền Sư Nhất Hạnh điếm qua các Pháp số về Tứ y (bốn nơi nương tựa), Tứ Diệu Đế, Tứ Tất Đản (thể gian tất đản, vị nhân tất đản, đối trị tất đản và đệ nhất nghĩa tất đản) và Tam Pháp Ấn. Ngài nhấn mạnh về tư tưởng Tương Tức vốn là tư tưởng tuyệt đối của Đức Phật khi nói đến bất cứ một vấn đề gì, cho nên Thầy Nhất Hạnh rất quan tâm và đào sâu về lãnh vực này. Ví dụ Thầy dùng: *There is no way to peace,*

peace is the way (không có con đường nào dẫn đến hòa bình (hạnh phúc), hòa bình chính là con đường). Đây chính là tư tưởng Tương Tức hay tư tưởng Tất Đản. Thầy ví dụ khi một người muốn đi Paris, lên tàu TGV chạy nhanh từ Bordeaux hướng về Paris thì người ấy trước sau gì cũng sẽ đến Paris, chỉ trừ khi người ấy có ý định đi ngược hướng lại thì khác. Từ đó Thầy chứng minh pháp môn của Làng Mai (Pháp môn này Thầy cũng đã dạy cho Tăng Ni trong khóa An Cư Kiết Đông tại Làng vào năm 2011 và 2012 và những bài giảng ấy đã là sự thành tựu của tác phẩm này). Thầy viết: *There is no way to Nirvana, Nirvana is the way (không có con đường nào dẫn đến Niết Bàn, Niết Bàn chính là con đường).* Tư tưởng này rất hay và Ngài chứng minh rằng: Khi người ta đi và hướng đến có nghĩa là người ta đang và đã chứng thực được hạnh phúc hay Niết Bàn rồi, không cần phải đến cuối điểm Paris mới gọi là đến, mà mục đích đích thực đã đạt được trên đường đi đến rồi.

Từ đó trong phần sau của quyển sách này Thầy đã hệ thống hóa lại tư tưởng của Thập Nhị Nhân Duyên, không còn là 12 chi như Đức Phật đã dạy, mà rút gọn lại còn 5 hay 6 chi. Điều này Thầy lấy ra từ tư tưởng Trung Đạo của Ngài Long Thọ và tư tưởng Nhân Duyên Sanh của Đức Phật đã dạy. Nghĩa là: Cái này có nên cái kia có, cái này sanh nên cái kia sanh, cái này diệt nên cái kia diệt. Không ai sanh ra ai cả, ngay cả cha và con. Khi người cha chưa sinh con thì người ấy không thể gọi là cha, mà cha và con là một, trong cha có con và trong con có cha. Giống như trời mưa, tuyết rơi, gió lạnh... không có cái nào là chủ thể cả. Nếu lấy chữ trời rồi khỏi chữ mưa thì mưa vẫn là mưa và mưa không cần chủ thể, rồi mưa đi về đâu? Thành nước, thành mây rồi lại thành mưa... Cái tương duyên ấy rất quan trọng trong giáo lý duyên khởi của Đạo Phật.

Quán sát qua tư tưởng Trung Đạo của Ngài Long Thọ chủ trương thì có 8 loại của Trung Đạo. Đó là: Không đến, không đi, không còn, không mất, không tăng, không giảm, không một mà cũng chẳng phải là một. Ấy là Trung Đạo, là vượt lên trên mọi sự đối đãi của có, không, còn mất v.v... Không trong Đạo Phật qua lời Phật dạy không phải là không gì cả, mà cái không này vượt lên trên cái có và cái không theo nhận thức bình thường của thế gian pháp. Không đây có nghĩa là: Không sinh, không diệt và vượt lên trên mọi sự đối đãi thường tình.

Đọc văn của Thầy Nhất Hạnh cảm thấy nhẹ nhàng dễ hiểu, dù cho tác phẩm ấy có khó đến đâu đi nữa mà qua sự giải thích trình bày của Thầy ấy bằng Việt ngữ, Anh ngữ hay Pháp ngữ, chúng ta vẫn cảm thấy nhẹ nhàng để lãnh hội những tư tưởng cao siêu từ thời Đức Phật còn tại thế, mãi vang vọng và tồn tại cho đến ngày nay trên hành tinh này. Trong sách này cũng còn đề cập đến rất nhiều khía cạnh của các pháp niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng và Ngài đã bỏ qua việc niệm Thiên như giáo lý Nam Truyền vẫn thường hay dùng đến. Thầy cũng đã chứng minh về Tứ Pháp Ấn thời Phật còn tại thế, khác với tứ Pháp Ấn hay Tam Pháp Ấn mà ngày nay cả Nam Tông cũng

như Bắc Tông đang hành trì. Thầy chứng minh rằng: Ngày nay bên Nam Tông chư Tăng thường hay chỉ dùng đến vô thường và khổ để giảng dạy cho Phật Tử, còn tư tưởng Không và Niết Bàn thì hầu như không được đề cập đến, trong khi tư tưởng Đại Thừa thì phong phú hơn, ngoài Vô thường và Khổ ra, còn có Không và Vô Ngã (Niết Bàn) nữa. Như vậy giữa hai sự truyền thừa, qua thời gian và năm tháng có nhiều sự khác biệt nhau. Nếu ai hiểu được Phật thì sẽ là người Tri Kỷ với Phật vậy. Vì người ấy hiểu được Pháp của Ngài.

Nếu chúng ta đọc lịch sử Phật Giáo và những lời dạy của Đức Phật qua sự truyền thừa cũng như những lời giáo huấn căn bản của Đức Phật thì chúng ta thấy có nhiều sự khác biệt về việc truyền thừa cũng như tư tưởng ấy phải trải qua từng giai đoạn khác nhau. Ví dụ như tư tưởng Phật Giáo khi du nhập vào Trung Hoa lại khác với Nhật Bản, Đại Hàn lại khác với Việt Nam và ngay cả các xứ theo Phật Giáo Nam Tông như Tích Lan, Miến Điện, Thái Lan v.v... về cách hành trì cũng khác nhau, mặc dầu các nước này vẫn còn dùng ngôn ngữ để tụng tụng chung là tiếng Pali. Trong khi đó Đại Thừa thì quá đa dạng, mỗi nước thu thập và chuyển đổi tư tưởng của Phật nguyên thủy dạy không còn giống như thời nguyên thủy nữa.

Theo tôi nhận xét và chỉ là ý kiến riêng của mình mà thôi. Nghĩa là: Tư tưởng nào, sự cải cách nào cũng phải được trải qua thời gian và năm tháng từ nhiều trăm năm trở đi, nếu được nhiều người truyền tụng thực hành v.v... thì sự cải cách ấy mới có giá trị và trụ vững lại trên cõi đời này. Nếu sự cải cách ấy chỉ vài mươi năm và số người thực hành chưa thành nếp, thì sự cải cách ấy chưa thành công được. Khi nhìn lịch sử Phật Giáo Trung Hoa hay Nhật Bản chúng ta thấy riêng Thiền Tông mà cũng có nhiều Tông Phái khác nhau: Tào Động khác với Lâm Tế, Quy Ngưỡng khác với Vân Môn v.v... Tông nào còn tồn tại lâu dài được với đời thì sự cải cách của các vị Tổ Sư ấy mới có giá trị.

Ở cuối sách, Ngài có đề cập đến một ít tư tưởng trong Kinh A Di Đà và tuy Thầy không bài bác pháp môn Tịnh Độ, nhưng Ngài khuyên Phật tử nên phân biệt rõ ràng giữa một Tôn Giáo (một Đức Phật) lịch sử với một niềm tin Tôn Giáo (tín ngưỡng) nó không giống nhau. Do vậy hành giả cần phải thận trọng hơn, khi chọn pháp môn để tu tập và thực hành. Đối với Thiền Chánh Niệm như của Thiền Sư Nhất Hạnh thì "here and now" là quan trọng bậc nhất, nghĩa là trong bất cứ một động tác nào cũng phải lưu tâm sâu xa đến đề tài quán niệm của mình. Do vậy đôi khi ta bắt gặp được tư tưởng của nhiều Thiền Sư trong đó kể cả Thiền Sư Nhất Hạnh qua tư tưởng Tịnh Độ là đây, chứ không phải là nơi nào khác. Đó chính là tư tưởng của Thầy. Trong khi đó Ngài Thánh Nghiêm ở Pháp Cổ Sơn tại Đài Loan thì quan niệm rằng có 4 cảnh giới Tịnh Độ. Đó là: Nhân gian Tịnh Độ, Thiên Quốc Tịnh Độ, Phật Quốc Tịnh Độ và Phật Tánh Di Đà Tịnh Độ. Riêng tôi thì nghĩ rằng: Tịnh Độ có rất nhiều cõi mà một Thiền Sư cũng có thể nương về trong các cõi

Tịnh Độ như: Thường Tịch Quang Tịnh Độ, Thật Báo Trang Nghiêm Tịnh Độ, Đông Phương Tịnh Độ của Đức Dược Sư Lưu Ly Quang Như Lai, Đâu Suất Tịnh Độ (nội cung) của Đức Phật Di Lạc và không nhất thiết phải là vắng sanh về Tây phương Tịnh Độ của Đức Phật A Di Đà. Nói chung thì Tịnh Độ có vô lượng cõi, còn Cực Lạc thì chỉ có một mà thôi. Cõi ấy do Đức Phật A Di Đà đang giáo hóa ở Tây Phương qua 48 lời nguyện của Ngài, khi Ngài còn là một Pháp Tạng Tỳ Kheo đã phát ra 48 lời nguyện như vậy.

Nhìn chung thì tác phẩm này là một tác phẩm quý giá đáng đọc, mà cũng có thể đây là tác phẩm sau cùng của Thầy Thích Nhất Hạnh như Đạo Hữu Thông Giác đã nói, vì lẽ năm nay Ngài đã hơn 90 tuổi rồi, chắc gì sau khi khỏi bệnh, Ngài còn minh mẫn để giảng giải khúc chiết tỉ mỉ như tác phẩm này, vốn là một tác phẩm được đúc kết bởi một cuộc đời tu học và hoằng pháp của Ngài xuyên suốt trong gần một thế kỷ qua. Đọc xong một tác phẩm chúng ta học hỏi được một vài điều nhắn gửi từ tác giả là quý hóa lắm rồi. Vì cuộc đời này hay néo Đạo cũng thế, những gấm hoa được trang sức cho nền Đạo học ấy không phải chỉ có vài sợi tơ lụa được dệt thành một tấm thảm vô giá, mà chính từ sự đóng góp của mỗi một cá thể trong chúng ta mới có thể tạo nên một tác phẩm giá trị kia.

Nói như Thầy Nhất Hạnh đã nói ở đâu đó rằng: *"Nếu con tắm ăn dầu mà chỉ thái ra toàn là chất dầu thì dầu có ích lợi gì cho đời này. Lá dầu kia phải được con tắm xay nhuyễn ra để tự làm thức ăn cho mình, rồi từ đó tạo thành chiếc kén để quay thành bơ, dệt nên lụa là... thì sự tiêu thụ lá dầu ấy mới có ý nghĩa"*. Quả thật đúng như vậy, nếu chúng ta học Phật mà không tiêu hóa giáo lý của Đức Phật đã dạy thì hóa ra chúng ta chỉ là những con tằm, cũng biết ăn dầu dấy, nhưng chưa tiêu hóa được giáo lý thậm thâm vi diệu kia, thì làm sao có thể trang điểm được cho đời này bằng những hành trang cần thiết để lướt đi trên con đường thiên lý, giác ngộ, giải thoát ấy.

Tôi viết bài này để niệm ân Ngài, vì lẽ trong sự tương tức nào đó, nếu không có cái này thì sẽ không có cái kia, thì tôi cũng là một cá nhân đã chịu ân của Ngài trong khi còn du học tại Nhật Bản từ những năm 1975 đến năm 1977, thì đây chính là một cái nhìn, một sự nhận xét thiên cận của mình sau khi đọc trọn tác phẩm **"Tri Kỷ của Bụt"** mà Ngài đã dày công giảng dạy cho Tăng Ni Làng Mai trong suốt hai mùa An Cư Kiết Đông của năm 2011 và 2012 vừa qua.

Khi nhận định về một tác phẩm, chắc chắn có phần chủ quan, thiếu khách quan. Kính mong Ngài hoan hỷ đoãn nạp cho.

Viết xong vào một sáng mùa Đông tại thư phòng chùa Viên Giác Hannover, Đức quốc tháng 12 năm 2015.

• Thích Như Điển

Thần lực câu niệm Phật

• Chân Nguyên

(Người Biết Trước)

(Để nhớ đến ngày vía của Đức A Di Đà
– 17.11 âm lịch)

Mẹ tôi có người chị họ mà chúng tôi gọi bằng bá: Bá Dương. Theo người Bắc ở quê tôi thì chị của mẹ không gọi là dì mà gọi bằng bá, còn chồng của bá lại được gọi bằng bác.

Lúc mới di cư vào Nam, gia đình bá tôi ở tận Khánh Hội; mãi sau này mới dọn về cạnh nhà bố mẹ tôi ở Phú Nhuận. Nhờ sự gần gũi này nên hai gia đình có

dịp qua lại thường xuyên hơn.

Bá tôi có hai người con gái: Chị Lam và chị Linh. Chị Lam lớn nhất nhà, còn chị Linh thì gần như trạc tuổi, nên trở thành thân thiết với tôi. Chị Linh lại rất sùng kính đạo Phật, thường rủ tôi đi Chùa vào những ngày Rằm hay mùng Một. Thuở nhỏ, tôi và đứa em gái hay qua nhà bá tôi chơi, mỗi lần như thế đều được chị Lam cho quà bánh.

Bác tôi mất sớm, để lại cho bá tôi sống cảnh góa bụa, nuôi con một mình. Khi chị Lam lấy chồng ở dưới quê, có con, thì bá tôi cũng ra người thiên cổ.

Chị Lam sinh được một gái một trai. Con gái đầu lòng, chị đặt tên Tố Như (có lẽ vì chị rất thích truyện Kiều nên chọn tên này để nhớ đến thi hào Nguyễn Du). Con trai thứ nhì đặt tên Tấn Lực, nhưng trong gia đình chỉ gọi nó là thằng cu Bi. Nhiều khi lại quên mất cái tên đẹp đẽ của nó.

Chị Lam sinh Tố Như và cu Bi khá xa nhau. Hai chị em cách nhau mười tuổi. Chồng chị Lam mất sớm, rồi không bao lâu chị cũng qua đời vì bệnh ung thư sau khi đã gả chồng cho Tố Như.

Chị Linh không lấy chồng mà ở vậy, nuôi một đứa con nuôi. Khi Như đi lấy chồng thì cu Bi về sống với dì Linh trong ngôi nhà của bá tôi để lại. Lúc này nó chỉ độ 13, 14 tuổi và là một thằng bé gầy gò ốm yếu.

Tố Như lấy chồng ở bên Khánh Hội nên ít có dịp về thăm em. Mấy năm sau vợ chồng có thêm hai đứa con, sống chung với gia đình chồng đã trở nên chật chội. Như lại học được nghề uốn tóc, nên mới bàn với chồng mượn một căn nhà để thuận tiện cho việc làm ăn sinh sống. Và cháu đã tìm được một căn nhà ở đường Phan Xích Long, Phường 2, Quận Phú Nhuận. Căn nhà này hội đủ những điều kiện cô muốn, giá thuê lại rất rẻ. Vì nhà đã bỏ trống từ lâu, nay có người đến mượn nên chủ nhà rất vui vẻ và dễ dãi; cho sơn sửa lại trông tươi tắn hơn.

Đó là một căn nhà hai tầng, rộng thoáng và đẹp, lại gần ngay đường lớn. Như dự định sẽ dùng tầng trên làm nơi sinh hoạt gia đình, còn tầng dưới thì mở tiệm uốn tóc. Giá cả xong xuôi, đặt cọc trước tiền nhà 3 tháng. Như đi xem thầy và chọn ngày lành tháng tốt dọn nhà.

Lúc cháu Như dọn nhà cũng đúng vào dịp tôi và anh tôi về Việt Nam lo việc tu sửa mồ mà ông bà, nhân đó nên phụ giúp một tay. Và chúng tôi đã tham dự cũng như chứng kiến được một chuyện thật lạ lùng.

Hôm dọn nhà chính thức, cháu Như và chị Linh dẫn anh em tôi đến căn nhà mới. Cu Bi cũng cùng đi theo (lúc này trông nó lớn hơn vì đã 18 tuổi). Hai hôm trước, vợ chồng Như đã mang một số đồ lặt vặt đến trước. Hôm nay chị Linh lại nấu cho một nồi bún xào để ăn trưa. Chồng Như cùng với mấy người anh em phụ giúp, theo chuyến xe đầu tiên đã chở bàn ghế và đồ dùng bếp núc đến nhà; chuyến thứ hai sẽ chở những vật nặng như tủ giường v.v...

Vào đến nơi đã thấy đồ đạc ngổn ngang nên chúng tôi lo thu dọn sắp xếp. Như bảo cu Bi đem một số đồ dùng lên gác, đồng thời xem sợi dây thừng mà hôm qua chồng Như đã làm thành một cái thòng lọng, bắc vào ròng rọc để chuẩn bị kéo những đồ vật nặng lên.

Bi lên gác một lúc lâu; bỗng chúng tôi nghe một tiếng rầm như có vật gì đổ xuống. Tất cả mọi người đều chạy lên gác thì thấy cu Bi đang treo lơ lửng trên trần. Đầu cậu ta chui vào thòng lọng và bị xiết lại như treo cổ. Bi giãy giụa, hai tay nắm sợi dây thừng cố kéo ra. Chúng tôi vội vàng chạy đến nâng Bi lên. Anh tôi dựng lại chiếc ghế bị đổ, leo lên rồi kéo thòng lọng cho rộng để gỡ sợi dây ra khỏi cổ Bi. Bi ho khục khặc một lúc mới hoàn hồn.

Như hỏi:

- Em làm sao vậy? Chị bảo em xem cái thòng lọng nó đã chắc chưa để lát nữa kéo tủ giường lên. Làm thế nào mà em lại chui đầu vào đó?

Bi trả lời:

- Em bắc ghế, đứng lên cao để kéo thòng lọng xuống xem cho chắc. Nhưng không hiểu tại sao, dường như có ai đó xô em vào thòng lọng?

Như cười rồi bảo:

- Chắc em mệt nên tưởng tượng vậy thôi, chứ lúc này trên gác có ai ngoài em đâu. Thôi bây giờ xuống dưới nhà nằm nghỉ một lát. Dì Linh sẽ dọn bún cho chúng ta ăn, vì ai cũng đói bụng rồi.

Tất cả chúng tôi xuống tầng dưới. Bi tỏ vẻ mệt mỏi nằm dài trên chiếc giường xếp kê tạm ở góc nhà. Chị Linh bưng ra nồi bún xào, còn Như cùng tôi thì dọn bày chén đĩa.

Bỗng dưng chúng tôi thấy cu Bi giãy giụa dữ dội, miệng kêu ú ớ... Hai tay cháu ôm lấy cổ như cố kéo một cái gì ra. Hai chân chỗi đạp, gồng người lên như muốn ngồi dậy. Chúng tôi hốt hoảng chạy đến đỡ Bi lên, nhưng thật kỳ lạ: thằng bé người gầy gò, nặng chỉ độ vài mươi ký lô mà chúng tôi không làm sao đỡ cháu lên được. Tôi và anh tôi mỗi người một bên vai,

còn chị Linh thì cố sức nâng đầu; vậy mà cả ba chúng tôi không thể nào kéo Bi ngồi dậy được. Rõ ràng có một sức mạnh vô hình ghê gớm đang đè dí thẳng bé xuống. Mắt Bi sưng phù lên, đỏ bừng rồi dần dần tím lại. Mắt trợn trừng như lồi ra, miệng há hốc, lưỡi thè dài khò khè vì ngạt thở. Bi đang bị bóp cổ sắp chết đến nơi, mà chúng tôi thì bất lực không làm sao cứu nó được.

Cháu Như nước mắt lưng tròng, vừa khóc vừa kêu: " Em ơi ! Bi ơi ! ".

Giữa phút giây thập tử nhất sinh ấy, chị Linh bỗng cất tiếng: "Nam Mô A Di Đà Phật". Tiếng niệm Phật vừa thốt ra giống như tia chớp giữa đêm đen, như chiếc phao cứu sinh cho kẻ sắp chết đuối. Tất cả chúng tôi đều bám vào câu niệm Phật. Tất cả đều đồng lòng chuyển hết tâm thành, nương vào năng lực của Đức Phật A Di Đà với lòng chí thành chí kính qua câu niệm Phật nhiệm mầu.

Vừa niệm được mấy câu thì thấy cu Bi ho lên một tiếng, hít vào thật mạnh và thở ra một hơi dài, sắc mặt bớt dần tím tái. Chị Linh vội nâng đầu Bi lên. Bi ngồi dậy rồi kêu lên với giọng khàn khàn: "Hai ơi! Dọn nhà đi gấp. Nó muốn giết em !".

Như hỏi:

- Nó là ai? Chị có thấy ai ở đây ngoài gia đình mình đâu?

Bi mệt nhọc nói:

- Nó vô hình, nhưng chính nó đã đẩy đầu em vào thòng lọng và xô ngã chiếc ghế trên gác lúc nãy.

Chúng tôi kinh hãi nhìn nhau. Một cảm giác rờn rợn bao quanh. Không ai bảo ai mà chúng tôi đều biết nhà này có ma: Ma Thần Vòng, hay đúng hơn là một loài quỷ dữ, vì sức mạnh của nó thật ghê khiếp. Và cu Bi chính là đối tượng mà nó tác hại được (có lẽ vì Bi hợp vía với nó). Như vậy ngôi nhà này không thể ở được nữa rồi.

Để trấn áp nỗi sợ hãi, chúng tôi vừa thu dọn lại đồ đạc vừa lớn tiếng niệm Phật. Danh hiệu của Đức Phật A Di Đà lúc này đây chính là thần chú bảo vệ chúng tôi thoát khỏi sự tác hại của ác ma; vì chúng tôi biết kẻ ác ấy đang ở gần bên cạnh chúng tôi. Rất gần! Chúng tôi ngồi ăn bún mà cũng thăm niệm Phật trong tâm, chỉ sợ ngưng tiếng niệm Phật thì ma quỷ sẽ lộng hành.

Đến khoảng trưa thì chuyển xe thứ hai chở đồ đạc tới. Như kể lại cho chồng nghe về trường hợp vừa rồi và bảo rằng nhà này không ở được, phải dọn trở về nhà ba má rồi sẽ tính sau; nhưng ngay bây giờ hãy cho cu Bi theo xe về nhà dì Linh trước vì ở đây nguy hiểm cho nó.

Xe chở đồ đạc tới rồi lại quay về. Như sang nhà người chủ ở bên cạnh để thương lượng. Bà chủ cũng biết chuyện nên trả tiền đặt cọc lại.

Khi rời khỏi căn nhà, tôi quay đầu nhìn lại. Tôi nghĩ con quỷ đang trông theo, bất chợt một nỗi bi mẫn dâng lên trong lòng. Tôi nghĩ: Loài ma này không biết nó chỉ là huyền hóa, nó do vọng nghiệp của kiếp trước tạo thành, bị chết oan nghiệt bởi thòng lọng thắt cổ rồi trở thành con ma thần vòng. Trong

tàng thức, nó cứ nghĩ rằng phải tìm một người chết vì nghiệp thần vòng thay thế, thì nó mới đi đầu thai được, nên cứ vật vờ ở mãi nơi đây. Nó không hiểu rằng: Đó chỉ là một VONG NGHIỆP – là cái nghiệp hư giả. Mà đã là cái nghiệp hư giả, không thật có, thì bỏ đi thôi. Tìm cách giết người khác để thế mình chỉ tạo thêm tội ác. Ác giả ác báo sẽ kéo dài từ đời này sang đời khác. Nó u mê không hiểu được như vậy, thật là đáng thương thay!

Có lẽ phải nói với chủ nhà mời Thầy tụng kinh Cầu Siêu cho nó và cũng để ngôi nhà sau này được yên ổn.

Mấy hôm sau chị Linh dẫn cu Bi, qua rú tôi đến chùa Pháp Hoa để tụng kinh Cầu An. Chùa này nằm cạnh quảng đường rầy xe lửa bằng ngang đường Thích Quảng Đức ở Phú Nhuận.

Sau khóa lễ, chúng tôi gặp riêng Thầy trụ trì và kể về trường hợp của Bi. Thầy chú nguyện vào một xâu chuỗi nhỏ có 14 hạt huyền, trao cho Bi rồi nói:

- Con đeo chuỗi này thì không sợ sự tác hại của ma quỷ và tránh được những hiểm nguy. Vì 14 hạt này tượng trưng cho mười bốn điều *vô úy* mà Bồ Tát Quán Thế Âm ban cho mọi người. Vì Bồ Tát này cũng như Bồ Tát Đại Thế Chí luôn ở bên cạnh Đức Phật A Di Đà. Các con đã có một tín tâm sâu dày về năng lực của Ngài thì sẽ được chư vị Bồ Tát gia hộ.

Tôi ở Việt Nam thêm một tuần để lo xong mọi việc, rồi trở lại Na Uy. Anh tôi cũng đã về Mỹ.

Nhớ lại câu chuyện vừa qua; thật khó mà giải thích cho những ai không có niềm tin về năng lực của Đức Phật A Di Đà. Có ***ai ở trong cuộc mới thấu được niềm tin đó***, cũng như ***người uống nước nóng lạnh tự biết***.

Giữa giây phút nguy nan, sinh mạng thẳng Bi như chỉ mảnh treo chuông, mà chúng tôi thì không có cách nào cứu thẳng bé được. ***Chúng tôi chỉ còn biết đặt hết niềm tin nơi Ngài. Chúng tôi đã nhất tâm niệm danh hiệu Ngài với tất cả lòng thành khẩn tột cùng, cầu xin Ngài cứu thoát thẳng bé thoát khỏi áp lực của quỷ ma. Và lời chí thành khẩn cầu của chúng tôi đã được ứng nghiệm.*** Bi đã thoát chết trong đường tơ kẽ tóc.

Tôi tu tập theo Thiền Tông, tuy nhiên đối với pháp môn Tịnh Độ xưa nay vẫn có lòng tin, không hề phản bác; bởi vì tôi hiểu: ***Khi đạt đến Nhất Thế Chân Nguyên thì Thiên - Tịnh đều Viên Dung.*** Nhưng sau khi trải qua sự việc vừa rồi thì lòng tin về Đức Phật A Di Đà trong tôi lại càng thâm sâu hơn nữa. Tôi nhận ra rằng các sự đối nghịch giữa Thiên và Tịnh của nhiều người hiện nay là bởi vì có lẽ họ chưa hiểu hết được cội nguồn nguyên nguyên, thâm sâu vi diệu của các pháp môn đó. Chẳng thế mà các bậc Tổ sư đã dạy rằng: Thiền - Tịnh Song Tu cũng ví như Rồng được chấp thêm cánh vậy.

Không biết mọi người có đồng cảm nghĩ như tôi không?

Nam Mô A Di Đà Phật.

Chân Nguyên
(Tháng 01.2016)

Khỉ vẫn hoàn cốt Khỉ Tản mạn những vượn khỉ trong năm khỉ vượn

• Nguyên Đạo Văn Công Tuấn

[1] - Chuyện dài của ông Khoa học

Đó là chuyện ông Darwin với chuyện khỉ vượn thành người. Tôi không có tham vọng viết nhiều về Thuyết Tiến Hóa cũng không tham vọng viết ra đây cuộc đời của Charles Darwin (1809-1882). Nhưng đã nhắc tới tên vị Bác học cha đẻ của Thuyết Tiến Hóa thì không thể không nhắc sơ lược về cuộc đời của con người vĩ đại ấy. Trong những cái vĩ đại, cái vĩ đại nhất theo cái nhìn của tôi, ông là một con người sống trong thời phục hưng của Châu Âu hơn 200 năm trước đây mà dám ngang nhiên công bố phát minh của mình, coi thường những lý thuyết thần học và những thảm họa có thể ập vào đầu mình. Việc này có thể dẫn đến rất nhiều nguy hiểm cho ông và cả gia đình ông.

Vậy ông Darwin tuyên bố cái gì?

Thưa, ông ấy đã dám nói là: *Thủy tổ loài người là loài khỉ đột chứ không phải cặp nhân tình Eva và Adam.*

Trong lịch sử nhân loại cũng đã có những tấm gương anh dũng như thế vào thời cuối trung cổ ở châu Âu. Xin nêu vài ví dụ.

Ông Nicolaus Copernicus (1473-1543) đã đưa ra Thuyết Nhật Tâm (các hành tinh, kể cả trái đất, quay chung quanh mặt trời). Việc công bố thuyết này dĩ nhiên là cái gai cho nhà thờ vì tới thời gian ấy Giáo Hội La Mã vẫn nói là trái đất đứng yên và là trung tâm của vũ trụ. Mặt trời mặt trăng phải quay quanh nó. Ông đã bị Giáo Hội xử án treo cổ chết vào tháng 5 năm 1543. Sau khi ông mất những học trò và bạn hữu đã ghi một dòng chữ trên phần mộ của ông: *„Người đã giữ mặt trời và đẩy trái đất chuyển động“.*

Rồi cả trăm năm sau đến ông Galileo Galilei (1564-1642) lại lên tiếng bênh vực cho Thuyết Nhật Tâm này, lại cũng bị Tòa án Dị giáo của La Mã dùng mọi hình nhục bắt buộc ông phải thú nhận rằng ông đã

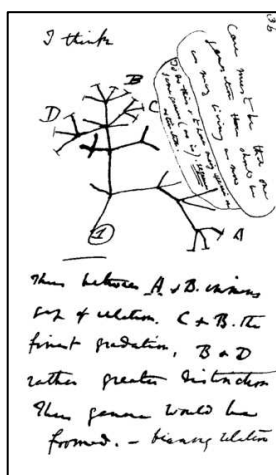
sai lầm. Vì nghĩ đến gia đình và con cái, ông già 69 tuổi ấy đành phải quỳ gối trước nhà thờ và cúi đầu nói: „Tôi xin từ bỏ ý nghĩ sai lầm của mình, rằng mặt trời là trung tâm của vũ trụ“. Nhưng lúc đứng lên ông lẩm bẩm trong miệng: *„Eppur si muove! – dù gì thì trái đất vẫn quay“.*

May mắn cho chúng ta là đến thế kỷ 20 và 21 những ảnh hưởng hay áp lực của nhà thờ đối với lĩnh vực khoa học không còn nặng nề như xưa nữa. Không những thế nhà thờ còn có những chương trình từ thiện xã hội đáng kể. Gần đây dưới quyền của Giáo Hoàng Phanxicô gốc người Argentina đã có rất nhiều cởi mở và tạo nhiều nhịp cầu đối thoại với các tôn giáo khác. Sự kiện nhà thờ Thiên Chúa giáo trao tặng giải *Pacem in Terris* (tạm dịch: Bình An Dưới Thế) cho Thiên Sư Nhất Hạnh vào 31.10.2015 là một ví dụ điển hình.

Quay lại chuyện ông Darwin, ông ấy là ai mà dám nói rằng ông bà của chính ông và kể cả ông bà của chúng ta là loài khỉ?

Ông Darwin người Anh, sinh năm 1809. Ông nội của ông là một Bác học, cha ông ta là Bác sĩ. Ông theo cha thực tập để học y khoa nhưng thấy không thích hợp nên bỏ học. Việc này làm cha ông nổi giận và bắt ông vào học cử nhân thần học ở trường Christ’s College Cambridge để có thể trở thành Mục Sư. Việc học ở đây lại cũng chẳng mang lại hứng thú gì lắm, dù sau đó ông cũng đã thi đậu kỳ thi tốt nghiệp. Bước ngoặt lớn của cuộc đời ông bắt đầu từ ngày ông tham gia chuyến hải trình năm năm dài trên tàu MHS Beagle đi nghiên cứu thực vật và động vật học dọc các bờ biển ở nhiều nơi trên thế giới, nhất là ở nam bán cầu.

(Nguồn hình: Wikipedia)

Trong thời gian này Darwin đã phát hiện ra những biến dạng của cuộc sống hữu cơ, liên hệ đến sự hình thành đời sống con người. Năm 1836, về nước Charles Darwin còn ngần ngại chưa dám công bố ngay những phát kiến của mình. Qua một bản phác thảo vào năm 1837, Darwin ghi lại trong một họa đồ nhằm ghi chú về „cây gia phả“ nguồn gốc của sinh vật, ông chỉ dám ghi là: *„Tôi nghĩ rằng - I think“.* Lý do là vì ông thừa

biết rằng nhà thờ không thể chấp nhận một lý thuyết nào khác, khi kinh Thánh đã xác định rõ ràng: con người là do đức Chúa Trời tạo ra. Những áp lực không những từ ngoài xã hội mà cả trong gia đình. Chính vợ ông, bà Emma là một tín đồ trung kiên, đã dần dần thấy xa ông vì lo rằng khoa học đã dẫn ông ra khỏi đức tin của gia đình. Bà lo lắng ông sẽ bị trừng phạt, nghĩa là ông sẽ xa bà vĩnh viễn trên chốn thiên đường.

Chần chừ mãi hơn hai mươi năm sau, vào 24.11.1859 tác phẩm *Nguồn Gốc của Muôn Loài - On the Origin of Species* mới được ra đời, đã đề cập đến nguồn gốc của con người. Tác phẩm này đã gây chấn động trong giới khoa học và là cái gai lớn đối với nhà thờ, họ thường xuyên công kích quan điểm vô thần này của ông. Do bị nhiều chứng bệnh (bao tử, áp huyết, tim mạch...) nên ông lại ít khi xuất hiện trước công chúng để bênh vực Thuyết Tiến Hóa của mình. Tuy nhiên cũng có nhiều nhà khoa học tin tưởng sâu sắc và lên tiếng bảo vệ lý thuyết của ông, ví dụ như giáo sư Thomas Huxley. Một lần vào tháng sáu năm 1860 tại đại học thành phố Oxford, „*Hiệp Hội Phát Triển Khoa Học Anh Quốc - British Association for the Advancement of Science*” trong một cuộc hội thảo khoa học, chính Đức Giám Mục Samuel Wilberforce vốn là một nhà hùng biện đã lên diễn đàn đưa ra những chỉ trích bác bỏ Thuyết Tiến Hóa với những lời nói hùng hồn lôi cuốn, được cử tọa rất tán thưởng. Khán giả đã có những tràng pháo tay và cười ồ khoái trá khi Giám Mục phê bình mỉa mai về Thuyết Tiến Hóa. Cuối cùng Giám mục Wilberforce hướng về phía giáo sư Thomas Huxley đang ngồi trong hội trường và hỏi ông ta rằng: *“Thưa ông Huxley, tôi muốn hỏi ông, ông nghĩ rằng ông đến từ con khỉ, vậy là từ ông nội ông hay là từ cha của ông?”*. Khán giả cùng cười ồ và vỗ tay. Lúc đó giáo sư Huxley mới đứng dậy bước lên diễn đàn. Ông trình bày cặn kẽ về Thuyết Tiến Hóa của Darwin, chứng minh rằng những cái nhìn của Giám Mục Wilberforce là đầy thành kiến và sai lầm. Giáo sư cũng trả lời vị Giám Mục thành phố Oxford rằng: *“Tôi nghĩ rằng chẳng có gì hổ thẹn cho một người có ông nội là khỉ. Nếu có gì đáng hổ thẹn về tổ tiên của tôi, thì đó là vì tổ tiên của tôi là người: một người có trí thức nông cạn và bất nhất, một người không biết tự bằng lòng với thành công trong lĩnh vực riêng của mình, lại hăm hở can thiệp vào những vấn đề khoa học hoàn toàn xa lạ, làm tôi tấm vấn đề bằng thứ từ chương rỗng tuếch, đánh lạc hướng chú ý của cử tọa để khỏi đi vào những vấn đề thực sự đặt ra bằng lối nói lạc đề đầy hùng biện và những hô hào đầy thành kiến tôn giáo”*. Lần này khán giả mới sững sờ và một lần nữa vỗ tay tán thưởng vang dội, không phải Giám Mục Wilberforce mà là tán thưởng giáo sư Huxley, tiếng vỗ tay dường như không muốn dứt.^[1]

Lại phải chờ thêm mười hai năm nữa, vào năm 1871 ông Darwin mới cho ra đời cuốn *“Dòng dõi của Con Người - The Descent of Man”*. Qua đây ông xác định rõ hơn những liên hệ giữa loài người và loài khỉ. Những phát minh này của Charles Darwin không những chỉ giá trị trong phạm vi sinh học mà còn có ảnh hưởng lớn đến các ngành khác từ Thiên văn tới Lịch sử, từ môn Cổ sinh vật tới Tâm lý học, từ ngành Phôi thai học tới Tôn giáo. Charles Darwin mất vào ngày 19.04.1882 vì bệnh tim. Lúc này lý thuyết của ông đã được nhiều người công nhận nên tin buồn đã được nhanh chóng đăng tải trên báo chí. Nhật báo London Standard đã viết rằng: “Các tín đồ Thiên Chúa Giáo chân chính có thể chấp nhận các sự kiện của Thuyết Tiến Hóa giống như họ đã làm đối với ngành

Thiên văn và ngành Địa chất, không vì các thành kiến do các niềm tin lâu đời và được ưa thích”. Tro cốt của ông được đặt cạnh vị trí của nhà khoa học Isaac Newton bên trong Tu viện Westminster London, xứng đáng là một nhà khoa học lớn của nhân loại.

Không cố ý nhưng tôi lại sa đà vào chuyện ông Darwin. Tôi chỉ muốn xin nói rằng, ông Charles Darwin đã chứng minh rằng tất cả những sinh vật đều đã tiến hóa thích ứng với môi trường sống. Thế nên từ loài bốn chân, con khỉ đã từ từ đứng lom khom dậy và bắt đầu đi thẳng bằng hai chân, đầu ngẩng cao lên phía trước như con người chúng ta bây giờ. Quá trình ấy phải cần đến mấy triệu năm!

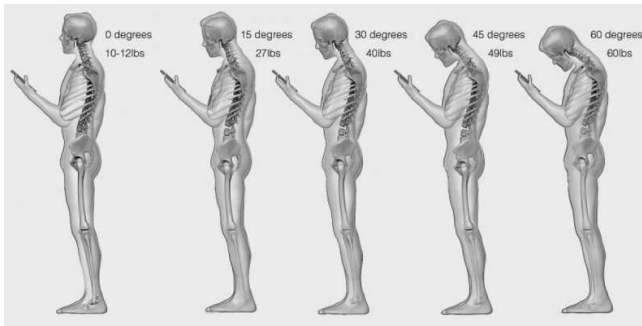
[2] - Rồi người lại thành khỉ

Tháng rồi nơi tôi đang làm việc có tổ chức một hội nghị nhằm khuyến khích những sinh viên tốt nghiệp y khoa đi về làm việc ở những vùng nông thôn, nhất là những vùng ở miền đông nước Đức. Vừa đẩy cửa bước vào phía ngoài khu giảng đường là phải giẫm chân ngay lên một tấm áp phích có in hình hai người Bác sĩ dán trên nền nhà. Tôi rất khó chịu nên cố tránh đạp lên khuôn mặt của họ, dù đó chỉ là một bức hình. Vào bên trong thấy cũng còn có vài tấm hình như thế được dán dọc hành lang, dĩ nhiên cũng ở trên nền nhà. Tôi vội tìm đến Ban Tổ Chức và khiếu nại, hỏi tại sao họ không treo những bản đẹp như vậy trên những tấm pa-nô trên tường. Họ cười và giải thích cho tôi rằng, xem áp phích trên tường là thể hệ trung niên hay người già. Những người trẻ, những Bác sĩ sắp hay mới ra trường chỉ nhìn xuống đất vì khi họ đi thì họ đang cầm smartphone trên tay nên luôn cúi xuống dưới. Chính những hình ảnh dưới đất mới đập vào mắt họ. Nghe đến đây tôi mới chùng hững và chỉ biết ngậm mà nghe. Tôi liên tưởng ngay đến thể hệ của những chàng gù cúi gằm xuống trước, hay thể hệ của những khỉ vượn. Nếu họ hiểu được tiếng Việt thì chắc tôi sẽ đáp lại rằng: đúng là trò khỉ! Trong giây phút ấy tôi nghĩ ngay đến ông Darwin.

Nhưng ông Darwin ơi, ông đã từ giã cuộc đời này quá sớm, đã hơn 200 năm rồi còn chi. Ông có ngờ được rằng, con người ta bây giờ đang ở trong quá trình quay trở lại gần gũi với thủy tổ của mình, muốn trở lại thành khỉ. Không nói chơi, cũng có chứng minh khoa học hẳn hoi, chứng minh từ y khoa (là ngành học mà ông từng không ưa!). Theo nghiên cứu của một Bác sĩ ở New South Wales là một Tiểu bang đông dân nhất nằm ở phía đông nam nước Úc đã từng công bố sự kiện này trong một bài viết mang tựa đề: *những trẻ em bị gù lưng vì nghiện ngập xài smartphone*.

Trong một bài báo của tác giả Lindsey Bever đăng trên trang mạng của The Washington Post ngày 20.11.14 có báo động rằng: cái cổ của việc bấm tin nhắn đang là một đại họa và có thể phá hư cột xương sống của bạn – „Text neck” is becoming an „epidemic” and could wreck your spine. Bài báo còn dẫn hình ảnh sau:

Nguồn: www.washingtonpost.com

Bài báo có trích dẫn hình với lời giải thích của Bác sĩ Ken Hansraj như sau: cái đầu của con người ta thường cân nặng khoảng 10 pounds (tức 4,5 kg - đơn vị pound, viết tắt là lb tính tương đương 0,45 kg). Nhưng khi cổ cúi xuống phía trước thì trọng lượng đè lên cột xương sống sẽ tăng thêm. Cúi xuống 15 độ trọng lượng sẽ thành 27 lbs (12,3 kg), ở 30 độ là 40 lbs (18 kg), ở 60 độ là 60 lbs (27,2 kg). Như thế càng cúi xuống phía trước theo tư thế như thường thấy hiện nay khi người ta sử dụng smartphone, thì trọng lượng càng tăng và cái đầu trở thành tảng đá nặng đè lên cột xương sống. Quan sát những người bấm tin nhắn hay xài mạng xã hội đầu của họ luôn luôn cúi xuống trước, dù đang đứng hay ngồi. Thử tưởng tượng, cột sống ta phải vác một trọng lượng gần 30 kg suốt cả ngày thì làm sao kham nổi. Nghĩ kỹ lại mới thấy động tác ngồi thiền, lưng thẳng đầu thẳng hai tay buông lỏng phía trước thật là tuyệt vời và hợp khoa học.

Theo Jenny Awford của nhật báo Daily Mail của Anh, chi nhánh tại Úc trên trang mạng của Daily Mail [1] ngày 16.10.2015 đăng tải một nghiên cứu của bác sĩ James Carter với tiêu đề: *Ảnh X-Quang qua công bố của Bác sĩ James Carter đã gây chấn động.*

Bác sĩ Carter đã nghiên cứu và quan sát các học sinh trong vòng suốt 2 năm, nhận thấy khi các học sinh này sử dụng smartphone để gửi tin nhắn thì đầu họ cúi gằm xuống phía trước.

Nguồn: www.dailymail.co.uk

Những hình chụp X-Quang cho thấy dấu hiệu chắc chắn họ sẽ bị lưng gù: „*thay vì một đường cong về phía trước (hình trái) bình thường thì có thể nhìn thấy ở những bệnh nhân này một đường cong ngược lại (hình mặt) như những người bị lưng gù*”.

Dựa vào những dẫn chứng trên, ta kết luận rằng việc bị lưng gù cho những người thường sử dụng smartphone để viết những tin nhắn, từ trẻ em cho đến người lớn là việc chắc chắn. Ngoài ra, y khoa cũng khuyến cáo rằng, nếu sử dụng quá nhiều smartphone, ipad, tablet... có thể bị nhiều chứng bệnh khác, như bị nhứt đầu, bị rối loạn thần kinh, bị yếu mắt, bị các chứng bệnh tâm lý v.v...

Từ loài khí thủy tổ tiến lên làm người cần đến mấy triệu năm, nhưng từ người đến khí - ít nhất trong cái nhìn cơ thể học của y khoa bây giờ - chỉ cần mấy mươi năm thôi. Chiếc máy điện thoại thông minh, xem như là chiếc máy smartphone đầu tiên, mặc dù lúc ấy vẫn còn khá đơn giản, là máy Simon của hãng IBM ra mắt vào năm 1994. Nhưng thật ra chiếc smartphone chỉ được sử dụng phổ biến trong vòng mười năm nay thôi.

Không những trẻ em lỡ lầm nghiện ngập sử dụng smartphone, mà bây giờ hầu như mọi người ở mọi lứa tuổi. Một người cha viết trên mạng rằng, người con trai bảy tuổi xin phép hẹn với ba người bạn cùng lớp đến nhà chơi. Không nghe thấy động tĩnh gì trong phòng của con, ông ta hơi lo nên mới ghé mắt vào thì thấy cả bốn em đều nằm sấp dưới đất và „nói chuyện” với nhau bằng smartphone qua mạng xã hội. Một người bạn của tôi kể rằng, có người cháu kêu bằng cậu đem bạn gái mới quen đến giới thiệu với cậu út, sau khi chào hỏi và mời uống nước hai người trẻ mỗi người một góc ghế salon trong phòng khách và bấm máy. Cậu út chỉ biết ngồi nhìn hai cháu và không dám lên tiếng vì sợ làm phiền! Chuyện này bây giờ rất thường xảy ra ở mọi nơi. Vậy mà có nơi chính phủ còn khuyến khích, tạo điều kiện cho người dùng sử dụng nó thường hơn. Điển hình ở Washington Hoa Kỳ và ở Trùng Khánh Trung Quốc, chính phủ đã lập ra những con đường dành riêng cho người đi bộ sử dụng điện thoại. Không biết việc ấy là việc nên khuyến khích hay không?

Đường dành riêng cho người sử dụng smartphone ở trung tâm Washington

Đường bộ hành dành riêng cho người xài smartphone ở Trùng Khánh, Trung Quốc

[3] - Đi đâu, về đâu?

Dĩ nhiên, hầu như bây giờ chúng ta ai cũng sử dụng smartphone và ai cũng biết những tiện lợi vô cùng của nó. Tôi cũng đã dùng nó không chỉ để điện thoại mà còn để chụp hình, để thu những bài pháp thoại, để nghe nhạc hay sách nói, nghe kinh hay bài giảng trên xe, để ghi chú khi không có giấy và viết sẵn... Nó đúng là một chiếc máy bỏ túi đa dụng. Tôi xin tiết lộ một bí mật đã giữ kín lâu nay. Khi tôi lạy sám hối ở nhà, nếu vừa xướng vừa lạy tôi thường bị hụt hơi do yếu tim, tôi bèn nhờ smartphone xướng giùm (do đã thu sẵn vào) và miệng chỉ lẩm bẩm theo thôi, nhờ cách ấy mà tôi có thể thờ đều khi lạy và mọi chuyện được êm thấm. Cảm ơn cái smartphone giúp tâm tôi an ổn chút, không tán loạn vì cứ lo đứng tim.

*Tội từ tâm khởi đem tâm sám,
Tâm được tịnh rồi tội liền tiêu...*

Vấn đề của chúng ta hôm nay là cần xác định rõ, giữa máy và người thì ai là chủ ai là tớ. Nếu con người là chủ thì tại sao bất cứ lúc nào suốt hai mươi bốn giờ trong ngày hễ máy réo lên một tiếng thì tên nô lệ ấy lại phải chạy đến máy ngay, kể cả khi ăn hay ngủ?

Dù bạn theo tôn giáo nào đi nữa, bạn phải công nhận rằng cuộc đời này chỉ là một quán trọ, hết thời gian trọ lại ra đi. Đi đâu thì mỗi người chọn cho mình một cách khác nhau. Tôi không dám nói đến những quan điểm thiên đường của những tôn giáo khác, chỉ biết rằng chốn thiên đường của những tôn giáo lớn đều không có chỗ cho loài vật, kể cả những chú khỉ thông minh quá khỉ (ngoại trừ những lời an ủi của Giáo Hoàng Phanxicô vào 12.2014 vừa qua với một em bé khi chú chó của em bị chết và đã tạo ra nhiều cuộc tranh luận). Tôi chỉ xin phép nói về lãnh vực mình có biết đôi chút, đó là Phật Giáo.

Theo Phật Giáo, chúng sanh mọi loài là chúng sinh trong mười cảnh giới. Trong Kinh thường gọi là mười pháp giới. Mười pháp giới lại được chia làm hai nhóm, đó là: nhóm thứ nhất gọi là Tứ Thánh, gồm 4 phẩm vị là *Phật - Bồ Tát - Duyên Giác - Thanh Văn*. Nhóm thứ hai gọi là Lục phàm (sáu nẻo luân hồi). Lục phàm lại phân chia làm 2 tiểu nhóm, đó là Tam thiện đạo, gồm 3 loài là *Thiên - Nhơn - A Tu La* và Tam ác đạo, gồm 3 loài là *Địa ngục - Ngạ quỷ - Súc sanh*. Trong Thập giới, bốn bậc chúng sanh phía trên thì được giải thoát tự tại, nên gọi là Tứ Thánh (bốn bậc Thánh), còn sáu bậc dưới chưa giác ngộ, còn luân chuyển trong sáu cảnh giới luân hồi, gọi là Lục phàm (sáu hạng phàm phu). Riêng trong Lục phàm chúng sanh ở ba cảnh: Thiên, Nhơn, A Tu La trước có làm lành và hiện thời có thể tu tập thiện nghiệp, nên người ta gọi ba cảnh ấy là Tam thiện đạo. Còn chúng sanh ở ba cảnh sau: địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh, trước đã phạm nhiều tội nặng về thập ác, ngũ nghịch, nay phải chịu hình phạt và hiện thời khó tu các việc lành, nên người ta gọi ba cảnh ấy là Tam ác đạo (ba đường dữ).

Gia đình Thiện Lâm Phạm Văn Mộc hay tin trể
Bác Diệu Nhụy Phan Thị Nhị
 đã quá vãng chúng tôi xin thành kính chia
 buồn cùng gia quyến Bác Tích Cốc Ngô Văn
 Phát.
 Nguyên cầu Phật A Di Đà tiếp dẫn hương linh
 Bác Diệu Nhụy siêu thăng cực lạc quốc.

• Gđ. Đh. Phạm Văn Mộc

Súc sanh là cảnh giới thấp trong thập giới, thuộc cảnh giới Tam ác đạo. Từ súc sanh đến con người (nhơn) ta đã bước một bước rất dài, phải tạo bao nhiêu phước đức, phải siêng năng tu tập nhiều đời kiếp mới được thân người như hôm nay.

Câu chuyện lý thuyết thủy tổ khỉ của loài người theo ông Darwin đúng hay không đúng, chuyện ấy xin phép miễn bàn ở đây. Chuyện của chúng ta là, chẳng lẽ chỉ vì „mạng xã hội” hay vì mỗi tình ấp ủ với smartphone mà ta xuôi tay để mang thân hình khỉ thì đáng buồn lắm. Không biết nói, không biết ca hát, chỉ chéc chéc suốt ngày thì tội nghiệp lắm. Có ai muốn mình trôi giạt xuống làm súc sinh đâu!

Nhắc nhau để mỗi người chọn cho mình một cách đi. Còn nếu ai đó, nhất là các bạn trẻ vẫn cứ muốn là khỉ thì hãy xem những lời cảnh báo này chỉ là „rung cây nhát khỉ”.

Rốt cuộc, khỉ vẫn hoàn cốt khỉ. Rõ khỉ !

• **Nguyên Đạo Văn Công Tuấn**
(Đức Quốc)

[1] Dựa theo tài liệu nghiên cứu của Giáo sư Cao Huy Thuần trong loạt bài viết „Cái Mũi của Ông Darwin”. Theo Thư Viện Hoa Sen

[2] Theo <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3274835/Shocking-X-rays-teenagers-text-neck.html>

Mùa Xuân nói chuyện Khi

• Nguyễn Quý Đại

*Khi nào cho vượn là cành
Cho chim là tổ, thiệp họa may là chàng
(Ca dao)*

Trong 12 con giáp, khi đứng hạng thứ 9 của 12 con vật trong Thập Nhị Địa Chi. Giống Khi thuộc loài có vú, sanh con, thường sống từng đoàn ở trong rừng, ưa nhảy nhót, đu chuyền từ cây này sang cây khác, thông minh hơn các thú vật khác, thường bắt chước các hoạt động của con người. Học thuyết tiến hóa của Charles Darwin, gây ra nhiều cuộc bút chiến sôi nổi đối với những nhà thần học và tôn giáo, vì ông ta cho rằng khi (Vượn) là thủy tổ của loài người. Năm 2016 là năm Bính Thân, chúng ta cùng tìm hiểu về đời sống của khi.

Khỉ có tên trong Khoa học

Giới (regnum) Animalia

Ngành (phylum) Chordata

Lớp (class) Mammalia

Bộ (ordo) Primates

Họ (familia) Cercopithecidae

Chi (genus) Macaca

Khi sống từng vùng khác nhau trên thế giới, bởi vậy đời sống tập tính có nhiều điểm khác biệt. Có loại khi ăn thịt cá, ăn mối, ăn trái cây, lá, vỏ cây... Hình dáng lớn nhỏ màu lông khác nhau:

- Khi đuôi dài (*Macaca nemestria*) sống ở Đông Nam Á. Tùy theo loài, chiều dài con trưởng thành từ 38-55cm với tay và chân ngắn. Đuôi dài hơn thân với chiều dài từ 40-65cm. Con đực lớn hơn con cái, nặng từ 5-6kg so với con cái nặng từ 3-6kg.

- Khi đuôi lợn (*Macaca nemestrina*), trọng lượng khoảng 14kg. Bộ lông màu vàng nhạt, đỉnh đầu có đám lông đen, đuôi giống đuôi lợn.

- Khi Mốc (*Macaca fascicularis*) dài 50cm đến 73cm với đuôi dài 19cm đến 38cm. Con đực nặng 10kg đến 14,5kg, con cái nặng 8kg đến 12kg. Thức

ăn của Khi Mốc là trái cây, lá, ngũ cốc và một số động vật không xương sống.

- Khi mặt đỏ (*Macaca arctoides*) có màu lông sẫm pha đỏ, nâu hoặc đen ở phần trên của cơ thể. Chúng có mặt đỏ và đuôi gần như không có.

- Khi mặt vàng (*Macaca mulatta*) có thân màu nâu, phần mỏng, hai bên hông và đuôi màu nâu đỏ.

- Khi voọc xám (*Presbytis pheycus crepusculus*) lưng có màu sẫm, thân trước và tay có màu xám bạc, chân màu đen, mặt màu xanh, xung quanh mắt có viền tròn màu kem, trán có màu xám đen và đuôi trắng.

- Vượn trắng (*Nomascus leucogenys*). Tất cả các loài vượn đều có tay dài hơn chân và không có đuôi. Vượn cái và vượn con có màu nâu vàng, hoặc xám vàng. Vượn đực toàn thân màu đen.

- Đười ươi (*Orang Utang*): Đười ươi (*Pongo pygmacu*), Khi muôn (*Chimpanzee*), những con tinh tinh (*Pan troglodytes*), Khi lùn (*Bonobo*), Khi đột mõ dài (*Pavian*)...

Có 22 loài khi đuôi dài, trong đó một số được sử dụng thường xuyên trong các thí nghiệm khoa học. Chúng là một trong những động vật linh trưởng được giới khoa học quan tâm bởi trí thông minh và khả năng thích nghi với môi trường sống. Khi thích quay trở lại những cây quen thuộc nơi chúng từng tìm thấy hoa quả, bầy khi thích tìm thức ăn khi thời tiết nắng ấm áp hơn là lúc trời đầy mây và lạnh giá. Tiết trời ấm và sự kết hợp của bức xạ mặt trời làm chín muối của trái cây cũng như sự tăng trưởng của các ấu trùng sống ẩn trong một số loại quả, món ăn mà Khi rất ưa chuộng. Mỗi khi phát hiện thức ăn, khi luôn thông báo cho đồng loại bằng những tiếng kêu đặc trưng.

Khi đột và Tinh Tinh, dù ở trong rừng rậm được các nhà Động vật học quay phim chiếu lại trong các chương trình Tivi về đời sống của chúng. Phần lớn khi ăn trái cây và lá cũng như ăn các động vật nhỏ. Tinh Tinh có nhóm máu và gen cũng trùng hợp với chúng ta, là loại thông minh biết dùng vũ khí như đá, cây để chống lại kẻ thù, biết dùng đá để đập những loại hạt có vỏ cứng như hạt dẻ để ăn, biết dùng lông chim để ráy tai, dùng những cọng hoặc cành cây để xia răng. Để tránh khát nước biết nhai những lá cây nát làm thành "miếng xốp" nhúng vào nước rồi vắt vào miệng để uống, biết dùng cành cây làm cần câu để móc mồi từ những ổ mối lớn để ăn. Tinh Tinh được huấn luyện để mặc áo quảng cáo, đeo kính mát và làm tài tử đóng phim như trong phim Tarzan. Tinh Tinh cao chừng 170cm con lùn 90cm, trọng lượng nặng khác nhau từ 45kg đến 60kg, thời gian thụ thai từ 225 ngày đến 240 ngày. Khi con bú sữa mẹ 2 đến 4 năm. Tinh Tinh mẹ rất yêu thương và chăm sóc con nhỏ đi đâu cũng mang con bên cạnh. Tuổi thọ khoảng 40 năm.

King Kong thời đại

Phim (Film) King Kong làm cho nhiều người say mê, người dựng phim cho con khi Gorin là giống tàn bạo vì sức lực phi thường của nó. Những bộ phim

King Kong diễn tả con khỉ Gorin này chuyên khủng bố tàn phá nhà cửa.

Đó là xảo thuật dàn dựng tưởng tượng, nhưng thật sự con khỉ Gorin sống dịu dàng điềm đạm thân thiện. Bà Diana Fossey từng sống giữa bầy Gorin chưa bao giờ bị chúng tấn công. Khi gặp người lạ chúng thường đứng thẳng trên hai chân sau, hai chân trước (2 tay) đập vào ngực nó và phát ra tiếng rống thật to để đe dọa đối phương. Khỉ Gorin cố gắng tránh các cuộc ẩu đả và chỉ giương oai, diều võ thôi. Chúng thường chạy lướt qua nhau nhổ bật rễ các cây con để thị uy. Gorin loại khỉ đột này cao 1,80 m; nặng 180 kg hoặc nhiều hơn (nhưng những con sống ở bờ biển lông ngắn màu nâu không to lớn bằng những giống ở rừng) mỗi ngày 3 giờ tìm thức ăn, 4 giờ để ăn, thì giờ còn lại vui chơi hay ngủ. Khỉ đực Gorin nặng tới 275kg con cái nặng 100kg thời gian mang thai 251 đến 289 ngày, sanh con con nặng 2kg. Tuổi thọ 60 tuổi. Gorin chỉ ăn thảo mộc, măng, rễ, bẹ non, trái và lá cây. Gorilla sống ở những khu rừng nhiệt đới và cận nhiệt đới của Châu Phi. Hai loài Gorilla hiện nay là Gorilla núi rất quý hiếm sống trong rừng trên núi Albertine Rift cao 2.225m đến 4.267m, thuộc dãy Virunga phía đông Châu Phi.

Loài thứ 2 là Gorilla đồng bằng sống tại những khu rừng rậm rạp, đầm lầy và các vùng ngập nước xấp xỉ mực nước biển. Thức ăn của chúng là các loại thực vật như cây mọng nước, chồi non... Gorilla thường sống trong rừng rậm, nơi có nhiều cây cối và đó là nguồn thực phẩm quan trọng của chúng. Gorilla thường sống dưới mặt đất, đi bằng bốn chân và chỉ đi bằng hai chân khi chuẩn bị đánh nhau. Về đêm, chúng có thể ngủ trên cây. Gorilla dù có thân hình to lớn những có thể leo cây khá tốt. Chúng sống theo đàn dưới sự chỉ huy của một con đực to khỏe nhất. Nhiệm vụ của con đực là lãnh đạo và bảo vệ cả đàn khỏi bị thú dữ tấn công. Kẻ thù nguy hiểm nhất của Gorilla là loài báo hoa mai rất hung dữ. Khi bị đe dọa, con đực sẽ đứng thẳng người và dùng 2 tay dấm thình thịch vào bụng để cảnh báo trước khi chiến đấu. Gorilla được biết đến như một dã thú đầy sức mạnh với ngoại hình to lớn, khỏe hơn nhiều so với người, đôi tay mạnh mẽ, và thông minh và một cú đấm của Gorilla có thể khiến mọi vật đối diện phải biến dạng. Dù có thân hình to lớn đồ sộ, Gorilla có tốc độ chạy ở mức trung bình, khoảng 40 km/h. Tuy có thân hình to lớn và dữ tợn nhưng thực tế các con khỉ Gorilla ăn thực vật và ít khi gây hại cho những con thú khác.

Khỉ đột di chuyển bằng đốt ngón tay, mặc dù đôi khi chúng có thể đứng thẳng khi mang theo thức ăn hay trong tình trạng phòng ngự. Khỉ đột trưởng thành hoang dã nặng 135kg đến 180kg trong khi con cái thường chỉ nặng bằng nửa con đực 68-113kg. Con đực trưởng thành cao 1,70m đến 1,80m với sải tay 2,30m đến 2,60m. Con cái có sải tay ngắn hơn. Khỉ đột đực trưởng thành được biết đến như "lưng bạc" do vùng lông màu bạc trên lưng của nó. Đôi khi, một con lưng bạc lớn hơn 1,80m nặng đến 230kg trong hoang dã, những con khỉ đột béo phì trong tình trạng nuôi nhốt nặng đến 270kg.

Khỉ Capuchin nổi tiếng vì sự thông minh biết sử dụng các viên đá để đập vỡ hạt, đào đất và thăm lỗ... Không giống các loài khỉ khác, các con cái thuộc giống khỉ Capuchin không có bất kỳ dấu hiệu cơ thể nào cho thấy chúng đang trong thời kỳ "động dục". Các con khỉ cái thường thu hút sự chú ý của con đực bằng khuôn mặt hờn giận, những tiếng kêu rên rỉ hoặc bằng cách chạm vào "chàng" và chạy đi chỗ khác, thậm chí còn ném đá về phía con khỉ đực nó khao khát yêu đương. Hành động ném đá của khỉ cái như một cách thăm hỏi, chào mời.

Với những loài linh trưởng khác, con cái thể hiện đầy đủ mọi hành vi ve vãn, "động dục". Khỉ đực thường chải lông, bắt rận cho khỉ cái trước khi giao hoan với chúng. Khỉ cái cũng chải lông cho khỉ đực...

Đười ươi (Dryopithecus) là ẩn sĩ trong rừng?

Đười ươi thường bện các cành lại làm ổ trên cây cao, nơi chúng không cảm thấy nguy hiểm, để ngủ đêm và nghỉ ngày, chúng thích ngủ chỉ rời ổ khi mặt trời lên cao. Đười ươi đực ngồi trong ổ ca khúc ban mai nó vươn vai, gơ rộng cánh tay dài từ họng phát ra âm thanh nhát gừng, càng lúc càng to và kết thúc bằng một tiếng kêu dài rộn ràng. Thường vợ chồng Đười ươi ở cách xa nhau chỉ gặp nhau những lúc có cây to trái chín rộ hoặc những lúc giao hợp. Đười ươi sống trên cây không di chuyển dưới đất như khỉ Gorin và Tinh Tinh. Đười ươi ăn trái cây trong rừng ngoài ra cũng ăn lá vỏ cây mồi và kiến. Trước khi ăn thường nếm thử. Đười ươi cao 97cm, con đực nặng 90kg con cái nặng 50kg, thời gian mang thai từ 260 đến 270 ngày, và cho con bú 2 đến 3 năm. Tuổi thọ đến 40 năm Đười ươi đực do các bước cổ rộng tạo thành mô sụn liên kết mà mặt bẹt như cái đĩa, tuổi già có thêm râu ria dài, và lưng cũng bạc như khỉ Gorin. Đười ươi sống trên cây các rừng vùng nhiệt đới ẩm thấp, phần lớn ở ở Đông Nam Á trong rừng Calimantan và Bắc Sumatra, ở Mã Lai và Nam Dương, có giống Orang Utann gọi là người rừng cao khoảng 1,50m, nặng 90kg, ăn trái cây, trứng chim, chuột, côn trùng, ngoài ra cũng thường bắt khỉ con, heo rừng, linh dương nhỏ để ăn, con đực hay săn mồi hơn con cái.

Thói quen của các loại khỉ đều chải chuốt bộ lông cho nhau, hoặc bắt chích, rận hay tìm những miếng da khô bị tróc trong bộ lông. Thường đàn khỉ có một con đầu đàn to lớn với trách nhiệm lo cho cả đàn. Khỉ đầu đàn cũng thuộc hạng „sư phụ“ không thua gì Dê đực về việc chăm lo thỏa mãn cho mấy chục Khỉ cái trong đàn. Khỉ đực có thể giao phối liên tục cả ngày, kéo dài quanh năm suốt tháng và sẵn sàng quyết chiến nếu khỉ đực khác dám bén mảng quyến rũ các bà vợ của mình, khỉ thường ngủ trong ổ do chúng đan mỗi ngày bằng cành cây, sợ các thú dữ như hổ báo, mèo rừng và rắn độc.

Vượn có phải là thủy tổ của loài người không?

Vượn thông minh, nhanh nhẹn chúng có thể nhảy xa 20m, qua dòng sông nhiều cá Sấu, nhảy từ ngọn cây này sang ngọn cây bên kia, chúng thường suy

tính khi giải quyết vấn đề khó khăn. Để lấy được món ăn hấp dẫn trên cao, thường biết chổng các khối gỗ lên cao và dùng gậy khều thức ăn. Vợ không nói được, nhưng những gì quan trọng chúng đều báo tin cho nhau bằng cử chỉ và nét mặt. Gần đây qua nhiều cuộc thí nghiệm nó có thể sử dụng Computer, biết dùng sơn để vẽ... vợ có thể nhận ra mình trong ảnh và trong gương?

Học thuyết tiến hóa của Charles Darwin (1809-1882) Darwin bỏ thì giờ nghiên cứu về học thuyết này từ năm 1842 đến năm 1844, nhưng chưa dám phổ biến sau khi nhận bản thảo về học thuyết tiến hóa của Alfred Russel Wallace gốc người Anh sống ở Đông Ấn. Năm 1859 cuốn „Nguồn gốc của các loài“ được xuất bản tạo ra nhiều cuộc tranh cãi đến năm 1871 Darwin xuất bản cuốn „Nguồn gốc loài người và sự lựa chọn trong quan hệ giới tính“, tác phẩm này với học thuyết về sự tiến hóa của loài người có nguồn gốc từ Vợ. Người tiền sử Neandertalien cách đây 5 triệu năm. Rất nhiều nhà nghiên cứu cho rằng người Neanderthal không hề có đóng góp gì về gen đối với loài người hiện nay và giống người này đã tuyệt chủng (Vợ 20 triệu năm, Đười ươi 20 triệu năm, Tinh Tinh 10 triệu năm (tài liệu dẫn chứng tác giả Witus B. Droscher). Gây ra nhiều cuộc bút chiến sôi nổi đối với những nhà thần học và tôn giáo, học thuyết của Darwin làm thoái hóa lòng tin. Con Vợ muôn đời vẫn là con Vợ, ngày nay sự tiếp xúc của con người với các loài vật do tạo hóa sinh ra, vẫn như thời nguyên thủy con rắn sinh ở sa mạc có màu của cát, con rắn sinh ở trên cây có màu xanh đó là sự biến đổi sinh tồn hòa nhập vào đời sống. Con người do Thượng Đế tạo ra đã có trí khôn từ muôn thuở sinh tồn hàng triệu năm trên trái đất này.

Các nhà Khoa học chứng minh có thể loài Vợ có những yếu tố nào đó giống con người về nhóm máu một số Gene? So sánh bộ gene của người và Tinh Tinh cho thấy một sự khác biệt gene liên quan đến thính giác đã cho phép con người phát triển giọng nói trong khi Tinh Tinh không nói được. Bộ gene của con người và Tinh Tinh 99% giống nhau. Nhưng một số quá trình phát triển như thính giác và khứu giác của con người lại có tốc độ nhanh hơn. Những gene liên quan tới quá trình này có thể giải thích một phần vì sao Tinh Tinh và con người lại có sự khác biệt đó. Nhà nghiên cứu Andrew Clark tại Đại

học Cornell ở Ithaca, New York, cùng cộng sự đã lập nên bản đồ gồm hơn 7.000 gene của Tinh Tinh trước khi so sánh với con người. Không thể vội vã kết luận Vợ là thủy tổ loài người.

Chuyện hoang đường về khi

Chuyện Tây Du Ký, kể chuyện ba thầy trò Tam Tạng đi thỉnh kinh ở Tây Trúc đường xa với vợ thời đó hạ giới còn yêu quý, nhiều tài năng biến hóa cản trở việc đi thỉnh kinh của Tam Tạng. Tôn Hành Giả là con khi ở núi cao được sinh ra từ lòng một hòn đá, biết nói tiếng người muốn sống trường sinh bất tử, rồi động Thủy Liêm xuống núi đi tìm thuốc trường sinh, may mắn gặp Tô Sở Thần đầu nhận làm đệ tử, truyền dạy võ thuật và các phép thần thông biến hóa. Thành tài Tôn Ngộ Không không trở về cố quận, xuống thủy cung của Long Vương chiếm được vật báu Như Ý kim Cổ Bồng (làm cây thiết bồng) lên Thiên cung uống rượu trộm loại trường sinh bất tử của Thái Thượng Lão Quân. Phá rối khắp nơi nổi danh là Tề Thiên Đại Thánh lộng hành. "Cao nhân tất hữu cao nhân trị". Phật Tổ Như Lai chứng minh cho họ Tôn thấy sự vô lượng của các pháp mà những kẻ ở cõi này không bao giờ vượt nổi, nếu chỉ loay hoay với tham vọng. Tề Thiên Đại Thánh dù thần thông biến hóa cũng không chạy khỏi bàn tay của Đức Phật Như Lai úp bàn tay xuống tạo Ngũ Hành Sơn ngàn cân giam cái tham vọng của họ Tôn lại. Nhưng Ngài cũng biết rằng, chẳng có núi cao biển sâu nào giam được tham vọng của con người nếu con người không tự tu thân. Ngài cũng để một lối thoát cho sự ăn năn hối cải cho Tề Thiên. Một ngày đẹp trời thầy Đường Tăng Tam Tạng đi ngang qua đã thấu nhận Tề Thiên làm đệ tử, cứu ra khỏi ngũ hành đê trên lưng, nhưng Ngài phòng ngừa tính khí thích vui chơi, phá rối nên gắn trên đầu vòng Kim cô để để trị tội trên đường đi thỉnh kinh có thêm đệ tử gốc heo là Trư Bát Giới và Sa Tăng.

Những năm Thân trong lịch sử

- Giáp Thân 1884 triều đình Huế ký hòa ước với Pháp công nhận sự bảo hộ của Pháp ông Patenôtre hội cả các quan, bắt đem hủy bỏ Ấn của Tàu phong cho vua Việt Nam, nghĩa là từ đó nước Nam thuộc về nước Pháp bảo hộ, không còn thần phục nước Tàu. Pháp chia nước ta ra làm hai khu vực Trung Kỳ và Bắc Kỳ để dễ cai trị. Dần dần Hòa ước đó mất đi ý nghĩa Pháp chiếm hết quyền lực để đô hộ Triều đình Huế chỉ giữ cái hư vị mà thôi. Cho đến ngày 08.03.1949 thỏa ước Elysée (điện Elysée, Paris) Quốc Trưởng Bảo Đại sang Pháp ký với Tổng Thống Vincent Aurio Pháp thừa nhận Việt Nam, có nền ngoại giao, kinh tế, tài chính, tư pháp giáo dục riêng.

- Giáp Thân - Ất Dậu nạn đói từ mùa thu năm 1944 đến mùa đông năm 1945 các tỉnh miền Bắc như Nam Định, Thái Bình, Hưng Yên, Hà Nam và Ninh Bình bị thiệt hại nặng nề, số người chết gần 2 triệu người. Tài liệu mô tả trên khắp các nẻo đường đều có xác người chết vì quá đói!

- Mậu Thân 1968 xảy ra cuộc tổng công kích của MTDTGPMNVN vào các thành phố của miền Nam

VNCH vào đêm Giao Thừa. Thảm cảnh diễn ra chỉ 25 ngày đêm trên có 41 tỉnh. Thành phố, thị trấn, thị xã miền Nam Việt Nam, gây nhiều tổn thất về nhân mạng và tài sản. Ca dao một thời được nhắc lại, để nhớ những đau thương mang đến trong dịp Tết Mậu Thân (1968) với niềm vui không trọn!

*Mậu thân giặc chiếm Huế đô
Đốt nhà, cướp cửa, đào mồ chôn dân!
Làm sao quên được Mậu thân
Cộng quân tàn ác giết dân hại mình
Mậu thân cộng chiếm Huế đô
Đông Ba, Gia Hội thành mồ chôn dân!*

Khi trong văn học

Khi đi vào đời sống văn hóa người Châu Á qua năm Thân, tháng Thân, ngày Thân, giờ Thân. Trong thành ngữ, tục ngữ, ca dao Việt Nam, khi cũng được người đời nhắc đến. Ở miền Nam, chiếc cầu tre bắc qua kênh rạch ở vùng sông nước được gọi là cầu khi. Đời Hán bên Trung Hoa trong chuyện Tô Vũ chăn dê, đã nhờ con vượn cái cứu sống trong những đêm đông giá lạnh trong 10 năm Tô Vũ đã sống với vượn như tổ ấm gia đình.

*Ngày nào khi lìa quả xanh
Thì anh mới bỏ em ngày ấy*

hoặc

*Khi bỗng con lên non cần trái
Cảm thương nàng phận gái mồ côi*

Những câu thơ trào phúng ví von chuyện của gia cầm, thường nuôi mèo chó ít người nuôi khi, chỉ còn ít người tin nuôi khi trước sân hay trong chuồng bò để chống bệnh phong.

*Chuột chủ chê khi răng hôi
Khi mới trả lời cả họ mầy thơm!
Con chó chê khi lấm lông
Khi lại chê chó ăn đông ăn dài*

Đời sống của chim trời tung cánh bay xa, Vượn thì thích sống trong rừng có hoa trái mỗi ngày di chuyển không xa khu vực núi rừng chỉ trong phạm vi 1 km.

*Nhạn lạc bầy kêu thảng thốt
Vượn lạc bầy cần trái khóc than
Đêm nằm lụy nhỏ chứa chan
Tôi nhớ đến câu tình tự
Tôi băng ngàn tới đây!*

Khi sống trong rừng ở trên cây nhưng lo ngại sự tấn công của thú dữ như báo, hổ, mèo rừng, khi thường báo động cho nhau biết mỗi khi đánh được mùi của cọp đến gần.

Chớ mượn hơi hùm run nhát khi

Trần Trọng Kim dịch bài thơ của Vương Xương Linh khi bị đày lên vạn Tuế Lô với đời sống cô đơn để nhìn đời sống của khi chim muôn:

Núi chiều vượn khi yên vui

*Bãi kia chim cốc tới lui từng bầy
Ai lên trong đám khói mây
Chiều hôm man mác lại gây nỗi sầu.*

Con vượn có mặt trong văn chương truyền khẩu của người Việt như trong bài dân ca "Lý qua đèo" ở Huế hay "Ăn ở trong rừng" thuộc Quan họ Bắc Ninh. Ca trù có điệu xẩm huê tình cũng nhắc đến vượn. Ca dao thì có câu nhắc đến vượn để trò ý xa xôi, hoang dã như trong câu ca dao miền Nam:

*Má ơi! Đừng gả con xa
Chim kêu vượn hú biết nhà má đâu.*

Tục ngữ về vượn có câu: *Vượn lìa cây có ngày vượn rử*. Trong văn học thì hai tác phẩm lớn là Truyện Kiều và Lục Vân Tiên đều có nhắc tới vượn, nhất là tiếng hú (còn gọi là hót) của chúng. Trong tín ngưỡng Tứ phủ hình bóng con vượn hiện ra biểu tượng cho miền núi hoang sơ khi vượn ra mắt dâng cúng hoa quả.

Từ ngữ về con khi chủ yếu xuất hiện trong văn hóa của các dân tộc Á Châu. Một số thành ngữ, tục ngữ như:

- *Khi ho cò gáy*: Chỉ chốn hoang vu
- *Giết gà dọa khỉ*.
- *Rung cây nhát khỉ*
- *Làm trò khi*: Chế giễu những người hay pha trò, bắt chước, làm trò hề
- *Trời sinh con khi ở lùm*
Chuyển qua chuyển lại rớt ùm xuống sông
- *Khi bỗng con lên non kiếm trái*
Cảm thương nàng phận gái mồ côi
- *Mặt nhăn như khi*
- *Nuôi ong tay áo, nuôi khi dòm nhà*
- *Khi gió, khi khô, khi mốc*: Những câu cửa, câu mắng: *đồ khi hay đồ khi gió*: Âm chỉ người không đứng đắn, nghiêm túc, hay nghịch ngợm
- *Khi lại là khi, mèo lại hoàn mèo...*

Dân tộc nào thường ăn thịt khi

Nhiều quốc gia ở Phi Châu và Nam Mỹ họ săn bắt các loại khi để ăn thịt đe dọa làm khi mất giống? Ở Á Đông cho rằng thịt khi bổ máu, cường dương. Đông y còn dùng xương khi để nấu cao khi chữa trị được nhiều bệnh (?), Thời Từ Hi Thái Hậu (Kaiserin witwe Cixi) Thái Hậu lựa chọn thức ăn đại bổ như „Trâm mã trà “ và „Não hầu / mủc óc khi“. Bọn Thái Giám múc nước sôi tạt vào đầu con khi. Con khi bị nóng lấy tay gãi tuốt hết lông đầu, và họ bỏ con khi vào thùng có khoét lỗ tròn vừa đầu con khi nhô lên, lấy dao bén vạt ngang óc khi lòi ra lấy thìa múc óc bỏ một thứ thuốc đắng cho Thái Hậu (trong tác phẩm Từ Hi Thái Hậu của Mộng Bình Sơn).

Món ăn dã man này ngày nay còn lại trong giới nhiều tiền ăn chơi tại Trung Hoa cũng như Việt Nam! Ở Tây phương giới y khoa chỉ dùng khi trong các việc thí nghiệm, nuôi khi trong sở thú để mọi người chiêm ngưỡng, không có bán thịt khi. Các loài khi đột, Tinh Tinh và Đười ươi hoang dã đang trong nguy cơ bị

tuyệt chủng vì vừa bị săn bắt, vừa chịu ảnh hưởng của việc tàn phá rừng. Loài tinh tinh đã biến mất tại ba nước Tây Phi và sẽ sớm biến mất tại ba nước khác và Đười ươi cũng ít vì sinh đẻ chậm và thường bị săn bắn và phá rừng.

Khí ăn ớt

Thuyết tiến hóa đã được bàn cãi qua nhiều thế kỷ, nhưng sự đổi đời sau 30.4.1975 cũng nhiều chuyện về khí như „khí đội mũ cối ngồi xe, bắt chước như khí, nói như vẹt“. Tôi có người anh con cậu, sau khi đi học tập cải tạo về không được phép ở lại Sài Gòn, bị gọi đi xây dựng vùng kinh tế mới, đi thủy lợi đào kinh trồng thơm ở Lê Minh Xuân. Nên mẹ tôi mua một khu vườn ở Gia Ray gần Ngã ba Ông Đồn để anh tự lập nghiệp nuôi sống tạm thời để khỏi bị đi kinh tế mới trước khi tìm đường vượt biên.

Vườn rộng gần một mẫu, thời đó chỉ một vài cây vàng 24K để canh tác. Vườn có nhiều chuối xanh tươi những buồng chuối dài trái lớn, chôm chôm loại tróc vỏ cao hơn đầu người, những loại trái cây như đu đủ, mít tố nữ... những khu đất trống có thể trồng đậu xanh, bắp tùy theo mùa, nhờ những năm trong trại cải tạo anh đã canh tác thành công. Những lúc anh về Sài Gòn thường mang trái cây về cho chúng tôi như mít, chuối, đu đủ, thơm ngon nhờ chín cây.

Nhưng không lâu những mùa trái cây bị đàn khí hàng trăm con từ trên núi về phá hoại ăn hết chuối bắp, nhưng không thể nào đánh đuổi, „rung cây nhát khí“ nó chạy đi nhưng cứ trở lại kiếm ăn. (Vì trên núi Bộ đội khai thác gỗ để bán, và săn bắn khí để ăn thịt).

Anh về Sài Gòn tìm mua sơn các màu đỏ, xanh và vôi đỏ. Chúng tôi tưởng anh đổi nghề đi vẽ quảng cáo chẳng? Nhưng không phải vậy anh mua các dụng cụ trên để trị bầy khí ngoan cố ăn trộm trái cây! Anh kể lại kinh nghiệm người bạn chỉ cách trị khí „cho khí nó ăn ớt“.

Anh đào cái hố rộng hình vuông hay tròn rộng sâu hơn 1,5m để khí không thể trèo lên, từ trên hố xuống đáy để một cái cây làm thang, dưới hố để chuối và ớt hiểm giã nhỏ để chung với nhau. Lúc yên tĩnh đàn khí kéo nhau xuống kiếm ăn thấy chuối nó cùng nhau trèo trên cây để sẵn xuống hố, tranh nhau ăn chuối và ăn luôn cả ớt dính vào tay vào mắt mũi cay quá! Chúng tranh nhau bỏ chạy nhưng dưới đáy hố không còn đường nào thoát hiểm con này trèo lên cái cây con khác kéo lại, cứ tranh nhau như vậy con trèo còn kéo lại cuối cùng đều ở lại dưới hố. Chỉ cần lấy cái cây đi thì khí hết đường chạy trốn. Bắt từng con cột lại cạo lông đầu, lấy sơn trét lên đầu và mặt khí, làm cho nó trở thành con khí lạ, cột trên cổ nó cái khăn đỏ làm „khí ngoan của Bác“. Bôi thêm ớt lên trên mình khí thả chúng chạy vào rừng. Đàn khí cùng đàn không thể nhận ra là bạn, sợ bỏ chạy xa đôi khi cắn nhau chí tử gặp ớt cay bỏ chạy quên cả khu vườn nhiều hoa trái...

Không có bài học nào giống nhau, kinh nghiệm cuộc đời khó có thể tưởng tượng. Nếu đàn khí không tranh nhau kéo nhau khi bị nạn ăn ớt, để từng con

Gia đình chúng tôi rất đau buồn khi hay tin phu quân của chị Huỳnh Đỗ Huyền Trân là:

Huỳnh Quốc Tuấn
Pháp danh Thiện Ngọc,
Sanh ngày 30.04.1953
đã tạ thế ngày 22.12.2015
Hưởng thọ 62 tuổi

Chúng tôi thành kính phân ưu với ông Huỳnh Văn Lý, thân phụ của anh Huỳnh Quốc Tuấn và chị Huỳnh Đỗ Huyền Trân và đại gia đình tang quyến. Nguyên cầu Đức Phật A Di Đà tiếp dẫn hương linh của Thiện Ngọc Huỳnh Quốc Tuấn sớm vãng sanh về Cực Lạc Quốc.

Gđ. Thông Gia Phạm Hồng Sáu,
Dâu, Rể và các con tại Đức Quốc

chạy trốn thì con người không thể bắt được để cạo đầu bôi sơn, để rồi tự quay trở lại cắn nhau không nhận ra là bạn và thù.

Bốn thập niên cộng đồng chúng ta làm kiếp người lưu vong, dù hội nhập đời sống mới phát triển và thành công trên nhiều lãnh vực về: khoa học, thương mại v.v... Cạnh tranh với người bản xứ khắp „Năm Châu Bốn Bể“, nhưng nhìn lại sinh hoạt cộng đồng thường thiếu đoàn kết... nên dễ bị nhà cầm quyền CSVN lợi dụng cơ hội, để gây chia rẽ cộng đồng người Việt ghét chế độ cộng sản bỏ nước ra đi tìm tự do.

Mời độc giả xem đoạn phim khi phá các chú hổ con Tiger and Monkey Fight Funny Funny Videos <https://www.youtube.com/watch?v=xy2y-7DoDhU>
Affenweibchen werfen Steine, wenn sie Sex wollen <http://www.sueddeutsche.de/wissen/ipad-video-ipad-affen-als-steinwerfer-1.1862662>

Tài liệu tham khảo:

- Tiere Dieser Welt Tác giả Martin Walters & Jinny Johson
- Die Tiere Afrikas Einführung von Jane Goodall Monkey witus B. Droscher
- Việt Nam Sứ lược Trần Trọng Kim
- <http://www.kilimanjaro.com/gorilla/goripict.htm>

Loài linh trường

• Trần Phong-Lưu

Các nhà vạn vật học xếp loại các động vật có vú, có thể đi bằng hai chân gần giống người (Herrentiere) vào loài *Linh trường*. Trước hết phải kể giống **bán hầu Kompa**, như **Nhĩ hồ hầu** đã được các nhà săn bắn, du khách nhận dạng từ xưa. Trong khi giống hồ hầu lùn được mọi người biết mặt mũi nhiều hơn nhờ hai vành tai bự, nhắc nhớ đến loài dơi lớn.

Thân thể giống hồ hầu Galagos này gầy còm chớ không lùn mập như người ta nói đến, do vì bộ lông rậm, rảnh chắt xù lên, cái đầu hơi to, thêm đôi tai trần vươn lớn một cách lạ thường, và đôi mắt bự, kéo xích gần nhau. Tay chân dài vừa phải, hình hài cử động cũng thoải mái.

Ở Sansibar các con Nhĩ hồ hầu thích sống gần đất liền không xa các đồn điền. Chúng cao hơn nhóm hồ hầu lùn, mà thân thể chỉ đo được 2 tới 3 tấc và đuôi thì dài tới 22 hoặc 25 cm. Màu lông nổi bật nhất là vàng hay nâu xám, nhưng lông đuôi thì màu xám tro chỉ có chót đuôi là màu nâu thấy rõ. Muốn bắt chúng, người ta chỉ cần dùng một cách đơn giản mà không cần phải săn bẫy gì hết: Chính thói hư ham ăn, hốt uổng của loài khi có từ trong máu đã hại chúng. Chỉ cần bày một tiệc nhỏ hạp khẩu, thêm mấy vùa rượu kè (loại rượu cất từ đọt cây kè đã có từ thời Đức Phật), thì cả đám khách không mời Nhĩ hồ hầu này nhào vào hốt đồ ăn ngon nhét đầy họng rồi húp sùm sụp thức giải lao ngọt lịm, cuối cùng say lản đùng ra mê ngủ hết cục cựa. Các ông „Con Rừng xanh” này khi tỉnh dậy nhất định sẽ kinh ngạc và bất mãn nữa khi thấy mình bị nhốt trong cũi gỗ hay lồng sắt, hoặc bị trói gô chặt đầy trong căn phòng hẹp. Sau một thời gian lắc mấy chấn song chuồng, động cửa, lẳng xằng tìm lối thoát, rồi quen dần với những thức ăn ngon có sẵn, được cho ở trong một chuồng rộng hay thùng dài tiện nghi thoải mái, và cũng chán đuôi bắt mấy con gián bự hay đến quấy rầy không mệt mỏi, mấy con khi chồn này thật sự được thuần hóa, thấy dễ thương, xinh xắn hơn loài khi lớn. Không còn thấy phiền khi bị chọc dấy không thể ngủ đủ giấc ban ngày, chịu ngoan ngoãn vâng lời người chủ đã cho ăn uống và cũng khăng khít, quyến luyến khi được vuốt ve mơn trớn, chịu cho xóc nách, bồng đi mà không còn táp cắn đại hay nhe răng bén găm gừ lúc ban đầu. Chúng cũng dễ tập quen với các thú vật nhà và các thức ăn khác biệt ở mỗi địa phương. Nên không khó khăn gì nếu mang về bên Âu Châu nuôi.

Quái hồ hầu: Giống khi chồn ma quái này mang tên Kobold, người lùn dị dạng, vì mặt mũi kỳ dị, chân

tay khác lạ, như chuyển thể từ loài cóc nhái. Mặt thì giống con chàng hiu hay cháo chàng. Tay chân lại nhắc nhớ đến loài Lưỡng thể, vừa ở dưới nước, vừa ở trên cạn. Nhứt là lúc chúng di chuyển, nhảy cóc, nhảy ếch. Cái đầu to của nó tròn quay như trái cầu, mặt nhô ra phía trước, đôi mắt lộ lớn như mắt chim cú, cũng tròn xoay như hai trái bóng bàn, kéo xích gần nhau, chiếm muốn hết nửa khuôn mặt, còn lại cái mũi ngắn nhỏ, cái miệng nứt bành rộng với cặp môi dày, đôi tai hình muống, càng biểu lộ rõ khuôn mặt của loài cóc nhái, vì theo tương quan hình thể, không loài động vật có vú nào lại mang tướng tá quái dị như vậy. Cái cổ ngắn chìm mất giữa đầu và mình, phía trước thân mình lại căng rộng vì hai vai nhô lên, ngực hẹp hơn vì lưng cong vòng. Đôi tay ngắn, nhưng đôi chân quá dài, gấp khuỷu hai lần như chân ếch hay Kangourou. Đầu mấy ngón tay chân giẹp tròn lớn như đồng tiền, có hắp khẩu như loài bò sát. Mấy ngón giữa đều dài hơn ngón cái gấp ba lần. Cặp đùi trên lớn mạnh, cặp đùi dưới thon ốm, khúc thứ ba như chân chim không lông. Sau cùng cái đuôi tròn xoay dài, dịu hoặc và chóp đuôi lông rậm dài hơn. Hàm răng của chúng khác biệt với các giống bán hầu khác, dù cũng ăn các giống sâu bọ côn trùng.

Địa bàn sinh sống của chúng ở khắp tất cả các đảo Mã Lai, phía tây tới Malakka. Danh tính của chúng rất phong phú còn được lưu hành nhiều qua các chuyện thần thoại, mà tất cả dân bản xứ đều xem chúng là những sinh vật rất được chú ý. Ở Sumatra chúng tên Singapua, bên Phi Luật Tân, trên đảo Bohal, người ta gọi chúng là Malmay, còn ở đảo Célèbes lại tên là Ingger... Bọn Hồ hầu Ma quái này chọn nơi cư trú dưới những rừng rậm, nơi mà ban ngày cũng tối xảm và ẩm ướt. Chúng thường trú ẩn dưới những tàng lá dày đặc, trong các bọng cây, đặc biệt hay khoét hang dưới đám rễ cây chằng chịt của những bụi tre rậm thân to. Người ta thường thấy từng cặp sống quần quít bên nhau, cho tới khi con cái sanh con đeo theo bên mình phải săn sóc, con đực lại tìm con cái khác. Cách thức giống khi này ngồi và nhảy y như con chàng hiu, có điều mỗi cái nhảy ếch của chúng xa tới cả thước. Trong ngày chúng có chút nhút nhát, đôi khi người ta chỉ thoáng thấy thân chúng từ trên cây cao hay ngọn cây thấp buông mình nhảy xuống chụp bắt mấy nhánh dưới. Chỉ đôi mắt lộ tròn xoay lồi ra không cân xứng với cái đầu, thấy rõ lỗ con người mở lớn hay thu nhỏ lại tùy ánh sáng tràn tới nhiều hay ít.

Nên các thổ dân thường in trí, bản chất chúng có vẻ ma quái và cho rằng, chúng là giống thú có bùa mê, phù phép và theo thuyết luân hồi chúng là linh hồn của mấy kẻ gian phi, bất lương biết ma thuật đầu thai. Tên Singapura có nghĩa là tiểu Sư tử, cũng liên quan đến các chuyện hoang đường của thổ dân kể rằng, con quái thú này về căn nguyên to lớn như con sư tử rồi theo thời gian mang nhiều tội nghiệt bất lương tới nay dần dần thân thể bị rút nhỏ lại theo những ác quả mà chúng đã làm và đến thời hiện đại chúng chỉ còn kích thước bầy lớn đó. Thổ dân Sumatra vẫn còn ghê sợ chúng vì mỗi lần họ rời khỏi cánh đồng lúa đang canh tác mà chợt thoáng thấy bóng dáng con quái hồ hầu này trên cây, thì luôn luôn y như rằng chính họ hoặc gia đình họ gặp chuyện xui xẻo, rủi ro. Các chuyện truyền kỳ lan rộng còn cho biết chúng chuyên ăn than gỗ, củi cháy. Điều đó sai vì các nhà vạn vật học đều tả rõ thức ăn chính của chúng là lá cây, đọt thảo mộc và các loại trái cây nhứt là chuối. Các món thích khẩu của chúng vẫn là sâu bọ côn trùng và thằn lằn, rắn mối cùng các loài bò sát, mà chúng vẫn hay tìm bắt. Lúc đói lòng chúng ăn luôn mấy con giáp xác, tép hay còng nhỏ và cả gián nữa.

Nhà vạn vật Cumming lần đầu bắt được một con hồ hầu này đã kể rõ, nó có vẻ ưa sạch, không ăn những thứ đã có người hay con vật nào vọc qua và không uống lại nước cũ lần thứ hai. So với thân thể bé nhỏ của nó, ai cũng thấy nó ăn quá nhiều. Còn uống thì hớp như mèo nhưng rất chậm. Ban ngày nó ngủ rất nhiều và tỏ ra rất ngán sợ ánh sáng, cho nên nó thường chui rúc vào những góc tối. Nếu có ai đến gần chuồng, thì nó mở thao láo cặp mắt to rất lâu, nhìn dán vào đối tượng mà không cử động một bắp thịt nào hết. Khi nào người ta đến gần hay ném vật gì tới gần nó, chừng đó mới nhe răng ra như mấy con khỉ lớn và các bắp thịt mặt mới kéo giãn rộng ra. Hiếm khi nó gây tiếng động hay làm gì ồn, nên chợt nghe tiếng gì đó lập tức nó gào thét, la ó. Nhưng đối với người chăm sóc, cho ăn uống, xứng hợp nó cũng tỏ ra thuần tánh biết liếm tay, liếm mặt và ngửi khắp mình mấy người bạn thân quen, cũng như cố mơn trớn để được vuốt ve lại.

Ông Jagor cũng mua được 2 con quái hồ hầu ở Loquilocun như một giống thú hiếm. Con đầu đặt tên Majo, lúc nhận nuôi thì nó đói lả vì không chịu ăn mấy thứ cây cỏ, cho đến khi theo lời mách của dân địa phương, ông mang tới mấy con cào cào sống, nó vừa lòng thấy rõ. Nó đứng thẳng lên trên cặp giò khẳng khiu, chống thêm cái đuôi trần trụi lông, cái đầu tròn như trái banh, giương đôi mắt lộ vàng, lồi ra liếc láo liên khắp phía như hai bóng đèn chói lòa. Lập tức đưa hai tay bé nhỏ ra, như đứa bé được món quà thích chí, chộp ngay con mồi xé hai, bỏ vào mồm lúm. Ban ngày chúng ngái ngủ có vẻ khờ khờ. Nếu ai chọc dậy, chúng gừ gừ khó chịu. Chỉ khi ánh sáng tắt dần chúng mới tỉnh táo, mở to đôi mắt sáng sao. Ban đêm chúng di chuyển rất sống động và nhanh nhẹn, thường nhảy những bước ngang không gây tiếng động. Chúng

thuần tính cũng nhanh, nhưng chỉ một thời gian sau thì chết. Có lẽ chúng chỉ quen sống nơi rừng xanh.

Khỉ tru: Ông Okens phán định giống khỉ lớn trong số gia đình hay họ linh trưởng vừa sống ở cự thế giới vừa sống ở tân thế giới là khỉ tru (Alouatta).

Giống khỉ mũi tẹt, đuôi cong vòng, có giọng tru tréo này thuộc họ thứ ba trong thứ tự sắp xếp đẳng cấp của ông. Thân thể chúng lùn mập. Tay chân đều như nhau, các bàn tay, bàn chân năm ngón đều có thể cầm nắm được. Cái đầu to, mồm vênh ra trước, bộ lông rậm và ở cằm dài ra như bộ râu. Đặc biệt chúng có bướu cổ, nên thanh quản dày hơn và có thể huýt sáo như chim tước. Lúc gió lớn, thổi mạnh tuôn chảy vào xương sống của chúng thường vang lên những tiếng như rên rì. Cái đuôi rất dài với khúc cuối trụi không lông, nhưng có nhiều đường gân cùng bắp thịt rất mạnh, hình thành dụng cụ cầm buộc chặt rất vững có thể treo chịu cả thân mình đu đưa. Chúng ẩn trú lan tràn khắp các nước và vùng miền Nam Mỹ. Các khu rừng rậm cây cao ẩm ướt là chốn cư trú ưa thích nhứt của chúng. Còn trong các đồng cỏ hoang, bắt buộc chúng phải tìm tới những khóm cây đơn độc, cho đến những khu rừng nhỏ nhưng ở gần nước. Trong khi các gia súc thuần tính, nếu không được nuôi dưỡng, cho ăn đầy đủ, thì ảnh hưởng thời tiết dễ làm chúng khó chịu. Còn mấy con thú rừng hầu như lúc nào cũng khỏe khoắn, và bao lâu những ngày nắng nóng kéo dài thì người ta còn nghe tiếng mấy con khỉ tru này vang dội, như dấu hiệu sức sống của chúng không bị quấy phá. Các con khỉ tru đực già thường leo lên những ngọn núi cao khô cằn ngã lưng nằm duỗi ra thoải mái trên mấy chạng cây hay mấy cành nhánh đan dây, phơi bộ lông chúng ra ngoài các tia nắng. Đặc biệt nhứt cái lạnh mùa đông ở Rio-Grande-do-Sul trên cao nguyên Sierra, nơi mà không cây cam nào còn tăng trưởng nổi nữa và tác động của các cơn giông bão mùa đông trên Pampas thổi tới mạnh, có khi còn tuyết rơi dày qua mấy ngày. Vậy mà không ai thấy cái lạnh này tàn hại được giống khỉ tru.

Giống khỉ tru đỏ có bộ lông đỏ nâu ngấn hơi cứng đơ. Giữa lưng có một vệt lông vàng kim. Thông thường nó dài 1m50 kể cả cái đuôi dài 70 cm. Con cái nhỏ hơn, bộ lông sậm màu hơn.

Giống khỉ tru đen tên Caraya mang bộ lông dài hơn rõ ràng và màu đen tuyền, chỉ hai bên hông hơi đỏ, các con cái bên hông dưới lại màu vàng. Chúng dài khoảng 1m30 mà hết phân nửa là cái đuôi. Trước tiên chúng sống hoàn toàn ở phía đông Nam Mỹ Châu cho tới tận Paraguay, nên được kể là giống thú Mỹ. Người ta chỉ biết đến chúng từ thuở xa xưa qua những truyện truyền kỳ của thổ dân da đỏ hay mấy lời khoe khoang của các khách du hành, thợ săn da trắng: Như vào lúc bình minh khi mặt trời mọc và nhút là khi mặt trời lặn, rừng rậm vào đêm, họ đã nghe những tiếng tru ghê rợn, dai dẳng vang dội rất lâu.

Giống khỉ tru còn sống đông đúc trong vùng rừng rậm Rio-Grande-do-Sul. Nhưng chúng qui tụ từng bầy nhỏ năm, mười con chia từng khu nhỏ nhút nhích, cầm đầu bởi một con đực già như một viên giám sát. Trong một khu rừng khoảng 4 dặm vuông ước tính có hai ngàn con sinh sống. Khởi đầu một ngày, từ tờ mờ sáng chúng lần lượt rời bỏ chỗ ngủ ưa thích trên các thân cây cao bò leo dần xuống từ cành này qua nhánh khác ngắt mấy chiếc lá non hay đọt cây mới mọc, chậm chạp bỏ vào miệng nhai cho đến khi con đực già nhút thức dậy bắt đầu chuyền cành leo xuống. Rồi buông thõng cả tứ chi, chịu cả thân dưới cái đuôi cuộn chặt vào một nhánh, lưng lơ đu đưa qua lại, như bay liệng một hồi, mới giơ tay nắm bắt một cành kế để đu bay tiếp. Các con khác trong bầy cũng lập lại y chuyển động đó, không cần nghĩ ngợi gì hết. Chỉ có loài khỉ, nhút là giống khỉ tru mới có cái đuôi mạnh dài được dùng để di chuyển nhanh như vậy, mà không có bất cứ giống thú nào sánh kịp. Mỗi lần đu, mỗi lần nhảy đi rất xa, tưởng như quá liều lĩnh nhưng không hề hấn gì. Chúng hiếm khi xuống đất. Ngay lúc uống nước, chúng cũng tuột dây leo xuống, rồi buộc đuôi vào nhánh cây thấp nhất, buông mình thòng xuống tận mé hồ, suối hay ao vũng để có thể dùng tay vốc nước uống. Chúng không dám đứng dưới đất, nói chi đến đi bộ hay lang thang trên nền đất. Chỉ trong các truyện truyền kỳ của thổ dân da đỏ mới kể, đôi khi họ gặp con khỉ tru lội qua sông leo lên bờ... Trong khi các nhà vạn vật học đều quả quyết chúng rất sợ nước, vì nếu nước lũ dâng lên cao và quá nhanh, mà con nào còn lạc lại trên một cây đơn độc giữa vùng nước ngập thì thà chịu chết đói, chớ nó không khi nào dám bơi qua dù một đoạn ngắn, để tìm tới một cây khác. Do có người đã từng gặp một đám khỉ như vậy, gầy ốm, hốc hác, suy nhược đến mức không còn nhúc nhích gì được nữa, kẹt lại trên cây đã ăn trụi hết lá, giữa một vùng nước ngập, chúng đã ăn không còn cành mềm nào và đã lột cả vỏ cây để nhai cầm hơi. Từ gốc cây đó, chính ra chúng chỉ cần lội sáu chục bước là đã tới khu rừng bên cạnh. Họ cũng quả quyết rằng không bao giờ họ gặp một con khỉ tru ngoài cánh đồng trống hay tìm thấy dấu chân của nó trên bất cứ nền đất nào.

Tất cả nhu cầu mà một bầy khỉ tru đông đúc là một nơi trú ngụ thoáng khí, thật nhiều loại trái cây đa tạp khác nhau, thêm ngũ cốc, lá cây, mầm non, nụ và hoa, dường như cả sâu bọ, trứng chim cùng mấy con

chim nhỏ, yếu đuối chưa đủ sức bay. Cây trái trồng trọt chúng chưa dám xuống phá, dù các đồn điền lập cạnh mé rừng. Nhiều lắm vài con bạo dạn chỉ mới tước lá bắp, lá dưa để ném thử món lạ, như đôi khi người ta bắt gặp một con treo mình trên cành cây thấp nhút ở mé rừng, đu đưa để có thể vói tay hái lấy mấy chiếc lá của cây trồng gần đó. Món ăn chính yếu của chúng chỉ bao gồm lá cây.

Ở Nam Mỹ mỗi con khỉ cái chỉ sinh một con khỉ con thường vào các tháng 6 tháng 7, đôi khi vào cuối tháng 5 hay qua đầu tháng 8. Thực ra sự truyền giống, sinh đẻ của giống khỉ tru không xác định rõ vào mùa nào, vì hầu như quanh năm người ta đều thấy các khỉ con mới sanh đeo theo mẹ. Cũng không bao giờ có ai gặp chúng sanh đôi, bởi trong mấy tuần đầu tiên khỉ con phải bấu cả chân tay vào bụng mẹ, mà con mẹ cũng như các giống khỉ ở cự thế giới, cứ phải leo trèo đánh đu kiếm ăn. Lớn hơn một chút khỉ con mới đủ sức đeo trên lưng mẹ. Trong ngày không bao giờ con mẹ âu yếm nâng niu con mọn như một số giống khỉ khác, nhưng không bao giờ nó bỏ rơi con nó trong giai đoạn đầu. Cho tới khi con nó có khả năng leo trèo, dĩ nhiên vẫn có những con nhút nhát, sợ sệt không dám rời mẹ, thì con mẹ sẵn sàng rút bỏ, kể cả dùng cường lực dăng ra, để bắt con ngồi lại trên một nhánh cây nào đó, rồi vội bỏ đi như trút một gánh nặng. Thổ dân da đỏ còn nói, con mẹ không ưa và đôi khi còn thù ghét con nó, nếu là con đực!

Đa số dân Paraguay thích săn bắt giống khỉ này để lấy bộ lông và ăn thịt chúng. Họ thích trái bộ lông này trên lưng ngựa trước khi bắt yên. Còn bán cho các hãng sản xuất, một bộ lông nhút là lông đen tuyền cũng bán được hàng trăm đồng Grenade.

Khỉ áo tơi là giống khỉ mồm chó (Pavian) mang bộ lông dài, dày đặt như mặc áo tơi. Chính cái mồm nhô ra với các bắp thịt rắn chắc và hàm răng bén nhọn đáng sợ, đã tạo lực cho những cái tát, cắn xé khiến chúng thành những mãnh thú ăn thịt sống, khác với các đồng loại ăn trái cây hoa lá.

Các tay chân đều ngắn mà mạnh hơn các giống khỉ khác, cả chiếc đuôi cũng vậy, nhưng lông dài trơn láng với túm lông ở chóp đuôi. Bộ lông dài thòng và lỏng chùng, còn kéo dài thêm nơi đầu, cổ và dựng thẳng ra thành cái mặt to chần vãn, và chung quanh

vai thành cái bờm phồng rộng thêm, rồi tiếp tục mọc bao quanh thân, lùm xùm như một cái áo tơ rộng. Về màu sắc bộ lông rất khó định rõ vì hơi giống màu đất đá nơi chúng sinh sống, dường như xám tro hay xám lục nhạt, có con màu nâu ngả qua xanh lá cây...

Vùng sinh sống phổ biến nhất của chúng lan rộng khắp Phi Châu, rải rác ở các phần đất Á Châu giáp ranh, các nước Ả Rập, Jemen, Hadramaut và Ấn Độ. Giống khỉ mồm chó đúng là loại sơn hầu sống trên vùng núi đá, non cao. Nơi chúng trú ngụ có đầy đủ thực phẩm thích hợp: Chính yếu là các loại củ, rễ củ đang mọc cây, cỏ lau, rau cải dại, trái cây rừng, côn trùng, nhện, ốc, trứng chim và một thứ cây ở Phi Châu mà chúng thích đặc biệt tên "Babuina". Chúng còn phá hoại các cây trồng nhất là các đôi nho, nếu những đêm tối trời không ai canh giữ, chúng kéo cả bầy đến ăn phá nát cả vườn nho chưa kịp chín, một phần rơi vãi dọc đường, còn phần kia chúng mang được đem cất giấu trên đỉnh núi cao như kho hàng dự trữ. Cho nên các nông dân phải lập các chòi canh luân phiên trông nom, nhất là vào mùa hái trái, nếu không sẽ phải hứng thêm tai ương cực kỳ khó chịu do lũ trộm nhỏ mà rất tinh ranh này. Đặc tính khôn lanh, quý quýet của chúng trái hẳn với tướng tá từ tốn bề ngoài: Tất cả những con khỉ áo tơ đều ít nhiều xấu xa, nhất là mấy con đực rất dữ tợn, khi nổi cơn thịnh nộ hay lúc ranh mãnh dâm bôn. Cái mồm dài bất thường là loại mồm chó thô bỉ nhất. Khuôn mặt có thể che giấu được sự hiểm ác bên trong, nhưng cái nhìn xảo trá đôi khi vẫn lộ ra. Đồng ý chúng dễ dạy hơn các giống khỉ nhỏ, mà còn tỏ ra khôn lanh hơn, nhưng luôn luôn kèm theo những mưu mô. Thứ nhất chúng biết tìm kiếm, thứ hai là đặc tánh khỉ giỏi bắt chước, theo dấu... Qua đó chúng hình như có thể học làm người, nhưng không phải vậy. Bởi vì tính đa dâm của chúng bộc lộ qua tất cả mọi hành xử, cử động của mấy con đực để tiện hèn hạ. Cho nên người ta tránh cho trẻ con và đàn bà đi xem, theo dõi gần chúng lâu.

Trong thiên nhiên, những con đực già thường hay sanh tật, nhất là những con bị đánh đuổi ra khỏi bầy bởi mấy con khỉ đực trẻ khỏe mạnh hơn, cướp quyền khống chế. Chúng thường rình rập ở các nguồn nước, như những tia nước từ trên núi cao tuôn xuống hay

những vũng nước mưa, để nhào ra bắt các con khỉ cái mới lớn để cưỡng bức. Nhưng trước các cạm bẫy và sự nguy hiểm, chúng nhận ra dễ dàng và đổi mặt kẻ thù, chúng biết cách chống trả can đảm và ương ngạnh đến ngoan cố. Tuy người ta có thể tập luyện cải đổi, thuần hóa làm cho chúng vâng lời, nếu nuôi riêng chúng; nhưng khi về già thì bản chất đề tiện nguyên thủy của chúng vẫn trở lại, khi trí năng và xúc cảm của chúng đã cùn lụt. Sự huấn luyện không đủ ăn sâu vào đầu óc khỉ chó của chúng. Chúng lại lì lợm, cào cấu, cắn xé như các thú hoang. Thời gian truyền giống của lũ khỉ áo tơ từ 14 đến 20 ngày.

Trong truyền thuyết và truyện kể của người Ả Rập, khỉ mồm chó đã giữ vai trò nổi bật. Chúng đã từng có sự hiểu biết tốt nhất, vì chúng đã tồn tại sẵn tại Jemen, cũng thường qua sống nhiều nhất ở Ai Cập và được mang tới Syrie. Đặc biệt theo sự quả quyết của nhà Tiên Tri và bạn hữu của ông, rằng trong một cơn thịnh nộ, Đức Thánh của họ đã biến hóa chúng từ người thành khỉ. Căn nguyên bọn chúng là những người tội tệ, khiếm nhã quá đáng, trong ngày Saba đã phạm Thánh với những trọng tội, không thể nào tha thứ được nữa.

Bọn khỉ áo tơ được xem như có họ hàng thân thích với bầy khỉ mồm chó hay đầu chó sống ở mũi đất Tschakma, nên đã được gọi với tên này, rất giống với những quái vật đầu người mình thú Sphinx xuất xứ từ Tây Phi Châu. Bộ lông trơn láng đều đặn mọc dài ra, phía trên màu lục nhạt, xanh olive, chuyển dần xuống màu đen và vàng, quấn xoắn thành từng lọn. Màu vàng phía lưng lợt dần như trắng, trong khi lông mặt và hai tai màu xám chì.

Một con khỉ áo tơ đực trưởng thành chiều cao tới vai đã đo được 65 đến 70 cm. Chiều dài toàn thân đạt tới 1 thước rưỡi, kể cả chiếc đuôi mỏng chiếm hết 1 phần ba. Trong đời sống tự nhiên ở Djebel, chúng chuyên đào những củ bông huệ, ăn trái và rừng, me, dâu, mọng... ở đồng bằng lân cận. Nhưng thỉnh thoảng có con beo leo lên vùng núi của chúng, thì ít nhất phải có một con khỉ làm mồi cho mãnh thú này.

Những con khỉ mồm chó cũng như áo tơ thường bị bắt ở Sudan, rồi theo dòng sông Nil được đưa tới Ai Cập và từ đó người ta mang qua Âu Châu. Ở Ai Cập chúng được tập làm trò, đu dây. Còn ở Âu Châu, chúng được nuôi trong sở thú và được huấn luyện trong các gánh xiếc. Từ thời Trung cổ, người ta còn lập ra các đoàn kịch khỉ, nhờ cái đuôi dễ uốn nắn của chúng, có thể được giấu trong quần áo. Nhờ bản chất khôn ngoan, giỏi bắt chước hơn các thú vật khác, thêm chút hiền hậu do đã được thuần hóa, nuôi dạy từ nhỏ, chúng có thể học trình diễn những điệu bộ đơn giản, lại còn giữ được chút trung thành, biết vâng lời người nuôi dạy, nên lâu nay đã có những màn kịch vui trên sân khấu thú vật và chúng cũng đã tỏ ra là những "nghệ sĩ", vào hạng khá.

• Trần Phong-Lưu

Biến đổi khí hậu và con người

• Thái Công Tụng

Các nhà lãnh đạo quốc tế dự hội nghị biến đổi khí hậu. Ảnh: Reuters

Đầu tháng 12 năm 2015 có cuộc đàm phán tại hội nghị thượng đỉnh tại Paris (Pháp), với hàng trăm nguyên thủ các nước để cùng bàn thảo kế hoạch chung, hầu đối phó với hiện tượng khí hậu biến đổi. Như vậy, biến đổi khí hậu phải có một tầm quan trọng đặc biệt lắm thì Liên Hiệp Quốc mới tổ chức hội nghị nói trên. Cần biết không phải đây là lần đầu tiên mà là **hội nghị thứ 21** về **Biến Đổi Khí Hậu**, còn các hội nghị trước diễn ra tại nhiều nơi khác trên thế giới chỉ là những cuộc tọa đàm giữa các chuyên gia.

1. Khí hậu khác với thời tiết.

Khi ta xem truyền hình để xem nhiệt độ hôm nay, nhiệt độ ngày mai, tuyết sẽ rơi bao nhiêu centimét, đó là **thời tiết**. Còn **khí hậu** là nói đến diễn biến của thời tiết như mưa, nắng, nóng lạnh v.v... **trên một thời gian lâu dài** như hàng chục năm. Ta nói đến khí hậu nhiệt đới, khí hậu ôn đới, khí hậu xích đới v.v.

2. Tại sao khí hậu lại quan trọng?

21. Vì khí hậu ảnh hưởng đến sức khỏe.

Khí hậu, thời tiết ảnh hưởng đến sức khỏe con người. Vùng nhiệt đới, nóng và ẩm là những tác nhân khiến muỗi mòng sinh sôi nảy nở nhiều, gây ra bệnh sốt rét. Tại Quebec, mùa hè nhiều người bị dị ứng với phấn hoa còn mùa đông dễ bị cảm cúm nên chính phủ phải cho chích ngừa. Mùa đông dài và lạnh ở Canada nên phần đông ít đi ra ngoài, không có mặt trời, thiếu ánh sáng nên dễ bị trầm cảm. Khí hậu nóng ẩm là điều kiện cho muỗi gây bệnh phát triển mạnh, đời sống và tuổi thọ của muỗi có xu hướng kéo dài hơn, nghĩa là có điều kiện hoàn thành chu kỳ để gây bệnh hơn. Năm 2003, trời quá nóng bên Âu Châu vào mùa hè đã làm cho 70.000 người chết trong đó 30.000 người già bên Pháp.

22. Vì khí hậu ảnh hưởng đến nông nghiệp.

Khí hậu tác động sâu xa đến nông nghiệp vì khí hậu là mưa, là nắng, là ngày dài, ngày ngắn, là gió bão v.v... tất cả các yếu tố này ảnh hưởng đến cơ cấu trồng, thời vụ trồng, năng suất cây trồng. Chẳng thế mà nông dân ta thường cầu khẩn:

*Lạy trời mưa xuống
Lấy nước tôi uống
Lấy ruộng tôi cày
Lấy đầy bát cơm
Lấy rơm đun bếp*

...

Nông dân Việt Nam cũng như Đông Nam Á đều trồng lúa mà lúa là cây cần nhiều nước: phải 3.000 lít nước mới sản xuất được 1kg gạo nên trong những đợt hạn hán, người nông dân và người lao động ở các nông trại không chỉ có ít thứ để ăn hơn và thu nhập bị giảm, mà còn rơi vào cảnh nợ nần. Cây lúa có nhiều giống: có giống chỉ thích nghi với các vùng có ngày ngắn như các giống lúa nhóm **indica** nhưng cũng có giống hợp với ngày dài như các giống lúa nhóm **japonica**.

Vào mùa hè **ngày dài**, như tại Montreal, đến 8 giờ, 9 giờ đêm, trời vẫn sáng; càng lên vĩ tuyến cao như Edmonton, Chicoutimi thì đến 10 giờ đêm, 11 giờ đêm vẫn còn mặt trời.

Vào mùa đông, trời mau tối, **ngày ngắn** lại. Tục ngữ ta cũng có câu:

*Đêm tháng năm chưa nằm đã sáng
Ngày tháng mười chưa cười đã tối.*

Mùa hè, nhiều xứ bị ảnh hưởng gió mùa như Thái Lan, Ấn Độ, Việt Nam nên **mưa vào mùa hè** như trong bài nhạc:

Từng cơn mưa thì thăm gót chân ngà
hoặc:

*Tháng sáu trời mưa, trời mưa không dứt
Trời không mưa, anh vẫn gọi trời mưa*

nhưng cũng có những vùng khác lại có gió Lào rất nóng thổi khô đất, khô cây. Giải Trường Sơn có Trường Sơn Đông, Trường Sơn Tây, bên này nắng (Việt Nam), bên kia mưa (phía Ai Lao)

2.3. Vì khí hậu ảnh hưởng đến giao thông vận tải (tuyết, bão...)

Những khi tuyết rơi dày đặc, đường trơn thì xe di chuyển không được, phải có xe ủi tuyết xúc đi đổ; bão tuyết gây khó khăn cho vận tải hàng không; các trận bão ngoài biển làm tàu bè lưu thông khó khăn, dễ bị đắm. Tại Quebec, vào mùa Đông, luật pháp buộc chủ xe phải thay lốp xe dùng riêng cho mùa Đông để tránh xe bị trượt trên chỗ tuyết nhiều.

2.4. Vì khí hậu ảnh hưởng đến an ninh thế giới.

Thay đổi khí hậu với bão lụt, hạn hán sẽ gây ra nạn đói kém với sa mạc hóa đất đai, với mùa màng hư hại, gây ra đói kém khiến chiều hướng di dân mỗi trường sẽ gia tăng. Hạn hán và dân số quá đông so với các tài nguyên khan hiếm đã thúc đẩy những cuộc xung đột đẫm máu ở Soudan, ở Rwanda. Những người bị thiếu thực phẩm, những người bị thiếu nước, những người không thể di chuyển tới những nước khác sẽ là những người sẵn sàng có những biện pháp tuyệt vọng để nói lên quan điểm của họ. Và những kẻ khùng bố có thể sẽ tìm cách khai thác những căng thẳng đó.

Bangladesh, với một miền duyên hải dài 580 km (360 dặm) nằm trên vịnh Bengal, hiện bị đe dọa vì nước biển dâng cao, gió lốc và hạn hán. Vùng Địa Trung Hải và Trung Đông có thể sẽ nhận được ít mưa hơn do hậu quả của sự thay đổi khí hậu, làm tăng thêm những căng thẳng hiện nay về vấn đề nước.

3. Khí hậu với khí nhà kính làm nhiệt độ tăng lên

3.1. Thế nào là khí nhà kính?

Bức xạ mặt trời một phần do mây trời hấp thụ, một phần đến được mặt đất, giúp cho đời sống thực vật và động vật. **Bức xạ mặt trời chiếu xuống trái đất gồm tia sóng ngắn (tia cực tím¹), tia sáng nhìn thấy²** và thường bị lớp khí quyển độ cao 25-30 km hấp thụ. **Bức xạ mặt trời từ mặt đất phát xạ vào khí quyển gồm những tia sóng dài (tia ngoài đỏ, còn gọi là tia hồng ngoại³)** và bị lớp khí cacbon đioxit (CO₂) cũng như hơi nước ngăn lại và bị hấp thụ trong không khí nên nhiệt độ Trái Đất ta ở nóng dần. Nhờ tầng khí cacbon đioxit mà trái đất ấm nhưng hiện nay lớp khí này càng ngày càng nhiều nên gây ra nhiều hậu quả tiêu cực.

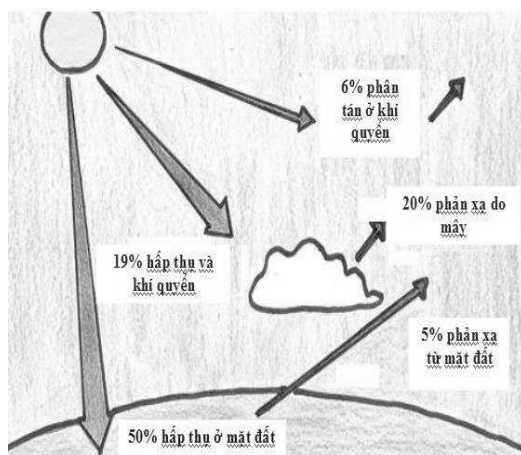
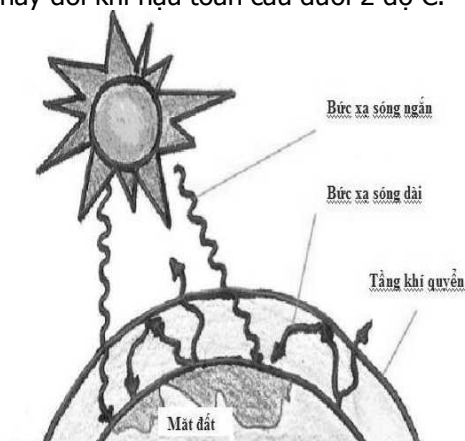
Gọi là **khí nhà kính** làm trái đất nóng lên vì cũng tương tự trong nhà kính trồng cây vào mùa đông, lớp kính (thủy tinh) giữ không cho sức nóng ra ngoài, giúp cho rau hoa sinh trưởng được.

Thật ra, không phải chỉ có khí CO₂ tỏa ra do việc đốt các nhiên liệu hóa thạch, do phá rừng mà còn có

các loại khí khác như: CH₄ (methane), SO₂ (anhydric sunphur), N₂O v.v...

Trung bình, Trái Đất hấp thụ khoảng 60% năng lượng mặt trời, 40% còn lại sẽ phản xạ ngược trở lại vũ trụ. Nhưng do hiệu ứng nhà kính (effet de serre, tiếng Anh là greenhouse effect), lượng nhiệt mà Trái Đất hấp thụ sẽ ngày một tăng. Các phép đo gần đây đã chỉ ra rằng hàm lượng CO₂ đã vượt quá 380 ppm và như vậy, nhiệt độ toàn cầu có thể tăng từ 1,4 - 5,8°C vào 2100. Tóm tắt, **khí nhà kính làm tăng nhiệt độ trái đất ta ở.**

Trước ngày diễn ra hội nghị khí hậu tại Paris tháng 12/2015 và để hội nghị này thành công, Tổng Thống Pháp Hollande đã đi Bắc Kinh để họp riêng với Chủ Tịch Nhà Nước Trung Quốc Tập Cận Bình về nguy cơ biến đổi khí hậu toàn cầu, trong đó Trung Quốc cam kết sẽ ban hành những quy định gắt gao hơn về khí thải, để đạt mục tiêu từ giờ đến cuối thế kỷ phải giữ mức thay đổi khí hậu toàn cầu dưới 2 độ C.

32. Những nguyên nhân làm khí nhà kính tăng lên.

Trước kia dân số thế giới còn ít nhưng ngày nay với tiến bộ y tế nên dân số đông hơn và sống lâu hơn. Sức ép dân số kéo theo sức ép lên tài nguyên, dù là tài nguyên rừng, tài nguyên đất, tài nguyên nước v.v...: xói mòn đất, xúc cát để xây dựng nhà cửa, phân hóa học để tăng gia lương thực, thuốc bảo vệ thực vật để chống sâu bệnh. Trước kia vào những thế kỷ 18, 19 hầu như chưa có kỹ nghệ, chưa có xe cộ nhiều như ngày nay, chưa có máy bay nên khí thải

¹ Có độ dài sóng từ 10 đến 380 nm (nanomet)

² có độ dài sóng từ 380 đến 780 nm

³ có độ dài sóng từ 780 đến 340 000 nm, mắt thường không nhìn thấy được

không nhiều. Ngày nay với nhiều nhà máy sản xuất điện, sản xuất ciment, sản xuất alumin, sử dụng than đá hay dầu cặn làm nhiên liệu, với hàng trăm ngàn xe hơi di chuyển suốt ngày đêm, nên khí thải càng ngày càng nhiều, tạo ra khí nhà kính.

4. Hậu quả của nhiệt độ tăng.

Nhiệt độ tăng giúp côn trùng sinh đẻ nhanh hơn nên dễ gây hại cho mùa màng. Nhiều vùng ở Canada và Nga có đất Pergélisols, tức là **đất băng vĩnh viễn** sẽ bị thu hẹp diện tích vì quá trình tan băng diễn ra nhanh hơn. Lại có vùng bị **nước biển dâng cao vì băng hà tan** do đó cư dân ven biển sẽ phải di dời lên vùng cao, chưa kể đất duyên hải bị mất, gây tiêu cực cho an ninh lương thực. Hạn hán, lụt lội, nước biển dâng ngập các vùng thấp sẽ làm **giá lương thực tăng cao** khiến các nước nghèo vốn đã nghèo sẽ gặp khó khăn trong cuộc sống với vật giá leo thang. Người phụ nữ các nước chậm tiến nhất là ở Phi Châu và nhiều xứ đông dân ở Nam Á, Đông Nam Á sẽ chật vật hơn vì họ phải lo cho gia đình thường đông con. Biến đổi khí hậu sẽ làm giảm số lượng loài gấu Bắc Cực vào giữa thế kỷ này.

Hiện tượng ấm lên toàn cầu kéo theo nhiệt độ tăng cao khiến băng tan nhanh, đe dọa nghiêm trọng môi trường cư trú và sự sống của chúng.

Nhiều thành phố ven biển sẽ có diện tích đất bị thu hẹp lại. Nhiệt độ tăng trên mặt biển khiến bão tố nhiều hơn và mạnh hơn. Nhiều trận bão lớn gây thiệt hại nhiều tại các vùng Louisiana, Texas và gần đây hơn xảy đến ngay tại New York.

5. Các biện pháp giảm khí nhà kính

5.1. Giảm sử dụng các loại nhiên liệu hóa thạch như than đá, dầu hỏa mà dùng các **năng lượng tái tạo** như năng lượng từ mặt trời, từ gió, từ nước, từ thủy triều, từ địa nhiệt... Càng ngày chi phí sản xuất tế bào quang điện cũng như tuabin gió càng rẻ hơn xưa nên dễ cạnh tranh với các nhiên liệu hóa thạch như than đá, dầu hỏa. Ngoài ra, các công nghệ ít cacbon này không làm không khí bị ô nhiễm, giúp bớt bệnh, bớt đau. Dùng khí sinh học (biogas) từ các hầm biogas nhằm sử dụng hiệu quả các phế phụ phẩm trong nông nghiệp (phân heo, vỏ hạt cà phê, tro trấu v.v...). Nông dân không đốt rơm rạ sau khi

thu hoạch lúa. Thiết kế và chế tạo máy bón phân chôn dưới sâu vào tầng khử, đặc biệt là phân đạm để hạn chế khí nhà kính N₂O trong quá trình phản ứng nitrate hóa.

5.2. Trồng rừng. Một giải pháp khác là trồng thêm rừng vì cây cối qua hiện tượng quang hợp có khả năng **hút bớt khí CO₂ trong khí quyển**, và chuyển vào không khí nhiều **oxy** hơn, giúp làm giảm hiệu ứng nhà kính. Rừng ngập mặn ngoài khả năng hút khí nhà kính lại có chức năng chắn sóng, giữ phù sa trầm tích.

Việt Nam thì đôi trục không cây cối càng ngày càng nhiều do nạn phá rừng, lấy củi với hậu quả là lụt lội càng ngày càng nhiều. Rừng ngập mặn thì phá nuôi tôm.

Ngày nay, không phải con hổ nhớ rừng như trong bài thơ của Thế Lữ:

*Nhớ cảnh sơn lâm, bóng cả cây già
Với tiếng gió gào ngàn, với giọng nguồn hét núi*

mà chính con người ngày nay nhớ rừng hơn bao giờ hết! Chính vì rừng giúp hút bớt được CO₂ nên Liên Hiệp Quốc có **chương trình REDD** tức **Reduced Emissions from Deforestation and Degradation** theo đó họ trả tiền cho các làng ven rừng để họ không vào rừng khai thác củi gỗ. Ngoài ra sang giai đoạn tiến hành mua bán quyền phát thải khí nhà kính thì các nước còn nhiều rừng có thể nhận tiền mỗi năm từ việc bán quyền phát thải khí nhà kính cho các nước công nghiệp.

5.3. Thái nhiều thì phạt nhiều và thái ít thì được thưởng: đó là mục tiêu của **thị trường cacbon** (bourse du carbone). Mục đích chính là giảm thiểu khí thải từng năm một và cho mỗi xí nghiệp một mức trần; nếu quá mức trần thì phải mua lại quota của các xí nghiệp khác.

Ví dụ: Năm đầu tiên: 20 tấn khí thải trên thị trường phát thải: công ty A phát thải 10 tấn CO₂ với quota là 10 Tấn. Công ty B phát thải 10 tấn CO₂ với quota là 10 Tấn.

Năm 1: 18 tấn khí thải trên thị trường phát thải: công ty A phát thải 8 tấn CO₂ với một quota là 9 tấn. Công ty B phát thải 10 tấn cho một quota là 9 tấn. Vậy công ty B phải mua lại từ công ty A 1 tấn để tôn trọng quota của mình và như vậy công ty A nhờ có giảm thiểu nên được thưởng. Vào năm 2006, giấy phép phát thải cho mỗi tấn CO₂ ở Canada là quãng 25 dollar.

5.4. Trên các xa lộ hay ngay cả trên các đại lộ trong thành phố xe lưu thông quá nhiều nên bị nạn kẹt xe thì xe hơi phải đóng **lệ phí môi trường**.

6. Kết luận.

Thiên nhiên đã vận hành tuần hoàn, có chu kỳ thời tiết mưa, nắng, bão, lụt...; nhưng hôm nay, con

người đã làm đảo lộn các chu kỳ trên một cách không kiểm soát nổi! Khí hậu nóng lên từ từ nhưng con người không nhận thức ra. Đó là hội chứng con ếch (**syndrome de la grenouille**) theo đó thì khi cho con ếch vào thùng nước nóng thì con ếch nhảy xồm ngay lập tức ra ngoài trong khi cho ếch vào thùng nước lạnh và đun sôi chậm chậm thì con ếch vẫn không biết. Bài ngụ ngôn này được Cựu Phó Tổng Thống Mỹ Al Gore trong cuốn phim *Une vérité qui dérange* để nói lên rằng loài người sẽ nguy vong nếu không phản ứng chống lại sự nóng ấm dần dần của Trái Đất.

Với dân số đông, mọi nước đều phải phát triển kinh tế để tăng công ăn việc làm, tăng lợi tức nhưng ngược lại, nhiều dòng sông bị ô nhiễm, những núi đồi bị đốn cây trồng, gây ra nạn lụt, những rừng ngập mặn bị đốn khiến nước mặn vào sâu hơn. Chính vì tầm quan trọng của sự biến đổi khí hậu nên hàng trăm nhà lãnh đạo quốc tế, bao gồm Tổng Thống Mỹ Barack Obama, Tổng Thống Nga Vladimir Putin, Bà Thủ Tướng Đức Merkel, Thủ Tướng Nhật Shinzo Abe, Thủ Tướng Ấn Độ Narendra Modi, Thủ Tướng Canada Justin Trudeau v.v... có tham dự hội nghị biến đổi khí hậu toàn cầu tại Paris vào tháng 12 năm 2015. Mục tiêu của hội nghị là đạt một thỏa thuận khí hậu toàn cầu nhằm hạn chế khí thải nhà kính để đảm bảo nhiệt độ trái đất tăng ở mức 2 độ C hoặc thấp hơn so với thời kỳ tiền công nghiệp. Các nhà khoa học cảnh báo nếu cộng đồng quốc tế không hành động nhanh, khí hậu trái đất sẽ trở nên vô cùng khắc nghiệt với các trận siêu bão, hạn hán nghiêm trọng và mực nước biển tăng nhấn chìm nhiều thành phố ven biển. Trước thêm hội nghị Tổng Thống Pháp Francois Hollande cảnh báo: "*Kẻ thù lớn nhất của loài người chính là bản thân chúng ta. Con người đang hủy hoại tự nhiên, đe dọa môi trường. Do đó con người phải đối mặt với trách nhiệm này vì thế hệ tương lai*".

Tóm lại, con người càng thách thức thiên nhiên càng phải gánh thêm nhiều hậu quả không thể lường trước được! Do đó cần sự phát triển bền vững trong khung cảnh dân số thế giới bùng nổ: tái chế biến giấy giúp bớt phá rừng để làm nguyên liệu giấy, tái sử dụng, ổn định dân số, trồng rừng chống sa mạc hóa, sử dụng vận tải công cộng để bớt ùn tắc giao thông đồng thời giúp giảm bớt khí nhà kính. **Nhưng vấn đề chính yếu lại là một vấn đề văn hóa:** thay đổi từ một văn hóa tiêu thụ sang văn hóa tri túc, thiếu dục, vì lòng tham con người là vô tận; chẳng thế mà trong tam độc của nhà Phật, chữ Tham đứng trước hai chữ kia là Sân và Si. Phải xây dựng một văn hóa yêu tạo vật, chuộng thiên nhiên vì tài nguyên Trái Đất này là hữu hạn.

Thái Công Tụng

Ngày Tết Với Mẹ

*Phiên chợ cuối năm không có tôi
Đâu biết ngày mai Tết đến rồi
Gió Xuân bay đến ngang tầm mắt
Mây trời trong sáng từng cuộn trôi*

*Đêm qua thấy mẹ tôi trong tranh
Nhún bàn chân run trên cỏ xanh
Mờ trong sương lạ xa xôi vắng
Mẹ dịu dàng về chốn thiên thanh*

*Hoa cúc hoa mai khắp bốn bề
Mẹ từ cõi đẹp chốn thôn quê
Trong làn mây trắng tinh sương mới
Dáng mẹ lung linh ẩn hiện về*

*Lòng con nhớ lại những năm xưa
Những năm đi lượm pháo giao thừa
Một mái nhà vui con có mẹ
Áo Tết hôm nào mẹ góí đưa*

*Mẹ biết tính con thích xông pha
Áo Tết mẹ cho cánh trắng ngà
Con mộng đòi lên chơi Thượng uyển
Thỏa chí phiêu bồng tháng ngày qua*

*Chiều chiều con nhìn trời biển biệt
Nghe lòng phiêu bạt nẻo bao la
Tết đến trời Tây sương xuống lạnh
Nghe buồn chúng xuống nghĩa sâu xa*

*Mẹ dắt con qua những nhịp cầu
Áo cơm đồng cạn nước sông sâu
Mẹ ơi nỗi nhớ đang liền ruột
Gió mùa Tết đến mẹ nơi đâu*

*Hạnh phúc từng hồi hôm nay thôi
Đêm Tết cùng mẹ êm ả trời
Con khóc vỡ òa không thành tiếng
Lệ mừng hồi ấm tử thân côi*

*Mồng ba tôi quàng khăn lụa tía
Xuất hành ngày muôn với hoa mai
Phố thị tràn đầy hương đất mới
Tôi vừa chào Tết sáng hôm nay.*

• Bích Xuân Paris

X Kịch Thơ

Quân Thăng Long

• Trần Thế Thi

Tượng đài Hoàng Đế Quang Trung tại Bảo Tàng Quang Trung (Bình Định)

Sơ lược về tác giả:

Trần Thế Thi, vị Táo Quân của "Bếp Viên Giác", hằng năm viết Sơ tâu trình chuyện trần thế cho Ngọc Hoàng Thượng Đế tưởng lẫm.

Tác giả Trần Thế Thi tên thật là: Đỗ Văn Thông, vượt biên ngày 13.5.1981, được tàu ELONA chở dầu của hãng Shell tại Hamburg vớt, đến Đức ngày 04.12.1981, hiện cư ngụ tại Koblenz.

Từ 2010-2015, trong 5 lần dự thi với chủ đề "Thơ Văn - Lý Luận - Hành Động" do Phong Trào Hiến Chương 2000 tại Canada tổ chức hằng năm. Tác giả đã đoạt liên tiếp 3 giải nhì và 2 giải đặc biệt trong phần "Thơ Văn".

Kịch Thơ "Xuân Thăng Long" trên đây chiếm giải thưởng Đặc Biệt II năm 2015 là một trong 5 giải thưởng nói trên.

Nhân Năm Mới Bính Thìn 2016, Ban Ban Biên Tập Báo Viên Giác xin chúc mừng Táo Quân Trần Thế Thi và xin trân trọng giới thiệu với độc giả bốn phương.

(Phù Vân, Báo Viên Giác)

Các nhân vật chính:

- Vua Quang Trung (QT)
- Ngô Văn Sở (NVS)

- Nguyễn Thiếp (NT) tức La Sơn Phu Tử
- Lê Chiêu Thống (CT) và một cận thần
- Tôn Sĩ Nghị (TSN)
- Ông Lão trong vai người dân
- Hai cô gái gánh bánh
- 6 người lính (phụ thêm các màn vũ)
- Làm một con voi bằng carton, có bốn bánh xe đẩy để vua QT cỡi vào thành Thăng Long sau khi chiến thắng.

Lời Giới Thiệu

Năm 1788, sau khi Lê Chiêu Thống sang cầu viện nhà Thanh mục đích nhằm tái lập triều Lê.

Vua Càn Long nhà Thanh thừa dịp sai Tôn Sĩ Nghị huy động 20 vạn quân của bốn tỉnh Quảng Đông, Quảng Tây, Quý Châu, Vân Nam. Ngoài mặt lấy tiếng giúp khôi phục nhà Lê nhưng ý đồ bên trong là muốn chiếm đóng lâu dài hầu sát nhập nước Việt vào lãnh thổ triều đình Mãn Thanh.

Lúc bấy giờ Bắc Bình Vương Nguyễn Huệ đang đóng ở Phú Xuân. Được tin báo, vội vàng triệu tập các tướng lập mưu đánh đuổi quân Thanh, các tướng sĩ tôn ngài lên ngôi Hoàng Đế lấy niên hiệu Quang Trung. Ngày 25 tháng 11, ngài kéo đại binh ra Nghệ An tuyển thêm binh lính, sau đó kéo quân tới phối hợp với các đạo quân của Đại Tư Mã Ngô Văn Sở đang trấn giữ tại Tam Điệp nhằm ngày 20 tháng chạp năm 1788.

Vua Quang Trung cho quân ăn Tết trước, đến ngày 30 tháng Chạp năm Mậu Thân mở cuộc hành quân thần tốc ra Bắc Hà phá tan 20 vạn quân Thanh đang đóng ở Hà Hồi, Ngọc Hồi và Thăng Long. Tôn Sĩ Nghị khi hay tin đã thất kinh, ngựa không kịp thắng yên, người mặc giáp chưa xong đã vội vàng tháo chạy bỏ cả ấn tín và chiếu chỉ của vua Thanh.

Vua Quang Trung dẫn quân tiến vào thành Thăng Long ăn lễ Khai Hạ đúng vào ngày mùng 5 tháng giêng âm lịch năm Kỷ Dậu 1789.

Chiến thắng của Hoàng Đế Quang Trung vào đầu Xuân Kỷ Dậu 1789 tại Thăng Long là chiến công lẫy lừng trong lịch sử nước nhà và cũng là mối nhục cho triều đình Mãn Thanh vào cuối thế kỷ 18.

Nhằm đề cao tinh thần chống ngoại xâm và nhắc lại chiến công hiển hách của Hoàng Đế Quang Trung với tài quân sự lỗi lạc bách chiến, bách thắng của ngài. Chúng tôi dựa theo sử liệu trích soạn vở kịch thơ ngắn gồm hai màn:

Màn 1: Các chư tướng cùng tôn Bắc Bình Vương Nguyễn Huệ lên ngôi Hoàng Đế, sau đó Vua Quang Trung dẫn binh ra Nghệ An cho mời La Sơn Phu Tử (Nguyễn Thiếp) đến vấn kế và phối hợp với Ngô Văn Sở tại Tam Điệp họp bàn cùng các tướng đánh quân Thanh.

Màn 2: Hoạt cảnh quân hai bên đánh nhau và Lê Chiêu Thống trả thù những người theo Tây Sơn chống lại sự cầu viện quân Thanh. Cuộc tiến binh đánh đuổi quân Thanh, chiến thắng và Vua Quang Trung vào thành Thăng Long mở tiệc khai hạ.

(một màn vũ lúc mở tiệc khai hạ)
Kính mời quý vị theo dõi

Màn một:

Tiếng ngâm thơ từ hậu trường.

*Đất nước Việt qua bao năm chia cắt
Trịnh Nguyễn hận thù Nam Bắc phân tranh
Cốt nhục tương tàn ô uế nước sông Gianh
Dòng lịch sử hóa thành trang huyết lệ
Đất Tây Sơn ba anh em Nguyễn Huệ
Cùng đứng lên khởi nghĩa phất cờ đào
Khắp bốn phương trang tuấn kiệt anh hào
Đều lũ lượt thi nhau ra hưởng ứng
Một Nguyễn Huệ tài điều binh khiển tướng
Dẹp cường quyền chấm dứt nạn phân tranh
Đất Phú Xuân vang dội tiếng Bắc Bình
Người mở lối con đường thông Nam Bắc.*

Bắc Bình Vương (BBV) Nguyễn Huệ ra:

*Các chư tướng!
Từ khi rời đất Bắc trở về Nam
Ta ngày đêm lo lắng chẳng an tâm
Sợ tình thế e đến hồi sinh biến
Chiêu Thống hiện giờ bắt vô âm tín
Việc Lê Triều chẳng có kế ngó ngang
Xóa Triều Lê xây dựng lại giang sơn
Việc tuy dễ nhưng lòng ta chẳng nở*

Tướng...

*Tâu Chúa Công
Đất Bắc Hà từ lâu do họ Trịnh
Năm hết quyền hành thao túng triều Lê
Nạn kiêu binh thiên hạ đã chán chê
Ai chính nghĩa sẽ thu về một mối
Đó là điều mọi người đang mong đợi.*

BBV.

*Ta vẫn biết vậy
Nhưng thói thường con người ham danh lợi
Lòng ngu trung há để bỏ sớm chiều
Cho dù ta có độ lượng bao nhiêu
Cũng chưa hẳn thu được lòng bá tánh*

(Quân vào dâng thư, tướng Tây Sơn nhận thư dâng lên vua Nguyễn Huệ)

*Tâu Chúa Công:
Có mật thư của Đại Tư Mã gửi về xin dâng lên
Chúa Công xem xét.*

BBV lấy bức thư đọc

*„Tâu Chúa Công, Lê Chiêu Thống cầu viện Thanh
Triều. Tôn Sĩ Nghị dẫn hai mươi vạn quân sang,
hiện đang chiếm Thăng Long thành. Thế giặc
quá mạnh, thần khó đương đầu nên rút về ẩn
ngủ tại Tam Điệp, hai mặt thủy bộ thông thương,
lập phòng tuyến chặn đường quân giặc“.*

BBV.

*Cơ nghiệp nhà Lê đã tới hồi mạc vận
Đám cận thần lại hèn nhát tối tăm*

*Vì lợi quyền chúng đi rước ngoại xâm
Đưa dân tộc lọt vào vòng Bắc thuộc
Xứng đáng chăng? kẻ làm điều như nhược
Bám ngôi Vua tiếp tục để trị vì
Các chư tướng nghĩ sao?*

Tướng ....

*Tâu Chúa công
Việc giữ nước là trách nhiệm của tất cả toàn dân
Nay chúng tôi nguyện cùng quyết một lòng
Tôn chúa công lên ngôi Hoàng Đế
Lấy chính danh để đánh đuổi kẻ xâm lăng*

BBV.

*Vậy ta truyền lệnh tất cả hãy lo chuẩn bị
Lập tế đàn lấy niên hiệu Quang Trung
Ta sẽ đích thân dẫn đại binh hùng
Tiến ra Bắc diệt quân thù xâm lược*

BBV và các tướng sĩ đi vô, Quân sĩ cầm loa ra.

(Bắt đầu từ đây Bắc Bình Vương (BBV) Nguyễn Huệ được đổi lại thành Quang Trung (QT))

(trống).....

Quân lính.....

*Toàn dân nghe đây, nghe đây !
Vận nhà Lê đã đến hồi chấm dứt
Chiêu Thống ước hẹn đi rước ngoại bang
Quân Mãn Thanh, bọn chúng đã tràn sang
Đang chiếm giữ Thăng Long mưu thống trị
Nơi phú Xuân Bắc Bình Vương Nguyễn Huệ
Được ba quân tôn Hoàng Đế Quang Trung
Chỉ nay mai ngài kéo đại binh hùng
Ra đất Bắc đuổi quân thù xâm lược
Ta được lệnh đến đây thông báo trước
Tất cả toàn dân muốn giữ nước phải tận tình
Lo yểm trợ đại binh của Hoàng Đế .....*

(trống).....

(Hai người gánh bánh trái lương thực ra đón đoàn quân và đoàn quân đến. Các cô gái đưa lương thực cho quân lính)

Dân:

*Thưa tướng quân
Chúng tôi, những người dân trong các Huyện
Cùng đến đây tình nguyện nhập đại binh
Thề một lòng quyết đánh đuổi quân Thanh
Không để chúng tung hoành trên đất Việt*

Quân lính

*Kìa đoàn quân Hoàng Đế đã đến nơi
Lệnh tất cả mọi người hãy nghiêm chỉnh*

(Trống)

Vua QT cùng tướng sĩ đến
Ngô Văn Sở ra quỳ xuống.

*Muôn tâu Thánh Thượng
Thần lãnh trách nhiệm bảo vệ biên cương*

Giặc kéo đến mà không ra chống cự
Bối thần thấy thể của giặc mạnh mà quân ta lại ít
Vì muốn bảo toàn sinh lực của quân binh
Nên đã cho lệnh lui về phòng ngự
Chiếu theo quân pháp, thần đây xin chịu tội.

QT.

Khanh hãy đứng dậy
Khi nhận được tin,
Ta biết Ngô Thì Nhậm cùng người chủ xướng
Nhưng việc này rất hợp ý ta
Và điều tiên liệu nay hóa ra sự thật
Biết sớm muộn gì bọn chúng sẽ sang đây
Ta đã dự mưu không quá mười ngày
Mảnh đất Việt là nơi chôn thây bọn họ
Vậy hãy cho mời Nguyễn Thiếp đến đây
Cùng bàn tính để định ngày Bắc tiến!

Quân sĩ đi ra... sau đó vào thưa:
Đã mời được La Sơn Phu Tử

QT.

Hãy cho Phu Tử vào gặp!

NT.

Kính bái Thánh Thượng!

QT.

Ta miễn lễ.
Đã hai lần viết thư mời Phu Tử
Ngài vẫn hẹp lòng không tới giúp ta
Nay nguy cơ giặc xâm chiếm nước nhà
Ta muốn Phu Tử nói ra điều uẩn khúc

NT.

Tâu chúa thượng
Thần vốn đã chịu ơn vua lộc nước
Vì công lao thuở trước của Lê triều
Đạo lý ngàn xưa có dạy một điều
Là thần tử không thể thờ hai chúa
Được lời mời mà thần không dám hứa
Biết điều này sẽ phạm tội khi quân
Nhưng từ lâu danh lợi đối với thần
Đã gác bỏ để tu thân yên tĩnh.

QT. (cười)

Lời Phu Tử chứa đầy lòng trung nghĩa
Xét ra trong thiên hạ dễ mấy ai
Nhưng một khi vua chúa đã bắt tài
Việc mất nước lẽ nào ngài không trách nhiệm?
Xưa Thái Tổ đâu phải người cung kiếm
Cờ Lam Sơn khởi nghĩa tụ anh hào
Đất Tây Sơn, ta áo vải phất cờ đào
Các nghĩa sĩ cùng thi nhau hưởng ứng
Hai điều ấy có gì không tương xứng?
Cõi Bắc Nam qua bao năm loạn lạc
Ai là người xứng đáng để tôn phò
Là sĩ phu sao lại cứ bo bo
Không nghĩ đến sự hưng vong đất nước?

NT.

Tâu thánh thượng

Khi dấy nghiệp xét ra đều nghĩa khí
Về lâu dài mới biết chí anh hùng
Nay thánh thượng ngôi Hoàng Đế Quang Trung
Thần đâu dám làm điều không tuân phục
Nhưng cầm kiếm cung đứng ra lo giữ nước
Việc bấy lâu nay thần hạ chưa từng
Đuổi giặc rồi muốn đất nước chấn hưng
Xin phụng mạng lo về đường giáo huấn.

QT.

Được Phu Tử nhận lời ta vững bụng
Quyết đánh trận này đuổi chúng khỏi nước Nam
Vậy khi ra quân hầu đem về toàn thắng
Phu Tử có mưu gì áp dụng cuộc hành binh?

NT.

Thần mạn phép đưa ra vài kế sách
Trong cuộc hành binh quét sạch quân thù
Nên tấn công lúc khoảng giữa đêm thâu
Và phải đúng vào đêm trừ tịch.

QT.

Còn ý của quan Tư Mã?

NVS.

Tâu bệ hạ
Khi rút quân, thần để lại tai mắt khắp nơi,
Theo mật tin cho biết hiện thời
Bọn quân Mãn đang lo đón Tết
Vậy ta cứ cho người lén phao tin
Rằng bệ hạ còn đang ở Phú Xuân
Để cho chúng không lo phòng bị
Sau đó rồi cứ y theo kế
Mở cuộc hành binh thần tốc đánh Hà Hồi
Thần tin chắc chúng trở tay không kịp.

QT.

Hay lắm, hay lắm..... (cười)
Phen này Tôn Sĩ Nghị sẽ không còn manh giáp
Hỡi các tướng sĩ, hãy nghe đây!
Chiêu Thống bắt tài đi rước ngoại bang
Vì lòng tham cũng cố chiếc ngai vàng
Chẳng nghĩ lấy mảnh giang san làm trọng
Bọn Thanh triều luôn luôn nuôi giặc mộng
Chờ thời cơ là thôn tính nước Nam
Theo tổ tiên, truyền thống chống ngoại xâm
Ta nhất quyết đuổi quân thù xâm lược
Nay truyền lệnh ba quân ăn Tết trước
Độ mười ngày khi đã dẹp giặc xong
Lúc ấy vào Thăng Long ăn khai hạ!

Tất cả tướng sĩ đồng nói dạ.

(trống).....

Một màn múa võ với bài nhạc đệm "XUẤT QUÂN " của Phạm Duy.

"Này bao hùng binh tiến lên.

Bờ cõi vang lừng câu quyết chiến...."

Hết màn 1

Màn hai:

(Tiếng ngâm thơ trước khi kéo màn)

Đếm trừ tịch khởi đầu Xuân Kỷ Dậu
Vua Quang Trung đại phá diệt quân Thanh
Tiếng trống vang, quân Nam Việt tiến vây thành
Trước sức mạnh Mãn quân đành thúc thủ
Hà Hồi mất Hứa Thế Thanh bị giết
Ngọc Hồi kia bị xiết chặt vòng vây
Gò Đống Đa quân Mãn xác chất đầy
Sầm Nghi Đống phải dùng dây thắt cổ
Tôn Sĩ Nghị tiệc xuân đang cười rộ
Được hưng tin tìm sinh lộ chạy về Tàu
Qua Nhị Hà ra lệnh chặt cầu phao
Tàn quân Mãn bị quân Nam tóm hết
Vua Quang Trung giữa trưa mừng năm Tết
Thuốc súng đen còn đậm vết chiến bào
Dẫn hùng binh mừng chiến thắng tiến vào
Ngài xuống lệnh toàn quân ăn khai hạ.
Tiếng hò reo tiếng vui cười rộn rã
Thành Thăng Long vang dậy khải hoàn.

Màn kéo ra, một hoạt cảnh quân Mãn Thanh cướp bóc và đánh đập dân chúng.

Sau đó màn chỉ kéo một nửa rồi lại kéo ra, cảnh Lê Chiêu Thống bàn tính trả thù những ai theo Tây Sơn và không tuân phục nhà Lê.

CT.

Các khanh hãy cho ta biết
Hiện giờ lòng của dân chúng ra sao
Nghe binh lính Thanh lúc mới kéo vào
Trong thiên hạ có nhiều nơi chống đối!

Quan hầu cận:

Tâu Hoàng Thượng
Khi quân Thanh Triều kéo đến Thăng Long
Khắp đất Bắc trong ngoài đều dị nghị
Họ bất bình vì quân Thanh có ý
Mượn tiếng phù Lê để lấy nước Nam...

Quân vào báo:

Đã bắt được người có ý chống quân Thanh
Xin Hoàng Thượng khảo tra luận tội!

CT.

Hãy dẫn hãn vào đây cho ta hỏi!
Này gã kia hãy khai cho rõ
Người có ý gì sao lại chống quân Thanh?
Ta đã bôn ba nay mới trở lại Thăng Long Thành
Dựng lại nghiệp của tiên vương thuở trước
Không có Thanh triều đứng ra lo việc nước
Thì làm sao ta có thể trở về
Vậy nguyên cố nào nhà người lại chống?

Người dân:

Thuở trước họ Hồ làm điều oán nghịch
Bọn giặc Minh mượn cơ chiếm nước Nam
Mấy mươi năm sống dưới ách ngoại xâm
Trăm họ lầm than, mắc vòng lệ thuộc

Thái Tổ trải mười năm năm gai nếm mật
Đánh đuổi quân thù xây dựng triều Lê
Nay:

Ngài làm vua sao không lo giữ nước
Vì ngai vàng mà rước kẻ ngoại thù
Khắp Bắc Hà tử trí thức đến hèn ngu
Mọi tầng lớp chẳng ai còn kính nể
Hãy nghe đây là lời của tiên đế!

Tiếng vọng từ hậu trường:

**„Kẻ nào dám đem một tấc đất của Tổ tiên,
giống nòi để làm môi cho giặc thì phải tội tru
di“**

Lời của tiên đế còn văng vẳng bên tai
Vậy xin hỏi ai là người có tội ?

CT.

Láo... láo... láo...
Quân đâu? lói hãn ra chém đầu ngay!

Quan hầu cận:

Khoan đã! (bèn xoay qua Lê Chiêu Thống)
Tâu Hoàng Thượng,
Thần nghĩ hãn là người có khí tiết
Hãy thu dùng có ích lợi về sau.

CT.

Nhưng tên này phạm tội khi quân
Nếu tha hãn thì đâu còn kỷ cương triều chính
Quân đâu! Dẫn hãn ra pháp trường xử chém!

Người dân (Nói lớn):

Ta vẫn biết trước sau gì cũng chết
Nhưng cái chết này cũng là báo hiệu
Sự chấm dứt của triều đại nhà Lê...

Quân lính (Lôi người dân ra).

TSN. (Vào)

Chuyện gì mà ồn ào thế?

CT.

Có một bọn người theo giặc chống chúng ta
Tôi đã hạ lệnh đem ra xử tử.
Thưa Tổng binh
Chẳng hay ngài định ngày nào cho lệnh tiến
binh?

TSN .

Hahaha....
Tiến binh... tiến binh...
Khi trước các người sang cầu viện
Nên Thanh triều cho quân tiến sang đây
Việc binh cơ đâu phải một đôi ngày
Cứ thông thả đừng lo chi cho mệt
Nguyễn Huệ hiện giờ chỉ còn chờ chết
Bắt đám Tây Sơn giống hết chuyện lấy đồ!

CT.

Xin Tổng binh chớ khinh thường bọn họ
Nguyễn Huệ còn, tôi thật khó yên tâm

*Tài của hãn đánh Bắc đẹp Nam
Khi xuất hiện đều khiến mọi người khiếp đảm!*

TSN.

*Haha... haha... hahaha....
Khiếp đảm... khiếp đảm... (cười)
Ngài khiếp đảm thì đã rõ quá rồi
Còn với ta thì hãn phải cúi đầu
(Tay rút gươm và nói):
Lưỡi gươm ta đang bén,
Chuôi của nó còn dài
Nguyễn Huệ dù có ba đầu sáu tay
Đối Tôn Sĩ Nghị này chỉ là đồ bỏ
Haha... haha... haha.....
Hãy xem kìa! hai mươi vạn binh Thanh triều
Một Nguyễn Huệ thì tài cán bao nhiêu
Hãn trên trời rớt xuống hay dưới đất chui lên
Mà ngài lại phải ngày đêm lo sợ?
Nguyễn Huệ hiện giờ như con cá mắc cạn
Hãn chỉ còn vung vẩy quanh ao
Đợi hết xuân ta cất đại binh vào
Thì thử hỏi chúng chạy đâu cho thoát
Xin ngài hãy về ra lệnh cho thần dân vui Tết
Sau Tết này ta sẽ bắt hết bọn Tây Sơn
Lúc ấy mặc sức ngài rửa hờn, trả oán!
Hahaha.....*

LCT.

Nhưng ... thưa Tổng binh

TSN.

*Đừng thưa gì nữa, hãy về đi
Quân đâu ?
Cho bày yến tiệc!*

CT. (lùi thối ra về).

(Ba người nữ ra múa chúc rượu). Tôn Sĩ Nghị ngồi vừa uống rượu vừa xem múa, vừa xong màn múa thì có quân vào tâu:

*Thưa Tổng lãnh binh.
Đồn Hà Hồi và Ngọc Hồi thất thủ,
Sầm tướng quân đã thắt cổ tự tử,
Quân Tây Sơn như thác lũ
Đang tràn tới Thăng Long...*

TSN:

*Người nói sao? Hứa Thế Thanh và Sầm Nghi
Đống đều chết hết rồi à?*

Quân sĩ:

Tâu vâng!!!

TSN:

*Trời ! (Tay rút ly rượu).
Thế thì chết đến nơi rồi, dẹp hết, dắt ngựa lại cho
ta mau lên!*

Phía bên trong có tiếng trống và tiếng quân sĩ hô vang: phải bắt cho được Tôn Sĩ Nghị!

Quân sĩ:

Thưa còn ẩn và chiêu chi?

TSN:

Bỏ, bỏ, bỏ hết, nhanh, nhanh lên!....

Sau khi TSN chạy Vua Quang Trung cười voi tiến vào cùng với ba vị tướng và hai binh sĩ.

Quang Trung (hỏi):

Đã bắt sống được TSN chưa?

Quân sĩ thưa:

*TSN đã lên ngựa trốn thoát, hãn đã cho rút cầu
phao, quân Mãn Thanh chết đầy sông, còn đám
tàn quân chạy không kịp bị quân ta bắt hết. Hãn
bỏ lại ẩn chiêu, nay thu được kính dâng Hoàng
Đế.*

QT. (Xem xong nói):

*Đây là bằng chứng Càn Long chỉ thị
Mật chỉ cho Tôn Sĩ Nghị chiếm nước Nam
Nhưng bọn ngoại xâm đã bị đánh vỡ tan
Ôm mối nhục ngàn năm khó rửa
Ha ha ha...
Hỡi các tướng sĩ!*

Quân sĩ (Dạ).

QT.

*Đám Mãn Thanh sang đây dương dương tự đắc
Nay, chúng như bầy chuột nhắt chạy dài
Trước khi ra quân ta đã hứa một lời
Giờ truyền lệnh cho đại binh ăn khai hạ!*

Một màn vũ, gánh bánh đãi quân sĩ. Sau cùng thì mỗi em cầm một lá phướn được viết hai mặt tuân tự chạy ra sân khấu, mỗi lá phướn có một câu thơ của danh tướng Lý Thường Kiệt.

Mặt trước:

*Nam Quốc sơn hà nam Đế cư
Tiệt nhiên định phận tại thiên thư
Như hà nghịch lỗ lai xâm phạm
Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư!*

Mặt sau:

*Nước Nam của dân (*) Nam
Sách trời ghi rõ ràng
Kẻ nào sang xâm lấn
Sẽ bị đánh nát tan*

(Màn hạ từ từ để chấm dứt)

Đức Quốc 22.07.2015

• **Trần Thế Thi**

*Ghi chú: (*) chữ Dân thế chữ Vua cho thích hợp với
tình hình chống Trung Cộng hiện tại.*

Chuyện tình Tết Mậu Thân Quảng Ngãi

• Trần Thị Nhật Hưng

Tiếng súng nổ từ xa, dù lớn dù nhỏ, vẫn là chuyện thông thường không thắc mắc đối với dân Quảng Ngãi trong thời chiến tranh. Nhưng đêm nay, đêm Mông Một Tết, tiếng súng nổ bên tai làm cả nhà tôi bàng hoàng. Không ai bảo ai đều giật mình thức giấc rồi chạy ào xuống nhà núp dưới chân cầu thang. Tiếng súng nổ gần quá, tôi nghe cả tiếng hô hoán: "Tiến lên!" giọng Bắc rặc của một người chỉ huy nào đó. Trời! Không lẽ mặt trận đang diễn ra trong thành phố? Tim tôi đập loạn xạ, dù mồ hôi vã ra, rằng tôi vẫn đánh bò cạp. Tôi rúc vào lòng năm chị em gái và ba má của tôi. Tiếng khóc thút thít vì sợ hãi muốn òa ra nhưng tôi cố dẫn lòng sợ địch quân nghe thấy. Ầm! Một trái pháo kích rớt trúng nhà phía sau của tôi. Ngói bể rơi loảng xoảng, khói đạn bay mịt mù. Tôi chỉ kịp thét lên, ôm cứng lấy má tôi, hồn như bay khỏi xác. Đó là năm Mậu Thân 1968, lúc tôi 14 tuổi.

Sáng hôm sau, trời tỏ dần. Tiếng súng lớn đã vơi đi, nhưng tiếng trực thăng lại vẫn vũ trên bầu trời như ráo riết rót từng tròng đại liên vào mục tiêu nào đó. Dường như mặt trận đang dồn về một góc thành phố? Khu Cống Kiểu? Sông Trà Khúc? Hay Tòa Hành Chánh tỉnh? Không ai đoán được chính xác, nhưng chắc chắn một điều là cộng quân đã rút lui và quân đội quốc gia đang làm chủ tình hình.

Cả nhà tôi hoàn hồn, cùng lên lầu xem căn phòng bị trúng đạn tối qua.

Đó là căn phòng sau, cách phòng khách phía trước một khoảng sân thượng, dành cho anh trai và chị dâu của tôi. Cũng may đêm đó anh đưa chị về thăm nhà, đi vắng, nên tránh được điều đáng tiếc có thể xảy ra. Đồ đạc trong phòng không hư hại bao nhiêu. Trái đạn

đã xuyên thủng mái ngói, để lại một khoảng trống lớn và những vết lõm chỗ trên trần nhà. Nắng buổi sáng xuyên qua chiếu những tia thẳng tắp trông như hào quang.

Sáng đó, cả nhà tôi chả ai thiết điểm tâm. Chồng bánh chưng, thầu dừa hành củ kiệu vẫn im lìm nằm trên kệ tủ. Hộp bánh mứt mớ hạt dưa chị em tôi cũng không màng để ý. Cả nhà dồn hết về phía trước, lấp ló nơi cửa sắt lao xao nhìn thiên hạ tàn cư. Người tay bế tay bồng, kẻ tay xách nách mang. Nét mặt ai nấy hần nổi kinh hoàng, mệt mỏi. Họ từ đâu tới vậy? Tại sao phải bỏ nhà đi? Đó là những câu hỏi tối tấp, dồn dập của đồng bào hai bên đường. Đang đánh lớn ở khu Võ Tánh? Dây công chức gần trường Kim Thông? Có người còn quả quyết trường Kim Thông là nơi ẩn náu của cộng quân khiến mọi người cùng túa ra bao con mắt đổ dồn về hướng đó.

Trường Kim Thông không xa lạ gì với những người trong tình. Trường tọa lạc gần trung tâm thành phố, cách nhà tôi 15 phút đi bộ. Ngôi trường hai tầng lầu, kiến trúc vững chắc bằng xi măng cốt sắt, đã là nơi bị cộng quân chiếu cố làm bàn đạp tấn công Tòa Hành Chánh tỉnh. Nhưng sự việc đã không thành. Chúng rút về cố thủ chờ tiếp viện. Cuối cùng vẫn thất bại, bị kẹt khoảng mười lăm hai mươi tên trong đó.

Trực thăng của quân đội quốc gia liên tục hoạt động trên bầu trời trừng trị kẻ phá hoại sự an lành của đồng bào trong những ngày Tết. Đại liên, lựu đạn thi nhau nổ liên hồi. Nếu không có đoàn người tản cư, người ta có thể tưởng đó là tiếng pháo Xuân rộn ràng mừng năm mới.

Đoàn người càng lúc càng đông. Họ dắt dìu nhau đi tìm nơi ẩn trú. Có những người thân và ngay cả những người chưa quen, ba má tôi mời một số vào nhà. Chả mấy chốc nhà tôi đông nghẹt. Vừa người lớn cả trẻ em kể tới gần một trăm. Có hai em bé sinh đôi mới chào đời trong ngày giáp Tết cũng được mẹ bế chạy tản cư, ba má tôi ưu tiên dành căn phòng nhỏ ngay kế chân cầu thang cho gia đình của bé.

Buổi trưa, chào lớn thường để nấu đường làm bánh mì được bắc xuống, ba má tôi đặt một chảo cơm. Chảo cơm đã chiến, nấu vội vàng, thiếu kinh nghiệm, lại dùng hai bao tải làm nắp nồi nên đỡ sống đỡ khê, nhưng cũng nói lên được tấm lòng mộc mạc của ba má tôi:

"Thương người như thể thương thân.

Người ta gặp lúc khó khăn đến nhà.

Đồng tiền bát gạo đem ra.

Rằng đây cần kiệm gọi là làm duyên".

(Cũng chính ngay ngày này, lần đầu tiên tôi gặp một người, về sau này trở thành đồng lang quân của tôi. Tôi sẽ kể ở phần sau).

Buổi chiều, tình hình lắng dịu. Tiếng trực thăng, tiếng súng nổ đã ngưng bật. Thành thoảng lăm mới có vài tiếng lẻ tẻ thị oai. Lệnh giới nghiêm được ban hành nhưng vẫn không cản được một số người hiếu kỳ, tò mò kéo nhau về trường Kim Thông xem xác cộng quân nằm xếp lớp dọc đường Võ Tánh. Những

xác chết hầu hết còn non choẹt, mới mười sáu, mười bảy tuổi đầu đã bị đẩy vào miền Nam làm vật tế thần cho chủ nghĩa Cộng Sản. Bốn chữ: "Sinh Bắc Tử Nam" xăm lên những cánh tay quân cộng phải chăng là tự nguyện, hay đó chính là bằng án tử hình chụp lên những nạn nhân của chế độ? Ta hãy nghe những tiếng rên la đau đớn của những bộ đội bị thương cùng lời phân trần của tù binh xin tha chết. Tự nguyện ư? Chắc chắn là không! Chúng ta không lạ gì những danh từ hoa mỹ mà cộng sản thường dùng để che đậy dã tâm của họ. Mặt nạ cộng sản đã rớt xuống rồi sau biến cố 30.4.1975. "*Tình nguyện thanh niên xung phong*", "*Tình nguyện đi vùng kinh tế mới*", "*Tình nguyện thi hành nghĩa vụ quân sự*",... v.v... và v.v... Còn bao thứ tình nguyện nữa, nhưng trên thực tế, chúng ta chỉ thấy một sự "*tình nguyện*" duy nhất là liều chết xông pha ra biển khơi, rừng sâu để thoát vòng kềm kẹp bạo tàn của cộng sản.

Buổi tối, mới chạng vạng, phố xá đã vắng hoe. Cuộc tấn công của cộng quân kể như hoàn toàn thất bại. Những mũi dùi đánh chiếm phi trường, sông Trà Khúc, đài phát thanh, Tòa Hành Chánh tỉnh cũng bị thua. Cộng quân bỏ lại hằng trăm xác chết. Giao tranh tạm kết thúc nhưng tình hình không bớt khẩn trương. Tất cả cùng đề cao cảnh giác, lo sợ một sự trả thù tối nay. Nhà tôi nhốn nháo đầy người nằm la liệt từ lầu trên cho đến nhà dưới. Tuy nhà chưa có hầm vững chắc, nhưng thấy đông người và vị trí nhà an ninh, không ảnh hưởng nhiều với chiến tranh, lòng tôi cũng an tâm.

Sáng ra, cái không khí nhộn nhịp của thành phố lại trở về. Nhưng không còn là sự rộn ràng hân hoan của những ngày Xuân. Mùi chiến tranh đã tràn ngập trong thành phố thể hiện rõ ràng qua những bao cát đen, đồng cát cao ngất ngưỡng, những thanh gỗ và khung sắt trước sân nhà. Mọi người đang thi đua xây hầm chống đạn. Những căn hầm kiên cố, đen xì nằm vô duyên trong buồng ngủ, trong phòng khách, bên những cành mai vàng rực rỡ trở hoa. Năm đó, mùa Xuân đã thực sự không đến với mọi nhà. Có người bức tức nói: "*Trời đánh còn tránh bữa ăn. Sao ông Hồ nữ đánh dân miền Nam trong ngày trọng đại?!*". Và có lẽ vì vậy ông bị trời phạt nên ông đã bị thua, rồi sau đó đau buồn và chết năm 1969.

Riêng nhà tôi, ba má tôi sống bằng nghề sản xuất bánh mì, bánh ngọt nên trong nhà luôn có sẵn hàng tấn bột. Những bao bột đó đã là cái bia chống đạn vững vàng kiên cố nhất. Ba má tôi chỉ mua gỗ, sắt kê trên những thùng phi làm sườn rồi chất bột lên trên. Nửa cửa tiệm nhà trước làm thành hai cái hầm rộng lớn. Xây hầm như vậy, mùa Đông, ba má tôi tránh được cơn lụt hằng năm làm ướt bột, và trước mắt là nơi trú ẩn an toàn nếu giao tranh tái diễn.

Nhưng cuối cùng mọi sự đã chẳng xảy ra như mọi người lo ngại. Thiên hạ chỉ thấp thỏm chờ đợi điều không bao giờ đến nữa. Mãi tới mùng 5, những khách tản cư tá túc trong nhà tôi đều lần lượt trở về. Một vài gia đình lo xa và mển cái không khí vui vẻ cởi mở của nhà tôi, ban ngày đi về, tối xin trở lại.

Trong số những người còn lưu luyến đó, dù không chú ý, tôi vẫn bị lôi cuốn bởi cái vẻ là lạ khác người của bà Liên và hai bố con ông cựu quận trưởng.

Bà Liên béo và tròn. Tuy không đẹp lắm nhưng tướng bà rất sang. Bà có nước da trắng ngần, đôi mắt sáng và làn môi mọng đỏ. Có lẽ nhờ cái miệng tươi nên bà ăn nói gây chú ý người xung quanh. Buổi tối, sau hôm thứ hai bà đến nhà tôi, bà tỏ ra thân tình với mọi người như quen từ lâu lắm. Bà đang cùng với các bà khác ngồi cạnh cửa hầm để bàn về bí quyết hạ những con tình địch. Bí quyết xỏ mũi các ông chồng. Câu chuyện dường như hào hứng lắm, nên lâu lâu tôi lại nghe các bà cười rủ ra. Tôi mon men lại gần rồi lắng nghe bà nói:

- Này, các chị biết không, tục ngữ Việt Nam có câu: "*Dạy con từ thuở còn thơ. Dạy vợ từ lúc ban sơ mới về*". Câu tục ngữ này lời lẽ tuy hàm ý nhắc nhở các đấng mày râu, nhưng chúng ta là đàn bà, nếu biết khôn ngoan, tại sao không lợi dụng tục ngữ đó để áp dụng với chồng ta chứ?!

Mọi người nhao nhao cười:

- Áp dụng cách nào hở bà?

Bà Liên lấy giọng tiếp:

- Mới về nhà chồng, cùng lúc chồng muốn dạy dỗ ta, thì ta cũng khéo léo nên ra tay trước, áp đảo tinh thần chồng, "dạy" cho chồng phải răm rắp tuân theo ý ta.

Nhiều bà tặc lưỡi:

- Eo ơi cái đó mới khó đa!

Bà Liên trợn mắt:

- Khó gì mà khó. Tôi đã áp dụng rồi và tôi đã thành công.

Rồi và hạ giọng:

- Chị em có biết vũ khí sắc bén vô cùng lợi hại của người đàn bà là ở chỗ nào không?

- Là nấu ăn giỏi?

- Không đúng lắm.

- Là sắc đẹp?

- Cũng không hẳn vậy.

- Là ăn nói dịu dàng mềm mỏng?

- Cũng không phải thế.

- Là đức hạnh đoan trang?

Bà Liên vẫn lắc đầu. Đợi mọi người im hơi lặng tiếng, có vẻ sốt ruột, trông ngóng, bà mới phán một câu:

- Đó là nước mắt!

Mọi người "à" một tiếng ngạc nhiên. Bà Liên giải thích:

- Xưa nay đàn ông con trai ai cũng sợ nước mắt đàn bà. Tục ngữ có câu: "*Một trăm roi của người bố, không bằng một giọt nước mắt của người mẹ*"; như thế đủ biết sức mạnh của nước mắt vô cùng. Ngay khi về nhà chồng, bí quyết chinh phục chồng chỉ nên bằng nước mắt. Gặp chuyện bất bình, đừng nói nhiều, đừng la lối, chỉ ứa hai giọt nước mắt thôi là chồng mềm lòng ngay. Muốn gì chả được!

Có người phản đối:

- Thôi bà ơi, "*nước mắt giai nhân mới mềm lòng khanh tướng*"; chứ nước mắt... "gia nhân" xấu xí như con ở của tôi đây, chỉ làm ổng bức mình thêm.

Mọi người cùng biểu đồng tình:

- Chị Hai nói có lý, có lý.

Bà Liên vẫn cương quyết:

- Nước mắt nào cũng giá trị tương xứng với đối tượng của nó. Giai nhân lẽ dĩ nhiên phải đi liền với khanh tướng. Còn gia nhân thì tương xứng với... với... gia nhân! Xin lỗi chị nhé, tôi không ám chỉ chị, nhưng tôi nói nước mắt người xấu thì mềm lòng chồng xấu. Có điều chị em mình có khóc, nên khóc cho đúng lúc đúng chỗ, chứ cứ... mè nheo khóc hoài thành nước mắt cá sấu cũng nhàm lắm, chồng chả sợ đâu.

Có người thắc mắc:

- Khóc thế nào gọi là đúng lúc đúng chỗ hở bà?

- Lúc là lúc chỉ có hai người với nhau. Còn chỗ thì không chỗ nào tác động mạnh bằng nơi buồng riêng của hai người.

Có tiếng thở dài:

- Cái kiểu nhõng nhẽo, quyến rũ này tui thấy xí xọn quá!

Bà Liên trợn mắt:

- Quyển rũ nhõng nhẽo gì! Đây là bí quyết để chồng chiều, chồng cưng mà.

Rồi lặng im một lúc, bà tiếp:

- Nhưng sau khi khóc xong, tức tức phải nở ngay nụ cười. Chớ để cái mặt chằm vằm hăm tòi trong nhà, không người chồng nào chịu nổi đâu.

Một người nhún vai:

- Bà làm như chúng tôi là kịch sĩ Kim Cương không bằng!

Bà Liên nhăn nhó:

- Việc đơn giản dễ dàng như thế, có gì phải nhờ tài Kim Cương?!

Nói xong, mặt mày bà đỏ hoe, rồi từ hai khoé mắt ứa ra hai giọt lệ lăn dài xuống má. Mọi người trố mắt ngạc nhiên, chưa rõ chuyện gì xảy ra, bà liền nhoẻn miệng cười, làm ai nấy cười lăn cười lóc...

Rồi câu chuyện chuyển sang đề tài mới: Chuyện những con tình địch!

Bà Liên tóm tắt:

- Nói chung, đối với chồng, mình phải là nàng tiên hiền dịu. Chỉ với con tình địch mình mới là ác quỷ.

Mọi người lại nhao nhao:

- Phải trị nó bằng cách nào hở bà?

Bà Liên từ tốn:

- Vào trận tình cũng như vào trận giặc. Trước tiên, mình phải tìm hiểu đối phương. Tri kỷ tri bỉ, biết mình biết người, trăm trận trăm thắng...

Mọi người sốt ruột, chăm chú đợi bà nói tiếp.

- Nếu nó là loại nai vàng ngơ ngác, con nhà tử tế bị chồng mình gạt, mình phải kín đáo cho nó biết để tự nó rút lui.

- Nếu nó không tự rút lui? Một người hỏi.

- Nếu nó không tự rút lui, tức là nó đang tuổi khát tình, phải nhờ anh hoặc em trai mình nhay vô của nó. Nhớ bố trí cho chồng mình thấy nó lảng nhãng để ổng chán mà bỏ nó.

- Nếu ổng không chịu bỏ nó?

- ổng không chịu bỏ nó, nó cũng không chịu rút lui, thì mình thẳng tay tàn phá nhan sắc nó!

Nói đến đây, mặt bà Liên đờ đờ sát khí. Mắt bà mở to, môi bà mím lại, bà nghiêng răng treo treo:

- Phải xắt, nhốt, đầu hôi trộn với tiêu, tỏi, ớt, pha với chút a-xit thôi, tạt thẳng vào mặt nó. Sau một ngày, cái mặt rỗ chẳng rỗ chịt như ác quỷ của nó có húc vào chồng mình, thì ổng cũng chạy thôi. Nhưng phải nhớ một điều, là mọi hành động của mình đều thuê du đấng hay người khác làm, tuyệt đối đừng để cho chồng biết. Với chồng, mình phải luôn là nàng tiên mới được.

Một người tắc lưỡi:

- Làm vậy ác quá, tui không làm được!

Kẻ khác:

- Bà bình tĩnh sử dụng kế tài tình còn hơn cả Hoạn Thư. Chứ tui chỉ nghe ổng có mèo là xiu ròi!

Bà Liên như vậy đó. Tuổi sồn sồn trên dưới 50 nhưng cách nói chuyện ồn ào vui nhộn như trẻ con, vô tình làm nổi bật ông Long, cựu quận trưởng, tuy mới 28, 29 tuổi lại đi đứng ăn nói đĩnh đạc như ông già. Ông tản cư đến nhà tôi cùng lúc với cụ Điển, thân phụ ông. Cả hai đều có chiều cao khá đặc biệt, luôn đập vào mắt tôi. Thật ra, cái chiều cao 1 mét 73 đối với người đàn ông không lấy gì là cao lắm, nhưng chính cái độ quá ốm của hai bố con làm chiều cao của họ tăng lên. Nhất là cụ Điển, chân tay cụ lều khều. Nếu có dịp để ý lúc cụ vén quần lội nước lụt, hai ống chân cụ ốm nhách như hai ống tre. Tuy nhiên, nhờ có hàm râu bạc dài, sắc diện hồng hào tươi nhuận, nên trông cụ quắc thước như một tiên ông. Phong độ cụ thư thái nhàn hạ, khác hẳn với "ông con" lại có nét phong trần gian khổ. Quanh năm suốt tháng ông con luôn mặt bộ bà ba đen bạc màu, đôi giày nhựa và cây súng roulette luôn máng ở bên hông. Tuy tuổi chỉ hơn tôi trên một con giáp, nhưng cử chỉ điệu bộ của ông trang nghiêm chừng chạc quá, nên chị em tôi coi ông như bậc cha chú, chẳng ai muốn gọi ông bằng "anh", kể cả chị Thanh, chị lớn nhất của tôi, chỉ thua ông chừng dăm bảy tuổi.

Thực ra, cụ Điển không xa lạ gì với gia đình tôi. Cụ là Hội trưởng Hiếu Hữu Hội những người Bắc di cư. Còn ba tôi làm Thủ quỹ. Thịnh thoảng tôi vẫn thấy cụ đến nhà tôi họp hành, bàn với ba tôi những điều của Hội. Ngoài ra, cụ còn là thầy thuốc Đông Y từng bắt mạch kê đơn chữa trị những chứng bệnh phụ nữ cho chị em tôi. Sự đi lại khá thường xuyên đó khiến cụ để ý chị Thanh, rồi đánh tiếng với ba má tôi nhằm chị Thanh cho ông con của cụ, mặc dù chị em tôi chưa hề biết mặt Long bao giờ. Vào dịp Tết Mậu Thân tản cư đến nhà tôi là cơ hội thuận tiện nhất để cụ và chàng Long "*nắm vùng*" theo dõi tính nết chị Thanh.

Chị Thanh vốn ít nói. Tuy dung nhan không thuộc loại sắc nước hương trời, nhưng nhờ cặp mắt đẹp, tròn to, đen láy, và làn da trắng mịn màng, nên chị trông dễ thương. Chị Thanh nấu ăn giỏi. Tính tình đoan trang hiền hậu. Nếu cần một người vợ hết lòng hy sinh phục vụ chồng con, thì chị Thanh là số một. Oái oăm thay, cũng bởi chị hiền quá, lại hay rụt rè e lệ nên khi nghe có người để ý mình, chị mắc cỡ tránh né và không chịu tiếp xúc với "chú" Long. Còn chú Long cũng không phải là kẻ nói nhiều. Mỗi lần chú

đến nhà tôi, trong khi cụ Điển cùng ba má tôi hàn huyên trò chuyện, chú chỉ mở sách ra đọc rồi lẳng lặng bỏ đi. Chú Long rất mê đọc sách.

Sau cuộc tổng tấn công của cộng quân, chú Long bị gọi tái ngũ. Chú phục vụ cho Nhân Dân Tự Vệ một thời gian rồi biệt phái làm Tỉnh Đoàn Trưởng Tỉnh Đoàn Cán bộ Phát Triển Nông Thôn Quảng Ngãi. Cứ mỗi tối, sau khi cơm nước xong, khoảng 8 giờ tối, chú hay đưa cụ Điển đến ngủ nhà tôi. Chú ngồi chơi một lát rồi lại lên cơ quan.

Hồi đó tôi chỉ mới 14 tuổi, còn quá nhỏ để hiểu chuyện giữa chị Thanh và chú. Nhưng một lần má tôi vô tình hỏi tôi:

- Cậu Long có ý hỏi chị Thanh làm vợ. Con nhận thấy cậu Long thế nào?

Tôi lè lưỡi, đáp không cần suy nghĩ:

- Thôi má ơi, đừng gả chị Thanh cho ông đó. Quanh năm suốt tháng ông chỉ mặc một bộ bà ba đen dơ hầy!

Má tôi chỉ mỉm cười:

- Mày biết gì mà nói!

Tôi phụng phịu:

- Con không biết sao má lại hỏi con?

Tuy ngoài miệng tôi phản đối, nhưng thâm tâm tôi vẫn thích bất cứ người nào khả dĩ trông đàng hoàng theo đuổi các chị tôi. Cái tính ranh mãnh của tôi đủ cho tôi... khôn ngoan không bỏ lỡ cơ hội vò vĩnh các ông anh rể tương lai chiều chuộng những điều tôi thích. Đó là lý do tôi ở bên cạnh chú Long nhiều và hết sức tự nhiên hơn chị Thanh. Ai cấm tôi đu cổ chú? Chú "dám" la rầy hoặc lớn tiếng với tôi không khi tôi trèo lên phá xe chú? Tất cả... tất cả... tôi được chú chiều chuộng. Còn gì thích bằng những ngày cuối tuần, dù thỉnh thoảng, được chú làm "tài xế" chở tôi, em tôi. Tôi còn rủ thêm vài cô bạn hàng xóm đi chơi. Đi chơi mà được sự chấp thuận một cách vui vẻ của gia đình, được ăn mì Sông Vệ, được ngắm núi Cống Ông Nghè, được xa lánh thành phố đầy bụi bặm, được hít thở không khí trong lành từ những đồng ruộng bát ngát ở miền quê... Ừ, mà sao tôi không thấy chị Thanh đi chơi với chú Long? Tại chị mắc cỡ? Hay tại tôi đã đi giùm? Tôi cũng không biết nữa. Lắm lúc tôi thấy tình của chị và chú Long cứ như làm sao ấy, lạt hơn ao nước lã.

Rồi tôi lớn lên, tới cái tuổi dậy thì của người con gái, là lúc chị Thanh cất bước lên xe hoa về nhà chồng, nhưng không phải về nhà chú Long. Tôi không thắc mắc, cũng không tìm hiểu tại sao.

Chị Thanh đi rồi, chú Long vẫn cứ thường xuyên lui tới nhà tôi như thuở nào. Nhưng từ đó, tôi cũng bớt đi chơi với chú Long. Tôi e dè từng cái đụng chạm, ý tứ từng lời nói đến cái nhìn. Khoảng cách của tôi và chú như xa hơn, nhưng tư tưởng và cách suy nghĩ lại gần hơn. Tôi đương nhiên trở thành... người lớn để nói chuyện "người lớn" với chú. Cái khoảng cách trên một con giáp lẫn lẫn như xích lại, để một hôm trời thật đẹp, nắng rực sáng tràn ngập khắp vạn vật, tôi còn nhớ rõ là buổi trưa hè. Cả nhà tôi đang say giấc ngủ, còn tôi đang cặm cụi bên chiếc bàn ngoài sân thượng giải quyết những bài tập toán cho

Xuân Muộn

*Mùa đi nhanh thật nhanh
Nắng còn chơi mê mãi
Nụ hoa vàng sót lại
Lời già biệt không đành.
Em lại ngồi nghe gió
Xuân muộn chiều đắm say
Trời hanh hao một cõi.
Anh có về đâu đây
Núu giùm em một thuở
Xuân muộn với hè gần
Mênh mang. Từ thăm thăm
Tình quên ngủ bao năm.
Anh về, cơn lốc cuốn
Trái tim em tội tình
Xuân chưa bao giờ muộn
Xuân dài mãi trăm năm.*

• NGỌC BÚT

kỳ thi Tú Tài phần một sắp đến. Chú Long xuất hiện, ngồi nhìn tôi thật lâu, rồi bạo dạn nắm tay tôi, nói nhỏ:

- Từ nay "em" đừng gọi "anh" bằng... chú nhé!

Tôi cười, đưa mắt nhìn vạt nắng đang trải dài trên sân thượng, vờ lẳng nghe tiếng chim sẻ riu rít trên mái nhà hàng xóm, hỏi lại:

- Ờ... Không gọi bằng... chú thì gọi bằng... bác nhé?

Chú Long lắc đầu cười ý nhị:

- Sau này em sẽ là... vợ anh, xưng hô như thế đâu có được!

.....

Và bây giờ tôi đã là vợ chàng, chia sẻ cùng chàng bao đắng cay ngọt bùi trong cuộc sống. Thời gian xa cách hơn mười ba năm sau biến cố đau thương 30.4.75 của đất nước, ngày đoàn tụ lại tại Thụy Sĩ, những lúc nhàn rỗi ngồi nghĩ lại chuyện đã qua, tôi hay đùa với chàng, nói một câu hết sức cãi lương:

- Tình của mình rõ như là tình trong khói lửa. Phải không... ch... a... à... ng ?

• Trần Thị Nhật Hưng

Mùa Xuân trong khói súng

• Nguyễn Sỹ Long

Vào những ngày xuân mang hương vị thanh bình của một thành phố miền Trung rất nổi tiếng đẹp và thơ mộng vào đêm mùng 1 rạng ngày mùng 2 Tết. Lúc cả nhà đang ngủ thì nghe tiếng mẹ nói rất nhỏ rồi lay nhẹ:

- Con à, dậy đi con...

Mẹ tôi vừa gọi vừa chỉ tay về hướng cửa sổ, ba tôi đang ngồi ở đó hướng mắt nhìn bên ngoài.

Ba tôi ra đầu im lặng rồi theo hướng tay ông chỉ, tôi nhìn ra phía bên kia đường sát hàng rào vườn cam, chú ý lắm mới thấy những bóng người ẩn hiện trong màn đêm, đầu đội nón cối, tay ôm súng, đi lom khom theo hàng dọc, mỗi người cách nhau vài thước hướng về phía sân bay đang nằm im lìm cách nhà tôi chừng nửa cây số.

Bản tính của ba tôi xưa nay vốn bình tĩnh, ông chăm chú quan sát trong lúc mẹ tôi thì lo lắng, đứng ngồi không yên. Tôi thì quá kinh ngạc và cảm thấy run khi bất ngờ thấy họ chính là bóng dáng những người mà tôi đã gặp rất nhiều lần không đây ba năm trước đây khi gia đình tôi vẫn còn ở quê làng. Thành thạo họ xuất hiện vào buổi chiều tối. Có người gọi họ là du kích làng, du kích xã hay bộ đội và cũng có người gọi là Việt Cộng. Dù gọi họ là gì đi nữa thì tôi vẫn thấy sợ vì đã vài lần họ đến nhà gặp mẹ hoặc gặp tôi để hỏi ba tôi có nhà hay không?

Khi toán người bên kia đường rời khỏi tầm nhìn thì ba tôi quay sang mẹ:

- Nên thức các con dậy, họ đã vào được đây rồi thì chắc sẽ có đánh nhau. Ngoài bắn vào, trong bắn ra thì nhà mình không thể là nơi trú ẩn an toàn.

Tôi mới chỉ xa quê chưa đầy ba năm nên còn nhớ rất rõ thời thơ ấu của mình với những cánh diều con sáo, nhà cửa và ruộng vườn mênh mông. Ngoài dãy nhà ngói ông nội để lại ba tôi còn xây thêm một căn nhà dưới nữa và một phòng kín như căn hầm nổi để làm phim ảnh dùng cho nghề chụp hình của ba tôi và phòng này trong thời gian qua đã từng là nơi để tránh đạn hoặc pháo kích. Bởi vậy nếu đem so sánh thì căn nhà mẹ vừa làm không an toàn cho lắm.

Hồi đó ba mẹ tôi không tiên liệu được thời cuộc cho nên khi làm xong căn nhà dưới vào năm 1961 thì chỉ hai ba năm sau đó từ làng trên cho đến xóm dưới

mất dần an ninh và bom đạn ngày một nhiều. Ba tôi là một hội viên của Hội đồng Xã trong thời kỳ chính quyền nhà Ngô đã sụp đổ, không còn kiểm soát được làng mạc vì những người phía bên kia đã thành thạo xuất hiện về đêm, đã có vài vụ bắt bớ nên ba tôi thường ít khi ngủ nhà, di chuyển hôm nay chỗ này mai chỗ khác, có lúc vô Huế vài hôm mới về thăm nhà vào ban ngày rồi lại đi.

Tuy có người giúp việc nhưng mẹ thường bận rộn với việc nhà, chăm sóc con cái hoặc thuê mướn thầy thợ trong làng đến làm việc đồng áng với những vụ mùa lúa gạo và đôi khi còn phụ giúp chồng sửa phim sang hình nữa.

Khi an ninh ngày càng giảm thì ba tôi phải bỏ nghề chụp ảnh vì phải vắng nhà thường xuyên, làng xã đã xảy ra nhiều trận đánh một mất một còn quá nguy hiểm nên mẹ tôi cũng ngưng luôn hành nghề hộ sinh để có thì giờ nghiên cứu đường đi nước bước, giờ giấc rất tỉ mỉ và kín đáo để đưa cả nhà đi trốn, đến nỗi ông nội tôi cũng không hay là sẽ có một cuộc vượt làng vào một đêm nào đó sau khi mẹ tôi thu xếp xong mọi việc có liên quan.

Vào lúc 2 giờ sáng vào một đêm tháng 6.1965 khi hai người du kích còn đang say giấc ở nhà trên thì ở nhà dưới tôi đã cùng mẹ lặng lẽ thực hiện kế hoạch đã định, dẫn ba đứa em chui qua lũy tre sau vườn để ra ruộng rồi rẽ trái lên phía đường làng đi vào độn cát, nhắm hướng đập Trầm Sen để vào Phò Trạch, quận Phong Điền, điều mà từ bao lâu nay ở vùng quê này chưa từng xảy ra.

Trên đường khuya trời tối đen như mực chỉ có tiếng chim kêu dẫn đường, mẹ nhắc tôi niệm Quán Thế Âm mà mẹ đã dạy học thuộc từ nhiều tháng trước. Những bản chân lủi thối bước đều (mẹ bồng em bé) không ai nghe tiếng thở của kẻ đồng hành, cũng không dám quay lại vì sợ du kích đuổi theo. Tội nghiệp các em còn quá nhỏ chưa hiểu chuyện đời, khi thức dậy giữa đêm đũa nào cũng ngơ ngác nhưng bảo gì làm nấy vì dường như chúng cũng biết được chuyện đi trốn trong đêm là phải im lặng và phải tự sức mình làm chứ không ai giúp.

Để đến được Phò Trạch phải vượt qua chừng 12 cây số, đoạn đường đã đi qua là vùng đất của những đôi sim và cây chổi chen chúc cùng hoa xương rồng và hoa đại trên những độn cát trắng dẫn đến đường đất đỏ và đây cũng là trạm nghỉ chân dưới cầu Thiềm, vừa rửa mặt vừa nhìn lại phía sau thì trời vẫn chưa sáng. Chuyển đi lại tiếp tục trên đường giao thông chính và tới đích vào lúc rạng đông.

Nước mắt ràn rụa, mẹ con ôm nhau mừng mừng tủi tủi như chết đi sống lại. Đó là kỷ niệm sâu đậm về lòng quả cảm của một người mẹ quá sức lớn lao đối với một đứa bé 13 tuổi như tôi thuở đó. Sau vài tiếng đồng hồ nghỉ chân ở nhà bà con, chúng tôi đón xe đò vào thành phố và gặp ba tôi ở Huế, gia đình lại được đoàn tụ sau những gian khó cùng mồ hôi và nước mắt, bao nhiêu lo âu và mệt nhọc tan biến.

Đây là khoảng thời gian khó khăn vì tất cả đều bắt đầu lại từ con số không; thuê nhà, công ăn việc làm cho ba tôi và trường lớp cho một đàn con năm đứa.

Sau một thời gian ở nhờ bà con, gia đình tôi đã thuê được nhà gần cửa Giã Đờ rồi một lần nữa chuyển qua phường Tây Lộc cũng trong Thành Nội vào năm 1967. Trong năm này ba mẹ tôi mua được một miếng đất cạnh vườn cam trước khi ba tôi lên Pleiku làm nghề chụp hình. Mấy mẹ con ở nhà đã cùng thợ thầy xây được căn nhà để có nơi trú ẩn và từng bước ổn định cuộc sống nơi 'đất khách quê người' trong một giai đoạn mà tình hình chiến sự ngày càng ác liệt.

Tháng 9.1967 mẹ con chúng tôi dọn vào căn nhà mới, tuy tiện nghi không bằng ở quê làng nhưng bớt đi một mối lo là hàng tháng không phải trả tiền thuê mướn và con cái có nơi để yên tâm học hành đó là ưu tiên hàng đầu.

Rồi ngày xuân cũng đến với mọi người mọi nhà, ba tôi vừa từ Pleiku về hôm 28 Tết, chỉ ngủ được ba đêm trong căn nhà mới nhưng đã biết chiến tranh sẽ xảy ra trong thành phố này khi tình cờ trong khuya hôm nay đã mắt thấy tai nghe những gì mà có lẽ ông chưa bao giờ nghĩ tới. Tôi thấy nét mặt ông dù bình tĩnh nhưng cũng không giấu được sự lo âu.

Ba tôi xem đồng hồ rồi đứng dậy nói với mọi người:

- Đã gần hai giờ sáng, nếu nghe tiếng súng hay tiếng pháo thì dù xa hay gần cũng phải chuẩn bị đi ngay, qua nhà anh Quốc cho an toàn hơn rồi tính sau. Chẳng bao lâu sau đó súng nổ hầu như khắp nơi, vợ chồng con cái đều chạy về hướng nhà anh Quốc mà không xác định được tiếng súng từ đâu vì quá sợ và bối rối. Mẹ đã giao trách nhiệm cho mỗi người mang theo gì nên tất cả đều nhanh nhẹn ra khỏi nhà thì tầm đạn cũng vừa vút qua trên ngọn tre cán giáo.

Súng nổ càng lúc càng to và đều đặn không ngưng nghỉ, hình như có cả đạn pháo kích rơi trong Thành Nội nữa. Đã từng sống với bom đạn nên tôi đã nghĩ nơi đây sẽ có thiệt hại về người và không ít nhà cửa bị hư hại hoặc thiêu rụi.

Khoảng sau 5 giờ sáng tình hình có vẻ dịu bớt, chẳng biết số phận sân bay thế nào nhưng nhiều khu vực trong Thành Nội vẫn còn nghe tiếng súng. Trời gần sáng, lợi dụng sự hơi yên tĩnh trong khu Tây Lộc ba tôi cẩn thận nhìn trước nhìn sau để về thăm chừng nhà thì ôi thôi căn nhà mồ hôi nước mắt của thuở ban đầu đi lập nghiệp chỉ ở được ba tháng nay đã biến thành tro bụi. Từ trong đồng lửa chưa tàn vẫn còn khói bay cho đến lúc trời sáng, ba tôi đã nhanh nhẹn gom lại một vài đồ đạc và vật dụng còn dùng được.

Khi hay tin căn nhà đã bị cháy mẹ tôi đã khóc hết nước mắt. Chắc mẹ nhớ lại lúc ba tôi lên Pleiku làm việc thì mẹ đã cùng với thợ thầy và con cái chung sức dựng lên mái ấm gia đình, vậy mà chỉ sau một đêm xuân về trên khói súng đã làm nên cảnh màn trời chiếu đất cho biết bao nhiêu người. Mấy đứa em thấy mẹ khóc cũng khóc theo, tôi quay đi chỗ khác và nín không để khóc thành tiếng.

Khi tôi quay lại vẫn thấy nước mắt mẹ chảy dài, ba thì lẳng lặng vẫn một điều thuốc với đôi mắt thất thần bên hiên nhà hàng xóm làm lòng tôi quá xúc động và ghen ngào. Tôi tự nhủ mình đã bước qua tuổi 16 rồi thì không còn là một đứa trẻ nữa, hãy đứng lên cùng

mẹ và như mẹ, một người phụ nữ đã hứng chịu biết bao nhiêu vết thương của chiến tranh từ quê nhà cho đến tình thành nhưng vẫn mạnh mẽ, tự tin và chưa bao giờ than van. Từ sự nỗ lực tôi càng hiểu được niềm đau xót của mẹ lúc này và thương kính mẹ vô cùng. Đón mùa xuân năm nay mẹ có sáu mặt con và ở độ tuổi ba mươi tám.

Sau gần một tuần lánh nạn, tin tức từ xóm giềng mang thêm nỗi lo âu vì hai bên đang giằng co nhau từng con đường và khu phố trong Thành Nội. Ba mẹ tôi quyết định chia làm hai nhóm để tránh trường hợp cả gia đình bị trúng pháo kích vì nơi đây cũng không xa sân bay là mấy. Mẹ và tôi dẫn ba đứa nhỏ lên khu nhà phố có nhiều người quen đối diện chợ Tây Lộc, còn ba tôi và hai đứa em nữa ở lại khu vực gần nhà để khi nào thấy tình hình lắng dịu thì trở về nhà dọn dẹp, dựng lều để phòng khi tiếng súng kết thúc mà có nơi ở tạm.

Nhà anh Quốc có sân rộng quay mặt ra đường Cường Để, cả tuần nay vắng người qua lại. Những ngày đầu xuân thường có mưa phùn lạnh lạnh nhưng hôm nay trời quang đãng. Thấy tình hình có vẻ êm ả, mấy mẹ con vội vàng dẫn nhau đi tìm nơi lánh nạn. Đi nhanh qua dãy chợ thấy cửa đóng im lìm, một vài chiếc xe vừa vội vàng phóng nhanh rồi mất hút cuối đường thì hàng loạt súng và pháo nổ xé trời, mọi người chạy vội vàng đến nhà chú Tung thấy cửa mở hé nhưng khi vào trong nhà thì chẳng thấy ai. Chưa kịp chui hết vào dưới gầm giường thì sau tiếng nổ ầm, một đũa đạn pháo kích hình tròn có năm sáu cánh xung quanh từ mái nhà rơi xuống ngay bắp đùi đứa em út, may mà chỉ bị phỏng nhẹ. Em gái tôi nằm gần đó nghĩ là quả pháo bị hư không nổ, sợ quá nên ai cũng nghiêng rằng quên đau tìm đường chạy đi nơi khác.

Trong thời gian ở khu nhà gần chợ đã đổi chỗ hai lần nhưng không nhớ rõ là đã ở đó được bao lâu. Khi tiếng súng dịu bớt và tin tức nghe được là cầu Trường Tiền đã bị giật sập, quân mình đã chiếm lại được ba phần tư Thành Nội, phía bên kia chỉ còn cố thủ một góc phía tây nên mấy mẹ con đã trở về nhà rồi sau đó cùng với xóm giềng và đồng bào về nhập trại tiếp cư ở trường Nông Lâm Súc, đây cũng là ngôi trường thứ hai của bậc trung học mà tôi đang học sau khi khi đậu vào lớp đệ tam, niên khóa 1967-1968.

Biến cố Tết Mậu Thân kết thúc sau hai mươi lăm ngày đêm đã để lại nhiều tang thương khó quên trong lòng người dân xứ Huế dù ở quê nhà hay khắp bốn phương trời lưu lạc, và gia đình tôi cũng không phải là ngoại lệ. Nhà cháy nên ba tôi phải tìm công việc khác để ở lại Huế và cùng với vợ con dựng lại nhà, bỏ luôn nghề ảnh cho đến tuổi đời bảy mươi mốt thì ra đi.

Một mùa xuân nữa sắp trở về, sau gần ba mươi năm làm cánh chim phiêu bạt tôi chưa một lần trở lại Huế trong dịp Tết để được quỳ dưới bàn thờ ông bà tổ tiên, cùng mẹ cùng anh em đón một mùa xuân mới và ôn lại những chuyện ngày xưa... như chuyện có một mùa xuân trên khói súng đã cuốn trôi căn nhà của mẹ trong nước mắt thuở nào.

• Nguyễn Sĩ Long
Salzburg, 15.11.201

Phái đoàn PGVNTN Liên Châu và PG Đài Loan cứu trợ động đất tại Nepal đợt 2

• Thích Thông Hải tường thuật

Kathmandu – Nepal, ai trong chúng ta đã một lần đến xứ này để cứu trợ sau động đất khủng khiếp với cường độ chấn động 7,8 độ richter và chứng kiến sự tàn phá của thiên tai cũng như hoàn cảnh chính trị ở nơi đây đối với người dân, thì khi ấy chúng ta mới thấu hiểu được vì sao Đức Phật lại thị hiện nơi vườn Lâm Tỳ Ni thuộc thành Ca Tỳ La Vệ, xứ Ấn Độ cổ xưa, nay là xứ Nepal (xứ Nepal nằm trải dài dọc theo rặng núi Hy Mã Lạp Sơn hùng vĩ, tuyết phủ kín quanh năm. Vườn Lâm Tỳ Ni, nơi Đức Thế Tôn giáng trần cách đây hơn 2.600 năm, nằm tọa lạc trong vùng đồng bằng Terai. Những người dân ở nơi đây hầu hết là những người dân Ấn Độ chính thống được gọi là dân Madhasi, chứ không phải là dân Nepal hay dân Ấn Độ). Bởi vì hạnh nguyện độ sanh của các bậc Thánh nhân là thường hay thị hiện vào những nơi nào có nhiều khổ nạn, nhằm thực hiện Bồ Tát hạnh, cứu khổ ban vui cho muôn loài.

Theo địa lý, thủ đô Kathmandu là thành phố nằm trên núi Hy Mã Lạp Sơn với độ cao từ mặt biển khoảng 12.000 mét và nằm trải dài từ phía Đông Bắc đến Tây Bắc, dọc theo ba tiểu bang của Ấn Độ là Bihar, Uttar Pradesh và West Bengal. Phía Bắc giáp ranh với Trung Quốc và phía Nam là Ấn Độ. Do vậy, xứ Nepal, nơi quê hương của Đức Phật nằm giữa hai cường quốc Ấn Độ và Trung Hoa. Về mặt kinh tế, hằng mấy chục thế kỷ qua, Nepal đã chịu ảnh hưởng mạnh của Ấn Độ. Vì vùng đồng bằng Terai nằm giáp ranh giới Ấn Độ, nên việc vận chuyển hàng hóa và nguồn nhiên liệu v.v... từ các cửa khẩu của hai nước rất tiện lợi trên vấn đề mậu dịch. Đối với Trung Hoa, mặc dù Nepal cũng chịu ảnh hưởng, nhưng không mạnh bằng Ấn Độ, bởi lẽ vấn đề thông thương bị cách ngăn do núi đồi hiểm trở, khó khăn. Tuy nhiên, từ

xưa đến nay, Nepal vẫn phải chịu sức ép về mặt chính trị và kinh tế của hai quốc gia này.

Trận động đất đã xảy ra vào cuối tháng tư năm 2015 vừa qua đã làm cho hàng chục ngàn người bị chết, mấy chục ngàn người bị thương và hàng trăm ngàn nhà cửa bị hư sập, đổ nát. Các nạn nhân đã sống trong cảnh màn trời chiếu đất. Những thảm cảnh này, có lẽ chúng ta đã từng nhìn thấy trên các đài truyền hình, hay đọc tin tức từ báo chí và các trang mạng v.v... Tuy nhiên, đến nhìn tận nơi mới hiểu rõ những cảnh nghèo khổ bị thương của đồng bào nạn nhân vẫn còn gặp nhiều khó khăn để phục hồi lại cuộc sống bình thường, nhất là những ngày tháng giá lạnh mùa Đông của xứ tuyết. Mặc dù Chính phủ và nhiều đoàn thể thiện nguyện đã đến đây thăm viếng và cứu trợ, nhưng rồi hơn sáu tháng qua, các trường học, chùa viện, đền thờ, bệnh viện và nhà cửa của các nạn nhân vẫn chưa được tái thiết.

Theo lời của bà Ramila Shakya – Hiệu trưởng trường Bồ Đề Yashadhsra Buddha, các ngôi trường học, chùa tháp, đền thờ và cả nhà cửa của dân làng mãi đến nay vẫn chưa được phục hồi. Vì sự an toàn cho thầy cô giáo và các em, nên chính quyền địa phương không cấp giấy phép hoạt động cho đến khi nào được sửa chữa an toàn. Đã hơn sáu tháng qua, có một số trường học bị hư nứt do động đất gây ra vẫn chưa được mở cửa trở lại cho các em đến học. Bà cũng cho biết Chính phủ Nepal không có trợ giúp gì cả trong vấn đề tu sửa. Và lại, người dân trong làng rất nghèo khó, không đủ khả năng để giúp nhà trường sửa chữa.

Một xứ sở nghèo đói, không kỹ nghệ như Nepal lại bị thiên tai, cộng thêm tình trạng chính trị trong nước mấy năm qua chưa được ổn định, kể từ khi thay đổi guồng máy chính trị từ chế độ quân chủ sang chế độ dân chủ. Gần đây Nepal đã thay đổi hiến pháp theo chế độ dân chủ, có những điều luật mới trong hiến pháp đã làm ảnh hưởng rất nhiều đến giống dân Madhasi trong vấn đề quyền lợi của họ đối với đất nước này. Từ đó các cuộc biểu tình, bạo động, thảm sát đã thường xuyên xảy ra tại các cửa khẩu biên giới, khiến đời sống dân chúng trở nên không được ổn định. Tình trạng này đã kéo dài hơn hai tháng qua, chính sự hỗn loạn đã làm cho mọi sinh hoạt hằng ngày của người dân bị tắt nghẽn rất nhiều.

Chúng tôi cũng nói thêm rằng những người dân Madhasi, họ sinh sống tại vùng đồng bằng Terai, dưới rặng núi Hy Mã Lạp Sơn, gần với biên giới giữa hai nước Nepal và Ấn Độ, nhưng họ không được vào quốc tịch Nepal, kể cả chưa được thừa nhận như người dân Ấn Độ. Họ rất mong mỏi được trở thành người công dân của xứ Nepal. Hầu hết người dân sinh sống bằng ngành nông nghiệp, trồng trọt các loại ngũ cốc như lúa, mè, đậu phộng, khoai củ và rau cải v.v... Họ đã từng đứng ra biểu tình và đòi hỏi những yêu sách về quyền lợi trong hiến pháp mới.

Trong hơn tuần lễ vừa qua, tại cửa khẩu biên giới vùng Terai, gần vườn Lâm Tỳ Ni đã xảy ra bạo động, xô xát giữa cảnh sát Nepal và những người biểu tình, làm trên mười người bị thiệt mạng. Họ chặn đường

không cho xe cộ qua lại buôn bán tiếp tế nguồn lương thực, thuốc men v.v... cho những người dân ở thủ đô Kathmandu. Trong khi đó nguồn nhiên liệu của chính phủ Ấn Độ cũng đã bị cắt đứt trong hơn hai tháng nay.

Tại thủ đô Kathmandu, đời sống của người dân bị tắc nghẽn. Nhiên liệu (petrol) bị khô cạn, thực phẩm không đủ cung cấp cho dân chúng, thuốc men của các bệnh viện và bệnh xá cũng dần dần cạn kiệt. Đời sống tại đây trở nên khó khăn và khổ cực, nhất là các nạn nhân động đất. Hiện nay, họ phải chịu cộng nghiệp chung trong cảnh màn trời chiếu đất tại quê hương mà Đức Phật sinh ra đời.

Đa số dân chúng Nepal theo Ấn Độ giáo, chỉ có khoảng 20% là theo Phật giáo. Những người theo đạo Phật sinh sống tập trung nhiều nhất tại thành phố Patan cổ xưa hơn là các nơi khác. Nơi đây, các chùa tháp được xây dựng trong nhiều thế kỷ qua. Trong trận động đất vừa qua, các chùa tháp, đền thờ cũng bị ảnh hưởng hư hao, nhưng không bị thiệt hại lớn. Người dân bản xứ cho biết, những dân cư tại thành phố Patan này là những người thuộc dòng dõi họ Thích Ca – Shakya – giống dân Newali, không phải là người dân Nepali. Giống dân này phần lớn theo đạo Phật và rất sùng kính Tam Bảo. Bản chất của họ rất hiền hòa và hiếu khách.

Từ sự phức tạp, khó khăn về mặt văn hóa, chủng tộc, tôn giáo và chính trị nêu trên đã làm cho xã hội Nepal trở nên khó khăn và gây trở ngại không ít cho các đoàn thể từ thiện từ các quốc gia bên ngoài đến Nepal. Trong tình huống như thế, nhưng với sự khẩn cấp cần cứu trợ cho các nạn nhân bị thiên tai tại Nepal, bốn Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống Nhất Liên Châu: Hoa Kỳ, Canada, Âu Châu và Úc Đại Lợi – Tân Tây Lan đã đồng thuận chia làm hai đợt cứu trợ:

Cứu trợ đợt 1, do Phái đoàn Phật giáo Việt Nam Thống Nhất Úc Đại Lợi và Tân Tây Lan đứng ra đảm trách. Chư Tôn Đức Tăng Ni Giáo phẩm thuộc Giáo hội gồm chín vị trong Phái đoàn: Hòa Thượng Thích Quảng Ba – Phó Hội chủ làm Trưởng đoàn, Thượng Tọa Thích Nhật Tân – Tổng Thư ký, Thượng Tọa Thích Tâm Phương – Tổng Vụ Trưởng Tổng vụ Từ thiện Xã hội, Thượng Tọa Thích Nguyên Trực – Tổng Vụ Trưởng Tổng vụ Cư sĩ cùng với quý Ni Sư các tự viện (Phần cứu trợ đợt 1 do Thượng Tọa Tổng Vụ Trưởng của Giáo Hội tường thuật, phần này quý vị có thể vào trang nhà quangduc.com để biết thêm chi tiết).

Cứu trợ đợt 2, lần cứu trợ này có thời gian sắp xếp chu đáo hơn đợt 1, vì cứu trợ lần đầu nằm trong tình thế khẩn cấp, một tuần lễ sau khi động đất. Chiều theo phiên họp bất thường để chuẩn bị cho việc cứu trợ đợt 2 vào ngày 13.08.2015, bốn Giáo Hội Liên Châu đã có một phiên họp tại chùa Khánh Anh, Pháp Quốc trong dịp Đại lễ Khánh thành chùa Khánh Anh, Lễ Hiệp kỳ Chư Lịch đại Tổ sư – Ngày Về Nguồn lần thứ 9 và Lễ Đại tưởng Cổ Trưởng lão Hòa Thượng Thích Minh Tâm, Viện chủ Khai sơn Khánh Anh Tự. Trong phiên họp này, bốn Giáo Hội Liên Châu đã quyết định lấy các ngày 22-27 tháng 10 năm 2015 để

thực hiện chuyến đi cứu trợ Nepal đợt 2. Trong phiên họp này, Chư Tôn Đức đã cung thỉnh tôi (Thích Thông Hải) chịu trách nhiệm đứng ra lo sắp xếp và điều hợp chương trình cứu trợ cho lần 2. Theo đề nghị của quý Ngài, lần cứu trợ đợt 2, chúng ta nên đặt trọng tâm trong công việc tu sửa các ngôi trường học, chùa tháp bị hư sập và xây cất các ngôi Nhà Tình Thương cho đồng bào nạn nhân thiên tai. Tuy nhiên, đoàn cũng dành một ngày phát quà cho đồng bào.

Tôi và Thượng Tọa Sutadhara Tapovane, người Tích Lan – Trung Tâm Trưởng Trung Tâm Nghiên Cứu Phật Giáo Ventura, thuộc tu viện An Lạc, Ventura đã đến Kathmandu, Nepal trước Phái đoàn một tuần lễ để chuẩn bị sắp xếp cho việc cứu trợ và cung đón Chư Tôn Đức Giáo phẩm cùng Phật tử của các phái đoàn từ Hoa Kỳ, Canada, Âu Châu và Úc Đại Lợi đến tham gia cứu trợ. Như đã ấn định, vào ngày 22.10.2015, các đoàn sẽ gặp nhau tại thủ đô Kathmandu để thực hiện chương trình cứu trợ vào ngày 23.10.2015. Các Phái đoàn đã đến phi trường Quốc tế Tribuvan, Kathmandu tổng cộng là 36 vị, gồm chư Tôn đức Tăng Ni, Phật tử và các Huynh trưởng của Gia Đình Phật Tử Việt Nam tại Hoa Kỳ cùng tháp tùng. Đặc biệt, có sự tham gia của giới truyền thông: Đài Truyền hình VNA, TV 27.3, các phóng viên: cô Mỹ Linh, cô Thanh Vân và anh Dũng cùng đi với Hòa Thượng Thích Nguyên Trí để thu thập những tin tức và hình ảnh nhằm trình chiếu cho đồng hương, Phật tử tại Hoa Kỳ về chuyến đi cứu trợ. Chúng tôi cũng được biết, các anh chị đã chuyển một số tịnh tài 45.000 Mỹ Kim từ sự ủng hộ của đồng bào khán giả của Đài cho Hòa Thượng Trưởng đoàn để sung vào quỹ cứu trợ.

Tổng số tịnh tài từ lời kêu gọi của Chư Tôn đức Tăng Ni Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Liên Châu ủng hộ cứu trợ đợt 2 là 800.000 Mỹ Kim. Ngoài ra, thể theo lời kêu gọi của Hòa Thượng Thích Nguyên Trí, Hòa Thượng Thích Quảng Tâm, Đài Loan đã ủng hộ cứu trợ cho Nepal số tiền là 400.000 Mỹ Kim.

Với số tiền to lớn như thế, đối với một đất nước nghèo khó như Nepal thì không phải dễ dàng mang lọt vào cửa khẩu hải quan để thực hiện việc cứu trợ. Và chỉ trong vòng 6 ngày, chúng tôi đã phải cố gắng bằng mọi cách để thực hiện cho xong công việc trước khi mỗi người trở về trú xứ của mình. Và lại, trong lúc tình hình chính trị tại biên giới Nepal và Ấn Độ rất căng thẳng và nguy hiểm; tại thủ đô Kathmandu thì

mọi người dân bị khủng hoảng không có nhiên liệu chu cấp cho đời sống sinh hoạt hằng ngày. Ngoài ra, tuần lễ cứu trợ cũng là tuần lễ truyền thống tế Thần của người dân xứ Nepal (họ giết hằng trăm ngàn con dê để cúng tế và ăn mừng. Đây là một truyền thống của Ấn Độ giáo – đạo Hindu có từ ngàn xưa, trước khi Đức Phật ra đời). Các nhà bank, tiệm ăn, cửa hàng thực phẩm v.v... hầu như đóng cửa. Với thời gian và hoàn cảnh này, thật là một thử thách rất lớn cho các Phái đoàn đi cứu trợ. Nhưng nhờ Phật lực gia hộ nên mọi việc rồi cũng hanh thông tốt đẹp như ý nguyện của Phái đoàn.

Để cho các công trình xây dựng, sửa chữa được tiếp tục dài hạn và hoàn thành tốt đẹp, Phái đoàn đã quyết định thành lập Hội Vietnamese Nepalese Buddhist Relief Foundation. Qua đó, Ban Chấp Hành của Hội đại diện cho Tổng vụ Từ thiện Xã hội của bốn Giáo Hội Liên Châu đứng ra chịu trách nhiệm xây dựng theo luật lệ hiện hành của xứ Nepal và báo cáo cho các Tổng vụ Từ thiện của các Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Liên Châu tường lãm. Cổng bank tài chánh cũng được mở dưới danh nghĩa của Hội Từ Thiện Cứu Trợ Nepal. Vì trọng tâm của chương trình cứu trợ đợt 2 này nằm trong dự án xây dựng Nhà Tình Thương, tái thiết lại những ngôi trường học và chùa tháp bị hư sập trong trận động đất.

Trong thời gian này, Phái đoàn cũng đi thăm viếng và thị sát hai ngôi làng Patan và Harisiddhi đã bị ảnh hưởng trong trận động đất. Đồng thời, các ngôi trường học và chùa tháp bị hư hao cũng được phái đoàn tài trợ tu sửa. Nhất là các ngôi trường học trong làng, cần phải sửa chữa càng sớm càng tốt để các em có thể trở lại học hành. Các trường Bồ Đề của Ni Viện Yosodara, chùa Buddha Vihar và chùa Mayurvarna Vihar cũng được trợ giúp tu sửa.

Đặc biệt, ngôi làng Harisiddhi chỉ có một ngôi chùa duy nhất của dân làng đã bị hư nát trầm trọng, không an toàn cho các sinh hoạt của chùa, nên Hòa Thượng Trưởng đoàn đã quyết định tài trợ tịnh tài để xây dựng một ngôi chùa mới, nằm ở một khu đất rộng lớn trong ngôi làng này, trong đó cả trường Bồ Đề cho các em đến học. Dự án này đang được thực hiện theo đồ án xây dựng do Đại Đức Trụ Trì Pannasara chịu trách nhiệm xây dựng.

Dự án này dự trù khoảng 150.000 Mỹ Kim. Những dân cư nơi đây rất vui mừng khi họ biết được có một

ngôi chùa Phật giáo mới sẽ được thành lập trong làng Harisiddhi để cho dân chúng có nơi an toàn đến cầu nguyện và tu học. Những người dân làng nơi đây hầu hết theo đạo Phật nên họ có tâm tín thành đối với Đức Phật và rất kính trọng người xuất gia. Chương trình xây dựng dự kiến sẽ hoàn tất vào năm 2016 và Đại lễ Khánh thành sẽ được cử hành trong thời điểm này. Ngoài ra, trong phiên họp tại khách sạn Hamalaya, Kathamandu vào tối ngày 26.10.2015, dưới sự chứng minh và tham dự của Chư Tôn Đức Tăng Ni Phật tử Việt Nam và Nepal, Thượng Tọa Thích Nhật Tân, Tổng Thư Ký cùng với Thượng Tọa Thích Tâm Phương, Tổng Vụ Trưởng Tổng vụ Từ thiện Xã hội của Giáo Hội Úc Châu cũng đã cho biết có một ngôi trường học và một ngôi chùa nằm gần tâm điểm của nơi động đất hoàn toàn bị đổ nát. Các Ngài cũng đã ý kiến yêu cầu trợ giúp. Hòa Thượng Trưởng đoàn đã đồng ý xuất quỹ giúp xây dựng lại nơi đây. Tuy nhiên, Ngài cũng yêu cầu Thượng Tọa Lama Gempo cùng hợp tác với Ban Chấp Hành của Hội Vietnamese Nepalese Buddhist Foundation thực hiện dự án này.

Trong suốt ngày 25.10.2015, Đoàn đã phân phát 1.000 phần quà; mỗi phần gồm 30 ký gạo, một cái mền và 2.000 rupes (20 Mỹ kim), tổng cộng mỗi phần quà cho mỗi gia đình nạn nhân là 60 Mỹ Kim. Với số tiền này, những người thường dân phải đi làm vất vả 3 tháng mới có được. Một buổi lễ cầu siêu bạt độ cho chư hương linh thân mẫu và gia đình của Đại Đức Punasiri cũng được cử hành tại địa điểm phát quà cho đồng bào nạn nhân trong làng Harisiddhi; và đây cũng là nơi mà gia đình thân nhân của Đại Đức Trụ Trì bị chết 5 người trong căn nhà bị sụp đổ nát.

Vào ngày 24.10.2015, một buổi lễ cầu siêu bạt độ cho các vong linh được tổ chức tại Đại tháp Swonyambhu Stupa. Ngôi Đại tháp này đã được xây dựng hơn 2.000 năm trước do Phật giáo Nepal kiến tạo. Đây là một công trình kiến trúc quy mô của Phật giáo tại đất nước này, đã được UNESCO công nhận là một Di sản Thế giới của nhân loại. Ngôi tháp lớn này không bị thiệt hại nhiều, chỉ có một số tháp nhỏ xung quanh Đại tháp là bị đổ nát hoàn toàn.

Ngoài ra, vào ngày 26.10.2015, tại Đại tháp Boudhanate Stupa của người dân Tây Tạng đã xây dựng nhiều thế kỷ qua trên vùng đồi núi này, chương trình chẩn tế cô hồn, cầu siêu bạt độ cho các vong linh xấu số cũng được tổ chức rất trang nghiêm.

Trên đường trở về Kathmandu, Phái đoàn muốn dừng lại viếng thăm một trại tỵ nạn mà các nạn nhân vẫn còn tạm trú trong các căn lều, nhưng trời đã sụp tối, nên không thực hiện được. Và lại, trại tạm cư này nằm gần trung tâm điểm của thủ đô Kathmandu nên đã có nhiều Hội thiện nguyện đến thăm viếng và ủy lạo thường xuyên.

Một chương trình xây dựng dài hạn với khoảng 100 căn Nhà Tình Thương sẽ được xây cất cho đồng bào nạn nhân theo dự án, vì hầu hết các căn lều hiện nay chỉ là những căn lều tạm, không thể trú ngụ lâu dài được cho mùa hè nóng bức cũng như mùa đông giá rét. Công trình này sẽ do Hội Vietnamese

Nepalese Buddhist Foundation chịu trách nhiệm điều hành xây dựng thông qua sự chứng minh và quyết định của Chư Tôn Đức Giáo phẩm trong Tổng vụ Từ thiện của các Giáo Hội PGVN Thống Nhất Liên Châu.

Phải nói rằng, với thời gian cứu trợ chỉ 6 ngày ngắn ngủi trên quê hương Đức Phật, nhưng Phái đoàn đã thực hiện được rất nhiều công tác từ thiện hữu ích nhằm giúp đỡ cho các đồng bào nạn nhân. Những phần còn lại như việc trùng tu và xây dựng dài hạn các công trình sẽ do các anh chị em thành viên người Nepal của Hội Vietnamese Nepalese Buddhist Foundation tiếp tục thực hiện. Những người trong Phái đoàn đều rất hoan hỷ, vì đã thực hiện được tâm nguyện từ bi mà Đức Phật chỉ dạy. Đồng thời, cũng thực hiện chu đáo công việc các đồng hương và Phật tử đã tin tưởng gửi gắm tận tâm cứu trợ đến các nạn nhân.

Thông qua chuyến đi, ai ai trong Phái đoàn cũng nhận chân ra được thực trạng khổ đau của người dân xứ Nepal qua định luật nhân quả nghiệp báo mà họ đã gây ra và chiêu cảm từ sự sát hại loài vật, vì vậy mà họ phải trả những nghiệp báo khổ đau này. Đồng thời, từ những nỗi đau khổ trên, chúng ta mới thấy rõ vì sao Đức Phật phải thị hiện ở nơi vườn Lâm Tỳ Ni, thành Ca Tỳ La Vệ, xứ Ấn Độ cổ đại, nay thuộc xứ Nepal, cách đây hơn 2.600 năm. Trước khi Ngài thị hiện, khi còn là một vị Bồ Tát có tên là Hộ Minh từ trên cung trời Đâu Suất giáng trần, Ngài đã thấy rõ được chúng sanh ở nơi đây tạo nghiệp như thế nào. Do vậy, sự thị hiện của Đức Phật cũng không ngoài mục đích cứu khổ, ban vui cho chúng sanh trong thế giới ta bà đầy đau khổ này.

Vào một buổi sáng, khi mặt trời vừa ló dạng trên đỉnh núi tuyết Everest cao ngất trời xanh và thủ đô Kathmandu, muôn người còn đang say sưa trong giấc ngủ sau những ngày lễ trọng đại của xứ Nepal, đó chính là lúc Phái đoàn chuẩn bị chia tay để trở về nơi trú xứ của mình. Nhìn cảnh vật thật đau buồn của buổi ban mai, với những ngôi nhà còn đổ nát chưa được xây dựng lại, khiến cho lòng của mọi người trong Đoàn đi cứu trợ không sao tránh khỏi se thắt, bùi ngùi trước cảnh vật vô thường thay đổi của cuộc đời. Trên chuyến xe bus trên đường từ khách sạn Hamalaya, thành phố Patan đến phi trường Quốc tế Tribuvan, Kathmandu, mọi người có cơ hội chia sẻ những cảm nghĩ của mình về chuyến đi ủy lạo lần này, ai ai trong Đoàn cũng đều mang cảm nghĩ giống nhau về cảnh sống của các nạn nhân trong các căn lều tạm cư của những ngày tháng lập Đông ở xứ Nepal giá lạnh. Những luồng gió lạnh thổi về từ dãy núi Hy Mã Lạp Sơn xuyên qua khe hở của các cửa sổ trên xe bus đã làm cho tôi bùi ngùi và cảm thấy thương cảm cho những nạn nhân xấu số trên quê hương Đức Phật – Nepal vùng núi Hy Mã Lạp Sơn tuyết lạnh. Thầm nguyện cầu mười phương chư Phật gia hộ cho những người dân nơi này sớm thoát khỏi cảnh tang thương, biết hướng về Tam Bảo để tu thân hành thiện, hầu mong có được cuộc sống an lành và giải thoát.

Thích Thông Hải

CÁO PHÓ & CẢM TẠ

Gia đình chúng tôi vô cùng đau xót báo tin cùng thân bằng quyến thuộc và bạn hữu xa gần:

Vợ, Mẹ, Bà Nội, Bà Ngoại của chúng tôi là

Bà LÊ THỊ HƯƠNG

Pháp danh **Diệu Xuân**

Sinh ngày 15.09.1933

Đã mệnh chung ngày **22** tháng **12** năm **2015**

(nhằm ngày mồng **12** tháng **11** năm **Ất Mùi**)

tại Karlsruhe, Đức Quốc

Thượng thọ **83** tuổi

Tang lễ đã cử hành ngày 30.12.2015

Đồng thời chúng tôi đồng chân thành cảm tạ và tri ân:

- Sư cô Trụ Trì Thích Nữ Như Quang chùa Phổ Hiền Strasbourg, Pháp Quốc.
- Quý cô chú trong ban hộ niệm chùa Phổ Hiền, Pháp Quốc.
- Quý anh chị em trong ban hộ niệm của Chi Hội Phật Tử Karlsruhe.
- Gia đình Thông gia ở Việt Nam và Đức Quốc
- Cùng tất cả Bạn bè Thân hữu xa gần, anh chị em đồng hương đã điện thoại, gửi điện thư chia buồn, hộ niệm, giúp đỡ cùng đến tham dự tang lễ và tiễn đưa Vợ, Mẹ, Bà Nội, Bà Ngoại của chúng tôi đến nơi an nghỉ cuối cùng.

Trong lúc tang gia bối rối không sao tránh khỏi những điều sơ suất, kính xin quý Sư Cô và Quý vị niệm tình tha thứ.

Tang gia thành kính tri ân và kính bái:

- Chồng: Nguyễn Tấn Hồ
- Trưởng Nam: Nguyễn Tấn Phú, Vợ và các con
- Trưởng Nữ: Nguyễn Thị Diệp Thanh, Chồng và con
- Thứ Nam: Nguyễn Tấn Lộc, Vợ và các con

Thương nhớ anh DƯƠNG KIỀN

(1939 – 2015)

Cái bắt tay đầu tiên của tôi với anh Dương Kiền (hình trái) trong sinh nhật anh vào năm 1993

• Minh Thao Phạm Phú Minh

Tôi định cư tại Bergen - Na Uy năm 1991. Hai năm sau vào đúng dịp Giáng Sinh năm 1993 tôi được quen biết anh Dương Kiền. Đó là ngày kỷ niệm sinh nhật năm anh tròn 54 tuổi. Tôi còn nhớ khi nhận được thiệp mời, trong đó ghi chú: Chỉ nhận những quà tặng bằng tác phẩm nghệ thuật, không nhận hiện kim hay quà tặng đắt tiền... Lúc ấy một cảm giác lạ lẫm xen lẫn háo hức đến với tôi khi biết mình được làm quen với một nhân vật khác thường, lại cùng ở chung một thành phố với mình.

Bất ngờ hơn nữa là trong buổi tiệc, mọi khách mời đều được chủ nhân tặng tập thơ MÙA GẶT GIỮA HƯ VÔ. Đây là tập thơ do chính chủ nhân sáng tác và được in và phát hành tại Hoa Kỳ (nhà xuất bản Tiếng Việt). Theo cảm quan của tôi thì tất cả quà tặng của khách mời trong buổi tiệc hôm đó lại không thể sánh bằng món quà do chính anh Dương Kiền tặng lại chúng tôi. Vì đó chính là món quà do tim óc của anh tạo nên.

Sự quen biết với anh tuy đơn giản như vậy, nhưng rất hiếm gặp trong quãng đời đã qua và sắp tới của mình. Tôi nổi hứng chọn bài thơ TƯỚNG BÂY GIỜ LÀ BAO GIỜ trong thi tập Mùa Gặt Giữa Hư Vô mà anh vừa tặng để phổ thành ca khúc...

Lời thơ đã mang một ý rất lạ ngay trong câu mở đầu:

*Trời không mưa, sao cũng thấy buồn
Hỏi chim bay, chim hút lời vu vơ...*

Cái buồn sâu kín đã bùng phát, khác với những thi nhân từ trước đến giờ. Thường thì người ta hay vay mượn cảnh mưa rơi lá rụng để tâm trạng mình hòa hợp với thiên nhiên mà đưa vào thi ca cho đa diết hơn. Riêng anh, dù trời không mưa (có nghĩa là trời đang nắng đẹp), anh vẫn thấy buồn. Cái buồn trong nội tâm đã lấn át cả những cảnh vật không có gì buồn chán lắm, dù xứ Bắc Âu (đặc biệt ở thành phố Bergen) nổi tiếng nhiều mưa, thì được một ngày nắng đẹp sẽ khiến lòng người hân hoan xao động hơn.

Ngoài ra anh còn dùng những hình ảnh thường gặp trong văn học, hoặc ca dao để diễn tả sự buồn chán của người lưu vong, nước mất nhà tan, chí lớn không thành:

*Thôi cũng đành, thôi cũng đành
Con chim bay bổng trời xanh để dang
Con người ta kiếp bể bàng
Hoài công như lũ dã tràng biển đông*

Nhớ hôm đó, tôi vừa uống beer, vừa ôm đàn phổ bài thơ dài gồm nhiều đoạn trong sự ngẫu hứng với tánh bốc đồng và liều mạng của mình. Tôi cứ chọn đại đoạn nào hoặc câu nào ở trong bài mà mình cảm thấy thuận theo ý nhạc rồi ghi thành note và ồm ồm hát lên... Nào ngờ anh Dương Kiền rất thích nét nhạc đó. Anh còn nói với tôi: "Hôm nào hai anh em mình cùng ngồi sửa lại lời cho mượt mà hơn nhé!". Câu nói của anh biểu lộ sự quan tâm và tôn trọng một người viết nhạc kiểu amateur như tôi, khiến tôi vô cùng xúc động.

Nhưng nói ra ý kiến như vậy rồi vẫn để đó vì đời sống có những bận bịu, lo toan của nó. Và anh với tôi ai cũng có lúc... lười giống nhau.

Thật ra nếu so về tuổi đời và quá trình hoạt động, anh Dương Kiền thuộc hàng đại tiền bối của tôi. Bởi vì từ năm 1962 anh đã tốt nghiệp Đại Học Luật Khoa và gia nhập Luật Sư Đoàn Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn. Lúc đó tôi chỉ là cậu bé ở tỉnh Mỹ Tho và mới bắt đầu học luyện thi vô lớp Đệ Thất (tức năm đầu tiên của ngưỡng cửa trung học).

Năm 1970, khi tôi vào lính và phục vụ tại Quân khu 3, thì anh Dương Kiền đã là Phó Ủy Viên Chính Phủ thuộc Tòa Án Quân Sự Mặt Trận Quân Khu 2 từ năm 1969.

Nói rõ ra là trước năm 1975, chỉ riêng trong đời sống quân ngũ; tôi và anh Kiền cách xa nhau một trời một vực. Anh là ông quan tòa quân sự mặt trận thì đối với lính tráng như tôi, anh oai nghi vô cùng. Huống chi trong lãnh vực văn nghệ, anh Dương Kiền đã nổi như cồn từ trước khi anh trở thành luật sư. Anh đã có văn đăng báo từ lúc ở Hà Nội, trước khi di cư năm 1954.

Tôi không có ý định thống kê những sáng tác của anh, vì cảm thấy sức mình không làm nổi. Tôi chắc rằng sẽ có những thân hữu của anh, hoặc gia đình anh sẽ đủ khả năng làm công việc này tốt hơn tôi nhiều. Và lại, ngoài những văn thi tập đã xuất bản, còn hàng trăm bài thơ anh sáng tác khi định cư ở Na

Uy (trong đó có vài chục bài do tôi và những nhạc sĩ khác phổ thành ca khúc).

Khi biết tin anh bị bệnh, đưa vào bệnh viện Haukeland và bác sĩ đã chẩn đoán anh bị ung thư; gia đình chúng tôi là một trong những người đến thăm anh đầu tiên. Lúc đó anh vẫn còn lạc quan và dù bị bại liệt một bên người, anh vẫn mang sách theo đọc để đỡ buồn khi nằm trên giường bệnh. Và thật bất ngờ hơn nữa lúc chúng tôi từ giả ra về, anh Kiên đã đưa bản thảo ca khúc *Tưởng Bây Giờ Là Bao Giờ* cho tôi và nói:

"- Minh cầm cái này về, anh đã viết lại lời. Để ở đây, sợ lúc anh trở bệnh, mất uống lắm...".

Bệnh hoạn như thế mà trước lúc vào nhà thương anh vẫn còn nhớ để cầm bản thảo ca khúc này đi theo.

Anh không biết đàn và hát cũng không được chuẩn âm. Nhưng trong hoàn cảnh bệnh thập tử nhất sinh như vậy mà anh vẫn viết được lời mới rất thích hợp với melody đã có sẵn. Như vậy chứng tỏ anh yêu quý ca khúc đến độ thuộc nằm lòng melody của nó. Bây giờ càng nghe lại ca khúc với lời mới này, tôi càng thương, càng phục anh. Thương anh vì anh tôn trọng đứa con tinh thần của hai anh em. Phục anh vì trong khi bị ung thư giai đoạn cuối, anh vẫn còn lạc quan dùng sức sáng tạo trong đầu óc thật mãnh liệt để viết lại những lời ca mới.

Mời quý vị bấm vô link phía dưới để xem và nghe online bài *Tưởng Bây Giờ Là Bao Giờ*:

<https://www.youtube.com/watch?v=2p6K5dKvtaE>

Nếu đường dẫn bị yếu, xem online bị giật, quý vị copy link dưới để download về nghe:

http://www.mediafire.com/watch/ra2mi8wsdoffcrs/T%C6%B0%E1%BB%9Fng_b%C3%A2y_gi%E1%BB%9D_l%C3%A0_bao_gi%E1%BB%9D.mp4

Tôi đã quen và trở thành thân thiết với anh Dương Kiên theo thời gian như thế. Lúc tình cảm dâng trào, anh nhận tôi và cô Phụng (cũng cùng cư ngụ tại Bergen - Na Uy) làm hai người em kết nghĩa của anh. Và từ đó chúng tôi càng gắn bó, thương mến nhau cả chục năm qua... Kể về bản chất tình cảm của ba anh em chúng tôi cũng đầy chất văn nghệ lắm. Anh Kiên mê nghe nhạc tiền chiến như các bài *Nỗi Lòng* của nhạc sĩ Nguyễn Văn Khánh hay bài *Lá Thư* của nhạc sĩ Đoàn Chuẩn - Từ Linh. Và cô Phụng thì mê hát, với chất giọng soprano cao vút rất thích hợp để hát những ca khúc một thời vang bóng đó. Tôi thì cứ ôm đàn dạo những ca khúc mới, chọc cho cô ấy hát để anh Kiên gật gù ê a hát theo. Cứ như vậy khi gặp nhau, chúng tôi ba người ngồi với nhau gần như đầu đêm...

Vào năm 1966 anh đã có thi tập *Thú Đầu Thương* được xuất bản tại Sài Gòn. Nhắc đến tập thơ này, có một giai thoại vui vui... Tôi nhớ khoảng sau sinh nhật 70 tuổi của anh Kiên (năm 2009). Anh vui vẻ khoe với tôi là tập thơ đầu tay này của anh ngỡ như đã tuyệt bản, lại được người bạn cất kỹ ở Sài Gòn và vừa tặng lại cho anh. Nên nhớ rằng sau năm 1975, Cộng Sản tịch thu tất cả sách báo và cấm dân chúng lưu trữ, nếu ai vi phạm sẽ bị tù đầy như chơi. Như vậy phải

thấy rằng tác phẩm của anh được yêu mến như thế nào, mới có người "liều mạng" giữ gìn kỹ lưỡng như vậy.

Vì chỉ còn một tập duy nhất nên anh chỉ cho tôi mượn xem, và trong những bài thơ đó, tôi chọn được bài *Cầu Mộng* để phổ nhạc.

Bài thơ này anh làm năm mới 19 tuổi, diễn tả nỗi ước ao của một thanh niên vừa chớm mộng yêu đương, mong gặp được những người, những cảnh đẹp chỉ có trong mộng ảo:

*Mơ đến em hồn tôi hóa bướm
Bay khắp bầu trời để đến gần em
Tôi thấy em được trăng tắm mát
Thoảng hương trầm đang ủ một làn da
Đừng thẹn em ơi vì ta đã hẹn
Trong chiêm bao tình ta mãi chẳng cách xa*

Cuối cùng mộng vẫn chỉ là mộng. Chàng thanh niên Dương Kiên vẫn mãi mê tìm người mộng cho mình, dù đôi lúc vẫn phải trở về với thực tế phũ phàng:

*Vì chưa gặp em tôi mãi mê tìm
Hết sông qua biển hồn ngư phủ
Thương gã Trương Chi, khối lệ chìm...*

Bài thơ thật hay đã tạo cho tôi nhiều cảm xúc khi phổ nhạc. Nhưng rồi một phần vì lười, một phần vì lo những chuyện linh tinh; tôi làm dàn bài xong rồi để đó.

Khi nghe tin anh bị bệnh nặng bất ngờ, tôi vội vã viết cho xong và gửi thu âm cấp tốc. Rất may là ngày 14 tháng 11, trên đường tôi vào bệnh viện thăm anh, nhạc cũng vừa gửi đến điện thoại di động qua internet... Tôi mở máy cho anh nghe, nghe xong anh còn khen hay và hỏi thăm đến cả giọng hát cũng như Studio đã hòa âm.

Cái nắm tay cuối cùng giữa hai anh em, sau khi anh nghe bài Cầu Mộng ngày 14.11.2015

Anh còn nói với chúng tôi: "Đám tang anh hãy hát những bài hát này đi. Minh hát cũng được. Hai hôm trước, cô Phụng và anh Nho có vào thăm, anh cũng nói như thế". Tôi thì cố đánh trống lảng, muốn anh vui sống thêm bằng cách nhắc đến chỉ còn hơn tháng nữa là đến ngày sinh nhật của anh (28.12), lúc đó

mình sẽ hát hết những ca khúc được phổ từ thơ của anh... Nào ngờ, anh tự biết mình sẽ không gắng gượng được nữa, nên đã nói lên như vậy.

Kính mời quý vị bấm vào link bên dưới để nghe online bài Cầu Mộng:

<https://www.youtube.com/watch?v=IY1FBnmYDdk>

Nếu đường dẫn bị yếu, xem online bị giật, quý vị copy link dưới để download về xem:

http://www.mediafire.com/watch/6zehzp948z8722x/C%E1%BA%A7u_m%E1%BB%99ng.mp4

Tôi đọc lại 4 câu thơ anh vừa làm cách đây mấy tuần để riêng tặng người thân yêu và cũng như một lời tạ ơn đời đã nhớ thương anh:

*Một mai rũ áo ra đi
Chỉ là quay gót trở về cố hương
Tạ ơn trăm nhớ ngàn thương
Buông tay chỉ những vô thường thế thôi.*

Anh bảo: "Đó là 4 câu thơ cuối cùng, vì bây giờ cái đầu anh không nghĩ ra thơ được nữa".

Chỉ ba hôm, sau khi chúng tôi ghé thăm, **anh vĩnh viễn ra đi vào lúc 10:50 (giờ Na Uy) ngày 17.11.2015.**

Đám tang anh được tổ chức vào ngày thứ ba trong tuần, là ngày ai cũng phải đi làm. Hôm đó trời lại mưa; nhưng không ngờ đồng hương Việt Nam đến tiễn anh thật đông, ngồi chật cả nhà nguyện. Đó cũng nói lên một điều là anh được yêu mến không những chỉ trong các tác phẩm của mình, mà với tính tình hiền hậu dung hòa... anh đã được sự thương yêu của nhiều đồng hương ngụ cùng thành phố.

Trong đám tang của anh, các cháu nội của anh đã biểu lộ khả năng âm nhạc qua những ngón đàn tuyệt vời.

Thơ của anh: bài SÁT NA YẾU do nhạc sĩ Nguyễn Linh Quang ở Paris phổ nhạc và được thâu âm qua tiếng hát của ca sĩ Quỳnh Lan được mở đĩa phát ra. Bài thơ CỬA TRỜI CỦA NGƯỜI do nhạc sĩ Trần Thụy Minh (tức anh Nho) phổ nhạc, cũng chính là người đệm đàn cho cô Phụng hát để tiễn biệt anh. Đó cũng là một niềm an ủi lớn lao đúng như tâm nguyện của anh phải không anh?

*

Bài này tôi định viết sớm hơn và viết nhiều hơn nữa, nhưng từ khi anh mất đến giờ, tôi như mất đi một người anh thương kính. Trong tận cùng sâu thẳm của tâm hồn, tôi đã mất đi một tri kỷ nên lòng quá mức đau buồn, bối rối... khó có thể viết nhiều hơn.

Cuối cùng bài viết chỉ là lời than khóc: "Anh Kiên ơi! Anh mất đi, em thương tiếc và nhớ anh lắm. Bây giờ em mới thấm thía được lời thơ anh viết: *Trời không mưa, sao cũng thấy buồn...*" anh Kiên ơi!

Bergen, tháng 11.2015
Minh Thao Phạm Phú Minh

thao thức đêm xuân

*nghe xao xuyên giữa đêm Xuân tĩnh lặng
tiếng thời gian u ẩn lẩm em ơi,
như tiếng lòng vang vọng tự ngàn khơi
thầm nhắc nhở tình quê hương dân tộc !*

*bao năm rồi anh xa lìa tổ quốc
một ngày về? chỉ ước hẹn trong tâm
tháng năm qua thêm thẹn với tiền nhân
anh giấu mặt như loài chim đà điểu !*

*tâm sự đó, anh chẳng mong ai hiểu
nỗi niềm này, chẳng tiện nói ai hay
thế thì thôi như mỗi một qua ngày
gặm nhấm mãi nỗi đắng cay nuôi tiếc !*

*em nhìn xem trên khung trời xanh biếc
đám phù vân nào vẫn mãi lang thang ?
đó là anh với ước vọng vô vàn
thênh thang được đặt chân lên đất tổ !*

*ôi đất tổ ! vẫn là nơi đất khó
mãi trầm luân trong đày ải vô tình ?
vẫn là xuân - vẫn trọn vẹn bình minh
sao dân tộc vẫn u linh tăm tối ?*

*ai cũng biết, người thương người quá đỗi
mà xót thương không có ở quê nhà ?
bởi người đời duy nhất biết "cái ta"
thì nhắc chi đến vị tha nhân ái !...*

*quê hương ơi! đã bao lần biến thái
có còn nguyên truyền thống cũ Việt Nam ???*

● **tùy anh**
Gießen, 01.01.2016

chung cùng mẫu số

• Huỳnh Ngọc Nga

Mới sáng tưng hừng, như thường ngày thím Ba Lính mở cửa ra sân quét hoa lá rụng đầy qua đêm. Vừa với tay cầm cây chổi ở góc sân vừa đảo mắt nhìn quanh bên kia nhà Tư Bắc Kỳ, thím bỗng trợn mắt dừng lại ở hàng rào chung ngăn đôi giữa hai gia đình. Hàng rào làm bằng cây mới hôm qua còn ngay ngắn là ranh giới cho bên này với bên kia, vậy mà bây giờ ngã nghiêng ngã ngửa, nửa bên Ba Lính, nửa bên Bắc Kỳ. Chưa hết, con Cún quý quái của nhà Tư Bắc Kỳ đang ụt ịt "sản xuất" một bãi "sản phẩm phế thải" ngay dưới gốc mận nhà thím nữa chứ. Thủ phạm làm hư đường biên giới là "nó" đây chứ không ai khác. Thím Ba Lính tức tối cầm cây chổi đi mau đến bên con Cún đập lấy đập để vào con vật vô tư, bị đánh đau con Cún kêu la eng éc và lủi nhanh về khoảng trống của độ nghiêng hàng rào, chiến tích mà nó đã hì hục đào, ủi suốt buổi tối hôm qua để "nhập cảnh" sân nhà Ba Lính, nhưng như cái quặng nước, chui vào thì dễ, tìm ra thì khó vì những chân hàng rào cây chĩa ngược qua bên này khiến con Cún cứ lẩn xẩn mà chẳng làm cách nào chui về sân nhà chủ. Trong lúc con Cún còn eng éc tìm đường thoát thân thì thím Ba Lính bỏ cây chổi xuống đất, chạy nhanh vô nhà đem ra một sợi dây thừng vừa đúng lúc cửa nhà bên kia cũng mở toang cùng gương mặt vợ Tư Bắc Kỳ hiện ra với vẻ như còn đang ngái ngủ. Thím Ba Lính tinh bơ chận con Cún lại rồi lấy dây thừng cột vòng tròn vào cổ nó, con Cún chỉ mới một hai tháng tuổi nên còn nhỏ vừa sức cho thím ra tay, xong xuôi thím kéo con Cún lại dưới cây mận hồng đào cột đầu kia của sợi dây thừng vào gốc cây. Vợ Tư Bắc Kỳ nhìn thấy sự việc, giọng hốt hoảng chị kêu lớn:

- Ở kia chị kia, lợn nhà tôi nuôi, sao chị dám bắt trói cột như vậy.

Như chưa hả cơn giận, thím Ba Lính lượm một cục gạch bẻ xây tường dưới bàn thiên nhắm vào con Cún mà liệng, vừa liệng thím vừa ong óng:

- Có muốn nuôi gì thì về ngoài mà nuôi, sân ở đây để trồng cây kiểng chứ có phải trại chăn nuôi đâu mà đem heo, bò, gà, vịt vô phá rối nhà người. Tui chưa kêu công an tới là may lắm rồi, ở đó mà sanh sự, sự sanh.

Bên kia, vợ Tư Bắc Kỳ cũng không vừa:

- Nè, nè có thả con lợn nhà bà ra không? Bà kêu công an đến thì có đi tù chứ ở đây mà dọa bà à?

- Có muốn đem heo về thì giới mà qua đây "rinh" nó về, nó tự ý vô nhà tui chứ tui có bắt nó đâu mà đứng đó hạ lệnh.

Hai bà chủ nhà đôi co từng lời giữa lợn - heo, heo - lợn mà không để ý đến mặt trời đang từ từ lên cao và nhà lối xóm chung quanh cũng bắt đầu mở cửa. Thiên hạ mới hừng sáng đã nghe òm tói giữa hai hậu duệ của tổ mẫu Âu Cơ, người hiếu kỳ thì đứng đó chờ coi diễn tiến sự tình nhưng cũng có kẻ nhún vai không màng để ý sau khi chép miệng:

- Cũng nhà hai ông cụt tay, ông què chân, họ gậy nhau như cơm bữa, mới sáng sớm mà đã có chuyện rồi, hơi đâu mà coi cho mệt!

Đúng là mệt thiệt, cơm ăn hàng ngày để có sức mà sống nên ai cũng cần chú nghe lắng giềng gây nhau như "cơm bữa" có mấy ai không chán, "chiến tranh miệng" mà, thiên hạ gọi đây là cuộc chiến "hậu 75" giữa nhà Ba Lính và Tư Bắc Kỳ. Gọi như vậy vì mọi sự chỉ bắt đầu sau năm 1975 khi láng giềng bên hữu của Ba Lính vượt biên và nhà của họ bị tịch thu để sau đó chính quyền sở tại giao lại cho gia đình một cán bộ chính quy từ Bắc mới vào, biệt danh Tư Bắc Kỳ được mọi người trong xóm đặt để cho cư dân mới đến cũng từ lý do đó.

Ông chủ mới là thương binh của cụ Hồ, ông bị mất một chân phải trong trận chiến ở Lai Khê vào những năm hai bên Nam - Bắc còn cù cưa chiến đấu. Nghe đâu ông có bà con làm lớn trong Đảng Bộ gì đó nên sau năm 75, với danh nghĩa kẻ chiến thắng đem thống nhất về cho đất nước, người bà con đó lo được cả gia đình ông vào Nam, ổn định nhà cửa để gọi là tổ quốc đền ơn người đã hy sinh một phần thân thể cho quê hương. Hồi mới vào xứ Nam Kỳ chỉ nghe tên mà chưa biết dạng này, gia đình Tư Bắc Kỳ cũng ngỡ ngẫm, cái bờ ngõ của người di dân trên chính ngay đất nước của mình. Mọi thứ đều lạ lẫm, lạ từ lời ăn tiếng nói khá dị biệt giữa "rau muống" và "giá sống" đến những cái nhìn nghi kỵ của kẻ bên chiến bại nhìn người bên chiến thắng. Nhưng nói gì thì nói, gia đình Tư Bắc Kỳ phải công nhận dân miền Nam để chịu thiệt, thứ dễ chịu của vùng đất được trời thương nên mưa nắng hai mùa hợp với phù sa sông Cửu, sông Đồng Nai cho trên thì lúa vàng óng ả, cây trái mướt mà; dưới thì cá lội nhơn nhơn, ghe thuyền tấp nập vì thế cái tâm con người cũng theo đó mà bao dung, phóng khoáng, ghét không để bụng, giận chẳng nhớ lâu, lúc nào cũng sẵn sàng chia cơm sẻ áo cho những ai cần đến bàn tay trợ giúp của họ. Đó là nói về Nam Kỳ chung chung mà lúc di chuyển từ Bắc vào, đi qua

vùng này vùng nọ nhà Tư Bắc Kỳ quán xét sơ sai để thấy vậy chứ riêng cái miệt Chánh Hưng, gốc queo Ba Đình này thì khỏi nói, toàn là dân Nam Kỳ rặc, chẳng có ai trợ trợ giọng Bắc như gia đình Tư Bắc Kỳ, ấy vậy mà đa số người ở đây cũng không khó để gì với những kẻ chân ướt, chân ráo mới nhập cư, cần gì thì hỏi họ, giúp được thì họ giúp, không giúp được thì góp ý, góp lời, tuy cũng có những cái nhìn đi kèm như dò xét, tò mò, tìm hiểu nhưng cũng không gay gắt khó chịu lắm. Tuy nhiên, thế gian ít có việc gì trời cho toàn vẹn, bởi thế giữa cái xóm toàn rặc dân Nam Kỳ để chịu ông trời xui chi cho lẫn vào đó cái nhà lảng giềng bên trái của Tư Bắc Kỳ một gia đình "giá sống" rất ư khó chịu nếu không dùng đúng chữ là "thù nghịch" hẳn hoi ra mặt. Vợ Tư Bắc Kỳ thường phân bua cùng lối xóm chung quanh khi họ nhìn hai bên "đụng độ" khẩu chiến với nhau:

- Không biết nhà tôi có ăn hết của ông, của cha gì nhà họ hay không mà họ cứ kiếm chuyện với chúng tôi hoài.

Thiên hạ bàng quang không cần đợi nhà Ba Lính giải thích chuyện "ăn của ông, của cha" đó có hay không, nhưng chỉ nhìn cánh tay cụt quá khủy (mà miền Nam gọi nôm na là cái cùi chỏ) gần tới vai phải của Ba Lính cũng đủ đoán được lý do những cơn sóng gió giữa hai nhà. Cánh tay cụt đó không phải do bẩm sinh mà hiện hữu, cũng không phải tại tai nạn đường sá, giao thông mà có, nó là vết tích còn lại của một trận giao tranh trên ngõ ngách vùng sông nước Hậu Giang khi giang thuyền tuần tiểu HQ-219 của cụ Thiệu gặp phục kích chính quy nhà cụ Hồ tấn công. Lúc đó Ba Lính là Trung sĩ hải quân trên sông, anh chàng mới cưới vợ đầu được hai năm và đang làm cha một bé trai chưa đầy tuổi thôi nôi. Giang thuyền của Ba Lính đi tuần tiểu trên sông như thường lệ nhưng gặp nhằm thời điểm lính cụ Hồ đang chuyển tải vũ khí bằng thuyền nhỏ giả dạng thuyền buôn chở trái cây, sợ bị khám xét bể chuyện nên "bên kia" quyết định câu "tiên hạ thủ vi cường", lúc "bên đây" phản công lại để "tính sổ" đối phương thì anh chàng Trung sĩ của cụ Thiệu đã bị một trái pháo của địch xốt phăng đi hơn nửa cánh tay bên phải khi cánh tay đó còn đang quay khẩu liên thanh "ria" thuyền buôn trá hình của địch. Anh Trung sĩ mất một cánh tay nhưng còn mạng để trở về lên Thượng sĩ lãnh lương thưởng binh rồi kể tiếp cho vợ sản xuất tù tì thêm một thằng cu tí và một bé gái út. Thời gian đó Hiệp định Paris chưa ký kết, chiến tranh hai miền vẫn sôi động hàng ngày, chàng Trung sĩ đem vợ con rời trại gia binh về định cư ở bến Ba Đình này và được mang danh Ba Lính do lối xóm đặt để. Nói cho ngay, người đầu tiên khai sanh biệt danh đó là ông Sáu Cảnh chủ tiệm nước ở ngã ba đầu đường, ông định kêu cư dân mới đến là Ba Thương Phế Binh cho đúng với cánh tay cụt của anh chàng, nhưng nghĩ lại ông thấy không tử tế chút nào khi gợi lại sự mất mát cho người đã hy sinh một phần thân thể của mình vì tổ quốc, trước khi thành phế binh, người đó đã khoác áo quân nhân, vậy

gọi là Ba Lính cho hiển vinh người chiến sĩ, danh từ lính để nói lên hào khí của đảng nam nhi mà.

Mọi việc cứ bình lặng mà trôi theo con nước kinh Đô, kinh Tàu Hủ của cù lao Chánh Hưng quận 8. Cho đến một ngày, ngày 30.4 ấy, ngày mà thế giới kêu là ngày Việt Nam thống nhất, lịch sử phía Bắc thêm vào vài câu cho đó là ngày chiến thắng trong khi miền Nam những ai đã tìm đường ra đi tránh màu cờ mới thì lại nói là ngày mất nước. Nói gì thì nói, cũng phải thành thật thấy rằng sau ngày đó người dân cả hai miền thôi không còn lo sợ tin báo tử tử chiến trường đưa về, và dù cái tâm Nam - Bắc chưa đồng, nhưng những đứa trẻ chào đời sau thời điểm đó thôi không phải giật mình nửa đêm nghe súng nổ, bom rơi. Ông trời khi mưa, lúc nắng còn chưa làm vừa ý cả thế gian thì chữ hòa bình của một đất nước sau hơn phần tư thế kỷ chia đôi cũng không làm toại ý toàn thể một dân tộc đã có quá nhiều chặng đường phân chia, xáo xáo. Vì thế có kẻ ở và người đi, một cuộc vận hành xoay quanh chiều dài Nam - Bắc Việt Nam, một số người Nam đi ra biển tìm đất mới và chỗ trống được bù lấp bằng luồng sóng người Bắc di chuyển vào Nam, "cuộc chiến hậu 75" của nhà Ba Lính và Tư Bắc Kỳ bắt đầu từ đó.

Thật ra, Ba Lính không khó chịu mà Tư Bắc Kỳ cũng chẳng đến nỗi nào. Người Nam vốn dễ tính mà, nhà trống mà không phải của mình thì ai vào ở chẳng được. Dân Bắc tuy kỹ càng khuôn khổ nhưng "di dân" vào đất mới thì nhập gia tùy tục là khôn, ai đại gì kiếm chuyện cho khó sống. Lúc nhà Tư Bắc Kỳ mới đến, lối xóm chung quanh nhìn vào đã thấy có cái gì "ngỗ ngỗ", thiên hạ kẻ mím môi cười chum chim, người thẳng tính thì ha hả cười giấu mặt sau lưng khi rõ ra lảng giềng mới của ông cụt tay là ông cụt chân một giò. Té ra cả hai đều là thương binh, cái chân cụt đồng điệu cùng cánh tay cụt, thương nhau không hết ai lại ghét nhau làm gì. Thuở ban đầu, hai bên cũng chào hỏi coi như ra mắt làm quen khá nhẹ nhàng, thân thiện tuy có vài điều lúng túng trong sự khác biệt của cách dụng từ. Nhà Tư Bắc Kỳ cứ một một hai hai xưng hô "bác bác, tôi tôi" với Ba Lính khi Ba Lính lúc nào cũng "anh anh, tui tui" với Tư Bắc Kỳ. Tuần một, tuần hai thì hai nhà biết rõ ràng "thành phần nhân sự" của nhau và biết luôn cả "lịch sử" chuyện ra đi mãi mãi không về của cánh tay Ba Lính cũng như cái giò Tư Bắc Kỳ.

Bên Ba Lính biết cái nhà "Việt Cộng" đó có hai vợ chồng và một thằng con trai độc nhất hai mươi tuổi tên Toàn. Họ cũng muốn có thêm đứa con gái nhưng theo lời kêu gọi của Nhà Nước ta thì thời buổi đó chuyện sản xuất nhân sự nên hạn chế hơn gia tăng, hơn nữa với cái chân cụt, Tư Bắc Kỳ cũng không muốn gánh nặng lo cho con cái oằn trên vai bà vợ của mình. Ngược lại, nhà Tư Bắc Kỳ cũng biết con số nhân sự đáng kể của gia đình phía "Ngụy quân", hai vợ chồng ba đứa con, Huy là trai đầu lòng cũng hai mươi tuổi chẵn, Hoàng mười tám và nàng út Huyền vừa đúng mười sáu trăng tròn.

"Kiểm tra dân sự" tính ra cũng chẳng có gì phiền lòng nhau, nhưng đến khi đụng chuyện "hy sinh vì tổ

quốc” thì bức tường lửa mới thành hình. Chẳng là, Tư Bắc Kỳ sau khi ổn định đầu vào đây mới kêu vợ làm bữa cơm nhỏ mời hai nhà tả, hữu lối xóm sang cùng ly, cùng chén để gọi là ăn tân gia, chào lảng giềng theo tập tục chung của dân Việt cả hai miền Nam Bắc. Tả, hữu hai bên của Tư Bắc Kỳ là nhà Ba Lính và nhà ông Sáu Đầu, nhưng hai vợ chồng Sáu Đầu già trên bảy mươi lại bị bệnh tiểu đường cứ kiêng ăn uống mọi thứ, con cháu họ lại đã vượt biên đi Tây, đi Mỹ cũng đã mấy năm rồi nên cuối cùng chỉ có vợ chồng Ba Lính nể tình sang dự mà thôi. Thời đó, sau chiến tranh Việt Nam lại bị thế giới phương tây phong tỏa kinh tế nên mọi thứ nhu yếu phẩm có được đều mua theo cân, đong, đo, đếm trên đầu người trong gia đình. Vậy mà nhà Tư Bắc Kỳ cũng dám mời khách buổi cơm và nhà Ba Lính cũng trịnh trọng mua một chục chén kiêu qua mừng tân lảng giềng, thế mới biết Việt Nam dù Nam hay Bắc gì cái tình vẫn luôn là chữ đi đầu.

Trong buổi tiệc, có ăn phải có nói, lời nói lúc mới ăn là lời nói đánh lưởi bảy vòng trước khi xuất khẩu thành ngôn. Vợ Ba Lính và vợ Tư Bắc Kỳ rôm rã kể về các món ăn của nơi mình sinh trưởng, chuyện bình thường của đàn bà mà, vui và chẳng mịch lòng ai. Ba Lính và Tư Bắc Kỳ thì bàn chuyện thời tiết khác biệt giữa Nam - Bắc quê hương ta, nghe qua cũng đậm đà tình quê, tình đất lắm. Nhưng lưng lửng bụng đây, hai bà vợ chưa kịp chuyển đề tài thì hai ông chồng cũng đã bắt đầu cạn hết gần ba xị đế và chuyện giò căng, tay chân được đem ra bàn luận. Đứng ra, chính Tư Bắc Kỳ mở màn trước, khi cái nạng gỗ của ông để tựa vào tường gần chiếc ghế ông ngồi bỗng ngã xuống đất:

- Hừ, thiệt bực mình hết sức, cái nạng này chẳng chịu để yên cho tôi bao giờ, tựa đâu là ngã đó -rồi dường như quên bằng người ngồi trước mặt mình là ai, ông càu nhàu tiếp- cũng tại mấy thằng ngụy quân, ngụy quyền nên tôi mới ra nông nỗi này, tiên sư cha cái nhà chúng nó.

Ba Lính đang cầm chung rượu để cho vào miệng bỗng dừng lại bỏ xuống, ông nhăn mặt, nhíu mày rồi quơ cánh tay cụt trước mặt Tư Bắc Kỳ:

- Còn cánh tay của tui nè, nó đi đong cũng tại mấy thằng cộng sản mới thành cơ sự như vậy, tổ mẹ quân cướp nước...

- Hà, bác nói ai cộng sản? Mà cộng sản thì đã sao? Tư Bắc Kỳ sùng sộ trong cái giọng lè nhè.

- Còn anh nói ai ngụy quân, ngụy quyền? Tui ngụy nè, anh làm gì tui? Ba Lính cũng nhừa nhựa hất mặt hỏi lại.

Đó là những quả pháo chuột khởi mào, tiếp theo là tiểu liên, trung liên, đại liên và cuối cùng thì bom B52 nổ tung từ những lời lẽ không cần xoay bảy vòng cái lưởi mà được phát ra bằng sức nóng của cồn ba-xi-đế. Khi Ba Lính quơ cánh tay còn lại hất tung chén đĩa trên bàn cùng lúc Tư Bắc Kỳ lượm cái nạng gỗ loạng choạng định phang vào đầu Ba Lính thì cả hai cùng té nhào trên mặt đất. Không cần diễn tả thêm, chỉ cần tưởng tượng hình ảnh hai bà vợ hốt hoảng mạnh ai lo vực chồng mình dậy. Kể đưa chồng vào

nhà tắm nôn ọe rồi lên giường đánh liền một giấc đến chiều mới tỉnh; người ơi ới kêu con qua diu cha về.

Kể từ hôm đó chẳng ai buồn nghĩ đến chuyện cho nhau một lời xin lỗi dù là có thể đổ lỗi cho mấy xị đế của thần tửu Lưu Linh, bởi hai bà vợ tuy xuất xứ xa xôi hai đầu Nam-Bắc nhưng cái bụng suy gẫm lại đồng nhau như giang san Việt Nam đồng một dây. Hai bà cùng tỉ tê với chồng, phân bua với con rằng lời nói trong cơn say là lời nói thật, “nó” đã chửi mình, đã nhìn mình là thù nghịch thì thân thiết nữa chỉ là sự bãi bôi già dối mà thôi, từ đây phải rạch ròi phân chia “bên đây”, “bên kia” cho đàng hoàng đầu ra đó. Đàn bà là nội tướng trong gia đình, “phán” linh ra là trên dưới phải nghe theo, kể cả đức ông chồng mang danh chủ hộ. Vậy là chỉ hai ba tuần lễ đầu “thanh bình hòa hảo” giữa đôi bên, sau ngày ăn tân gia đó là chiến tranh khi nóng, khi lạnh xảy ra liền hồi. Cành mạn bên sân Ba Lính rụng lá bay qua sân Tư Bắc Kỳ cũng đủ nghe bóng gió xéo xiên bên “Việt cộng” gửi bên “Ngụy quân”, nước mưa sân Tư Bắc Kỳ có theo rãnh đất mà chảy phạm biên giới nhà Ba Lính thiên hạ chung quanh cũng phải lắc đầu khi nghe vợ Ngụy chửi “phông lông” vợ Cộng không tiếc lời.

Và hôm nay, hơn hai năm chung trời không chung đất, ông trời xui khiến con Cún nhà Tư Bắc Kỳ lại khởi mào cho cuộc chiến tái diễn lúc đầu ngày. Con vật đang tự do bên kia sân vô tư ủi rào sang “giữa lòng đất địch”, giờ bị dây tròng cổ cột dưới gốc mạn, nó khó chịu nên cứ chạy vòng thân cây, càng chạy thu ngắn sợi dây và càng bị xiết chặt cổ nên nó cứ eng éc mà kêu khiến vợ Tư Bắc Kỳ thêm xót ruột, chị quay đầu vào nhà kêu con trai:

- Toàn đâu, ra đây bu nhờ.

Chàng thanh niên từ trong nhà chạy ra, ngực trần, quần “xà lòn”, nhanh nhẩu hỏi mẹ trong lúc Tư Bắc Kỳ cũng khệnh khạng đi sau:

- Bu ơi, con phải làm gì đây bu?

Vợ Tư Bắc Kỳ đưa ngón tay chỉ về phía sân nhà Ba Lính, gắt gỏng:

- Bộ con không thấy gì sao? Qua mà bắt con Cún về cho bu.

Toàn khựng lại khi nghe mẹ nói, chàng nhìn sợi dây xích khóa cổng rào nhà Ba Lính rồi đưa mắt nhìn mẹ như ngăm hỏi làm sao vào nhà người khi cổng rào chưa mở khóa. Bên kia sân, thím Ba Lính đã bỏ vào nhà sau câu thách thức “có giỏi thì qua đây...”. Toàn nhìn qua theo chiều ngang, thấy sau cánh cửa khép hờ có mái tóc dài của con gái chủ nhà thập thò ẩn hiện mờ mờ lung. Chàng chạy vội vào nhà trong, mặc quần dài, áo sơ mi ngấn tay tề chỉnh rồi nhanh nhẹn ra cửa qua cổng nhà Ba Lính. Vợ Tư Bắc Kỳ ngó theo con ngạc nhiên, quay về phía chồng, hỏi:

- Đi bắt con lợn về mà sao nó phải lên quần áo như thế?

- Bà đi mà hỏi nó. – Tư Bắc Kỳ nhún vai trả lời.

Bên kia “đất địch”, Toàn đứng trước “cửa ải” nhìn vào trong nhà Ba Lính, cánh cửa vẫn khép hờ sau khi vợ Ba Lính ngoe nguẩy bỏ vào nhà, không có bà chủ mà chỉ có cô con gái với đôi mắt lo âu nhìn ra qua khung cửa hẹp. Thấy Toàn, Huyền tay cầm chìa khóa

cổng mở nhanh cửa bước ra. Từ nhà nhìn qua, vợ chồng Tư Bắc Kỳ thấy mái đầu của hai đứa nhỏ chụm lại giữa cánh cổng ngăn đôi và hình như chúng thì thào điều gì với nhau, sau đó con bé Huyền cúi xuống mở khóa xích, kéo rộng cổng cho Toàn bước vào, cả hai cùng ngồi xuống lui cui tháo dây cho con Cún, thân mật như đôi bạn tự lâu đời. Dây thừng đã được tháo, Toàn ôm con Cún vào lòng nhưng dường như chưa chịu bước chân ra về, có tiếng thím Ba Lính bên trong vọng ra:

- Về mà lo sửa cái hàng rào lại đi, lần sau "nó" mà qua nữa là "đây" cấm cửa không cho bắt về đó. Huyền, đóng cổng lại rồi vô nhà, mau lên.

Vợ chồng Tư Bắc Kỳ suốt ngày hôm đó theo cật vấn Toàn xem "hai đứa nói gì to nhỏ hồi sáng vậy?" nhưng cậu con trai chỉ ậm ừ nói là "cô ấy dặn con giữ con lợn đừng cho nó phá rào nữa, thế thôi". Cái hàng rào được chàng sửa lại ngay ngắn với đôi mắt luôn nhìn về bên trong nhà "ngụ quân" như muốn tìm ai, vừa làm vừa huýt sáo với vẻ hài lòng. Nhìn sự việc, vợ chồng Tư Bắc Kỳ bỗng đâm ra bức bối lẫn lo âu cho chàng quý tử, người cha dẫn mặt con trai:

- Tránh xa con nhỏ ngụ tặc đó đi, muốn sống thì đừng rớ gái miền Nam, nó phù phiếm lắm.

Bên kia nhà Ba Lính, Huyền không khác gì Toàn, cô cũng bị cha mẹ và hai ông anh "thăm tra" với câu hăm he của Ba Lính:

- Nè, đừng bày đặt lộn xộn với cái thằng Toàn đó nghe chưa. Nhà mình không chứa dâu, rể Việt Cộng dâu ghen con.

Mẹ cha hai bên dặn chi thì dặn, cấm chi thì cấm nhưng có cấm được việc thành lập Đoàn Thanh Niên Phường/Quận của chính quyền lúc đó đâu. Hai "đứa nhỏ" đang tuổi thanh niên được (hay bị) ghi tên vào Đoàn Thanh Niên Phường/Quận là chuyện đã có từ mấy năm qua rồi, tụi nó ngoài giờ đi học, đi làm còn thêm giờ đi họp Đoàn nữa. Ở nhà bị người lớn "nhồi sọ" nào là cái nhà bên kia là nhà thù địch, nhà ác ôn không được thân tình kết bạn. Nhưng vào Đoàn rồi thì hết công tác này, chiến dịch nọ cứ chung danh sách với nhau hoài nên cả Toàn lẫn Huyền bỗng nhận ra có vài điều cha mẹ ở nhà nhận xét không đúng lắm.

Chẳng hạn như Toàn thấy cô con gái "ngụ quân" rất ư duyên dáng, xốc vác, lanh lẹ và chẳng phù phiếm chút nào; cô không son phấn mà má vẫn hồng, môi vẫn đỏ; việc gì giao cho cô làm cô cũng nhanh chóng hoàn thành xuất sắc; cô đoan trang không ồn ào như đa số mấy cô khác trong Đoàn, biết thì thưa thì thốt, không biết thì dựa cột mà nghe. Toàn thích tiếng "dạ" ngọt như đường cát, mát như đường phèn của cô nàng mỗi khi mở đầu một câu nói làm sao. Nếu phải cho điểm kết nạp làm... "bồ" để sau này chuyển thành vợ thì Toàn cho cô "Ngụ" này tối đa mười trên mười.

Còn Huyền cũng vậy, cái anh chàng "Việt Cộng" này cha mẹ chàng ta quê mùa, cục mịch nhưng sao anh chàng lại mặt mày sáng sủa, dễ nhìn; tướng tá cũng chẳng đến nỗi nào, nghe nói dân miền Bắc vác súng vượt Trường Sơn vô Nam đánh Mỹ nhưng chàng ta lại có dáng thư sinh mới kỳ; đã vậy còn ăn nói

chững chạc đàng hoàng, không cợt nhả bông đùa, không ba hoa chích chòe khoe khoang lếu láo; mỗi lần có công tác khó khăn là anh ta luôn xung phong nhận lãnh và hay giúp đỡ bạn bè. Cha chả, mấy kếp vai chánh hào hoa trong phim ảnh, tiểu thuyết chắc cũng khó qua mặt được anh "Việt Cộng" này.

Vậy là họ "tình trong nhưng đã, mặt ngoài còn e", ở trong Đoàn thì anh anh, em em ngọt xớt, về tới ngã ba đầu đường thì dang ra xa mạnh ai nấy bước, kè trước, người sau, cha mẹ đôi đàng có đeo mắt kiếng cận, viễn cao độ cũng không thấy ánh mắt đưa vào nhà trước còn cái đuôi liếc cái bóng đưa đi sau. Chiến tranh "Nam, Bắc" giữa vợ chồng hai ông thương binh cứ ì ầm nổ, khi sáng, khi chiều nhưng cái tình hai đứa nhỏ cứ lẳng lặng theo mưa nắng hai mùa của Saigon mà này nớ không ngại ngừng chi câu gái Nam, trai Bắc.

Bây giờ thì Toàn đã hăm hai đang học năm thứ hai đại học Y, Huyền tròn mười tám bắt đầu vào Đại học Sư phạm. Và dù cả hai có e e ấp ấp giấu giếm cha mẹ đôi bên mãi thì mọi việc cũng lộ dần ra khi người anh chú bác của Tư Bắc Kỳ ngoài Bắc vô đề nghị mỗi mai Toàn cho con gái em vợ của ông ta. Chỗ bà con đã đành, lại thêm vợ chồng Tư Bắc Kỳ cũng biết mặt cô gái nên cả hai hờ hờ chịu liền và quay sang hỏi ý con trai. Nghe cha mẹ đặt để vấn đề, Toàn giãy nảy lắc đầu rằng không có ý định cưới vợ lúc này. Ông bác họ cười hà hà bảo "ai bắt mấy cưới liền đâu mà mấy "no". Có chịu thì cũng phải cần thời gian gặp gỡ, tìm hiểu nhau rồi cưới, ít nhất cũng một, hai năm mà". Vợ chồng Tư Bắc Kỳ cũng nói vô đốc thúc, viện dẫn nhà chỉ có Toàn là con trai độc nhút, tuổi này cưới vợ là đúng rồi để hai người sớm có dậu, có cháu vui cửa, vui nhà. Toàn bí lối đành thú thiệt là đã có người thương và đang chờ xin phép cha mẹ đi hỏi cưới cô nàng. Vợ Tư Bắc Kỳ nghe qua giật mình liền, bà đã nghi nghi chuyện thằng con bà và đứa con gái "ngụ quân" lảng giềng từ bấy lâu nay nhưng không có bằng chứng vì cứ thấy hể mỗi lần con nhỏ con Ba Lính ra khỏi nhà chừng năm mười phút thì quý tử của bà cũng lên quần, lên áo kiem cố đi chỗ này, chỗ nọ và cứ sáng sáng lúc bên kia cô gái ra quét sân thì bên này thằng nọ cũng thung dung ra sân tập thể dục thay vì tập trong nhà để khỏi thay quần đùi, áo thun chỉnh chặc như đi sân tập của câu lạc bộ thể dục Phường/Đoàn. Nay nghe nó nói đã chọn xong người phối ngẫu, bà cần hỏi cho ra lẽ trắng đen để yên lòng mới được:

- Hóa ra con cũng kín tiếng thật. Nào, nói cho bu biết cô ấy là ai, con nhà thế nào? Gần, xa ra sao? Nếu được thì dẫn nó về đây cho bố, bu mừng biết mặt.

Toàn ú ớ, ngập ngừng giây lát rồi mạnh dạn thưa:

- Cô Huyền nhà bên cạnh mình đó bu à. Chúng con thương nhau mấy năm rồi, chờ con và cô ấy xong đại học ra trường chúng con sẽ xin phép cha mẹ hai bên cưới nhau, thưa bu.

Không cần phải diễn tả dông dài, sau câu nói đó người ta nghe tiếng nạng gõ đập mạnh xuống bàn; tiếng vợ Tư Bắc Kỳ bù lu bù loa chu chéo rằng "con Ngụ" đó nó dụ dỗ con bà và Toàn bỏ buổi cơm đãi

khách khoác áo ra đường mà không định hướng sẽ đi đâu. Ông bác họ thở dài khuyên bảo đôi ba câu cho phải lệ rằng thôi duyên của nó để nó định rồi ông cũng lấy cớ đi thăm bè bạn ngoài Bắc di cư vào Saigon để khăn gói giã từ.

Kể từ hôm đó chiến tranh bùng nổ dữ dội giữa nhà hai ông thương binh, nguyên nhân gián dị cũng bởi cái miệng mấy bà. Cứ đi đâu gặp người trong xóm thì vợ Tư Bắc Kỳ cũng dừng lại bảo cái con Huyền nhà Ba Lính coi tấm ngấm vậy mà áo để ra phết, thấy trắng con bà sẽ đồ đạt thành bác sĩ nên chài mồi ru quên trắng nhỏ làm trắng nhỏ lơ đãng chuyện học hành, thiệt nhà Ba Lính không biết dạy con. Một lời buông ra, trăm lời thuật lại, rỗng rảnh thêm vào nên chuyện hai đứa nhỏ thương nhau thành ra đề tài cho cả xóm tha hồ bàn tán xôn xao, người bảo xứng sui xứng gia chân què tay cụt, kẻ thêm thắt rằng con nhỏ đang có bầu mấy tháng hổng chùng. Gió bay, lá xào xạc mang tiếng rì rào trong xóm bay đến tai nhà Ba Lính, thế là Huyền bỗng dưng thành tội phạm bị đem ra hội đồng gia đình xét xử. Ba Lính quơ quơ cánh tay áo rỗng, gơ ngón tay của bàn tay còn lại điểm mặt con gái, gằn giọng:

- Ba đã nói rồi, nhà này không có rế, dâu Việt Cộng. Con có muốn cãi lời thì đừng ở trong nhà nữa, nghe chưa?

Thiêm Ba Lính chen vào:

- Thôi, không nói nhiều nữa, chú Sáu An mới nhờ người đánh tiếng hỏi con cho trắng Bình con trai của chú. Chỗ lảng giềng quen biết lâu năm, trắng nhỏ cũng hiền lại có công ăn "chiện" làm đảng hoàng. Mình gả nó cho chỗ này là xong. Huyền, con không được cãi lời ba má, cha mẹ đặt đâu con ngồi đó, nhà mình là nhà gia giáo, không thể để thiên hạ nói sao thì nói. Ngược bằng không nghe ba má thì bắt đầu từ bây giờ đi đâu cũng phải để hai anh mầy đưa rước chứ không được tùy tiện muốn đi đâu thì đi, muốn làm gì thì làm.

Huy, Hoàng nghe nói đồng lặc đầu:

- Nó lớn rồi, thương ai tùy nó, khi khổng khi không bắt tội con làm cảnh sát bảo vệ cho nó sao?

Vợ Ba Lính nạt ngang:

- Đủ rồi. Ngày mai trắng Huy đưa nó đi học, tan học trắng Hoàng rước nó về. Còn con mẹ Bắc Kỳ này, để rồi biết tay tao.

Sáng hôm sau, đợi bà Sáu Đẩu nhà bên cạnh ra phơi quần áo trong sân nhà, thiêm Ba Lính cũng bước ra cầm bình xịt nước tưới hoa rồi dựa hàng rào hỏi thăm lảng giềng đôi ba câu về sức khỏe, vòng vo tam quốc chuyện trời nắng trời mưa cho ra vẻ bình thường rồi bỗng thiêm cao giọng hơn một chút vừa đủ cho bên kia nhà Tư Bắc Kỳ nghe rõ:

- A, trắng Phước nhà chị lúc này ở bên Mỹ thế nào rồi? Có thư từ thường xuyên cho anh chị hông? Kể ra nhà chị cũng có phước, để được trắng con ăn học đảng hoàng mà tính tình cũng đứng đắn chứ không như cái thứ "ở ngoài", học hành chưa ra gì đã đi dụ dỗ con gái nhà người, cái điệu này có mà thành Bùi Kiệm vắc chổng đi về chứ mong gì thành ông này, ông nọ, ngữ đó ai có con gái thà gả cho ăn mày hơn

gả cho nó. Cũng tại cha mẹ nó không biết dạy con đó thôi, phải hồng chị Sáu?

Bà Sáu Cảnh ngẩn tò te chưa kịp hiểu mô tê ắt giáp chi thì đã thấy vợ Tư Bắc Kỳ hùng hổ xông ra:

- Nè, nè chị nói ai không biết dạy con? Có nhà chị để con mất dạy đi ru quên con trai nhà bà thì có. Giỏi thì ra khỏi cửa nói chuyện với bà chứ đừng đứng đó mà bóng gió quanh co.

- Úa, tui nói chuyện khơi khơi chứ có ăn nhập gì nhà chị đâu mà chị nhay ra đánh tiếng. A, té ra cậu quý tử nhà chị chuyên đi dụ dỗ con gái nhà người đó sao? Sân nhà tui, tui đứng, mắc chứng gì tui phải ra khỏi cửa "hầu" chị, muốn gì thì mời chị qua đây. Hay chị sợ? Vậy thì nhớ về dạy con trai chị lại cho đảng hoàng và để yên cho con gái tui, nó sắp lấy chồng rồi đó. Thứ cái "đồ" rau muống rỗng ruột..."

Bây giờ thì không phải hai ông cha chân què, tay cụt choảng nhau mà là hai bà mẹ, vì nghe xong câu thách thức miệt thị quá mức đó bà "rau muống rỗng ruột" xông liền ra cửa chạy qua sân bà "giá sống đặc ruột" nắm lấy đầu người phỉ báng mình mà ghì mà ghệt. Bà chủ nhà nào dễ chịu thua, thế là giá sống, rau muống quăn lấy nhau quăn thảo. Tiếp đó là hai ông chồng và mấy đứa con đồng chạy ra mạnh ai nấy lo kéo "phe ta" dang xa "phe địch" sau khi đầu cổ, tóc tai, áo quần của hai "nữ tướng" bèo nhèo xốc xếch. Những câu chửi bới vẫn tiếp tục và thừa dút dần vì cả đôi bên đều hết hơi để "ca chèo, hát vọng cổ". Và ngay sau đó là chuyện hậu trường, "hai đứa nhỏ" nghe thêm những lời đay nghiến gay gắt của bố bu, cha mẹ. Cấm, cấm tuyệt đường tương chao của tình yêu hai đứa, đứa nào cãi lời ra khỏi nhà lập tức.

Hai đứa nhỏ là con ngoan, tưởng hăm như vậy nó sợ mà buông nhau ra, nhưng hai bên cha mẹ chắc lúc cưới nhau không trải qua những cản ngăn bó buộc nên họ đâu biết rằng tình yêu có sức mạnh vạn năng của nó, vô hình nhưng bức núi, lấp sông và hai đứa nhỏ đã... "ra khỏi nhà lập tức" như lời thách thức của cha mẹ để cho "người lớn" biết thế nào là ý nghĩa của tình yêu. Một tuần sau ngày "song thư chiến đấu", bên đây nhà Tư Bắc Kỳ, Toàn khăn gói ba lô lên đường nói là trường Y tổ chức đi thực tập một tuần để kiểm tra sức khỏe đồng bào miệt kinh tế mới Lê Minh Xuân; bên kia nhà Ba Lính, Huyền thưa cùng cha mẹ rằng trường Sư Phạm đến lượt phải đi đào kinh, lấp đất miệt Cà Mau, Rạch Giá để ngăn nước mặn lấn ruộng làm hư hại mùa màng, "chỉ vài ngày thôi, cuối tuần là con về".

Nhưng ngày cuối tuần đến, một tuần rồi trôi mà Toàn lẫn Huyền đều chẳng thấy tấm hơi bóng dạng. Lúc đầu cả hai nhà không ai để ý sự vắng mặt con của nhà bên kia và cứ ngỡ chắc có sự chi trực trực nên con mình về trễ đôi ba ngày. Thời đó chưa có điện thoại cầm tay để hỏi tin như bây giờ nhưng đến trường tội nhỏ để hỏi thì không có chi là khó khăn, bởi vậy cuối cùng thì cả hai nhà cùng biết là bị con mình đánh lừa và sự "biệt tăm, biệt tích" đồng lượt của Toàn và Huyền chứng tỏ cho cha mẹ đôi bên biết rằng họ đã lầm lẫn khi đặt áp lực hận thù lên tình yêu đôi lứa. Có tiếng khóc bù lu bù loa bên này của vợ Tư

Bắc Kỳ cùng tiếng nguyện rửa kẻ đã xui đưa con trai độc nhất của gia đình bà bỏ bu, bỏ bố ra đi; bên kia vách là tiếng nấc tấc ta tấc tức của vợ Ba Lính khóc nhớ Huyền giờ này không biết ra sao lẫn tiếng rửa sả thảng con hàng xóm đã dụ dỗ cho con thiếm lâm cảnh thân gái dậm trường.

Ai giận hờn, ai thương yêu mặc nhận tình thế sự, thời gian cứ theo tờ lịch mà bay, lấm rấm vậy mà hai năm đã trôi qua. Một sáng đầu ngày, bác phát thư dừng lại trước nhà Ba Lính rồi sau đó vài bước qua trước cổng Tư Bắc Kỳ, mỗi nhà bác trao một phong thư, người ra nhận thư là hai bà vợ. Nhìn bì thư rồi không hện mà họ cùng ngó qua hàng rào kẻ địch, lâu rồi họ không gây sự cùng nhau nữa nhưng cũng không tỏ chút thân thiện chi, cả hai cùng chớp chớp mắt nhìn nhau như muốn hỏi điều gì nhưng cuối cùng họ lẳng lặng vào nhà hồi hả mở thư ra xem. Thì ra đó là thư của hai đứa "bất hiếu tử", bì thư nhà Ba Lính do Toàn viết tên người gửi, còn thư nhà Tư Bắc Kỳ do chính Huyền ghi tên, bên trong mỗi lá thư có ghi thêm phần tái bút "Muốn đọc thư riêng của con xin qua nhà "ba má/bố bu con để đổi thư". Không biết trong mỗi lá thư viết gì, chỉ biết là bên Tư Bắc Kỳ sau khi đọc xong vợ chồng ngó nhau mặt mày sáng rỡ còn bên Ba Lính thì hình như có tiếng chắc lưỡi của ông chồng chen lẫn tiếng thở hắt ra của bà vợ. Dĩ nhiên sau đó họ ngồi thừ ra mà suy nghĩ coi có nên "vác mặt" qua bên kia để đọc tiếp xem con mình nó nhảu nhủ cái gì mà bày đặt chơi trò ú tim cùng cha mẹ chúng như vậy. Cuối cùng thì tình thương nhớ con chiến thắng cái "Ta" đáng ghét của mỗi gia đình nên không hện mà cả hai bên đồng bước ra cửa với ý định tìm đọc nửa lá thư riêng. Nói cho vui trong ngày "hòa bình trở lại" thì có lẽ vì quen vượt Trường Sơn lội bộ từ Bắc vào Nam nên vợ chồng Tư Bắc Kỳ nhanh chân đến cổng nhà Ba Lính trước trong khi vợ chồng Ba Lính mới áo sổng chinh tề ra tới giữa sân. Mỗi bên cầm một lá thư trên tay nên không cần hỏi lý do hai đảng đã hiểu liền chủ đích cuộc di động bất ngờ của "đối thủ". Sông Gianh, sông Bến Hải trước khi thông thương hai bờ cho một dòng nước chảy đã phải qua hội nghị này, hội nghị nọ hoặc bên thắng phải hạ cờ bên bại để nối liền một cây cầu bị chặn ngang nhưng ở đây, trận chiến "hậu 75" của hai láng giềng "rau muống, giá sống" chỉ cần hai lá thư xa gửi về là cổng rào mỗi nhà mở rộng để đón tiếp "địch quân" bằng nụ cười bẽn lẽn của hai bà vợ và cái bắt tay xiết chặt của hai ông chồng, chẳng có ai là kẻ thắng và ai là người bại cả. Vợ chồng Ba Lính mời nhà Tư Bắc Kỳ vào, trà nước đi sau, hai lá thư chuyển nhau đọc đi trước. Họ mở thư ra rồi mỗi bên chăm chú mà đọc. Phần trên của thư Toàn và Huyền giống nhau như bản in sao lại, không dài, không ngắn, đủ để hai người cha thần thờ suy nghĩ, vừa cho hai bà mẹ ứa nước mắt ăn năn. Thư rằng:

"Kính ba má/bố bu thương yêu,

Trước hết chúng con xin lỗi, lỗi đã cãi lời cha mẹ bỏ nhà ra đi không một lời từ giã, không một tin nhắn về dù chúng con biết ở nhà ba má/bố bu vô cùng đau

khổ vì buồn giận chúng con. Nhưng nếu ba má/bố bu rộng lòng suy xét lại chắc hẳn sẽ mỉm cười tha tội bất hiếu của chúng con.

Chúng con cam lỗi đạo để ra đi cho mọi người thấy hận thù, giận ghét không ngăn được tình yêu đôi lứa. Nói cho cùng ba má và bố bu cũng chẳng có gì để oán ghét lẫn nhau, trong chiến tranh thời ba má/bố bu sống thì mỗi người dân chỉ làm phận sự nơi mình đã sanh ra và lớn lên, ba đi lính Cộng Hoà; bố vào bộ đội Cộng Sản. Đạn bom vô tình làm tàn phế thân ba, thân bố nào phải của ba hay của bố mà là của ngoại bang với những lý tưởng cũng do chính họ nêu ra lợi dụng sự háo thắng của những người được mệnh danh là thay dân giữ nước hai miền Nam - Bắc để anh em một nhà chém giết lẫn nhau. Oán hờn nếu có còn xin ba, bố cứ giữ cho riêng mình nhưng xin đừng truyền lại cho con cháu đời sau, hãy coi đó là tử số riêng của một phân số mà mẫu số chung vạn đời không thay đổi với Tổ phụ là Hùng Vương và Tổ mẫu là Âu Cơ. Chúng con sẽ cố gắng đem tình yêu chúng con để san bằng tử số riêng của hai nhà để một ngày nào đó hai phân số hòa nhập để thành một số nguyên trọn vẹn như dãy đất Việt Nam quê mình không còn chia cách.

Chúng con hiện đang ở Đan Mạch, nơi mà hơn hai năm trước khi chúng con xuống tàu vượt biển tìm đất yêu thương đã được một tàu buôn xứ sở này cứu vớt và cứu mang đến nay. Chúng con mong lời tha thứ của ba má/bố bu để được trở về trong một ngày không xa lắm. Địa chỉ của chúng con đã được ghi ngoài bì thư, ba má/bố bu cứ theo đó mà cho chúng con cơ hội được đoàn tụ gia đình.

Chúng con thăm hai anh Huy, Hoàng và kính chúc ba má/bố bu cùng hai anh nhiều sức khỏe, vạn sự an lành.

Hai con bất hiếu của ba má/bố bu
Nguyễn Trọng Toàn - Trần Như Nguyệt

Nửa phần thư riêng trong thư gửi nhà Ba Lính, Toàn viết cho gia đình được vợ Tư Bắc Kỳ đọc lớn cho chồng nghe như sau:

"Bố bu thương yêu,

Con đang tiếp tục học Y Khoa và nếu không có gì thay đổi thì con sẽ tốt nghiệp bác sĩ vào vài năm tới, đúng như ý nguyện của bố bu mong đợi. Con sẽ tìm cách đem ba và bố sang đây thắp chân, tay giả để không phải dùng nạng gổ như xưa. Và riêng bu, con sẽ đem về cho bu một thứ mà bu cứ đòi con phải "làm tròn trách nhiệm" hoài, kiên nhẫn chờ nhé bu.

*Con trai độc nhất của bố bu
Toàn*

Nét hân hoan hiện rõ trên mặt vợ chồng Tư Bắc Kỳ, cái thảng thiết hết chỗ nói, chuyện thay chân giả đã viết rõ ràng, còn chuyện "làm tròn bốn phận" cũng bày đặt úp mở, tiên sư mây, nhà bà sắp có thằng cháu ngụ quân rồi. Vợ Tư Bắc Kỳ cười tùm tùm, từ bây giờ phải học quên danh từ "ngụy" mới được,

quen miệng gọi dám mất cháu lắm không chừng. Vợ chồng Tư Bắc Kỳ kẻ còn đang mơ chân giả, người tưởng tượng được bồng cháu trên tay mà quên nhìn vẻ hỗn hờ của vợ chồng Ba Lính sau khi đọc phần thư Huyền viết riêng cho họ trong thư gửi nhà Tư Bắc Kỳ. Ba Lính lấy bàn tay còn lại nắm tay Tư Bắc Kỳ, giọng thân thiết:

- Anh chắc đã đọc thư con Huyền viết cho tui tui rồi phải không? Nó nói vợ chồng nó sẽ đem cho tui tui "thằng cháu Việt Cộng" - Ba Lính cười - đừng giận nhau nữa mấy cái danh từ quái quỷ này nghe anh. Mình nhớ mình là Việt Nam là đủ rồi, mẩu số chung của tất cả những người Việt mình mà. Chưa biết ngày nào "tui nhỏ" về, phải lo đi gửi thư "đại xá" cho chúng nó trước cái đã.

Nhưng kể từ hôm ấy xóm Ba Đình thôi không nghe tiếng bắc, tiếng chì của hai nhà Nam, Bắc đó nữa. Cái hàng rào cây chẵn ngang hai nhà cũng được dọn dẹp với lý do cây mọc gãy thôi bỏ luôn cho rồi, sông Gianh, sông Bến Hải không còn ngăn đôi đất nước thì sá gì cái hàng rào ngăn hai mảnh sơn con. Thật ra, ngoài cái mẩu số chung Tổ Hùng Vương, mẹ Âu Cơ, họ còn chung rất nhiều thứ mà bấy lâu nay họ quên không nhận biết. Chẳng hạn bún riêu món ruột của vợ Tư Bắc Kỳ đâu phải chỉ cần rau muống mà còn nào bún tươi, giá sống, rau thơm, mắm ruốc, chanh, ớt cho đúng mùi vị nước riêu cua. Và bún mắm, món vừa tay của vợ Ba Lính cũng bún tươi, rau muống bào, giá sống, rau thơm, chanh, ớt đàng hoàng. Ngó qua ngó lại cái gốc rau muống hay giá sống đều là gốc cần phải có của đa số các món ăn thuần túy Việt Nam. Còn hai ông chồng, Bắc hay Nam gì rượu đế cũng là thứ men cho hai ông uống vào để giả điếc không phải nghe tiếng mè nheo của hai bà vợ huyền thuyên cả ngày không biết mỗi miệng. Và có ai không biết dù Bắc hay Nam, dù chia cách hay chung cùng thì người Việt nào cũng biết ăn Tết. Tết là một trong những biểu hiệu của mẩu số chung, chỉ có ai phủ nhận mình là người Việt mới không biết ngày Tết cổ truyền do Tổ tiên ngàn xưa để lại.

Họ còn chung một thứ vô cùng quan trọng nữa, đó là máu xương của cái chân, cánh tay họ đã đổ xuống bồi đắp cho quê hương Việt Nam này, không phân biệt cho phần đầu hay đuôi của hình cong chữ S và thôi cũng không phân biệt nó đổ xuống vì lý tưởng thân Nga, Tàu hay Mỹ, Pháp của những người đã đẩy hai ông vào tình thế phải mang thân thương phẫn binh hôm nay. Ngày thương binh liệt sĩ sắp tới, mặc cho thiên hạ phân biệt ưu đãi bên này, miệt thị bên kia, Ba Lính và Tư Bắc Kỳ sẽ hãnh diện giữ phần còn lại của thân thể mình, đem nó gầy dựng niềm vui chung cho hai gia đình, chờ đứa cháu chung sẽ về trong những ngày tháng tới. Đứa cháu tiêu biểu cho tương lai một Việt Nam không hận thù, chia cách. Ôi, cảm ơn trời còn cho cuộc đời này có được tình yêu.

• **Huỳnh Ngọc Nga**
Torino, ITALIA – 15.11.2015

Vẫn Xuân sang

*Hôm qua nhìn thấy đào ra nụ
Những cánh hồng tươi thật dễ thương
Lịch rơi còn mấy tờ năm cũ
Tết đến tha hương tui ý buồn...*

*Năm nào cũng vậy- mua chậu cúc
Về để giữa phòng cho biết xuân
Có trà, không rượu, không đường mứt
Tuổi đã già- Không cứ khổ thân!*

*Đường xa xôi quá làm sao rước
Ông bà về cúng buổi cuối năm
Đốt nén nhang thơm thì sợ khói
Hạ còi báo động tiếng "à-lam"...*

*Bánh tét, bánh chưng là ổn nhất
Nồi thịt kho tàu, hủ kiệu chua
Tết đến ngày thường làm sao nghĩ
Trong tâm buồn nhớ đón giao thừa...*

*Cầm phone lên gọi về thăm chị
Thăm bạn bè xưa đang ở quê
Bạn tù rải rác trong nhiều nước
Cùng hẹn sang năm sẽ trở về...*

*Mỹ mòng hàng xóm làm sao biết
Có kẻ ly hương đang khóc thầm
Đang nhớ quá chừng nơi quê cũ
Tình xuân đoàn tụ mãi xa xăm...*

*Lên xe mà ý tràn nhưng nhớ
Manh áo chén cơm ở xứ người
Thân bằng quyến thuộc luôn mong đợi
Đồng tiền tình nghĩa ở xa xôi...*

*Đành thôi! Buồn lắm nhìn xuân đến
Tuổi nặng đời thêm... vẫn lỡ làng
Một cảnh hai quê đã thấm mệt
Không chờ không đợi vẫn xuân sang...*

• **thylanthào**

Nguyện Ước Cuối

• Đỗ Trường

*(Viết tưởng nhớ người anh em,
người bạn vừa rời cõi tạm để trở về với đất)*

Có mấy tháng không gặp, thế mà hấn đã biến dạng một cách ghê gớm. Tuy còn tỉnh táo và minh mẫn, nhưng hình hài hấn như bộ xương khô đang cựa quậy trên giường. Thấy tôi, hấn tắt Tivi, hơi xoay người, bấm nút, đẩy đầu giường lên cao, và chống tay định đứng dậy. Tôi bảo, hãy ngồi yên như vậy. Hấn cười, với cái cười rúm ró thay cho lời chào. Tôi nắm chặt bàn tay gầy, tái nhợt của hấn, hỏi: Có khá hơn không? Hấn lắc lắc cái đầu, vẫn không bỏ được tính giễu cợt: Bệnh này làm sao mà khá được hả bác, cầm cự như thế này là tốt lắm rồi. Ở Việt Nam, em nghèo củ tỏi từ lâu rồi.

Bệnh viện ít bệnh nhân, nên chỉ có mình hấn trong phòng đôi. Do vậy, tôi ngồi chuyện trò với hấn khá lâu và thoải mái. Ước muốn cuối cùng của hấn là được gặp thằng con trai, chưa từng biết mặt, và trong hoàn cảnh hiện nay, có lẽ tôi giúp được hấn. Tôi bảo, sẽ cố gắng và thử xem, bởi công việc bới gọt lại quá khứ buồn cho cả hai gia đình, nhạy cảm, tế nhị lắm. Nhưng hấn có vẻ tự tin: Bác viết văn, viết báo, quen biết Hòa Thượng Thích Như Điển và các bác trên Chùa Viên Giác, nơi vợ chồng Đào đã được Hòa Thượng quy y. Bác nhờ các cụ ở trên đó, nói cho mấy tiếng, chắc gia đình Đào đồng ý thôi...

Đến giờ bác sỹ thăm bệnh buổi chiều, tôi đành đứng dậy, tạm biệt hấn. Hấn buông tay tôi, bắt chột, nơi hốc mắt khô khốc lặn ra những giọt nước đục mờ, chảy dốc xuống. Không dám nhìn thẳng vào những giọt nước mắt ấy, tôi vội quay mặt, và an ủi hấn cứ

yên tâm tĩnh dưỡng, sẽ tìm cách khác, cùng bất đắc dĩ mới phải nhờ đến Hòa Thượng.

Hấn là họ hàng xa bên mẹ tôi. Tuy lớn tuổi hơn, nhưng hấn vẫn gọi tôi bằng anh, bởi mẹ tôi ở nhánh trên của bố hấn, cùng dòng họ Đặng làng Hành Thiện, Xuân Trường, Nam Định. Ngày còn sống, mẹ tôi hay phàn nàn, Hành Thiện tuy thanh bần, nhưng đất học. Không hiểu sao nầy nòi ra bố hấn không chịu học hành, từ nhỏ đã bỏ nhà lang thang bụi đời, nghe nói là đệ tử của ông Trần Quốc Hoàn (Bộ Trưởng Công An), sau đó còn tham gia vào lực lượng an ninh Nha cảnh sát. Có lẽ, bị ám ảnh bởi những vụ bắt bớ, bắn giết, nhất là sau vụ Ôn Như Hầu (1946), bố hấn chán nản, bỏ về quê, theo nghề đóng cối xay.

Hấn được phôi thai không biết bởi vì tình, hay vì rượu giữa ông phó cối với người đàn bà góa, trong một lần được thuê đóng cối, ở vùng biển Nghĩa Hưng. Khi hấn cất tiếng khóc chào đời, là lúc mẹ hấn qua đời bởi băng huyết, dưới bàn tay đỡ của bà lang vườn. Do vậy, ông bố trút buồn vào hấn bằng cái tên Đặng Huy Đăng. Sau đó, bố hấn buộc phải đưa hấn trở về quê nhờ gia đình, họ hàng nuôi dưỡng. Khi đã biết chạy nhảy, hấn được bố cho theo đóng cối khắp vùng. Chính vì thế, việc học hành của hấn thường bị gián đoạn. Nhưng chẳng hiểu thế quái nào, hấn học rất giỏi, có năm còn nhảy cóc, dù bị chuyển trường, chuyển lớp liên tục. Có lẽ, vượng khí đất học Hành Thiện vẫn còn vận vào hấn chăng?

Năm 1971, đang học năm cuối, hấn và đa số bạn cùng lớp được đặc cách tốt nghiệp cấp 3, nhập ngũ, chi viện quân số cho chiến trường miền Nam. Trước khi hành quân vào Nam, thấy cái tên Đăng (cay), bói bác mất lập trường quá, nên ban chính trị, quân lực mới quyết định, bỏ dấu sắc đi, từ đó hấn có tên mới Đặng Huy Đăng.

Mới chỉ sớm sang thu, vậy mà lá đã trải vàng lồi đi. Con đường chạy tắt qua cánh rừng nhỏ vòng lên, tụt xuống vòng vèo, tưởng chừng xe đang lạc vào vùng lòng chảo. Gió từng cơn như ngọn roi quất xuống. Lá bay lên, lượn xuống đập rào rào vào thành, vào kính xe. Xe quẹo theo đường chỉ dẫn, bắt chột trước mặt một thị trấn cổ kính, sầm uất, uốn lượn theo những sườn đồi. Tuy sầm uất và cách không xa thành phố Freiburg, nhưng thị trấn dường như được tách biệt, có một khoảng không riêng của mình vậy. Sự tĩnh lặng, trầm mặc đó, có lẽ là đặc trưng riêng của thị trấn vùng biên Đức, Thụy Sĩ.

Nhà chị Đào nằm trên con phố cổ, dành cho người đi bộ của trung tâm thị trấn. Có lẽ, do Dũng Gù gọi điện báo trước, nên tới nơi, thấy chị đẩy xe lăn cho chồng lòng vòng trước cửa, chờ chúng tôi. Tôi quen thân Dũng Gù ở trại tỵ nạn Tây Berlin và Ingelheim, khi anh làm công tác thiện nguyện vào những ngày bức tường Berlin sụp đổ (1989). Anh nguyên lính Không quân của Việt Nam Cộng Hòa và có vợ người Vĩnh Phú, là công nhân lao động thời Đông Đức. Do vậy, trong anh dường như không có khoảng cách Bắc Nam hay thiên nhân, tường nhân, hoặc công nhân lao động. Tuy nhiên, tư tưởng chính kiến của anh rất

rõ ràng, nên tiếp xúc với anh có cảm giác rất tình người và dễ chịu. Trong một lần điện thoại thăm hỏi nhau, tôi vô tình kể chuyện về Đặng Huy Đăng cho anh. Anh bảo, anh quen vợ chồng anh chị Đào, Khiêm và biết thằng cu Hải từ khi còn bé tí. Tuy không thật thân, không đi cùng một con tàu vượt biển, nhưng trước đây anh cùng đơn vị, cùng vào tù cải tạo với anh Khiêm. Nhưng được hơn năm, anh Khiêm trốn trại. Hiện nay, thỉnh thoảng vẫn gặp nhau ở những sinh hoạt cộng đồng. Tôi hỏi, anh có thể giúp cho hẳn được không? Anh vui vẻ nhận lời với điều kiện, tôi phải qua Mainz đón anh cùng đi.

Khi Dũng Gù giới thiệu tôi, anh chị Đào, Khiêm cười đùa: Biết Đỗ Trường trên báo Viên Giác đã mấy chục năm rồi, cứ tưởng là ông già khú đế, không ngờ trông vẫn còn ngon cơm ra phết.

Đã quá trưa, câu chuyện chiến tranh, người lính, tù đầy rồi đến vượt biên, và bạn bè ai còn, ai mất giữa Dũng Gù và anh Khiêm vẫn chưa đến hồi kết. Chị Đào điện cho quán dưới nhà mang đồ ăn lên. Tôi cản chị, bọn em đã ăn trên Autobahn rồi. Chị cười, khách đường xa đến là phải cơm nước, không thì chủ nhà làm sao mà yên tâm. Đây là quán nhà mình, khi anh Khiêm chưa bị tai biến mạch máu não, anh chị vẫn tự làm, nhưng năm, sáu năm nay, cho thuê toàn bộ và cả căn hộ áp mái trên.

Anh Khiêm tuy nói năng còn một chút khó khăn, nhưng tinh táo và minh mẫn, anh bảo, đang luyện tập để có thể tự đi lại được. Anh xin lỗi, không được phép dùng rượu. Tôi phải lái xe cũng không được phép, nên trong bữa cơm chỉ có Dũng Gù uống. Uống một mình, tuy hơi buồn, và Dũng Gù có lảm bảm, phàn nàn đôi chút. Nhưng quả thật, nếu không có rượu, không thể gây cho anh cảm hứng "hót" làm cho anh Khiêm, một con người yêu và ghét rất cực đoan, phải vui vẻ đồng ý để Đặng Huy Đăng và thằng Hải nhận cha con.

Cơm rượu xong, Dũng Gù lên cơn nghiện thuốc. Anh và anh Khiêm kéo nhau ra Balkon ngoài phòng khách ngồi. Phòng ăn còn lại chị và tôi. Biết tôi là người bà con cũng là bạn lâu năm của hẳn, cũng như mục đích đến với gia đình chị hôm nay, chị nói luôn:

- Hôm trước anh Dũng Gù điện thoại, nói chuyện với chị khá lâu. Với chị và cháu Hải không có vấn đề, nhất là trước hoàn cảnh bệnh tật, không biết sống chết lúc nào của Đăng. Nhưng với anh Khiêm chồng chị, nếu suy nghĩ căng thẳng, hoặc bị sốc, dẫn đến tai biến lần hai là đi luôn. Nên chị phải thật từ từ và tế nhị. Hoàn cảnh mất mát, đau thương trước đây của anh Khiêm, và tình cảm, hy vọng anh ấy đã dành cho cho cháu Hải thế nào, chắc anh Dũng Gù đã kể với em?

- Vâng! Em đã biết. Nên hôm nay, em đưa anh Dũng Gù đến nói chuyện với anh Khiêm. Có lẽ, cùng là người lính, đã qua tù tội và mất mát, các anh ấy dễ sẻ chia với nhau hơn.

- Chị cũng nghĩ vậy, và linh cảm anh Khiêm đã biết chuyện này khá lâu rồi. Nhưng anh không hỏi và

chị cũng chưa biết bắt đầu câu chuyện như thế nào với anh ấy...

- Có thể cả hai đều tế nhị, chờ những câu nói trước của nhau mà thôi, phải không chị?

Nghe tôi hỏi câu này, dường như nét mặt chị hơi bị sững lại. Tuy không trả lời, nhưng tôi hiểu được sự day dứt, giằng xé trong lòng chị. Chị và anh Khiêm đều cần một cái chìa, hay sự xúc tác ban đầu để mở cái ổ khóa của lòng mình.

Và có thể Dũng Gù chính là người dẫn nguồn xúc tác đó...

Tôi muốn biết, chị và Đặng Huy Đăng gặp nhau trong hoàn cảnh nào. Chị cười buồn: Trong chiến tranh và cay đắng, nhưng em đừng viết thành truyện đầy nhé. Vâng! Nổi đau và sự trở trêu đó đâu có phải của riêng chị, của Đăng, của Khiêm mà của cả dân tộc này. Và khi nào chị cho phép, chắc chắn em sẽ viết...

Chị sinh ra và lớn lên trong gia đình khá giả ở một quận ven Đà Nẵng. Ba chị làm nghề xây dựng, nên thường cuối tuần mới về. Nhà vắng vẻ, do vậy mấy căn phòng ở dãy nhà ngang, ba mẹ chị cho vợ chồng ông thầy dạy trung học thuê. Lúc này, chị đã bỏ học ở nhà phụ mẹ bán hàng. Thấy vợ chồng ông giáo hiền lành, cởi mở, nên chị thường xuyên qua lại. Rảnh rỗi, vợ chồng ông giáo hay chuyện trò, giảng giải về xã hội, con người và chiến tranh cho chị. Lúc đầu, chị không hiểu và không quan tâm nhiều. Nhưng dần dà chị thấy hấp dẫn, hứng thú bởi sự công bằng bác ái, với tương lai xán lạn của Chủ Nghĩa Cộng Sản, dưới sự dẫn dắt ngọt ngào của ông thầy. Từ đó, quan hệ giữa chị và vợ chồng ông giáo trở nên thân mật, gần gũi như người trong nhà. Kỳ này, khách qua lại nhà vợ chồng ông hơi nhiều. Chị giúp họ mua bán, liên lạc thư từ một cách hồn nhiên. Sau nhiều lần thử thách như vậy, vợ chồng ông giáo thổ lộ với chị, họ là người của phía bên kia, và muốn giới thiệu chị với tổ chức. Và chị đồng ý, từ đó chị nằm trong tổ của vợ chồng ông, thuộc một tổ chức nội thành. Sau Tết Mậu Thân 1968, vợ chồng ông giáo nguy cơ bị lộ, bởi cơ sở đã bị đánh phá, nhiều người nằm vùng đã bị bắt. Trong hoàn cảnh đó, chị buộc phải trốn gia đình, theo vợ chồng ông giáo ra Đặc Khu Quảng Đà, ở cái tuổi mười bảy.

Không phải đến khi chuyển về Ban tài mậu chị mới biết Đặng Huy Đăng, mà khi còn bên giao vận chị đã đôi, ba lần gặp hẳn. Đăng là lính của một đơn vị hậu cần thuộc Quân khu 5, nên hẳn cũng phải đi lại và có nhiều mối quan hệ với các đơn vị quanh vùng. Mấy lần đầu gặp, dường như hẳn chẳng để lại một chút ấn tượng, ngoài cái nhỏ tuổi, vào chiến trường sau chị đến những ba năm, nhưng không bao giờ chịu làm em. Sau này, tiếp xúc và chạm nhiều, đột nhiên chị đâm ra yêu quý cái tính khôi hài, vô tư của hẳn.

Cuối năm 1973, trong một lần vào thành, công việc xong, chị trở về thăm nhà. Cổng vẫn ổ khóa cũ, nhà chính tối om, cửa khóa, nghe có tiếng ở nhà ngang, chị nhẹ bước, qua khe cửa thấy người bác họ

trông nhà ngòi đó. Lách cửa vào, người bác nhận ra chị, và cho biết: Cha mẹ đã chuyển vào Sài Gòn từ mấy tháng trước, để lại địa chỉ và khuyên chị nên về nhà. Chị đã nhận được nhiều lần về những lời khuyên, lời nhắn gửi từ cha mẹ, nhưng có lẽ lần này buồn và hụt hẫng nhất, làm cho chị phải suy nghĩ nhiều. Bước chân quay trở lại đơn vị, chị cảm thấy nặng chịch...

Về đến bìa rừng, thấy Đặng ngòi lù lù dưới gốc cây săng lẻ, chưa kịp hỏi, hẫ đã bảo chờ chị. Về mặt hẫ có vẻ khác thường, và chị cũng đang cảm thấy hụt hẫng và trống trải. Chị theo hẫ vào hang dưới chân núi, trước đây là nơi đóng quân của một đơn vị hậu cần.

Chiều đông, nền trời xám ngắt, màn sương mỏng dường như đã giăng kín cả cánh rừng. Bên kia ngọn núi, còn một vài vệt nắng cuối ngày hắt ngược lên như nét vẽ vung của một tay họa sĩ tồi. Những cây săng, cây gỗ đầu bị bom, đạn pháo phạt ngang gập xuống. Vài, ba cành bị bốc lên treo lủng lẳng trên thân cây đã cháy trụi. Sau hiệp định Paris, chiến tranh chùng xuống, tuy tiếng súng giảm đi, nhưng cả hai đều tích cực chuẩn bị hậu cần, quân lực. Cuộc chiến đang bước vào cục diện mới.

Chị và Đặng đứng dựa lưng vào vách đá. Lặng im. Tiếng gió hu hú ngoài cửa hang. Dường như hơi lạnh, chị co người lại. Đặng quàng tay lên vai, xoay người chị úp vào lòng mình, thì thào hỏi: Nếu Đào đồng ý, Đặng sẽ không ra Bắc học sĩ quan đợt này!

Tuy trong lòng có tình cảm với Đặng đã lâu, nhưng chị luôn kìm nén, bởi hẫ còn quá trẻ, vô tư so với chị, và chiến tranh còn mịt mù phía trước. Nhưng trước những lời thổ lộ của hẫ hôm nay, quả thật làm cho chị có chút bồi hồi, bồi rối. Chị ngước mắt nhìn hẫ: Kém người ta đến mấy tuổi, có sợ người khác cười không? Giọng hài ước của hẫ lại trở về: Gái hơn hai, giai hơn một, các cụ đã dạy, cứ thế mà mần. Bất chợt, hẫ ôm chặt lấy chị. Người chị nóng và run lên, khi chiếc hôn đầu đặt trên môi. Hẫ luồn tay xuống tìm kiếm... Chị rướn người lên... Và gió đã luồn được vào trong hang, đập vách đá, cứ giạt lên từng hồi...

Từ đồng bằng về, chị mới biết Đặng Huy Đặng bị thương nặng đã hơn một tháng. Khi đi, chị hẹn với hẫ, sau đợt này sẽ trình báo đơn vị, bởi chị đã có thai được mấy tháng. Biết Đặng đã được phẫu thuật ở bệnh xá Quế Sơn, chị xin phép đơn vị đến thăm. Nhưng tới nơi, hẫ vừa được chuyển ra Bắc, bởi ngoài bị thương ở chân, ở bụng, một mảnh bom nhỏ còn găm gần cột sống, điều kiện, phương tiện của bệnh xá không thể xử lý được. Tuy nhiên, hẫ có viết thư và nhắn, dứt khóa sẽ quay lại tìm mẹ con chị.

Chị sinh con đúng ngày Buôn Ma Thuộc thất thủ, miền Nam hoàn toàn rối loạn. Và sau Huế, Quảng Ngãi, đường vào Đà Nẵng đã được mở. Bởi mới sinh, nên chị thuộc nhóm trong cơ quan về thành muộn. Bước chân về phố, tuy phấn khởi, rạo rức, nhưng chị không về cơ quan ngay, mà bế con thẳng về nhà. Đến cổng, chị tưởng bị nhầm nhà, bởi cửa mở tung, một tốp dân phòng, súng ống, băng rôn, cờ đỏ rục cả

sân. Chị bước vào, một thanh niên tay đeo băng đỏ, lăm lăm cây súng cán lại:

- Chị là ai? Có việc gì?

Thấy câu hỏi lắc cắc, vô lễ, nhưng chị cố dẫn giọng:

- Đây là nhà tôi, một cán bộ của đặc khu, các anh là ai và làm gì ở đây?

- Chúng tôi thuộc Ban quân quản, nhà này của một tư sản bỏ chạy, đã nằm trong diện trưng dụng, và quản lý của chính quyền mới. Có vấn đề gì, chị lên gặp các đồng chí trên Ban.

Chị đã nổi khùng, nhưng các đồng chí quân quản, dân phòng kiên quyết ép chị ra khỏi nhà. Lòng ghen đặng, chị bế con lúi thủi trên đường phố vừa quen, vừa lạ. Hôm sau, chị tìm gặp Hồ Nghinh, Bí thư đặc khu, Chủ tịch ủy ban quân quản, người một thời gần gũi trên rừng. Hồ Nghinh vui vẻ an ủi động viên:

- Cháu cố gắng công tác. Chính quyền mới còn rất nhiều việc phải làm, rành rành dứt khoát chú sẽ giải quyết việc của cháu.

Đồng chí Hồ Nghinh còn sốt sắng viết thư tay, đề nghị các đồng chí lãnh đạo cơ quan nơi chị làm việc, bố trí nhà ở cho hai mẹ con. Tuy nhiên, lời hứa của đồng chí Chủ tịch ủy ban quân quản mãi mãi chỉ là cơn gió bay trên ngọn núi Hòn Tàu. Nó đã làm cho chị hụt hẫng, niềm tin đã bị rơi rụng, và trong nỗi buồn ấy, dường như có một thoáng xót xa ân hận. Với cái tuổi mười bảy và bảy năm chiến trường, bom đạn, đói khát đã quật nát tuổi thanh xuân, quãng đời đẹp nhất của chị. Để giờ đây, khi nghe lại những cái tên Hòn Tàu, Duy Xuyên, Quế Sơn làm chị giật mình kinh hãi. Và cũng chính nơi này, tiếng khóc chào đời của con chị đã hòa vào tiếng pháo kích xé toác màn đêm...

Phải đến hai tháng sau ngày 30.4.1975, chị nhận được tin hồi âm của ba từ Sài Gòn. Được biết, mẹ đã được anh hai của chị, cựu sinh viên du học, đón sang Đức ngay từ đầu năm 1975. Ba chị dứt khoát ở lại chờ chị. Thời gian này, chị chờ đợi và viết khá nhiều thư gửi về quê cho Đặng. Nhưng không biết chị đã nhầm địa chỉ, hay hẫ đã chết trên đường ra Bắc, nên thư đều quay trở lại. Mãi đến Tết âm lịch, chị mới thu xếp xong công việc để đưa con vào Sài Gòn thăm ba. Mấy năm không gặp, nhìn ba già và sọp đi quá nhanh, chị bật khóc. Ông an ủi chị nhiều, và bảo vì tương lai, mẹ con chị phải rời khỏi Việt Nam. Trước mắt, với lý do cha già bệnh tật, cần sự chăm sóc, chị chuyển công tác vào Sài Gòn, để tiện móc nối xuống tàu. Sợ ba buồn, chị vâng vâng, dạ dạ để ba yên tâm.

Trở lại cơ quan đúng lúc thành lập tỉnh Quảng Nam-Đà Nẵng, sự tranh giành quyền lực, đấu đá, bối bối thành phần xuất thân, lý lịch của các đồng chí từ rừng về, từ Bắc vô, làm chị ngao ngán. Từ đó, chị quyết định chuyển vào Sài Gòn, một quyết định không phải dễ dàng. Như vậy, chị đã hoàn toàn tin vào lời của ba mình. Và là người phụ nữ trẻ, có thâm niên bảy năm hoạt động trong phố và nằm rừng, xin chuyển vào làm cái chân lon ton vô thường vô phạt ở

cái hội phụ nữ Sài Gòn lúc ấy, quả thật không khó khăn đối với chị...

Tuy tàu của chị được chuẩn bị rất kỹ, nhưng hai lần đầu vượt biển đều không thành. Rất may, mẹ con chị đều thoát khỏi sự truy bắt của các đồng chí công an, du kích nhờ kinh nghiệm của những năm tháng năm rừng. Và lần thứ ba chị lại ra đi vào mùa hè 1977, do chính gia đình Khiêm đứng ra tổ chức mới trót lọt, nhưng cái giá phải trả quá đắt đau. Lần này, kinh nghiệm năm rừng, tuy bất lực trước bọn cướp của, hãm hiếp, giết người giữa biển cả mênh mông, nhưng nó đã giúp cho chị sự bình tĩnh, nhẫn nại chịu đựng để giữ lại cái mạng sống của mình. Hai phần ba đàn bà con gái trên tàu bị chết hoặc giết chết, ngay sau khi bị bọn hải tặc thay nhau hãm hiếp qua nhiều đợt. Vợ và con gái mới mười tuổi của anh Khiêm bị chết ngay đợt đầu. Quá uất ức, và nhục nhã, tất cả đàn ông, con trai cùng nhau chống lại. Nhiều người bị giết chết, quẳng thân xuống biển. May mắn hơn, anh Khiêm chỉ bị chúng đánh ngất và đâm thấu bả vai. Anh bị điên khùng mất một thời gian, khi ở trại tạm dung. Nhờ sự chăm sóc của chị, anh Khiêm tỉnh táo trở lại. Khi được định cư ở Đức, anh chị đã nên nghĩa vợ chồng. Nhưng khả năng sinh đẻ của chị không còn. Từ đó, anh Khiêm dồn tất cả tình cảm cho Hải con trai của chị.

Về chiều, bầu trời dường như bị ai đó kéo xà xuống đầu ngọn núi của bên kia biên giới. Những vệt mây đậm một màu tro xám, mọng căng túi nước vắt ngang nền trời. Và gió đã trở lại, lùa vào nơi chúng tôi ngồi. Lau vội những giọt nước mắt, chị luồn tay kéo cánh cửa, rồi lặng nhìn ngọn núi cao vợi vợi và xa với ấy. Đột nhiên chị hỏi:

- Đồ Trường có hay về chùa Viên Giác ở Hannover không?

- Thịnh thoảng mới về được, bởi công việc và mấy cháu nhà em cuối tuần phải thi đấu bóng bàn bảng 1 của Liên bang (1.Bundesliga) hoặc tập huấn, nên cũng phải đưa đón.

Chị bảo, rằm tháng giêng vừa rồi, mấy chị em quanh vùng thuê xe về chùa. Khi lễ Phật, hoặc thăm hỏi các Thầy, thấy một người đàn ông đứng ngó nhìn. Lúc đầu, chị không để ý, nhưng lúc ra về người này vẫn lẻo đẻo theo sau. Nên chị cảm thấy kỳ, quay lại, thấy khuôn mặt có nét quen, người có vẻ ốm yếu bệnh tật. Chị định bước tiếp. Người này lập bập một lúc mới rõ tiếng:

- Bà có phải là Đào người Đà Nẵng, một thời ở Đặc Khu Quảng Đà không ạ?

- Vâng! Đúng rồi, nhưng bác là...

Tưởng chừng người đó ngã đổ vật xuống, may có một cô gái chạy tới. Vịn vào vai cô, người đó mới bật ra từng tiếng:

- Đăng... Đăng Huy Đăng đây... Chào... chào bác đi con!

Lúc này, chị đứng như trời trồng. Khi tiếng gọi lên xe của mấy bà bạn, mới làm chị chợt tỉnh. Chị đi nhanh về phía hấn:

- Đăng thật đây sao? Bệnh tật gì mà ra nông nổi này?

Hai giọt nước mắt chảy dài xuống gò má nhăn nheo của hấn. Không trả lời, hấn hỏi lại chị:

- Cuộc sống của Đào và con chúng ta bây giờ như thế nào?

- Không sao, tốt cả. Thăng Hải có vợ, con lớn rồi. Nó là kỹ sư của nhà máy sản xuất Auto.

Sự gặp lại, một cách bất ngờ, sau bốn mươi một năm, làm cho chị hoàn toàn không thể nghĩ, và nói được điều gì, trong hoàn cảnh này. Chị nhờ con gái hấn ghi số điện thoại cho cả hai, khi trấn tĩnh sẽ liên lạc, nói chuyện sau. Lúc chị quay đi, hấn bảo, muốn gặp con bởi quỹ thời gian của hấn không còn nhiều. Chị hứa, nhất định sẽ gặp, khi điều kiện cho phép.

Có lẽ, nói năng khó khăn, mệt nhọc và phải sống trong sự tuyệt vọng trước căn bệnh hiểm nghèo, nên mấy lần chị nói chuyện qua điện thoại, hấn đều xúc động, bị ngắt giữa chừng. Là người đã quy y, nên với chị, tất cả đã trở thành vô thường. Nhưng dường như trong sâu thẳm tâm hồn, chị vẫn còn chút băn khoăn về hoàn cảnh của hấn sau khi từ chiến trường Quảng Đà ra Bắc năm 1974...

... Năm 1982 nhà tôi đã chuyển từ ngõ chợ Khâm Thiên ra Ô Chợ Dừa được mấy năm. Lúc này, tôi bỏ việc nhà nước và hành nghề buôn bán máy may, máy dệt. Buổi tối, tôi thường ngồi sửa chữa, lau chùi rỉ sét những đầu máy vừa mang tàu biển lên. Trời đã khuya, tôi ra ngoài, đóng cửa hàng nước cho mẹ. Đang dọn dẹp, thấy một gã tuổi chừng ba mươi vai khoác ba lô, ăn mặc có vẻ bụi bặm, bước vào. Mẹ tôi tưởng khách, bảo đóng cửa rồi. Hấn cười cười: Cháu là Đăng Huy Đăng con ông Ba Cối đây ạ. Học ở Hà Nội bốn, năm năm rồi không biết nhà bác. Cháu vừa nghỉ hè ở quê ngoại Nghĩa Hưng, và tạt về Hành Thiện, bác Doanh Gà cho địa chỉ. Hôm nay cháu đến thăm bác. Mẹ tôi nhìn hấn từ đầu đến chân: Ba Cối chỉ có một thằng con duy nhất tên Đăng, làm gì có thằng nào tên Đăng! Hấn gãi đầu, gãi tai: Ngày đi bộ đội, họ đã đổi tên cháu thành Đăng ạ.

Học Bách Khoa cũng gần, rảnh rỗi, hấn hay ra nhà. Chủ nhật, có khi hấn giúp mẹ tôi bán hàng cả ngày. Thấy hấn có nhiều thời gian vật vờ, tôi bảo: Ông là thương binh, nên đi vận chuyển máy khâu, máy vắt sợi, thuế vụ, công an ít sở ngó đến. Nghe có lý, từ đó ngoài thời gian học, hấn vận chuyển máy khâu không chỉ cho riêng tôi, khi từ Hải Phòng về, lúc quanh Hà Nội. Có tiền rủng rinh, hấn khoái lắm. Nhưng cái tật, có tiền là tụ tập bạn bè rượu chè, không bao giờ hấn bỏ được.

Có lần, hấn uống ở đâu đó, rồi đến tìm tôi, ngồi khóc như trẻ con, và kể:

Lội suối, trèo đèo cả tháng trời, rồi đồng đội cũng kiêng được hấn ra tới ngoài Bắc. Sau khi mổ xẻ, điều trị tại bệnh viện 103, hấn được chuyển về trại thương binh Hà Nam Ninh, để tập đi và an dưỡng. Thời gian này, hấn viết khá nhiều thư cho Đào, nhưng không có hồi âm. Có lẽ, chiến tranh đã kết thúc, Đào đã chuyển

về thành hoặc đơn vị mới. Tuy đi đứng rất khó khăn và còn trong thời gian an dưỡng và tập luyện, nhưng hẳn xin đơn vị cho chuyển về Trường Văn Hóa Thương Binh Nam Dương (Nam Ninh, Hà Nam Ninh) để ôn thi đại học. Mùa thi năm 1977, hẳn đã đỗ vào Trường Đại Học Bách Khoa Hà Nội. Trong lúc chờ nhập học, hẳn vào Đà Nẵng tìm mẹ con Đào. Gặp lại mấy anh chị quen thân cũ của Đào, họ cho biết, chị chuyển vào Sài Gòn. Và trước đây mấy tháng Đào đã dẫn con vượt biên, không may tàu gặp hải tặc, tất cả đều bị cưỡng hiếp và giết chết, chỉ còn hai thanh niên vốn là dân chài sống sót. Tin sét đánh này, làm hẳn choáng váng. Vậy là hẳn đã mất Đào và vĩnh viễn, không bao giờ được gặp con. Trên tàu lộn về đất Bắc, hẳn như kẻ mộng du. Và từ đó, chỉ có rượu mới làm hẳn vơi đi đớn đau, ân hận mỗi khi nghĩ đến mẹ con Đào.

Ngắc ngư mãi, năm 1983 hẳn cũng tốt nghiệp đại học. Làm ở Bộ Công Nghiệp nhẹ được mấy tháng, hẳn xin chuyển vào nhà máy dệt Đà Nẵng. Rồi cuộc sống buộc hẳn phải có vợ. Đưa con ra đời, cuộc sống vợ chồng hẳn càng luẩn quẩn với đồng lương chết đói thời bao cấp. Bàn tính mãi, năm 1988 buộc hẳn phải khoác ba lô sang Đức, làm thuê cuốc mướn cho một nhà máy dệt may thuộc vùng Limbach-Oberfrohna. Khi bức tường Berlin sụp đổ, hẳn chuồn sang Tây Đức, làm đủ thứ nghề, và đưa được vợ con từ Đà Nẵng sang.

Càng lớn tuổi, dường như nỗi đau ấy càng dày thêm lên, và rượu chính là chỗ vịn cho nỗi buồn của hẳn. Để rồi, căn bệnh xơ gan đã quật gã hẳn...

Khi những tia nắng quái cuối ngày bất chợt sáng vụt lên, rồi tắt lịm sau ngọn núi, giữa cánh rừng đen. Để lại một quầng đen thẫm trên nền trời. Hai mắt chị Đào đỏ hoe. Chị định đi châm thêm nước. Tôi đứng dậy, nắm lấy hai bả vai run rẩy của chị và nói lời tạm biệt.

Khi lên xe, tôi đưa cho chị địa chỉ, số điện thoại bệnh viện và gia đình Đặng Huy Đăng. Anh Khiêm nắm chặt tay chúng tôi bảo, cuối tuần tới sẽ đưa cháu Hải đến chỗ Đăng, nếu có thời gian các ông nhớ đến nhé. Nghe anh Khiêm vui vẻ nói, tôi cảm thấy mình như vừa trút được gánh nặng, và lập bập hứa: Vàng! Nhất định em sẽ đến...

Được phép của anh chị Đào, Khiêm để tôi viết lại câu chuyện này, khi lễ cúng 49 ngày của hẳn vừa được làm vào tuần trước. Vợ con hẳn có mời tôi và vợ chồng chị Đào. Thăng Hải, chở anh chị Đào, Khiêm và vợ con đến từ tối hôm trước, bởi nó lo sắm sửa thêm, ra dáng ông trưởng của hai gia đình. Bữa cơm cúng được làm ngay tại nhà hẳn. Tuy hơi chật, nhưng cảm thấy ấm cúng, trong lòng mọi người đều thấy thanh thản. Nhìn lên nóc tủ, sau làn hương khói mỏng, tôi thấy hẳn ngồi đó, vẫn cười tươi và vô tư như thuở nào.

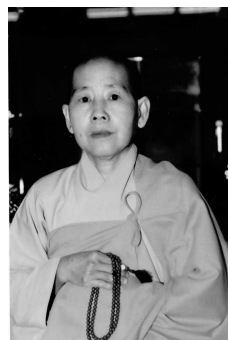
Leipzig ngày 4.12.2015
Đỗ Trường

CÁO PHÓ

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

Trong niềm thương tiếc chúng con kính báo đến Chư Hiền Đức Tăng Ni.

Chúng con/chúng tôi xin báo tin đến các Chi Hội Phật Tử, các đơn vị GDPT, các Hội Đoàn, Đoàn thể, quý bà con quyến thuộc, bạn bè thân hữu gần xa.

Tỳ Kheo Ni THÍCH NỮ HUỆ NIỆM
thê danh Lâm Thúy Liễu
Sinh năm Quý Dậu tại Việt Nam
Đã xả bỏ thân tứ đại về cõi Tịnh Độ
lúc 09:00 giờ, ngày 19 tháng 11 năm 2015
tại Việt Nam.

Nhằm ngày 08 tháng 10 năm Ất Mùi.
Thượng thọ 83 tuổi.

Lễ Hòa Thiêu Linh Cữu được cử hành
vào ngày 23 tháng 11 năm 2015 tại Việt Nam.

Tang gia đồng kính báo

Con cháu:

-Trưởng Nữ Trịnh Kim Nga, Pd Giác Phú (Việt Nam)

Rể Lê Văn Giàu. Cháu ngoại: Lê Trường Giang & Lê Kim Hồng Ngọc.

-Trưởng Nam Trịnh Kim Sơn, Pd Thiện Hải (Đức quốc)

Dâu Nguyễn Thị Phương Lan, Pd Diệu Hương.

Cháu nội: Trịnh Minh Trí & Trịnh Danny.

-Trịnh Kim Minh, Pd Giác Mỹ (Đức quốc)

Dâu Trịnh Ngọc Trinh, Pd Thiện Khiết. Cháu nội

Trịnh Philipp Triều Vỹ.

-Trịnh Kim Mỹ, Pd Giác Phổ (Đức quốc)

Rể Cao Minh Miển, Pd Thiện Lễ

Cháu ngoại: Cao Kim Phương Nhi, Pd Diệu Bảo &

Cao Kenny Khải, Pd Thiện Nhân.

-Trịnh Kim Yên, Pd Giác An (Đức quốc)

Cháu ngoại Lâm Quốc Khan.

-Trịnh Kim Hòa, Pd Giác Chánh (Đức quốc)

Cháu nội: Đặng Trịnh Kevin & Trịnh Bảo Trân Tracy, Pd Đồng Châu.

XIN MIỄN PHÚNG ĐIẾU

Thành kính tri ân Chư Hiền Đức Tăng Ni, các Chi Hội Phật Tử, các đơn vị GDPT, các Hội Đoàn, Đoàn Thể, quý bà con quyến thuộc, bạn bè thân hữu gần xa.

Cựu Thủ Tướng Cộng Hòa Liên Bang Đức Helmut Schmidt không còn nữa

• Lương Nguyễn

Helmut và Loki Schmidt 1980

Helmut Schmidt không còn nữa

Chiều ngày 10 tháng 11 năm 2015 tại Hamburg, cựu Thủ Tướng Cộng Hòa Liên Bang Đức Helmut Schmidt đã từ trần, thọ được 96 tuổi. Nước Đức đã mất đi một người lãnh đạo lão thành, một nhà chính trị có tầm nhìn xa và một người yêu nước nhiệt thành với quyết tâm đưa quê hương mình lên một cường quốc kinh tế. Để tỏ lòng thành kính và biết ơn, người dân Đức đã xếp hàng dài để được đặt vòng hoa trước thềm nhà ông.

Mộng ước cuối cùng của ông là tang lễ sẽ được cử hành tại thành phố nơi mà ông đã sinh ra, lớn lên và nằm xuống. Ông đã được toại nguyện, lễ quốc táng đã được cử hành vào ngày 23 tháng 11 năm 2015 tại Hamburg với sự hiện diện của nhiều nguyên thủ quốc gia, trong đó có Tổng Thống Đức Joachim Gauck, bà Thủ Tướng Angela Merkel, cựu Tổng Thống Pháp Giscard d'Estain, cựu Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ Henry Kissinger,... Hàng ngàn người đã đứng bên đường để tiễn đưa lần cuối cùng vị cựu Thủ Tướng thương yêu của họ.

Thân thế

Tên thật của ông là Helmut Heinrich Waldemar Schmidt [1], nhưng người ta thường gọi ông là Helmut Schmidt. Ông sinh ngày 23 tháng 12 năm 1918 tại Hamburg, một thành phố có hải cảng lớn nằm phía bắc nước Đức, là đứa con đầu trong một gia đình giáo chức, cha mẹ ông tên là Gustav Ludwig Schmidt và Ludovica Schmidt. Cha ông là con không

hôn thú của một doanh nhân gốc Do Thái. Điều bí mật này ông đã phải giấu kỹ trong suốt một thời gian dài, bởi vì dưới thời Đức Quốc Xã, mang dòng máu Do Thái là tự khoác vào mình một bản án tử hình. Cho mãi đến năm 1984 chuyện đó mới được tiết lộ, do cựu Tổng Thống Pháp Giscard d'Estain đưa ra và dĩ nhiên với sự đồng ý của ông.

Thuở niên thiếu, ông có một cuộc sống êm đềm. Ông học ở Hamburg và đậu tú tài năm 1937. Ngoài việc đi đến trường học, ông còn được học thêm âm nhạc và hội họa. Ông có năng khiếu đặc biệt về nghệ thuật. Nên không lạ, sau này ông đã trở thành một nhạc sĩ dương cầm có tài, đã từng trình diễn và ra CD về nhạc cổ điển Bach, Mozart.

Năm 1942, ông làm đám cưới với bà Hannelore Glaser, người bạn học cùng lớp. Hai ông bà sống hạnh phúc với nhau cho đến khi bà mất năm 2010, tổng cộng được 68 năm. Người dân Đức thường gọi bà bằng một tên rất thân mật là "Loki", đảo lại ông được một danh hiệu là "Smoky", nói lên cá tính hút thuốc liên tục của ông. Hai ông bà có hai người con, một trai và một gái. Cậu con trai mất sớm lúc chưa được một tuổi, còn cô con gái tên Susanne sau này lập nghiệp bên Anh.

Trong thế chiến thứ hai, nước Đức dưới sự cai trị của nhà độc tài Hitler, ông phải vào quân đội như mọi thanh niên cùng lứa tuổi. Ông được điều ra mặt trận miền Đông trong một đơn vị pháo binh và mấy năm sau được chuyển về mặt trận miền Tây. Sau khi chấm dứt Đệ Nhị Thế Chiến năm 1945, Trung úy Helmut Schmidt bị quân đội Đồng minh cầm tù nhưng không bao lâu được thả ra. Những ngày tháng ở tù là lúc ông có nhiều thời gian ngẫm nghĩ để thấy rõ bộ mặt thật của chế độ Đức Quốc Xã và nhận ra đó là một chính thể tội phạm. Bị lôi cuốn qua những bài diễn văn và cảm phục lòng nhiệt thành xây dựng lại đất nước sau chiến tranh của Kurt Schumacher, người đứng đầu đảng SPD (Dân Chủ Xã Hội Đức) thời đó, năm 1945 ông gia nhập đảng SPD. Từ đó con đường chính trị của ông bắt đầu mở rộng.

Trở lại đời sống dân sự, ông đi học ở Đại học Hamburg ngành kinh tế và chính trị. Trong thời gian này, ông trở thành người lãnh đạo sinh viên Đức của đảng SPD từ năm 1947 đến 1948.

Vua trị lụt

Ông tốt nghiệp đại học năm 1949. Đi làm một thời gian, ông ra tranh cử năm 1953 và trở thành Dân biểu Quốc Hội của Cộng Hòa Liên Bang Đức (Tây Đức) cho đến năm 1962. Năm 1961, ông trở về lại Hamburg để năm chức vụ Nghị Sĩ (Senator) lo về an ninh. Đầu 1962, cơn lũ lụt thế kỷ ập bất ngờ tới Hamburg, dân chúng trở tay không kịp đành khoanh tay chờ cơn bão chụp lên đầu mình. Trong cơn nguy cấp, ông đã chứng tỏ là một con người chỉ huy có bản lãnh, quyết đoán và sẵn sàng xả thân làm việc. Ông đã sử dụng đến cả quân đội Liên Bang Đức và Đồng Minh trong việc cứu lụt, mặc dù thời đó đứng trên Hiến Pháp là trái luật. Nhờ sự dẫn thân không biết mệt mỏi của Helmut Schmidt, thành phố Hamburg đã không bị

thiệt hại nặng nề và có khoảng 347 người chết thay vì 10.000 người theo dự tính ban đầu. Báo chí Đức đã tặng cho ông danh hiệu "Herr der Fluten" (tạm dịch "Vua trị lụt").

Tam đầu chế (Troika)

Năm 1965, Helmut Schmidt trở lại tranh cử làm Dân biểu Quốc Hội Liên Bang, ông thắng cử và ở chức vụ này cho đến năm 1987. Từ 1966 đến 1969, ông làm Trưởng khối Dân biểu của SPD ở Quốc hội.

Năm 1969, Willy Brandt chủ tịch đảng SPD thắng cử lên làm Thủ Tướng và kết hợp với đảng FDP (Tự Do Dân Chủ) thành lập chính phủ liên hiệp. Helmut Schmidt được chọn làm Bộ trưởng Quốc phòng. Năm 1974, ông đổi sang làm Bộ Trưởng Bộ Tài Chính.

Vào thập niên 70, đảng SPD được lãnh đạo bởi một tam đầu chế (Troika): Willy Brandt, Helmut Schmidt và Herbert Wehner. Willy Brandt gia nhập đảng SPD năm 1930 và ngay từ đầu đã đứng lên chống lại Đức Quốc Xã. Helmut Schmidt sĩ quan quân đội Đức Quốc Xã vào đảng SPD năm 1945 sau khi chiến tranh chấm dứt. Herbert Wehner đã từng là một nhân vật lãnh đạo của đảng Cộng Sản Đức, sau đó rời bỏ đảng Cộng Sản vì không đồng quan điểm và gia nhập đảng SPD khoảng năm 1946. Mặc dù ba người đi từ ba hoàn cảnh và ba khuynh hướng chính trị khác nhau nhưng họ đã cùng nhau chung sức củng cố đảng SPD và xây dựng nước Đức. Họ đã thành công. Đảng từ một đảng sắp bị tan rã sau chiến tranh vì đại đa số đảng viên bị Đức Quốc Xã giam cầm tù tiêu, họ đã đưa đảng SPD trở thành một chính đảng đứng thứ hai ở Đức. Họ đã góp phần đưa nước Đức từ một nước thua trận trong chiến tranh, trở thành một quốc gia hùng mạnh, đứng đầu về xuất cảng thế giới.

Người hoa tiêu của thế kỷ

Năm 1974, Willy Brandt phải từ chức vì một cộng sự viên thân cận làm gián điệp cho Đông Đức. Bộ Trưởng Bộ Tài Chính Helmut Schmidt được đề cử lên thay làm Thủ Tướng (1974-1982). Willy Brandt và Helmut Schmidt tuy cùng ở chung một đảng nhưng lại khác nhau rất nhiều về tính tình. Willy Brandt là người đầy tình cảm, có những ước mơ mong muốn thay đổi đất nước, người của thế hệ 68, thế hệ của tuổi trẻ xuống đường đi tìm công lý. Helmut Schmidt là người của thực tiễn, đầy tinh thần trách nhiệm, hành xử theo sự suy nghĩ đúng của mình, không chạy theo các phong trào có tính cách nhất thời, không thích lý thuyết suông và không ưa mộng mơ về những thế giới không tưởng. Có lần ông nói: "Ai có viễn kiến (vision) nên đi khám bác sĩ mắt".

Ông lên làm Thủ Tướng trong một hoàn cảnh đất nước đang gặp khó khăn về chính trị lẫn kinh tế. Phong trào phản chiến bùng nổ, những cuộc xuống đường có tính cách bạo động xảy ra mỗi ngày. Một nhóm thanh niên, thiếu nữ thiên tả quá khích đứng ra thành lập RAF (Vệ Binh Đỏ) rồi "Phong trào ngày 2 tháng 6" với mục đích tạo một cuộc chiến tranh du kích trong thành phố (Stadtguerilla). Hai nhóm này đã chủ mưu và tổ chức những vụ ám sát, bắt cóc và

cướp máy bay. Năm 1975 chính trị gia Tây Đức thuộc đảng CDU (Dân Chủ Thiên Chúa Giáo Đức) Peter Lorenz bị bắt cóc và trong năm 1977 Tổng Giám Đốc ngân hàng Dresdner Bank AG Jürgen Ponto bị ám sát, Chủ tịch Liên Đoàn Chủ Nhân Đức Hanns Martin Schleyer bị bắt cóc và bị giết chết. Cao điểm trong năm 1977, một máy bay dân sự Đức của hãng Lufthansa bị không tặc khống chế trong đó có hàng trăm hành khách. Ông ra lệnh giải cứu và may mắn thay tất cả con tin được cứu thoát.

Trên cương vị Thủ Tướng, ông đã chứng tỏ sự cương quyết cứng rắn của mình là không nhân nhượng bọn khủng bố và cũng không để nước Đức bị bất cứ thế lực nào hăm dọa. Một điều mà ông ân hận nhất là không cứu được Hanns Martin Schleyer, Chủ tịch Liên Đoàn Chủ Nhân Đức. Cho đến 36 năm sau, ông được gia đình Schleyer trao tặng giải Hanns Martin Schleyer. Đây là một cử chỉ hòa giải của gia đình Schleyer với Helmut Schmidt.

Dưới thời Helmut Schmidt, "phép lạ kinh tế" đã đến với Tây Đức, đã biến một nước bị tan nát sau chiến tranh thành một nước giàu mạnh. Năm 1979, ông được mời tham dự Hội thượng đỉnh của Mỹ, Anh và Pháp, đây là một sự công nhận Tây Đức là một cường quốc kinh tế.

Ông cũng là cha đẻ của đồng Euro, đơn vị tiền tệ duy nhất cho châu Âu hiện giờ. Năm 1979, ông cùng Giscard d'Estain thành lập Hệ thống Tiền tệ Châu Âu để tạo nền móng đầu tiên cho đồng Euro.

Về chính trị, Helmut Schmidt một mặt củng cố Tây Âu, mặt khác thì tiếp tục theo đuổi "chính sách Phương Đông" (Ostpolitik) của Willy Brandt đưa ra là mềm mỏng với Liên Xô và mở cửa để xích gần lại các nước Đông Âu. Cho đến khi Liên Xô mang các hỏa tiễn SS-20 vào Đông Đức, ông phải thay đổi để đi theo đường lối cứng rắn. Ông đưa ra quyết định để NATO đặt các hỏa tiễn Cruise và Pershing ở Tây Đức nhằm giữ cân bằng cán cân quân sự. Nhưng sự quyết định này lại bị ngay những người trong đảng SPD chống đối mãnh liệt.

Năm 1982, chính phủ liên hiệp sụp đổ. Ông từ chức nhường lại cho Helmut Kohl thuộc đảng CDU lên nắm quyền Thủ Tướng. Sau khi rời chính trường, ông chuyên viết những bài bình luận cho tuần báo lớn ở Đức Die Zeit mà ông cũng là một trong những nhà xuất bản của tờ báo này. Trên báo chí, ông bày tỏ công khai quan điểm của mình về các vấn đề xã hội, chính trị mặc dù có thể đi ngược lại những xu hướng đương thời. Ông đã viết trên dưới 30 cuốn sách. Sách của ông phần đông viết về quân sự và chính trị. Cuốn đầu tiên được xuất bản 1961 là "Verteidigung oder Vergeltung" (tạm dịch "Phòng thủ hay trả đũa"), viết về chiến lược quân sự.

Ông cũng thường xuyên được mời lên các chương trình đối thoại (Talkshow) của các đài TV, nhất là trong những lúc đất nước Đức gặp khó khăn. Ông được xem như là một "Hoa tiêu của thế kỷ" (Der Jahrhundert-Lotse [2]) chỉ đường cho con tàu Đức quốc vượt qua những cơn bão tố để vào biển lớn.

Chúng ta cần phải có ý chí. Và điều thuốc lá

Trong một chương trình đối thoại, Helmut Schmidt nói "Người ta cần phải có ý chí. Và điều thuốc lá". Hình ảnh của một chính trị gia lão thành nói chuyện thế giới đổi thay và chung quanh là mờ mịt khói thuốc có lẽ được ghi vào trong tâm khảm người Đức nhiều hơn là hình ảnh của ông trong chức vụ Thủ Tướng. Điều thuốc lá trên tay đã thành biểu tượng của con người Helmut Schmidt, đến nỗi nhiều người cho rằng không có điều thuốc lá không phải Helmut Schmidt. Trong bất cứ ở đâu, dù có cấm hay không, trên Talkshow hay trong các hội nghị quan trọng, người ta vẫn thấy ông phì phà điều thuốc lá và chỉ một mình ông duy nhất được phép làm chuyện đó.

Năm 1979, một người Đức tên là Reimer Kordes đã tạo ra được một giống bông hồng mới và để vinh danh Helmut Schmidt đã đặt tên ông cho bông hồng đó. Năm 2008 theo thống kê của Forsa, Helmut Schmidt, một ông già 90 tuổi, được chọn làm "một anh chàng tuyệt vời nhất của nước Đức" (coolster Kerl Deutschlands [3]) trước cả nam tài tử Đức đẹp trai trẻ tuổi Til Schweiger.

Cuối cùng Helmut Schmidt đã ra đi vĩnh viễn, ông đã trở về dòng sông Elbe êm đềm của tuổi thơ, nhưng trong lòng người dân Đức, ông vẫn mãi mãi là một chính trị gia được mến mộ nhất, một Thủ Tướng có ảnh hưởng nhiều nhất và một vị hoa tiêu chỉ đường tài giỏi nhất của nước Đức. Trong ngày quốc táng của ông, Olaf Scholz, Thị Trưởng thành phố Hamburg nói: **"Chúng ta đã mất đi một con người vĩ đại"**.

Tháng 11 năm 2015
Lương Nguyễn

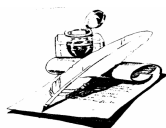
Tài liệu tham khảo:

[1] Wikipedia

[2] Spiegel Online 11.10.2015: "Der Jahrhundert-Lotse", Hans-Jürgen Schlamp

[3] Spiegel Online 16.01.2008:

"Rauchzeichen: Helmut Schmidt ist der coolste Kerl Deutschlands"

Câu chuyện Ma có thật của Tổng Thống Ronald Reagan

• Joan Gage

Thật là một thiếu sót trong mùa Lễ Ma (Halloween) nếu tôi không kể lại câu chuyện ma trong tòa Bạch Ốc mà chính tôi được biết.

Kể từ khi dùng làm nơi cư ngụ của các vị Tổng Thống Hoa Kỳ vào năm 1800, có nhiều câu chuyện đồn đại về những hồn ma thường hiện ra trong tòa Bạch Ốc. Nhưng câu chuyện sau đây chính tôi được nghe Tổng Thống Mỹ kể lại. Không, người này không phải là Tổng Thống Barrack Obama [44]. Lần đầu tiên tôi nghe chuyện ma trong tòa Bạch Ốc do chính miệng Tổng Thống Ronald Reagan [40] nói ra.

Hôm đó là ngày 18 tháng 3, 1986, tôi và chồng, Nick, được mời dự buổi dạ tiệc do Tổng Thống Hoa Kỳ khoản đãi Thủ Tướng Canada, Brian Mulroney. Căn phòng tổ chức dạ yến dành cho quốc khách trong tòa Bạch Ốc được trang hoàng với những cây đèn cây có chân mạ vàng. Chén đĩa ăn trên bàn ăn cũng được mạ vàng, cùng những lọ hoa tulip trắng và đỏ. Tôi được vinh dự ngồi cùng bàn với Tổng Thống Reagan; có cầu thủ lừng danh Walter Payton của đội bóng Chicago Bear; phu nhân Thủ Tướng Canada, Milla Mulroney; Chủ tịch công ty Mobil Corporation; bà Donna Marella Agnelli, phu nhân Chủ tịch hãng xe hơi Fiat; Burl Osborne, Biên Tập viên của tờ báo Dallas Morning News; và bà Pat Buckley, phu nhân của ông William Buckley Trưởng Phòng CIA ở Beirut, Lebanon.

Là một người kể chuyện có duyên và hấp dẫn, Tổng Thống Reagan kể nhiều chuyện giúp vui mọi người suốt trong buổi dạ tiệc. Và câu chuyện tôi nhớ kỹ nhất là khi Tổng Thống Reagan kể chính cá nhân Tổng Thống đã gặp ma ngay trong tòa Bạch Ốc.

Sau đây là câu chuyện tôi đã kể lại trong một bài viết về buổi dạ yến tối hôm đó trên tờ Ladies' Home Journal:

Theo Tổng Thống Ronald Reagan kể lại, đã hai lần chú chó Rex ngủ trong tòa Bạch Ốc sủa ầm ĩ trong căn phòng ngủ của Tổng Thống Lincoln. Vừa sủa chú chó Rex vừa đi lùi ra ngoài với vẻ sợ hãi.

Một buổi tối khác, trong khi cả gia đình Tổng Thống đang xem tivi trong phòng, chú chó Rex bỗng đứng dựng trên hai chân, ngẩng cao đầu đưa mũi hướng lên trần nhà và sủa ầm ĩ liên tục.

Cả nhà đều kinh ngạc khi thấy chú chó Rex cứ đứng trên hai chân, nhìn lên trần nhà vừa sủa vừa đi vòng vòng trong phòng.

Tổng Thống Reagan kể tiếp:

"Tôi bắt đầu nghi về chuyện đó. Và tôi cũng có thắc mắc không biết có phải Rex sủa dữ dội như vậy là do nhận bắt được những làn sóng điện cao tần mà tai người không nghe thấy, được các tòa Đại sứ ngoại quốc phát ra và hướng về tòa Bạch Ốc để nghe lén hay phá sóng. Tôi liền gọi điện thoại báo nhân viên an ninh phủ Tổng Thống kiểm soát lại điều này".

Tổng Thống Reagan cười vui vẻ và kể tiếp:

"Thôi, tôi đành phải kể hết những chuyện khác cho mọi người biết luôn.

Một người con trong gia đình tôi [ý Tổng Thống nói đến cô con gái Maureen Reagan] và chồng [Dennis Revell] thường ngủ trong phòng ngủ Lincoln mỗi lần hai vợ chồng đến tòa Bạch Ốc thăm chúng tôi.

Trước đây không lâu, đang ngủ bỗng chồng của Maureen thức giấc trong đêm, và nhìn thấy một người có thân hình trong suốt đang đứng nơi cửa sổ phòng ngủ nhìn ra ngoài vườn. Một lúc sau, người này quay lại và biến mất.

Sau khi kể lại cho vợ nghe, anh chồng Dennis bị Maureen chọc quê suốt cả tháng trời về việc này.

Thế rồi, vào một buổi tối vừa mới đây không lâu, Maureen thức dậy vào lúc sáng sớm, và chính mắt cô ta thấy con người trong suốt đó, cũng đứng nơi cửa sổ phòng ngủ nhìn ra ngoài. Maureen còn

có thể nhìn thấy cây cối ngoài vườn xuyên qua con người trong suốt đó. Rồi người đó cũng từ từ quay lại và biến mất".

Sau khi nghe Tổng Thống Ronald Reagan kể chuyện ma trong buổi dạ tiệc tại tòa Bạch Ốc tối hôm đó, tôi bắt đầu tìm hiểu và phát giác ra rằng có khoảng gần nửa tá Tổng Thống Mỹ cùng đệ nhất phu nhân đã kể lại chuyện họ gặp ma khi sống trong tòa Bạch Ốc. Không phải chỉ riêng những chuyện ma về Tổng Thống Abraham Lincoln [16], dù là nhiều nhất.

Có một lần, hồn ma của Tổng Thống Abraham Lincoln hiện ra khiến Thủ Tướng Anh, Winston Churchill, sợ muốn đứng tim. Ông phải chạy ào từ trong phòng tắm ra ngoài, không kịp mặc áo quần, chỉ có điều xì gà đang ngậm trên miệng, và mặt mày tái mét.

Từ đó về sau, Thủ Tướng Winston Churchill của Vương Quốc Anh không bao giờ dám ngủ qua đêm trong tòa Bạch Ốc.

Một lần khác, hồn ma của Tổng Thống Abraham Lincoln hiện ra khiến Hoàng Hậu Wilhemina của Hòa Lan sợ đến ngất xỉu.

Tối hôm đó, Hoàng Hậu Wilhemina ở lại trong tòa Bạch Ốc và ngủ trong căn phòng ngủ Lincoln. Nghe tiếng gõ cửa, bà hoàng bước ra, vừa mở cánh cửa thì thấy Tổng Thống Abraham Lincoln đang đứng đó nhìn bà.

Con gái của Tổng Thống Harry Truman [33] là Margaret Truman cho biết nhiều lần cô nghe tiếng gõ cửa khi ngủ trong phòng ngủ Lincoln.

Tổng Thống Harry Truman cũng có lần nghe tiếng gõ cửa bí mật như thế trong căn phòng đó. Và họ biết đó chính là hồn ma của Tổng Thống Abraham Lincoln hiện về.

Nhiều người từng ngủ trong căn phòng này đều kể lại họ thấy Tổng Thống Lincoln ngồi nơi cạnh giường đang khom lưng mang chiếc giày ống vào chân.

Có một lần, bà Mary Eben, thư ký của đệ nhất phu nhân Eleanor Roosevelt, vùng chạy khỏi phòng, vừa chạy vừa la hét hoảng sợ khi nhìn thấy cảnh này.

Sau này tôi mới biết căn phòng ngủ Lincoln không phải là phòng ngủ trong thời kỳ Abraham Lincoln làm Tổng Thống. Lúc bấy giờ, đây là Văn Phòng Nội Các, và là nơi Tổng Thống Abraham Lincoln ký đạo luật Giải Phóng Nô Lệ Da Đen vào ngày 22.9.1863.

Ba ngày trước khi bị ám sát, Tổng Thống Abraham Lincoln đã lấy giấy bút ghi lại giấc mơ của mình như sau:

"Khoảng mười ngày trước, tối hôm đó tôi ngủ rất trẻ. Tôi phải thức để chờ tin tức từ mặt trận báo về. Vừa nằm lên giường thì tôi ngủ thiếp, vì quá mệt. Và tôi thấy một giấc mơ. Trong giấc mơ hình như có việc chết chóc xảy đến cho tôi. Tôi nghe tiếng thốn thức của nhiều người đang khóc đau đó. Tôi đứng dậy bước ra khỏi giường đi dần xuống cầu thang. Tôi đi hết phòng này đến phòng khác, nhưng không thấy ai cả. Tiếng than khóc vẫn nghe rõ mỗi khi tôi đi ngang qua từng căn phòng. Nơi nào tôi cũng thấy thấp đèn sáng rực. Mọi vật đều quen thuộc. Nhưng những người than khóc kia đang ở đâu? Vì tò mò muốn biết rõ việc kỳ lạ đang xảy ra, tôi đi tìm khắp nơi, cho đến khi tôi bước vào căn phòng Phía Đông. Khi bước vào căn phòng tôi vô cùng kinh ngạc.

Trước mắt tôi là một cỗ quan tài đặt ngay giữa phòng. Trong đó có một xác chết đang nằm, với những trang phục tẩm liệm. Chung quanh quan tài là những quân nhân đứng nghiêm trang trong tư thế chào kính. Bên cạnh có nhiều người đứng nhìn vào quan tài với nét mặt đau khổ tiếc thương. Những người khác đang cúi đầu thổn thức khóc. Tôi lên tiếng hỏi người lính đứng bên quan tài: "Ai chết trong tòa Bạch Ốc vậy?". Người lính trả lời: "Thưa Tổng Thống! Tổng Thống bị một kẻ ám sát bắn chết!". Ngay lúc đó tôi nghe một tiếng nổ thật lớn và giật mình thức giấc. Sau đó, tôi không thể nào ngủ lại được. Dù chỉ là một giấc mơ, nhưng điều đó khiến tôi lo nghĩ rất nhiều".

Nhiều người biết rõ việc trong thời gian sống ở đây, có mấy lần vợ chồng Tổng Thống Abraham Lincoln tổ chức lễ cầu hồn để nói chuyện với người con trai tên Willie, 11 tuổi chết vì bệnh đậu mùa.

Hai người thường thấy hồn người con trai hiện về đi trong hành lang của tòa Bạch Ốc. Bà Mary Lincoln, đệ nhất phu nhân của Tổng Thống Abraham Lincoln cũng kể lại cho bạn bè biết nhiều lần bà nghe tiếng giậm chân và la lối của cố Tổng Thống Andrew Jackson [7] trong hành lang tòa Bạch Ốc.

Hồn ma của bà Dolley Madison, đệ nhất phu nhân của Tổng Thống James Madison [4], cũng thường hiện về ngoài Vườn Hồng, nơi bà thường trồng hoa lúc còn sống.

Có người còn kể lại chuyện con Mèo Ma trong căn phòng dưới tầng hầm trong tòa Bạch Ốc, tuy rằng rất ít khi gặp. Mỗi khi Mèo Ma hiện ra thường báo hiệu một tai họa sắp xảy ra cho cả nước Mỹ.

Lúc mới hiện ra, con Mèo Ma trông rất hiền lành dễ thương, nhưng càng đến gần thì càng lớn dần và trở nên dữ tợn, khủng khiếp.

Một nhân viên bảo vệ tòa Bạch Ốc thuật lại rằng ông thấy Mèo Ma xuất hiện một tuần trước khi xảy ra cuộc khủng hoảng kinh tế vào năm 1929.

Một người khác cũng thấy Mèo Ma xuất hiện mấy ngày trước khi Tổng Thống John F. Kennedy [35] bị ám sát ở Dallas, Texas vào ngày thứ Sáu 22 tháng 11, 1963.

Hồn ma của đệ nhất phu nhân Abigail Adams, vợ của Tổng Thống John Adams [2] và cũng là mẹ của Tổng Thống John Quincy Adams [6], cũng thường hiện về trong phòng giặt của tòa Bạch Ốc. Bà thường hiện về trong thời kỳ Tổng Thống William Howard Taft [27] và gần mới đây nhất là vào năm 2002. Mỗi khi bà hiện về trong phòng giặt sức nồng mùi xà-bông giặt áo quần.

Vào tháng Sáu năm 1945, chỉ hai tháng trước khi Tổng Thống Harry Truman [33] nhậm chức, có viết kể lại cho vợ như sau:

"Anh ngồi trong căn nhà này đang lo về những việc về bang giao quốc tế, đọc tường trình và viết bài diễn văn. Bỗng nhiên nghe tiếng những bước chân ngoài hành lang và có lúc ngay cả trong văn phòng này. Tiếng bước chân lộp cộp gõ vang trên sàn nhà và những chiếc màn cửa lay động qua lại liên tục. Anh

có cảm giác là hai ông già Andrew Jackson [7] và Theodore Roosevelt [26] đang tranh cãi nhau về ông Franklin Roosevelt [32]".

Năm 1961, bà Lillian Parks kể lại việc người tùy phái của Tổng Thống Franklin Roosevelt bỗng đứng nghe tiếng hét đến rợn người vang lên trong Phòng Bầu Dục: "Tôi là Burns đây".

Trước đó, một nhân viên bảo vệ tòa Bạch Ốc trong nhiệm kỳ của Tổng Thống Harry Truman cũng nghe câu nói tương tự.

Lúc đó, ông ta nghe lầm chữ Burns thành chữ Byrnes, và tưởng là tiếng nói của ngoại trưởng James Byrnes. Ông bèn đi tìm khắp nơi để gặp mặt, nhưng sau đó biết rằng ngoại trưởng Byrnes không hề đến tòa Bạch Ốc vào ngày hôm đó.

David Burns nguyên là chủ nhân của khu đất rộng lớn ở vùng Washington DC, sau này ông bán lại cho chính phủ Hoa Kỳ để xây tòa Bạch Ốc.

Đệ nhất phu nhân Grace Coolidge, vợ của Tổng Thống Calvin Coolidge [30], cũng kể lại chuyện bà gặp hồn ma của Tổng Thống Abraham Lincoln nơi cửa sổ Phòng Bầu Dục, hai tay chắp sau lưng, đứng nhìn ra ngoài vườn, như cô con gái của Tổng Thống Ronald Reagan đã thấy.

Người tùy phái của Tổng Thống Roosevelt hoảng hồn vừa chạy vừa la khi nhìn thấy hồn ma của Tổng Thống Abraham Lincoln hiện ra trong tòa Bạch Ốc.

Bà Aleanor Roosevelt, vợ Tổng Thống Franklin Roosevelt [32]; bà Ladybird Johnson, vợ Tổng Thống Lyndon Johnson [36]; và cô con gái Susan Ford của Tổng Thống Gerald Ford [38] cũng đều cảm thấy có sự hiện diện của Tổng Thống Abraham Lincoln gần nơi lò sưởi trong tòa Bạch Ốc.

Tôi rất muốn nghe gia đình Tổng Thống Obama kể chuyện họ có gặp hồn ma gõ cửa, hay chú chó Beau của họ gặp cảnh phải như chú chó Rex của Tổng Thống Reagan.

Khi những cánh cửa của hai Thế Giới đã mở rộng, tôi nghĩ tòa Bạch Ốc cũng nên tổ chức một buổi họp mặt tương xứng bừng náo nhiệt cho những vị Tổng Thống đã qua đời.

• Joan Gage
30.10.2015

Những người Thánh chiến làm Thế Giới run sợ

• Phan Ngọc

*Abou Bakr Al-Baghdadi-
người thành lập „Vương Quốc Hồi Giáo”*

Ngày 07.05.2014, Abou Bakr Al-Baghdadi (ABAB) chính thức tuyên bố thành lập „Vương Quốc Hồi Giáo” (Califat) mới với tham vọng chinh phục lại toàn thể lãnh thổ của đế quốc Omeyyade (661-750) đặt thủ đô tại Damas và trải dài đến bán đảo Tây Ban Nha. Lúc ấy, nhiều nhà lãnh đạo Tây Phương cười khẩy, xem lời tuyên bố quá ngông cuồng lạc hậu và đánh giá IS như một nhóm chơi bóng rổ (Obama).

Hiện nay người ta phải công nhận IS có đa số biểu hiệu của một quốc gia. IS thống trị 1/2 Syrie và 1/3 Irak, quản lý đời sống của 6 triệu dân, đúc tiền, có một ngân hàng trung ương tại Mossoul Irak, 2 loại cảnh sát (1 đạo & 1 đời), một quốc kỳ, thậm chí một cơ quan đăng ký xe cộ.

Muốn biết sự biến đổi của một nhóm thánh chiến nhỏ thành một sức mạnh địa phương, phải trở về năm 2003, lúc Mỹ đổ quân đến Irak. Từ 2001, sau những cuộc dội bom trả đũa vụ 11.9 tại A Phú Hãn, nhiều chiến sĩ Al-Quaida đến trú ẩn tại Irak. Chính S. Hussein, một trong những người chủ trương Liên Ả Rập vô tôn giáo, cuối cùng ca tụng đức tin của Hồi Giáo chính trị. Nhất là năm 2002, Abou Moussab Al-Zarqawi (AMAZ), lãnh tụ một nhóm thánh chiến nhỏ bị trục xuất khỏi Iran và trở về Irak.

Cuộc đổ quân Mỹ sắp xảy đến, AMAZ bắt liên lạc với những bộ lạc Sunnite địa phương để đắc lợi khi bộ máy nhà nước Irak sụp đổ. Khi quân Mỹ đổ xuống Irak, AMAZ đưa nhóm thánh chiến về Irak qua ngã Syrie trong khi Bin Laden nấp trong một hang động trên núi A Phú Hãn kêu gọi thánh chiến. Nhóm của AMAZ trở thành nguồn cung cấp chiến sĩ thánh chiến ngoại quốc với đặc tính dã man tàn bạo. AMAZ thường đưa lên mạng những Video như đá nam châm thu hút những ứng cử viên thánh chiến. Năm 2003, bom nổ tại tòa nhà nhân viên Liên Hiệp Quốc là việc làm lừng lẫy của ông. Năm 2004, nhóm AMAZ chính thức gia nhập Al-Quaida. Ngày 11.5.2004, một Video trưng bày hình ảnh cuộc chặt đầu con tin Mỹ Nicolas

Berg. Bạo lực cực độ và ý nghĩa của cuộc trình diễn: hột giống IS đã nảy mầm.

Phương pháp bè phái:

Một đặc điểm khác: Nhóm AMAZ công khai chia mũ dùi vào đa số Chiite, chống Mỹ là thứ yếu. Một số nhà lãnh đạo phản đối bác bỏ phương pháp của nhóm. Sau vụ mưu sát 67 người dự lễ cưới tại Jordanie (20.11.2005), Bin Laden cách chức AMAZ. Ngày 4.6.2006, AMAZ chết vì một hỏa tiễn Mỹ. Người ta tưởng câu chuyện có thể chấm dứt tại đây. Nhưng phương pháp dữ dội của ông vẫn còn đó.

Abou Omar Al-Baghdadi (khác với Bar Al-Bahdadi) thay thế và đổi tên nhóm thánh chiến thành IS tại Irak (ISI). Nhưng sự ủng hộ của những bộ lạc Sunnite suy kém và Mỹ thành lập một nhóm quân nhỏ do các nhà kinh doanh Irak tài trợ. Nhóm này chống ISI rất hữu hiệu. Từ 2006-2007, ISI chỉ là bóng mờ của mình.

Chính quyền Nouri Al-Maliki Irak xuất thân từ cuộc tổng tuyển cử 2006 vô tình khôi phục ISI. Maliki đưa ra những biện pháp thân Chiite, ghét bỏ Sunnite. Chính quyền quy mô tham nhũng và thân phục Iran cho đến nỗi thổi bùng cơn giận của Sunnite và những người trung thành với S. Hussein.

Những chiến sĩ thuộc lực lượng bán quân sự do Mỹ thành lập giải ngũ trở về nhà mà không nhận được phụ cấp trong khi người ta hứa hẹn với họ đủ điều. Nhóm này trang bị đầy đủ, thiện chiến, bất mãn gia nhập hàng ngũ ISI. Từ 2010-2011, tổ chức thánh chiến hồi phục, tìm lại ảnh hưởng trong khi dân Irak bất mãn trước chính quyền Maliki. Tân lãnh tụ Abab tăng uy tín, tung ra cuộc tấn công nhà giam Taji và Abou Graib, giải phóng hàng trăm chiến sĩ thánh chiến. Nhóm này tăng cường hàng ngũ của „Quân đội Allah”.

Bên kia biên giới Irak, tại Syrie, năm 2011, cuộc nổi dậy chống chế độ Assad biến thành chiến tranh tín ngưỡng. Tháng 1.2013, ISI đổi tên thành IS tại Irak và Levant. Tháng 1.2014, thực thể thánh chiến chiếm thành phố Falloujad Irak và vài tháng sau, tiến vào Mossoul Irak mà không gặp sự kháng cự nào. ISI trở thành IS sau khi Baghdadi tuyên bố thành lập Califat (7.2014). Bây giờ, IS có một lãnh thổ ngang 2 nước Irak Syrie mà tổ chức không công nhận biên giới theo hiệp ước Sykes Picot (1916). IS có một quân đội kinh nghiệm và nguồn lợi tức quan trọng. Đối với thiếu số Thiên Chúa Giáo và Kurde cơn ác mộng bắt đầu.

Đặc tính tàn bạo của IS:

Nhấn hiện sản xuất của IS là bạo lực dữ dội ghê rợn cực độ. Đóng đinh trên thánh giá, chặt đầu, cắt cụt tay chân, tàn sát, hãm hiếp, đóng cọc đầu trên chần song công viên, đồng tính luyện ái rơi từ cao ốc. Những đầu óc lành mạnh tự hỏi phải chăng tổ chức thánh chiến mắc bệnh tâm thần nhân cách? Một diễn giải sai lầm, IS thừa biết những vụ dàn cảnh ghê rợn quyền rũ những đầu óc dễ ảnh hưởng, ham thích bạo lực rẻ tiền. Sự dã man thuộc có suy nghĩ chín chắn,

trước nhất nhằm thu hút tân binh cũng như làm cho kẻ địch kinh hoàng. Nhất là qua lời hứa hẹn tàn sát tập thể mà IS dễ dàng chiến thắng. Chiến dịch chiến tranh tâm lý ngang qua những cuộc chặt đầu, tàn sát hàng loạt như vụ bắn giết 1.500 tù binh trong vòng 3 ngày tại Tikrit Irak năm 2014. Khi quân IS tiến vào Mossoul, 30.000 quân chính quy Irak tháo chạy bỏ lại vũ khí.

Bạo lực cực độ gây nên nhiều bài viết, nổi tiếng nhất là "sự quản lý tàn bạo" của Abou Bakr Waji (ABW). Nhà tư tưởng Al-Quaida trình bày 3 giai đoạn chủ yếu trong công cuộc phục hồi vương quốc.

- Giai đoạn I: Gọi là "gây phiền nhiễu và làm suy kiệt". Đối với ABW, người Tây Phương phải đối đầu cuộc khủng bố kinh niên, bắt buộc phải quân sự hóa và dần dà hao mòn vì phải chiến đấu chống một mối đe dọa khó nắm – Gánh nặng tài chính kết hợp với "đạo đức suy đồi, bất bình đẳng xã hội, ưa thích quá mức thú vui vật chất" sẽ làm cho Tây Phương tan rã về mặt chính trị, kinh tế giống như Liên Xô suy sụp sau 10 năm chiến tranh A Phú Hãn thập niên 1980.

- Giai đoạn II: Trực tiếp đối diện với quân đội thù địch. Theo nhà tư tưởng, quân đội Mỹ đã đạt mức độ phụ nữ hóa cho đến nỗi không có khả năng chịu đựng một chiến tranh lâu dài. Phải ép buộc quân đội Tây Phương đến diện địa. Thiếu số bị bạc đãi và bị tàn sát, bạo lực đối với phụ nữ, phá hủy cổ vật nghìn năm, đội ngũ hóa trẻ con, tất cả xảy ra như IS ý thức thành lập danh sách những gì có thể làm công luận Tây Phương bực mình (Pierre-Jean Luizard trong tác phẩm "Cái Bẫy IS").

- Giai đoạn III: Cụ thể thành lập một vương quốc Hồi Giáo. Lợi dụng hỗn loạn và những chế độ địa phương suy yếu, IS cướp chính quyền như đã làm phần nào tại Lybie, tại A Phú Hãn và Irak. ABW viết "Dân sống tại những vùng này sẽ tìm ai có khả năng quản lý hỗn loạn này, chắc chắn là IS" và một khi mà yên chỗ, nắm giữ quyền hành bằng khủng bố và khủng bố.

Nhưng muốn kiến hiệu, phải khôn khéo có mặt trên lãnh vực thông tin đại chúng, dùng những kỹ thuật tiên tiến hiện đại, Internet, mạng lưới xã hội, phổ biến Video có phẩm chất Hollywood. Hiện nay, IS có một đạo quân Cyber, Hacker, những chuyên viên lành nghề. IS phổ biến những vụ hành quyết, ca tụng lòng hy sinh, sinh hoạt đời sống của chiến sĩ IS và của dân chúng nhằm quyến rũ người Tây Phương.

Cyber thủ lĩnh:

Người điều hợp chủ yếu chiến lược Internet của IS, Ahmed Abou Samra, người Syrie sanh tại Pháp năm 1981, theo học tại Mỹ trước khi về Syrie năm 2011. Từ 1.2015, IS chính thức mở chiến tranh Cyber chống kẻ thù, trước nhất chống các nước thuộc liên minh đội bom. Cyber thủ lĩnh là một người Anh 21 tuổi, Junaid Hussein. Năm 2012, thanh niên này lãnh án 6 tháng tù vì tội đánh cắp tài khoản mail của một Cố vấn của Tony Blair, vì tội phổ biến trên Internet tọa độ riêng của toàn thể gia đình của cựu Thủ Tướng Anh và của một số Dân biểu. Chiến công lẫy lừng của

J. Hussein là đầu năm 2015, đột nhập vào Centcom, trung tâm chỉ huy những cuộc hành quân tại Trung Đông.

Những mạng lưới xã hội là một công cụ ưu tiên giúp IS tuyển mộ lính mới nhất là lính mới sống tại Âu Châu. Được liên lạc qua trung gian Facebook, Twitter, người tình nguyện được giới thiệu với người đỡ đầu. Người ta cung cấp những tin tức cần thiết cho sự di chuyển. Nếu cần, người ta giúp phương tiện tài chánh. Sau một cuộc hành trình khá dài, khi thanh niên ngoại quốc gia nhập hàng ngũ IS, người ta khuyến khích họ gởi những thông điệp chứng tỏ đời sống tốt đẹp tại vương quốc.

Nguồn tài chánh và viễn tượng bành trướng:

Lãnh thổ IS có nhiều giếng dầu hơi đốt. IS nắm trong tay 80% sản xuất dầu tại Syrie, 10% tại Irak. Tài sản lý thuyết, nhờ chinh phục lãnh thổ lên đến 2.100 tỷ đô-la. Tiền bán dầu có thể đến 1,500 triệu đô-la/ngày, có lẽ là người ta đánh giá quá cao, trung thực khoảng trên dưới 800.000 đô-la/ngày. Nhưng mấy lúc gần đây, vì những cuộc dội bom tới tấp, một thùng dầu thô giá 20 đô-la và thu nhập xuống còn 60%.

Nhưng IS muốn tổ chức một quốc gia, nên đa dạng hóa những nguồn tài chánh. Trước nhất IS cướp bóc như tịch thu khoảng 425 triệu đô-la tại ngân hàng trung ương Mossoul và những số tiền ký gởi tại nhà băng thương mại. Thu thuế 50% lương bổng hiện nay thu lợi nhiều hơn sự khai thác dầu hỏa. Trước khi phá sập vị trí địa hình khảo cổ học, IS chiếm những đồ vật để chuyên chở rồi thương lượng với người bán đồ cổ. Ngoài ra còn thuế quan, thuế cầu, đường v.v...

Sự bành trướng địa lý chắc chắn không ngừng tại đây. Trừ phi IS gặp một quân đội mạnh hơn về quân số và hỏa lực, quân đội Iran? Thổ Nhĩ Kỳ? Saudi Ả Rập? hoặc Tây Phương? Iran đứng đầu hàng ngũ Chiite thoát khỏi lệnh cấm vận của quốc tế, không thể khoanh tay đứng nhìn. Bị đe dọa tại biên giới vì những chiến trận tại Yemen, Saudi Ả Rập là miếng mồi ngon cho IS. Tổ chức xem triều đình Saudi hư hỏng, bán mình cho Tây Phương, không xứng đáng trị vì trên 2 thành phố thánh nhất của Hồi Giáo: La Mecque và Medine. Trong những nước khác nằm trên đường nhằm của IS, Koweit đứng hàng đầu. Quân đội Koweit ở trong tình trạng báo động thường trực từ 6.2014.

1/2 Lybie nằm dưới quyền kiểm soát của IS Liban với sự có mặt của tổ chức Hezbollah kẻ tử thù của IS, cũng nằm trên đường nhằm. Jordanie yếu nhất nhưng có một đồng minh đáng kể: Do Thái đã cảnh cáo sẽ đánh IS nếu IS đặt chân lên đất Jordanie.

Thì giờ cấp bách. Từ 2014 nhóm Taliban đã phóng ra nhiều cuộc tấn công tại A Phú Hãn. Tình hình khá đen tối cho đến nỗi NATO để lại 13.000 quân sau khi rút lui. Mối đe dọa mở một mặt trận mới, thậm chí một liên minh giữa IS – Al-Quaida – Taliban có thể có, trừ phi 3 nhóm này cấu xé lẫn nhau, một giả thuyết lạc quan nhất.

Tháng 10.2014, cựu Bộ Trưởng Quốc phòng Mỹ, Leon Panetta nhận định trên báo chí chiến tranh này có thể kéo dài 30 năm, tương tự với chiến tranh 30 năm giữa Công Giáo và Tin Lành tại Đế quốc thánh La Mã Đức (1616-1648).

Vụ Paris 13.11.2015:

IS là một hội người xảo quyệt, lường gạt với cương lĩnh "cải tiến" phong tục tập quán và làm cho tín ngưỡng thuần khiết để trở về với cội nguồn. Thật sự IS đã phá vỡ nền tảng của mọi đạo đức, mọi tôn giáo. Nghiệp đoàn sát nhân này luôn thủ con dao trên đầu dân chúng. Điều duy nhất mà người ta giữ lại là có việc cần phải giải quyết với nhóm này, nhóm người vô loại nhưng có sức tưởng tượng chiến lược.

Tại sao phải là Paris ?

Tại Irak nhất là tại Syrie, thánh chiến phải chịu những cú đâm tới tấp, trên đà thối lui cho nên IS tìm mục tiêu ở nước ngoài như để nghị binh, để tiếp tục quyến rũ hàng ngàn thanh niên Âu Châu. IS phải chứng tỏ luôn thắng trận, ít nhất thắng kẻ dị giáo. Pháp là mục tiêu hảo hạng bởi Pháp là nước của sự biệt lập tôn giáo, là nơi cư ngụ của một cộng đồng Hồi Giáo lớn nhất tại Âu Châu. Phải tấn công Pháp, vì Âu Châu có trách nhiệm về sự suy tàn đạo đức của Hồi Giáo. Paris là một thành phố ăn chơi trụy lạc, Paris phải trả. Thông cáo IS đảm nhận trách nhiệm về vụ thảm sát ngày 13.11 nói đến những mục tiêu "được chọn lựa kỹ càng", những chốn trụy lạc, "sân vận động France, nơi xảy ra cuộc so tài giữa 2 đội bóng tròn của 2 nước thập tự chinh" và "Bataclan, nơi hàng trăm người tụ tập trong một cuộc ca hát đối bại".

Như thế để biện minh cho một cuộc tranh đấu vũ trang, một thánh chiến chống "kẻ dị giáo".

Trong tất cả chế độ, chế độ dân chủ là tồi tệ nhất, như "điều thô tục được tôn sùng". Vấn đề là "một tôn giáo mới dựa trên sự thần thánh hóa dân tộc", theo Al-Zawahir (AZ), một trong những lãnh tụ Al-Quaida. AZ cổ vũ nên "dời thánh chiến đến kẻ địch": "Chúng ta phải chuẩn bị một trận chiến không chỉ giới hạn tại Trung Đông, mà dính dáng đến kẻ thù đối bại, những người Hồi Giáo "xấu" cũng như dính dáng đến kẻ thù Do Thái-Thập Tự Chinh". AZ ca ngợi "những hành động tử vì đạo. Thần thoại hư vô này là một trong những dấu hiệu của thánh chiến: "Các anh yêu đời sống, chúng tôi ưa thích cái chết" (Bin Laden).

Ngày hôm sau 13.11, báo Financial Times nhận xét: "Như thường lệ, trong loại tấn công này - tại New York Hoa Thịnh Đốn năm 2001, tại Madrid năm 2004, tại Luân Đôn năm 2005, tại Bombay năm 2008 và tại Paris năm 2015, khủng bố muốn giết chết những lý tưởng, những cá nhân, giá trị của xã hội cởi mở, của tự do cá nhân và quyền hạn tập thể".

Nhưng tại sao, vì lý do nào những thanh niên Bỉ Anh Pháp, không nhất thiết thích bạo lực, lại sa vào vòng oán hận Tây Phương, vào vòng tuyên truyền khó hiểu của cực quyền thánh chiến? Roger Cohen, nhà viết xã luận báo Nữ Ước Thời Báo đưa ra hướng

tìm tòi độc đáo. Những xã hội Tây Phương thực hiện cuộc hành trình thường trực chệnh vênh đi tìm những tự do mới, thoát ly khỏi tôn giáo và truyền thống, giải phóng hôn nhân, ly dị, sắc dục, thậm chí chọn lựa cái chết. Trong sự quyến rũ của Hồi Giáo triệt để, có lẽ có một ý chí vô ý thức trút bỏ gánh nặng tự do?

Phải chăng Âu Châu phải bắt buộc sống trong vòng khủng bố? Âu Châu phải chuẩn bị trải qua một giai đoạn bạo lực dài? Khủng bố là một chiến thuật được sáng tạo từ hơn 200 năm. Và đó là một chiến thuật rất hữu hiệu. Khủng bố vừa bắt đầu, bởi người ta nhìn thấy trong tình trạng Trung Đông một chiến tranh 30 năm mới.

Con đường nhỏ hẹp đi đến một liên minh thống nhất, quyền lãnh đạo hồ sơ Syrie của Nga:

Sau vụ 13.11, chiến đấu chống IS là ưu tiên hàng đầu của Pháp tại Cận Đông. "Assad không còn là một trở ngại cũng như nguyên nhân hỗn độn tại Syrie. Hiển nhiên là Assad không tấn công chúng ta" (Bộ ngoại giao Pháp). Pháp đơn độc làm không xuể nên Pháp nỗ lực thành lập -Liên minh thống nhất chống IS. Muốn đạt mục tiêu, Pháp phải thuyết phục Nga Mỹ, Thổ Nhĩ Kỳ thay đổi lập trường.

Trước nhất, Pháp tìm cách làm trung gian giữa Nga Mỹ. Nói dễ, làm khó bởi nhiều lực lượng "ly tâm" luôn chống lại mỗi giao thiệp Nga Mỹ: Mỹ chưa nuốt trôi vụ Nga thôn tính Crimée và xen vào nội bộ Ukraine, Nga vẫn xem Mỹ là một đối thủ xảo quyệt. Hơn nữa Nga luôn ủng hộ Assad. Theo một cố vấn, Obama vẫn nghi ngờ mục tiêu và khả năng hợp tác của Putin. Theo Steve Albott, cựu Thứ trưởng Ngoại giao Mỹ, một liên minh thật sự đòi hỏi phải thay đổi triệt để vấn đề tiếp xúc với Nga, liên quan đến Syrie. "Liên minh với Nga sẽ là một sai lầm nguy hiểm" cho Mỹ lẫn cho Pháp (báo Washington Post). Trong chiều sâu, mỗi tương kỵ gặp tiếng vọng trên báo chí Nga. Đại liên minh chống IS chỉ tạm thời khép lại mỗi xung khắc Nga và Tây Phương (báo Neavissi Maiia Gazetta). Người ta có thể trông chờ "mỗi giao thiệp Nga và các cường quốc Tây Phương, nhưng mỗi quan hệ này nhắc lại giai đoạn chiến tranh lạnh kể từ khi Nga chiếm Crimée và khởi cuộc đối địch tại Donbass". Trong trường hợp này, "giảm bớt hoặc bãi bỏ trừng phạt" hoặc Tây Phương "giữ nguyên trạng về Crimée là điều có thể dự tính. "Nhưng cũng không nên loại trừ Nga và các cường quốc Tây Phương, gây hấn lại, một loại chiến tranh lạnh khác". Sự thôn tính Crimée đã "đánh dấu điểm không trở lại" trong mỗi quan hệ Nga Tây Phương (theo bài xã luận của báo nêu trên). Cuối cùng là một liên minh tạm thời không hơn không kém.

Hơn nữa, Nga không bao giờ muốn bỏ mất quyền lãnh đạo về mặt quốc tế hồ sơ Syrie. Cho nên, sự đoàn kết mà Nga ồn ào phô trương đối với Pháp, cả 2 đều là nạn nhân của IS, tất nhiên có giới hạn.

Cạm bẫy Thổ Nhĩ Kỳ:

Hiện nay, Âu Châu phải đứng trước 2 bài toán nan giải: Mối đe dọa thánh chiến tấn công và vấn đề quản lý cũng như hội nhập luôn dân tỵ nạn chưa hề có chủ yếu đến từ Trung Đông rách nát vì chiến tranh.

Một nước nằm ngay mỗi giao nhau của 2 cơn khủng hoảng này, chông chéo lên nhau và nuôi dưỡng trong tương lai những phong trào mị dân sẽ uy hiếp tòa nhà lỏng lẻo và phức tạp Âu Châu. Đó là Thổ Nhĩ Kỳ. Cường quốc này không thuộc Âu Châu, cũng không thuộc A Châu (hoặc cả 2), không phải độc tài, không dân chủ, không phải đạo cũng không phải đời, không phải chậm tiến cũng không phải mở mang, thù ghét Assad và Iran. Một cường quốc có động cơ là chủ nghĩa quốc gia dữ dội. Trong thời điểm nguy cấp này, nếu muốn nắm lại vận mệnh của mình, Âu Châu phải có một đường lối chung về trường hợp Thổ.

Thế nhưng, một khi mà Thổ không cương quyết hợp tác, thì điều không có thể có được tại Syrie cũng như không có sự quản lý hợp tình hợp lý bài toán tỵ nạn. Bởi vị trí địa lý và 900 km biên giới chung với Syrie, Thổ choán một vị thế chiến lược trong nội chiến Syrie-Thổ vừa gánh hậu quả nội chiến - nhận 1,7 triệu dân tỵ nạn và thực thể Kurde nổi lên - vừa thổi bùng lò lửa, để cho vũ khí, dẫu hòa và chiến sĩ thánh chiến dễ dàng qua lại biên giới.

Recep Erdogan không ngần ngại sử dụng những phong trào thánh chiến và những lực lượng Hồi Giáo có lợi cho mình tại Syrie. Nên xem Thổ là "đồng lõa với khủng bố" như Putin gào thét sau vụ phi cơ Thổ bắn hạ phi cơ Nga trên biên giới Syrie? Có lẽ đi một bước quá xa. Nhưng Tổng Thống Nga có thói quen ẩn chỗ nào đau nhất để lôi kéo Âu Châu, đặc biệt Pháp về phía mình, liên quan đến Syrie và Crimée, nơi đây Thổ và Nga bắt đầu xung đột ngầm ngầm. Trên thực tế Thổ đang sống với mối đe dọa IS nhưng không quá công khai đối đầu trong khi vừa mới gần đây 3 vụ khủng bố làm đất nước đổ máu.

Nhằm thuyết phục Thổ tích cực chống IS và giữ dân tỵ nạn trên lãnh thổ của mình, Âu Châu phải trả 3 tỷ Euro gọi là bù đắp. Nhưng cái giá phải tương hợp với mục tiêu chiến tranh của Thổ tại Syrie: ngăn khối Kurde bành trướng, nếu cần bằng vũ lực và hoặc cái đầu của Assad. Cuộc họp thượng đỉnh Âu Châu-Thổ (29.11) đã đi đến đồng thuận: Thổ đóng cửa biên giới để ngăn chặn làn sóng tỵ nạn đến Hy Lạp, nối lại cuộc thương lượng Thổ gia nhập Liên Âu, bãi bỏ chế độ Visa cho dân Thổ đến Âu Châu.

Nhưng nếu Âu Châu không chia bớt gánh nặng của Thổ có nghĩa là đồng ý về Quota dân tỵ nạn thì kế hoạch của Âu Châu không đi đến đâu. Cuộc khủng hoảng tỵ nạn trong chiều vẫn không thay đổi bài toán của Âu Châu: một khi mà những hội viên không chia đều gánh nặng và không đoàn kết, Âu Châu vẫn dễ bị tổn thương và không ai biết điều này hơn chính quyền Ankara.

Thời kỳ hậu Paris phức tạp của Obama:

Sau ngày 13.11, những ai tưởng đến cuộc trả đũa quân sự của Mỹ sẽ thất vọng "Những biến cố Paris gần như chắc chắn thúc đẩy Pháp Mỹ và những nước

khác trả lời bằng cách này hoặc bằng cách khác (Stephen Walt, Đại học Harvard) vấn đề là "chưa có một hành động hiển nhiên nào có khả năng thật sự giải đáp bài toán trong ngắn hạn hoặc trung hạn". Cũng không phải ngẫu nhiên mà người ta không nghe những tiếng mà không ai giống lên sau ngày 11.9: "phức tạp, rắc rối, bài toán phức tạp và khó khăn khó không tưởng tượng được (Susan Rice, nữ Cố vấn an ninh quốc gia của Obama): "đó là một vùng đất rắc rối khó tưởng tượng được" (Hillary Clinton).

Cho nên, cuộc họp tại Pháp Mỹ là một cuộc hợp tác về tình báo. "Một cách đại thể, cuộc họp này thật tốt, nhưng rõ ràng có những hố đen". "Trong vài trường hợp cơ quan tình báo Mỹ có nhiều tin tức hơn cơ quan tình báo Âu Châu. Hai bên sẽ sửa chữa tình trạng không tương xứng này". "Âu Châu đầu tư quá ít vào nền an ninh của mình trong khi Âu Châu gần kề Trung Đông (theo Steven Simon, cựu đặc trách về Trung Đông và Bắc Phi trong hội đồng an ninh quốc gia của chính quyền Obama).

Trên phương diện quân sự, Mỹ sẽ tăng tốc độ và tăng cường chiến lược hiện thời, không có một cuộc đảo lộn nào. Rõ ràng là chiến lược ngăn chặn: đội bom, huấn luyện và trang bị đối thủ của IS, nỗ lực ngăn chặn người và hàng hóa IS đi lại, tạt cạn nguồn tài chính IS. Tại miền Bắc Syrie, giúp nhóm Kurde kiểm soát lãnh thổ đoạt từ tay IS. Mỹ đã gửi đến 50 quân lực lượng đặc biệt "không phải quân chiến đấu". Mục tiêu là giúp nhóm Kurde cô lập thành phố thủ đô Raqqa của IS. Không có vấn đề đổ quân hàng loạt bởi bài toán Paris 13.11 thuộc về tình báo, kiểm soát biên giới và áp dụng luật pháp. "Mỹ luôn luôn dè dặt vì Mỹ sợ sa lầy". Bởi đổ quân cho phép dễ dàng lật đổ Assad, nhưng sẽ đứng trước hàng hà sa số nhóm cực đoan triệt để họ sẽ làm tất cả để cho sự chiếm đóng của ngoại quốc đau đớn. Tóm lại, tình trạng Irak sau 2003. Nói cách khác, sau Pháp, Mỹ sẽ tăng áp lực quân sự, nhất là trên mặt trận ngoại giao mà người ta hy vọng có những tiến bộ: Giữ trọn vẹn Syrie, có hoặc không có Assad, đẩy lui hoặc tiêu diệt IS, tránh xô đẩy đa số Sunnite vào vòng tay của IS. Hơn nữa các quốc gia liên hệ hình như đồng ý với cựu Tổng thống Mỹ Jimmy Carter: Về mặt quân sự, không bên nào thắng bên nào.

Sự cố duy nhất có thể làm Mỹ thay đổi chính sách là một cuộc tàn sát hàng loạt xảy ra trên đất Mỹ (vụ khủng bố 02.12 tại San Bernadino Los Angeles, 14 người chết, là việc làm của 2 "con sói cô đơn"). Giả thuyết không có gì kỳ cục. "Thử tưởng tượng ngày nào đó muốn ăn miếng trả miếng, IS đến những nước tấn công họ bằng những cuộc dội bom. Thử tưởng tượng những người ấy có đủ khả năng thiêu sống một phi công Jordanie, chặt đầu nhà báo, hãm hiếp phụ nữ được rải trên những đường phố Luân Đôn, Berlin, Paris, New York, Los Angeles", cựu Thứ Trưởng Ngoại Giao của Bill Clinton, James Rubin viết trên báo Sunda Times, Luân Đôn, 5 ngày trước vụ Paris 13.11. Giống như lời báo trước.

• Phan Ngọc

Y HỌC Thường Thức

COPD

**Chronic obstructive pulmonary disease
(Bệnh nghẽn hẹp phế quản mãn tính)**

* **Bác sĩ Trương Ngọc Thanh**
* **Dược Sĩ Trương Thị Mỹ Hà**

Điều thuốc đầu đời trong tay của tôi đến đúng vào lúc những người chiến binh Hoa Kỳ đang ào ạt vào tham chiến ở Việt Nam, đó là những cuối năm 1960.

Thuở ấy, dù mới chỉ được hơn 10 tuổi đầu tôi cũng đã biết mơ mộng vẩn vơ. Đã mơ được làm người lừng lẫy, để được thả hồn trong làn khói trắng quyện tròn trong gió, để nhìn đời, và ngạo mạn nhìn những cô bạn học cùng lớp bằng ánh mắt nửa vờ.

Thuở đó, lứa tuổi chúng tôi cũng đã hơn một lần mơ ước được lớn như những người lính trong thời chinh chiến, mơ được hẹn hò trong khói thuốc, như những cuộc tình vu vơ đầy mộng tưởng trong những tình khúc thật tuyệt vời của Trần Thiện Thanh và tiếng hát Nhật Trường.

Chúng tôi lớn lên trong ly loạn, với chia lìa theo vận nước. Cho đến bây giờ cái hương thơm ngào ngạt trong những điều thuốc Salem, Marlboro, Lucky.... ngày ấy, được sản xuất từ một nơi thật xa xôi gọi là nước Mỹ vẫn còn trong trí tưởng như ngày nào năm xưa....

Giờ đây, trong những lần đi tham dự những buổi hội luận chuyên đề về cái tai hại của thuốc lá và khói thuốc, điều trị cho những bệnh nhân ở những giai đoạn mãn tính cuối của đường hô hấp, họ phải được trợ giúp thở bằng dưỡng khí, mới hiểu được cái khổ của cơn ghiền thuốc, nỗi hiểm nghèo của căn bệnh.

Bệnh nhân của chúng tôi thường ở vào lứa tuổi trung niên trở lên, họ đã có quá trình dài, hút thuốc lá rất nhiều năm và rất sớm.

Trên thế giới COPD đã dẫn đến tử vong vào hàng thứ 4, sau các bệnh về tim mạch và ung thư.

I. COPD LÀ GÌ?

Đó là căn bệnh mãn tính, có nguồn gốc kéo dài nhiều năm, do ảnh hưởng hít khói thuốc, khói độc, hay ô nhiễm môi trường gây thay đổi biến dạng không hồi phục về cấu trúc, nghẽn hẹp đường hô hấp.

Khác với bệnh hen suyễn, bệnh thường bắt đầu ở lứa tuổi sau 40, chiếm tỷ lệ từ 10-15% trong số những người hút thuốc lá. Chất Nikotin trong thuốc lá làm cho người hút nghiện khó mà bỏ được.

Người bị bệnh kinh niên ở giai đoạn cuối thường bị những căn bệnh biến chứng kèm theo như nghẽn hẹp động mạch vành tim, đong mạch chân, hay bị nhiễm trùng đường hô hấp, sưng phổi, teo bắp cơ thịt, gầy ốm và buồn chán đời.

II. BỆNH CHỨNG

Bệnh nhân thường có những cơn ho kéo dài, nhiều đờm xanh đặc, khó thở, thở khò khè. Do các tế bào có tiêm mao của phế quản bị hủy hoại, và đàm không được đẩy về phía trên, gây nghẽn hẹp. Khi phải leo lên cầu thang, dốc, đi xa họ phải nghỉ nhiều chặng để lấy sức và lấy hơi. Môi thường bị tái tím. Bệnh nhân thường là những người có tiền sử hút thuốc lâu dài.

Bình thường phổi có dung tích không khí dự trữ cao nhờ tính đàn hồi, khi nghỉ ngơi chỉ với dung lượng 1 phần 10 cũng đủ cho hoạt động cần thiết của cơ thể. Do cấu trúc đàn hồi cao, nên bệnh nhân COPD chỉ cảm nhận khó thở sau nhiều năm dài, dù đã bị những cơn ho mãn tính. Lúc này cấu trúc các phế nang, phế quản đã bị biến hoại không còn phục hồi được nữa.

III. NGUYÊN NHÂN

Dù có những tài liệu, dẫn chứng y học rõ ràng cho thấy có những liên hệ nguy cơ do hút thuốc gây ra như: ung thư phổi, phế quản, bệnh về đường hô hấp, tim mạch vẫn có đến hơn 14 triệu dân Cộng Hòa Liên Bang Đức nghiện thuốc lá nhiều năm dài. Số tử vong do hậu quả lên đến mức 150.000 người mỗi năm.

IV. CÁCH ĐỊNH BỆNH

Các triệu chứng tiêu biểu thường thấy như kể trên: khó thở, ho nhiều và nhiều đàm, khi thở phải co rút vai lại.

Để phân biệt COPD với Asthma bronchiale (bệnh hen suyễn) người ta dựa vào bệnh chứng, tiền sử bệnh, tuổi tác, dị ứng, ảnh hưởng môi trường, di truyền, nghề nghiệp....

1. Chụp quang tuyến phổi, CT: hình quang tuyến cho thấy ở bệnh nhân COPD sẽ thấy các mạch máu phổi và các phế quản nở rộng, do tim phải bị làm việc quá sức. Ở giai đoạn cuối (Emphysem) các phế nang phổi phình trương ra và mất đi tính đàn hồi cần thiết để trao đổi khí.

2. Đo hoạt động của phổi (Lungenfunktion, Plethymographie): các trị số FEV1 giảm, thể tích dung lượng phổi tăng. Nghẽn hẹp phế quản không thay đổi khi xịt các loại thuốc làm nở rộng phế quản như salbutamol.

3. Phân tích khí hô hấp trong máu của mao quản.

4. Thử nghiệm Alpha 1-Antitrypsin do thiếu ATT

IV. CÁC GIAI ĐOẠN COPD

Dựa vào kết quả đo hoạt động của phổi, triệu chứng (CAT Test) và những biến chứng về nhiễm trùng đường hô hấp người ta chia COPD ra làm 4 dạng thái giai đoạn: ABCD, để định bệnh và điều trị.

V. PHƯƠNG THỨC ĐIỀU TRỊ

Đây là việc làm lâu dài, với mục đích giúp cho bệnh nhân.

Việc đầu tiên là bệnh nhân phải từ bỏ hút thuốc và tránh xa môi trường độc hại.

Với mục đích làm tăng hoạt động vận động, giảm thiểu những bệnh chứng, biến chứng gây ra cho các

cơ quan khác bệnh nhân được kết hợp điều trị với được phẩm, vật lý, và tâm sinh lý.

1. Được phẩm được kể đến thuộc nhóm có tác dụng làm nở rộng phế quản, giảm thiểu đàm như: ACC; Bricanyl, dạng để hít thở Anticholinergika (LAMA: Spiriva, Bretaris..., SABA (Atrovent), dưới dạng kết hợp, có tác dụng lâu dài như Ultibro, Berodual. LABA (Salmeterol, Formeterol, Onbrez).

Được chất hỗn hợp LABA và LAMA (Brimica, Genuair).

Được chất hỗn hợp LABA và IGS: Glucocortikoid (Symbicort, Flutiform).

DPD4 Inhibitor (Daxas) có tác dụng chống lại phản ứng gây làm độc của các tế bào đường hô hấp. Thuốc hay gây phản ứng phụ như tiêu chảy, mất ngủ.

Hiện nay có rất nhiều dạng thuốc để hít thở mà hầu hết ở dạng kết hợp vì ưu điểm có tác dụng lâu dài và hiệu quả hỗ trợ cao.

Bệnh nhân phải được hướng dẫn cách hít thở với các bình xịt, cách nhận biết sớm khi bị sưng phổi và biến chứng.

1. Các điều trị vật lý, cách hô hấp, dùng môi để giữ không khí khi thở cũng góp phần làm cho bệnh nhân dễ thở hơn.

Khi ở vào các giai đoạn cuối bệnh nhân được cho hít thở với các bình dưỡng khí.

Cách dinh dưỡng cũng góp phần không nhỏ trong đời sống. Thường thì CPD bệnh nhân gầy ốm, họ được hướng dẫn thực phẩm ăn uống để được lên ký và nhận biết khi bị tăng ký do yếu tim và phù nước.

2. Khi các phế nang trương phình và không còn có tác dụng trong hô hấp thì việc cắt bỏ sẽ giúp bệnh nhân dễ thở hơn (Bullektomie). Người ta còn đặt các van trong các phế quản giúp làm giảm thể tích phổi làm bệnh nhân dễ thở hơn.

3. Thay phổi (Lungentransplantation): Khi các phương thức điều trị kể trên không thành công, mà bệnh nhân hội đủ các điều kiện cần thiết như: không mập quá, đã từ bỏ hút thuốc hơn 6 tháng, không bị các biến chứng về tim mạch, gan thận, dưới 60 tuổi, nữ giới,...

Dù hút thuốc lá tai hại, nhưng người Việt chúng ta ở Đức vẫn không quên được hình ảnh nhà lãnh đạo, cựu Thủ Tướng Tây Đức Helmut Schmidt. Cho gần đến ngày lìa đời không lúc nào ông rời điếu thuốc trên tay, và đã ra đi lúc 96 tuổi. Ở đây ta thấy có những nhóm người nghiện thuốc lâu dài có được những yếu tố di truyền, sinh học thuận lợi.

Mặc dù y tế và ngân sách quốc gia đã phải chi trả hàng năm đến hàng trăm triệu Euro cho việc điều trị và những liên quan đến bệnh COPD, nhưng bù lại họ thu được từ thuốc lá và kỹ nghệ thuốc lá một ngân khoản thuế khổng lồ.

Tình yêu và hèn hờ, khi mỗi mắt chờ nhau sẽ kém thi vị khi trên tay không nồng khói thuốc.

(Minden, Hamburg 16.01.2016)

Cáo Phó và Cảm Tạ

Nam Mô A Di Đà Phật

Gia đình chúng con/chúng tôi vô cùng đau xót báo tin cùng quý thân hữu, bạn bè, thân bằng quyến thuộc, các anh chị em xa gần: chồng, ba, con, anh và em của chúng tôi:

Huỳnh Quốc Tuấn

Pháp danh Thiện Ngọc

Sinh ngày 30.04.1953

Mất ngày 22.12.2015 tại Đức Quốc

Hưởng thọ 62 tuổi

Sau khi hỏa thiêu ngày 30.12.15 tang lễ đã được cử hành theo nghi lễ Phật giáo vào ngày 11.01.16 lúc 10.00 giờ tại nghĩa trang Dortmund- Menglinghausen.

Đồng thời chúng con/chúng tôi cũng thành tâm cảm niệm công đức và tri ân đến:

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trượng chùa Viên Giác, Hannover
- Anh Phương và anh Biên - Đạo tràng Lục Hòa Düsseldorf
- Cộng Đồng Người Việt Tỵ Nạn NRW
- Hội Người Việt Tỵ Nạn Odenwald
- Cộng Đoàn Công Giáo Odenwald
- Chi Hội Phật Tử VNTN Odenwald
- Hội cựu học sinh trường Mạc Đĩnh Chi SG - K 71
- Các anh chị 12 A2 Mạc Đĩnh Chi SG- K 71
- Thầy Hậu và bạn hữu Mạc Đĩnh Chi K 64 -71
- Hội cựu sinh viên khoa học Sài Gòn và Âu Châu
- Cùng toàn thể thân bằng quyến thuộc xa gần đã đến hộ niệm cầu siêu, thăm hỏi, điện thoại, gửi thư, điện thư chia buồn, gửi vòng hoa, phúng điếu, phát tâm lo và tham dự tang lễ, cầu nguyện cho chồng/ ba, con, anh và em của chúng tôi là **Hương Linh Thiện Ngọc Huỳnh Quốc Tuấn** sớm siêu thoát.

Trong lúc tang gia bối rối, không sao tránh khỏi điều sơ sót, kính xin quý vị niệm tình hoan hỷ và lượng thứ.

Tang Gia đồng kính bái:

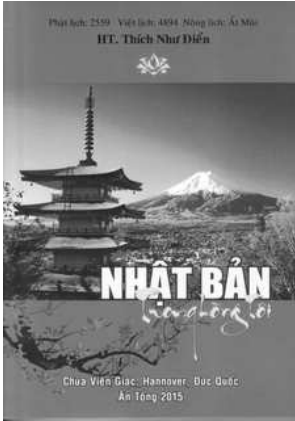
Vợ Huỳnh Huyền Trân (Nhũ danh Đỗ) cùng các con và gia đình họ Huỳnh & Đỗ

Giới Thiệu SÁCH KINH ấn tống

• Phù Vân phụ trách

* **Nhật Bản trong lòng tôi**, tác phẩm thứ 64 của HT. Thích Như Điển:

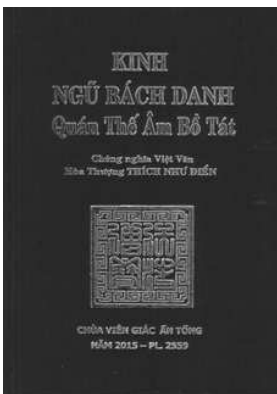

Tác giả tâm nguyện, mỗi năm viết một tác phẩm về những quốc gia mà tác giả có nhân duyên đến nhiều lần như Úc, Hoa Kỳ, Ấn Độ, Thái Lan, Lào, Canada... dĩ nhiên là cả nước Đức nơi tác giả đang sinh sống từ hơn 40 năm nay, nhằm triển khai nhiều phương diện dưới cái nhìn của một Tăng sĩ để góp phần vào gia tài văn hóa của nước nhà. Khởi đầu, từ

năm 2014 tác giả viết tác phẩm „Nhật Bản trong lòng tôi“ là quốc gia tác giả đã du học từ năm 1972 đến 1977, nhằm giới thiệu đất nước, con người, phong tục, tập quán, nền văn minh, văn hóa, học thuật của Nhật Bản...

Sách: 240 trang. Chùa Viên Giác ấn tống năm 2015.

* Kinh Ngũ Bách Danh-Quán Thế Âm Bồ Tát:

Từ năm 1984 khi tác giả bắt đầu lạy kinh Ngũ Bách Danh; cho đến 30 năm sau, vào ngày 11.12.2014, tác giả đã phát nguyện tìm cách dịch ra tiếng Việt cuốn kinh này, bởi chính tác giả đôi khi cũng không rõ nghĩa ngữ tiếng Việt của vài từ Hán Việt.

Đây là công trình sưu tầm dịch thuật của tác giả cùng 3 đệ tử là ĐĐ. Thích

Hạnh Định, Thích Hạnh Tâm và Thích Hạnh Bốn, sau khi Đại Đức Thích Hạnh Tuệ, từ chùa Phật Đà, San Diego, Hoa Kỳ gửi qua E-Mail bản chữ Hán kinh Ngũ Bách Danh. Bản này đã được „Quảng Minh“ dịch ra Hán Việt mà Phật tử trong và ngoài nước đang trì tụng. Tra cứu trên mạng, mới hay Hòa Thượng Thích Tâm Châu, vào năm 2012 lúc Ngài đã trên 90 tuổi, đã dịch ra Hán Việt cũng như biên soạn ra Việt ngữ tại Tu Viện Viên Quang, South Carolina, Hoa Kỳ; nhưng cả hai bản này đều không ghi xuất xứ của **một bản năm 1898 Mậu Tuất năm Thành Thái thứ 9** như bản của Thầy Hạnh Tuệ gửi sang.

Kinh Ngũ Bách Danh được tác giả và 3 đệ tử dịch ra Việt Ngữ hoàn toàn với 500 danh hiệu Bồ Tát từ

ngày 15 đến 17 tháng 10 năm 2014 tại Tu Viện Viên Đức, Ravensburg, Đức Quốc.

Kinh bìa cứng, 124 trang. Chùa Viên Giác ấn tống năm 2015.

* Kinh Lương Hoàng Sám - Từ Bi Đạo Tràng Sám Pháp:

Xuất phát từ chuyện bà Hy Thị, hoàng hậu của vua Lương Võ Đế, thường ganh tị với các cung phi, độc ác với mọi người và hủy báng Tam Bảo.

Sau khi từ trần, bà phải đọa làm kiếp măng xà, thân thể tanh hôi, vì vậy bị sâu trùng rúc rĩa đau đớn không chịu nổi; đêm khuya kêu van thảm khốc.

Vua Lương Võ Đế, thương mỗi tình cảm xưa, nên mời Hòa Thượng Chí Công tập hợp các danh Tăng soạn ra Sám pháp này và lập ra Đàn tràng làm lễ sám hối cho Hy Thị sớm thoát nạn và được sanh lên cung trời Đao Lợi.

Kinh Lương Hoàng Sám là Sám kỳ tiền khiên - Hồi kỳ hậu quá: là ăn năn các việc ác đã làm, thề xin chừa bỏ, không dám tái phạm; là hồi cải, những điều ác chưa làm, sau này thề nguyện không bao giờ làm nữa. Bao nhiêu điều thiện xin làm hết. Bởi là người đời trong cõi Dục này, không một ai tránh khỏi lỗi lầm do ba nghiệp gây; đem ba nghiệp ấy ra để sám hối thì tội lỗi mới được thanh tịnh.

Kinh bìa cứng, 296 trang. Chùa Viên Giác ấn tống năm 2015.

* Thiên Môn Nhật Tụng: (tiếng Việt, Đức, Anh)

Kinh tụng hàng ngày nhưng được dịch thêm tiếng Đức và tiếng Anh dành cho người ngoại quốc tham khảo.

Kinh do chùa Viên Giác tái ấn tống năm 2015 nhưng có sửa đổi những chỗ thiếu sót.

Kinh bìa cứng, dày 556 trang.

Ghi chú: Quý Đạo hữu, Phật tử có gởi tiền ấn tống và có dịp về Chùa đón Giao Thừa lễ Phật trong những ngày Tết, hãy liên lạc văn phòng chùa để nhận Kinh Sách nói trên.

Quý Đạo hữu, Phật tử nào muốn thỉnh Kinh Sách nói trên, xin liên lạc văn phòng chùa Viên Giác để rõ số tiền lệ phí gởi bưu điện:

Tel: 0511-879630 – e-mail: buero@viengiac.de

In Phật Sự

• Phù Vân

* Đức Đạt Lai Lạt Ma: "Sau những đợt tấn công khủng bố ta không thể cứ trông chờ vào sự giúp đỡ từ Thượng Đế hay từ Chính quyền"

Ngày 16.11.2015, sau cuộc khủng bố đẫm máu ở Paris, phóng viên Murali Krishnan của „Làn Sóng Đức Quốc – Deutsche Welle" đã có cuộc phỏng vấn Đức Đạt Lai Lạt Ma tại Ấn Độ. Tổ chức Deutsche Welle là một cơ quan truyền thông lớn của nước Đức, thành lập từ năm 1924, phát thanh và hình hơn 30 ngôn ngữ trên toàn thế giới, là thành viên của Đài Truyền Hình ARD. Xin trích dịch toàn bài phỏng vấn từ tiếng Đức từ trang Web của Deutsche Welle.

Đức Đạt Lai Lạt Ma trong cuộc họp báo
Nguồn: www.dw.com

Loài người chúng ta phải biết học hỏi từ cuộc hỗn loạn đẫm máu của thế kỷ 20 này và nhận chân rằng mình là một con người. Không như thế - theo Đức Đạt Lai Lạt Ma - loài người chúng ta sẽ không thể thoát ra khỏi cái vòng lẩn quẩn quỷ quái của bạo lực.

Deutsche Welle: Ngài nghĩ thế nào về cuộc tấn công khủng bố ở Paris?

Dalai Lama: Thế kỷ thứ hai mươi là thế kỷ của bạo lực, hơn 200 triệu người đã bị giết chết vì chiến tranh hay những xung đột vũ trang. Hiện nay chúng ta đang trả giá cho những sự kiện đẫm máu của thế kỷ trước. Nếu chúng ta chuyển tâm vào bất bạo động và những nếp sống hòa hợp thì có nghĩa là chúng ta đang tạo dựng cho một khởi đầu mới. Nếu chúng ta không nghiêm túc nỗ lực xây dựng một nền hòa bình thì chúng ta cũng sẽ lặp lại những hỗn loạn khủng khiếp mà con người ở thế kỷ 20 từng trải qua.

Nhân loại ai cũng muốn hưởng tới đời sống hòa bình. Những kẻ khủng bố mang một nhãn quan quá nông cạn và đó là một trong những lý do dẫn đến hàng loạt các vụ đánh bom tự sát. Tôi là một Phật tử nên tôi tin vào sức mạnh của sự cầu nguyện. Nhưng, chính con người chúng ta đã tạo ra những vấn đề kia, sao bây giờ ta lại đi đòi hỏi Thượng Đế phải giải quyết vấn đề cho mình. Việc này vô lý lắm. Thượng Đế rồi

sẽ đáp rằng, các con nên tự giải quyết chuyện của các con đi, vì chính các con đã gây ra mà.

Chúng ta cần có một hoạch định thật hệ thống để chăm sóc những giá trị nhân bản, như sự đồng nhất và hài hòa. Nếu chúng ta bắt tay ngay từ bây giờ để làm những việc ấy, chúng ta có thể hy vọng rằng thế kỷ này đây sẽ khác hơn thế kỷ trước. Đó là mối quan tâm của tất cả mọi con người. Vì thế, chúng ta hãy cùng nhau tạo dựng hòa bình trong chính gia đình và trong xã hội, chúng ta không mong chờ sự trợ giúp nào từ những đấng Thiêng liêng như Trời hay Phật, hay cả từ chính phủ.

Deutsche Welle: Thông điệp của Ngài là hòa bình, tử bi và hòa hợp tôn giáo; nhưng dường như thế giới lại có khuynh hướng đi ngược lại. Phải chăng nhân loại đã không tiếp nhận được thông điệp của Ngài?

Dalai Lama: Tôi không nghĩ là như vậy. Tôi nghĩ chỉ có một nhóm rất nhỏ đeo đuổi những hành vi bạo lực. Chúng ta đều là con người nên không có lý do nào hay bất cứ sự bào chữa nào cho các hành vi giết hại đồng loại. Nếu ta xem người khác như những người anh, người chị, người em của mình và cùng tôn trọng nhau thì lúc ấy sẽ không có chỗ cho bạo lực lộ dạng. Ngoài ra, các vấn đề hiện tại chỉ là những dị biệt mang tính chất mặt nổi về các vấn nạn tôn giáo và quốc gia. Thực chất, tất cả chúng ta đều là một chủng tộc.

Deutsche Welle: Ngài chủ trương rằng con đường „trung đạo" là biện pháp để giải quyết vấn đề Tây Tạng. Ngài có cho rằng chiến lược này rồi sẽ thành công?

Dalai Lama: Tôi tin rằng đó là cách tốt nhất. Rất nhiều người bạn của tôi, kể cả những chính trị gia cấp cao người Ấn, người Mỹ hay người Âu Châu đều cho rằng đây là con đường thực tế nhất. Cả những nhà hoạt động chính trị ở Tây Tạng, những trí thức và những sinh viên ở Trung Quốc cũng rất ủng hộ chủ trương này. Khi tôi gặp gỡ những sinh viên người Trung Quốc, tôi nói với họ rằng tôi không có ý đòi hỏi độc lập khỏi Trung Quốc. Các sinh viên hiểu thái độ thân thiện của chúng tôi và cảm thông được vấn đề của chúng tôi. Đây không chỉ là vấn đề của riêng Tây Tạng; chúng ta đang sống ở thế kỷ thứ 21, tất cả mọi mâu thuẫn phải được giải quyết bằng đối thoại và không thể bằng bạo lực.

Deutsche Welle: Ai sẽ là người kế vị của Đức Đạt Lai Lạt Ma?

Dalai Lama: Tôi không quan tâm đến vấn đề này mấy. Năm 2011, tôi đã công bố rằng, những điều này hoàn toàn tùy thuộc vào quyết định có muốn tiếp tục duy trì thể chế Đạt Lai Lạt Ma hay không của nhân dân Tây Tạng. Nếu người Tây Tạng nghĩ rằng thể chế này không còn phù hợp nữa thì nó sẽ được bãi bỏ. Tôi không còn tham gia vào các vấn đề chính trị. Tôi chỉ quan tâm đến hạnh phúc và lợi ích của Tây Tạng mà thôi.

Deutsche Welle: Càng ngày Ấn Độ càng biến thành đấu trường cho những xung đột tôn giáo. Ngài nghĩ gì về vấn đề này?

Dalai Lama: Đây là một cái nhìn sai lầm về Ấn Độ. Chỉ có một vài cá nhân tạo ra vấn đề này thôi. Cuộc bầu cử ở tiểu bang Bihar đã chứng minh rằng, đa số những người Hindu vẫn tin vào sự hòa hợp và cùng có mặt trong cuộc sống.

(Người dịch: Nguyễn Đạo)

* Hoa Kỳ: Tiến sĩ Rita M.Gross an tường xả báo thân

Tiến sĩ Rita M.Gross, giáo sư Khoa học tôn giáo đối chiếu Đại học Wisconsin, Eau Claire, một trong những nhà tư tưởng nữ quyền hàng đầu của Phật giáo đã an tường xả báo thân vào ngày 11.11.2015 (30.9.Ất Mùi)

tại Eau Claire, Wisconsin, Hoa Kỳ.

Giáo sư tiến sĩ Rita Gross sinh vào tháng 06 năm 1943 tại Rhinelander, Wisconsin, Hoa Kỳ.

Tiến sĩ Rita M.Gross, giáo sư Khoa học tôn giáo đối chiếu Đại học Wisconsin, Eau Claire, một cư sĩ Phật tử thuần thành lý tưởng Bồ Tát đạo, một trong những nhà tư tưởng nữ quyền hàng đầu của Phật giáo.

Năm 1974, Giáo sư Tiến sĩ Rita Gross trở thành một trong những nhà tư tưởng nữ quyền hàng đầu của Phật giáo, được đào tạo từ Học viện Tôn giáo Hoa Kỳ. Rita Gross đã nhận bằng tiến sĩ tại đại học Chicago với Luận án: "Vai trò phụ nữ trong lịch sử tôn giáo". Đây là một Luận văn nghiên cứu về phụ nữ tôn giáo.

Những tác phẩm nổi danh của bà là đạo Phật sau thời kỳ phụ hệ: Lịch sử về quyền giới tính, phân tích, tái cấu trúc đạo Phật, vòng hoa chiến thắng cho tư tưởng bình quyền: 40 năm khám phá tôn giáo, nhiều cuốn sách khác và các bài báo. Bà ta là một giáo sư kỳ cựu dưới sự hướng dẫn của Lạt Ma Khandro Rinpoche, và học hỏi với Lạt Ma Sakyong Mipham Rinpoche.

Trong bài Buddhist to Buddhists (Phật tử nói với Phật tử) đăng trong báo Tricycle, số mùa Xuân 2012 giáo sư tiến sĩ Rita M. Gross viết: "... Thời đại vàng son mới của Phật giáo sẽ được thực hiện một cách dễ dàng nếu Phật tử của các hệ phái, giáo phái mở lòng đón nhận nhau, nghiên tâm giáo điển và phương thức hành trì của nhau, không đóng khung trong một không gian nhỏ bé, không cố chấp vào những ý kiến hẹp hòi, cá biệt... Trong kinh sách Phật thuộc bất kỳ giáo phái nào, đức Phật dạy Ngài chỉ là một người thường, nhờ tu hành chứng thành đạo quả mà giác ngộ thành Phật. Ngài không bao giờ cho mình là Chúa, là Thần. Giáo lý này nói lên một cách cụ thể tinh thần bình đẳng của Phật giáo. Ngài không dùng những câu chuyện thần thoại, những phép lạ kỳ bí để tôn vinh mình, nhất là tôn vinh, trang trí sau khi Ngài đã viên tịch..."

Tiến sĩ Rita M. Gross, một trong những nhà tư tưởng nữ quyền hàng đầu của Phật giáo, bà nói: "Nữ giới Mỹ đang đưa Phật giáo bước ra khỏi chế độ phụ hệ (Tộc trưởng) của quá khứ, tham gia tự tin vào các

lãnh vực như là các học viên, giáo sư, và các nhà lãnh đạo. Công việc này chưa phải là kết thúc".

Đến nay, những người Mỹ trong cương vị là Phật tử, họ cũng có công việc và gia đình, và đã cố gắng để theo đuổi những ngành tốn nhiều thời gian nghiên cứu và thực hành, khởi đầu triệt để nhất của họ là từ các mô hình châu Á. Đối với các Phật tử gốc Mỹ, Phật giáo là sự nghiên cứu và thực hành của họ, phần lớn họ đã bỏ qua khía cạnh khác của Phật giáo phát triển ở châu Á.

Sự khởi hành ấn tượng khác là cách thức mà nữ giới tham gia vào Phật giáo Mỹ. Một số nhà bình luận Phật giáo cho rằng các mô hình cung ứng sự tham gia bình đẳng của nữ giới là nghiệp vụ đặc biệt của Phật giáo phương Tây.

Nữ giới và nam giới Phật giáo có được nhiệm vụ này, và những nhóm Phật giáo Mỹ thực sự hoàn toàn khác nhau từ các đối tác Châu Á của mình về sự biểu hiện, đặc trưng là sự hoạt động tích cực của nữ giới tại các trung tâm thiền định và các diễn đàn khác của Phật giáo. Một số nhà quan sát cho rằng điều này là sự khác biệt đáng chú ý nhất giữa các trung tâm thiền Phật giáo Châu Á và Mỹ. Tuyên bố này có nghĩa là không chỉ để thu hút sự chú ý đến sự hiện diện của phụ nữ mà còn kèm theo lòng trung thành mà người Mỹ đã sao chép hầu hết các khía cạnh khác của một trung tâm thiền định truyền thống.

Hình tượng là như nhau và thực hành thiền định đều giống nhau, thông thường các nghi lễ được cất lên trong ngôn ngữ Châu Á, và, trong nhiều trường hợp, họ mặc áo choàng châu Á trong khi thiền định. Nhưng nữ giới thực tập bên cạnh nam giới hơn là bị cô lập trong một trung tâm thiền của nữ giới đang thiếu tiền và không có uy tín.

Không còn nghi ngờ gì nữa, sự hiện diện mạnh mẽ của nữ giới trong sự thay đổi Phật giáo còn thiếu một cái gì đó với thời gian đến của Phật giáo ở Bắc Mỹ. Mặc dù Phật tử đã có mặt ở Bắc Mỹ trước năm 1960 và năm 1970, những thập kỷ qua đã thấy nhiều sự di dân của nhiều giảng viên Phật tử Châu Á và số lượng lớn của người Âu Mỹ cải đạo theo Phật giáo.

Những năm này cũng đánh dấu sự xuất hiện của làn sóng thứ hai của chủ nghĩa nữ quyền. Hầu hết, nữ giới bị thu hút bởi Phật giáo không phải đóng một vai trò phụ, vai trò hỗ trợ để nam giới nghiên cứu và tu tập trong khi nam giới đã có được sự phục vụ riêng. Những phụ nữ này khẳng định rằng nếu nghiên cứu và thực hành tốt cho nam giới, thì điều này cũng sẽ tốt cho nữ giới, và họ đã lập những kỷ luật này một cách nhiệt tình. Đây là sự trùng hợp ngẫu nhiên, thời gian may mắn đã đến, đã mãi mãi thay đổi bộ mặt của Phật giáo Châu Mỹ, và hẳn có thể có một tác động tốt về Phật giáo trên toàn thế giới".

Giáo sư tiến sĩ Rita M. Gross đã xả báo thân trở về với cát bụi, nhưng trái tim của giáo sư luôn hòa nhập thờ cùng đất nước dân tộc Hoa Kỳ, mãi mãi là tấm gương sáng cho giới trí thức Phật tử Âu, Mỹ noi theo tu học.

•Thích Vân Phong

<http://phatgiao.org.vn/quoc-te/201511/Hoa-Ky-Tien-si-Rita-M-Gross-an-tuong-xa-bao-than-20153/>

* Khóa tu Phật thất tại chùa Bảo Quang Hamburg:

Chùa Bảo Quang Hamburg đã tổ chức khóa tu Phật thất từ ngày 22 đến 29.11.2015 với sự tham dự của khoảng 120 Phật tử tại Hamburg và từ các tiểu bang cũng như từ Pháp, Hòa Lan, Đan Mạch, Thụy Điển.

Ngoài ra còn có sự hiện diện của Sư Bà Viên Chủ, Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, trụ trì và Chư Ni chùa Bảo Quang; Ni Sư Diệu Nghi, Ni Sư Minh Hiếu, Sư Cô Tuệ Âm, Tuệ Đàm Hương, Tuệ Đàm Vân...

Với tư cách giảng sư:

- **Hòa Thượng Thích Như Điển**, Phương Trưởng chùa Viên Giác, Hannover đã giới thiệu 4 cuốn sách vừa ấn tống xong: Nhật Bản trong lòng tôi; Thiền Môn Nhật Tụng, với 3 ngôn ngữ Việt, Đức, Anh; Kinh Ngũ Bách Danh, Kinh Lương Hoàng Sám. Sau đó Hòa Thượng giảng về cốt lõi của Đạo Phật là Giới, Định, Huệ. Tất cả mọi vật đều bị vô thường chi phối, nên chúng ta phải biết chuyển phiền não thành Bồ Đề; phải tự cứu giúp mình bởi kẻ thù của ta là vô minh. Con người cần có tín ngưỡng, bởi có tín ngưỡng mới cứu độ con người bớt khổ.

- **Đại Đức Thích Hạnh Giới**, trụ trì chùa Viên Giác, Hannover: Trong phần khai mạc, Đại Đức đã nói về ý nghĩa của Phật thất: Thất là mái nhà, cũng là bảy- tu 7 ngày trong ngôi Tam Bảo, nương tựa Tam Bảo sẽ không đi lạc con đường Đạo. Đại Đức còn giảng về Tam Pháp Ấn tức là khổ, vô thường, vô ngã; và pháp môn Tịnh Độ dựa trên chân lý giải thoát hoàn toàn. Vậy muốn sanh về thế giới Cực Lạc, hằng ngày ta phải phát nguyện dựa vào Tam Bảo để dứt bỏ tham, sân, si... duy nguyện thành Phật để đạo độ chúng sanh...

- **Đại Đức Thích Hạnh Định**, trụ trì chùa Phật Linh, Bà Rịa, Vũng Tàu, Việt Nam: Đại Đức nhắc lại cuộc đời của Đức Phật, sanh năm 624 trước Tây lịch, 19 tuổi đã xuất gia, 5 năm tu Thiền định, 6 năm tu Thiền quán. Tu quán để xả dục. Đạo Phật có 3 yếu tố: Thật (Lịch sử), Đức (Tu) và Năng (Giáo lý Đức Phật). Đạo Phật là đạo Giác ngộ, Xuất thế để diệt trừ gốc rễ Tham, Sân, Si...

- **Thượng Tọa Thích Tâm Huệ**, trụ trì chùa Trúc Lâm, Malmö, Thụy Điển; Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Giáo Dục, GHPGVNTN Âu Châu: giảng từ Cực Lạc cho đến cõi Ta Bà trong các kinh Vô Lượng Thọ, Quán Vô Lượng Thọ và Kinh Di Đà. Nên nhớ trong Đại Tạng Kinh có nhiều Ngụy Kinh do người Trung Hoa viết lại. Trong 9 phẩm Sen Vàng có nói chỉ có người nào có đủ Tín, Hạnh Nguyện mới được vãng sanh.

Thượng Tọa còn giảng giải về pháp môn Tịnh Độ, Tịnh Độ là niềm tin. Người nào phi báng pháp môn Tịnh Độ là người từ trong ác đạo đi ra. Thế giới Ta bà có 4 cõi: noãn sinh, thai sinh, thấp sinh và hóa sinh.

Vậy chúng ta phải bớt dục vọng để phát sanh lòng Từ Bi. Bởi nơi nào có Từ Bi thì nơi đó mới sanh ra Trí Tuệ, mà tu Phước là vào Đại Bi ra Bát Nhã. Đức Phật dạy: „Cuộc đời này là ngã trước, ác thế“. Phát Tâm Bồ Đề hành Bồ Tát Đạo, Niệm Phật là nhờ tha lực của

chư Phật, cứ Niệm Phật không thôi sẽ dễ chấp vào cái Ngã. Mà trong Phật pháp các pháp đều Vô ngã. Nhân vô ngã, Pháp vô ngã. Ngã là gốc, Pháp là ngọn. Có 2 Ngã: ngã của ta và ngã sở (của bên ngoài). Thế giới đau khổ chỉ vì cái ngã.

Cuối khóa tu Phật thất có lễ Hoa Đăng và phần văn nghệ giúp vui do Phật tử đóng góp.

Suốt 7 ngày của khóa tu, Phật tử được thọ nhận từ Chư Tôn Đức những giáo pháp thâm sâu của Đức Từ Phụ. Xin cảm niệm công đức của Sư Bà và quý Sư Cô chùa Bảo Quang đồng thời xin hồi hướng công đức vô lượng của các Ban phục vụ, nhất là Ban Trai Soạn đã lo cho những bữa ăn ngon miệng thắm tình đạo vị.

(Phương Quỳnh Diệu Thiện)

TỔNG KẾT SINH HOẠT TRONG NĂM 2015 của Chi Hội Tôi Nguyện Phụng Sự Hòa Bình tại Đức (I'm for World Peace Foundation in Germany)

Kính gửi quý vị hảo tâm đã đóng góp ủng hộ Hội Từ Thiện chúng tôi từ nhiều năm qua. Chúng tôi trân trọng ghi nhận công ơn của quý vị sau đây:

- **Danh sách đóng hàng năm:** Trần thị Hiếu; Lê Bảo Quyên; Lê Bảo Ngọc; Nguyễn Đình Chi; Jeny Hoa Thái; Peters Kim Hạnh; Tina Nguyễn; Fa. Von Wienskowski; Fa. Franzi Bruchhagen; Claudia Meier.

- **Danh sách đóng nửa năm:** Gđ Nguyễn Chí Thanh; gđ Tú Anh; gđ Tám Nguyệt; gđ Nguyễn thị Thanh Hồng; Lehnart Phú Phạm; gđ Tôn Thất Hứa.

- **Danh sách đóng hàng tháng:** Chi Huỳnh Kiefer; Thị Trang Kleinsorge; Thị Hoàng Hoa.

- **Danh sách đóng một lần:** Liễu Lübke (20€); Sư cô Phương Bảo (100€); Lữ Thục Anh (20€); Lữ Thục Trinh (20€); Vương thị Huệ (10€); Dương thị Muồng (20€) Nguyễn Thị Thanh Thúy (60€); Ấn danh, Hamburg (50€).

Chúng tôi cũng xin chân thành cảm ơn quý anh chị em, bạn bè thân hữu đã tham dự ngày Sinh Nhật 60 của anh Nguyễn Tích Phùng và đã đóng góp chung được số tiền là 2.570 Euro cho Hội I'm for world peace Foundation; và chúng tôi cũng không quên cảm ơn anh Joan Nguyễn Đức Tiến cùng bạn hữu đã đóng góp cho Hội được 600 Euro trong lễ sinh nhật của chị Hồng Ngọc hôm 22.01.2016.

Từ những đóng góp của quý vị, chúng tôi đã gửi về hàng năm học bổng cho các em học sinh nghèo tại các ngôi trường của Hội chúng tôi xây cất từ năm 2007 tại Thị Xã Bàn Thạch, Giồng Riềng tỉnh Kiên Giang. Ngoài ra, chúng tôi trong tháng 12 của năm 2015 đã gửi về Sư Cô Hội Trưởng 4.000 Euro để tu sửa ngôi trường tiểu học Tuệ Uyển tỉnh Long An đã quá hư hại từ nhiều năm qua.

Tấm lòng vàng của quý vị sẽ chia cho các trẻ niềm vui lớn hầu xóa tan đi nỗi bất hạnh và chúng sẽ cố gắng học hành nên người hữu dụng sau này.

Trước thềm năm Bính Thân, chúng tôi xin kính chúc quý vị và gia quyến được nhiều sức khỏe, thân tâm an lạc gia đạo yên bình.

Đại diện Hội tại Đức
Đàm Thị Bích Liên

In sinh hoạt cộng đồng

• Đại Nguyên

* Ông Võ Đại Tôn được trao giải "Sống Cho Người Khác" "Living For Others" 2015:

Chủ tịch UPF Australia giới thiệu ông Võ Đại Tôn.

Sydney: Liên Hội Hòa Bình Toàn Cầu (Chi Hội Úc) đã công bố danh sách 6 nhân vật được trao tặng giải thưởng cao quý "Sống Cho Người Khác" năm 2015, trong đó có ông Võ Đại Tôn, một khuôn mặt khá kính thân quen trong các sinh hoạt đấu tranh và xã hội trong cộng đồng người Việt ở Úc và Hải ngoại.

Được biết Liên Hội Hòa Bình Toàn Cầu (Universal Peace Federation – UPF) - một tổ chức phi chính phủ (NGO) có văn phòng đại diện trên khắp thế giới - là Ủy ban Tham vấn Đặc biệt trong Hội đồng Kinh tế/Xã hội của Liên Hiệp Quốc. Sau thời gian dài thảo luận và đề cử, UPF đã quyết định trao giải cho 6 nhân vật tiêu biểu "Sống Cho Người Khác" ở Úc năm nay nhân dịp kỷ niệm lần thứ 67 ngày công bố Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền 10/12. Buổi lễ trao tặng giải thưởng đã được tổ chức trọng thể nhưng thân mật tại Hội trường Oceania Peace Embassy ở Sydney vào tối Thứ Hai 07.12.2015 vừa qua.

Sáu nhân vật được trao giải năm nay gồm:

1. **Ông Andrew Chalk**, người sáng lập mạng lưới thiện nguyện viên của tổ chức cộng đồng Gawad Kalinga Australia nhằm giúp đỡ cho những gia đình nghèo khó trong các vùng xa xôi.

2. **Bà Elizabeth Tehoiahoi Coner**, một giáo viên tiểu học đã tận tụy hy sinh gần suốt cuộc đời mình cho sự giáo dục trẻ em ở Papua New Guinea cũng như ở Úc.

3. **Giáo sư Tiên sĩ Babara Fugerson**, năm nay 75 tuổi, đã cống hiến phần lớn thời gian trong đời cho công tác thiện nguyện trong các lãnh vực giáo dục và xã hội ở Việt Nam - từ 1967 đến 1975 - và Phi Châu - từ 2009 đến nay. (Giáo sư Babara Fugerson cũng là thầy dạy của nhiều người tỵ nạn Việt Nam thế hệ thứ

nhất tại Đại học New South Wales trong các khoa sư phạm, xã hội và tâm lý học).

4. **Ông Kulauzovic**, một người tỵ nạn từ Bosnia-Herzegovina đến Úc năm 2010 và đã thành lập Tổ chức Liên văn hóa nhằm tạo sự hòa hợp giữa những người khác biệt tôn giáo.

5. **Linh mục Chris Riley**, người thành lập tổ chức giúp đỡ thanh thiếu niên bụi đời "Youth Of The Street" từ năm 1991 cùng với khoảng 200 nhân viên và 400 thiện nguyện viên.

6. **Ông Võ Đại Tôn**, người được biết đến như một nhà hoạt động cho tự do, dân chủ và nhân quyền, đặc biệt là cho quê hương Việt Nam của ông. Là một tù nhân bị biệt giam và ngược đãi tồi tệ nhất trong hệ thống lao tù khắc nghiệt của chế độ cộng sản suốt hơn 10 năm, ông vẫn giữ được tinh thần tranh đấu kiên định cho lý tưởng của ông từ khi được trả tự do trở về Úc năm 1992.

Trong lời phát biểu nhận giải, ông Võ Đại Tôn chia sẻ ước nguyện và tâm tình riêng của ông đối với những người khác cùng vinh dự được UPF trao giải và không quên nhắc nhớ đến những nhà hoạt động đang âm thầm hy sinh cho lý tưởng "Living For Others" trên khắp thế giới. Đặc biệt, ông nhắc đến một người luôn là ngọn lửa ấm soi đường trong mọi hoạt động của ông:

"Cách nay 70 năm, tôi đã mất mẹ lúc tôi lên 10 tuổi, mẹ tôi bị cộng sản giết hại, chôn sống trong một vũng cát ven sông. 12 năm sau, gia đình chúng tôi mới moi tìm được mấy khúc xương của mẹ tôi. Trước đó, khi tôi lên 7-8 tuổi, tôi thường hỏi mẹ: "Mẹ ơi, mẹ muốn con làm gì khi lớn khôn? Bác sĩ, luật sư, hay là một người giàu sang?". Mẹ tôi dịu dàng nói: "Con mang trong người dòng máu của Mẹ. Đừng bao giờ làm Mẹ phải khóc vì tủi nhục. Không cần biết con sẽ trở thành ông gì, điều quan trọng là con phải trở thành người tốt. Con phải biết dùng trí óc để phân biệt điều tốt - xấu trong đời con, phải biết dùng quả tim để chia sẻ nỗi khổ đau của người khác, phải biết chia sẻ tình yêu thương và những gì con có với những kẻ bất hạnh quanh mình, cho dù một mẩu bánh mì nhỏ...".

Hơn 70 năm đã trôi qua mà lời mẹ của tôi vẫn còn ghi rõ trong dòng máu của tôi, trong trí óc và quả tim của tôi cho đến ngày hôm nay, và mỗi sáng thức dậy, tôi luôn cầu nguyện mẹ tôi dẫn dắt tôi đi đúng con đường nhân bản. Tôi biết là con người không ai toàn mỹ toàn thiện, tôi vẫn phạm phải nhiều sai lầm, sai lầm với gia đình, bạn bè, những người chung quanh, nhưng tôi vẫn cố gắng sống nên người tốt, theo lời mẹ dạy".

*Nguyễn Quang Duy, 07.12.2015-
Melbourne, Úc Châu*

* **Elizabeth Phú – Nữ cố vấn Tổng Thống Hoa Kỳ Obama:**

Hầu như không được giới truyền thông Việt ngữ biết đến nhiều cho đến khi tờ LA Times giới thiệu về người phụ nữ gốc Việt Elizabeth Phú, 39 tuổi vừa tháp

tùng phái đoàn Tổng Thống Barack Obama sang dự Hội Nghị Thượng Đỉnh Châu Á-Thái Bình Dương vừa qua, người ta mới biết rằng cô là Giám Đốc Đông Nam Á và Châu Đại Dương Sự Vụ (Southeast Asia and Oceania Affairs) kiêm thành viên Ban Cố Vấn An Ninh Quốc Gia Hoa Kỳ tại Bạch Ốc. Quả không có nhiều thông tin về Elizabeth Phú, tuy nhiên chuyên mục cũng đã tra tìm và tổng lược được những nét chính về nữ cố vấn Tổng Thống trẻ tuổi và tài năng với nhiều kinh nghiệm đối ngoại này để giới thiệu đến các bạn trên số báo hôm nay.

Trong bối cảnh thế giới đang đối diện vấn đề người tỵ nạn với những chính sách và dư luận khác nhau, tờ LA Times chạy tít, "Cô đã đến như một người tỵ nạn và bây giờ làm việc tại Bạch Ốc" (She arrived as a refugee and now she works at the White House) khi viết về Elizabeth Phú, cô bé thuyền nhân người Việt hơn ba tuổi ngày đến Mỹ tỵ nạn 36 năm trước và hiện đang nắm giữ một trọng trách lớn lao tại Bạch Ốc và Ngũ Giác Đài, cũng như nằm trong số những người đóng vai trò quyết định cho các vấn đề đối ngoại thế giới mà cô chuyên trách. Nhưng như cái tựa và mục đích bài báo, LA Times dường như chỉ mô tả hành trình vượt biển của Elizabeth cùng gia đình như những người tỵ nạn, và rồi vào làm việc tại Bạch Ốc khi trưởng thành, như là một minh chứng để ủng hộ chính sách nhận người tỵ nạn mà TT Obama cam kết, hơn là kể về chi tiết con đường cô trở thành một Cố Vấn An Ninh Quốc Gia ra sao. Chính vì vậy, bài báo cho độc giả một cảm giác như rằng Elizabeth làm việc tại Bạch Ốc mới chỉ vài ba năm. Sự thực là, Elizabeth Phú đã có 15 năm kinh nghiệm làm việc qua hai đời Tổng Thống George W. Bush và Barack Obama cùng các Bộ Trưởng Quốc Phòng đương thời hay tiền nhiệm trong các chính sách đối ngoại và an ninh quốc gia. Quả là một sự bất ngờ về chặng đường đáng ngưỡng mộ của cô gái chưa đầy 40 tuổi mà tài năng và tương lai còn rất nhiều hứa hẹn này, khi chuyên mục tra tìm lại hồ sơ của cô...

Năm 1997, Elizabeth tốt nghiệp ưu hạng bằng Cử Nhân chính trị học tại Đại Học Berkeley chuyên ngành Đối Ngoại, sau đó theo học Cao Học tại ĐH UC San Diego về Quốc Tế Vụ chuyên sâu về Châu Á-Thái Bình Dương...

Dù vậy, sau khi ra trường, Elizabeth lại khởi đầu công việc với Bộ Quốc Phòng vào năm 2002 như một

trợ lý về các chính sách liên quan đến các vấn đề giữa khối NATO với Ukraine và Nga, đòi hỏi những sự phối hợp và thương thuyết bao quát giữa các cơ quan và các chính phủ thay vì khu vực Đông Nam Á...

Năm 2009, sau khi TT Obama nhậm chức, Elizabeth được tu nghiệp tại Học Viện Dwight D. Eisenhower về tiềm lực và chiến lược an ninh quốc gia gần một năm trời. Đây là Học Viện Quân Sự mà tiền thân là Đại Học Kỹ Nghệ về Vũ Trang ICAF thuộc Đại Học Quốc Phòng Hoa Kỳ, nơi huấn luyện những sĩ quan cao cấp trong quân đội hay các viên chức chính phủ cao cấp được chọn lọc, những người có triển vọng trở thành những cấp chỉ huy quân đội hay những lãnh đạo chính phủ cấp cao trong tương lai.

Tốt nghiệp khóa huấn luyện, năm 2010 Elizabeth quay về làm việc tại văn phòng Bộ Trưởng Quốc Phòng trong chức vụ Giám Đốc về những mối đe dọa toàn cầu (Global Threats)...

Và từ giữa năm 2013, Elizabeth lại được bổ nhiệm vào Hội Đồng An Ninh Quốc Gia với chức vụ Giám Đốc Đông Nam Á và Châu Đại Dương Sự Vụ tại Bạch Ốc cho đến nay...

Từ khi chính sách Hoa Kỳ chuyển trục về Châu Á, cùng với những bất ổn biển Đông do Trung Cộng gây nên trong thời gian qua, chắc chắn cương vị đứng đầu sự vụ về khu vực này không phải là một công việc dễ dàng để có thể cố vấn cho Tổng Thống những chính sách đối ngoại thích hợp của Hoa Kỳ đến các quốc gia trong khu vực, mà đòi hỏi một bản lãnh và tài năng của người đương nhiệm, tức Elizabeth Phú - người được những giới lãnh đạo cao cấp của Hoa Kỳ tín nhiệm giao cho trọng trách này. Ứng xử và những nước cờ của Hoa Kỳ tại Biển Đông hay Châu Á nói chung và Việt Nam nói riêng ắt không thể thiếu sự dự phần của Elizabeth Phú trong thời gian sắp đến. Chúng ta chúc cô sẽ tròn trọng trách ở mức cao nhất với không chỉ Hoa Kỳ, mà với cả đất nước Việt Nam nơi cô đã sinh ra.

(Đình Yên Thảo)

* Thành Phố Dandenong Úc Châu thông qua Nghị Quyết Cờ Vàng:

Tin Úc Châu - Vào 9 giờ tối ngày 14.12.2015 Hội Đồng Thành Phố Dandenong Úc đã thông qua nghị quyết do nghị viên Trương Lợi và nghị viên Sean O'Reitly đưa ra nhằm công nhận lá cờ vàng là di sản

của cộng đồng người Việt Tự Do và lá cờ sẽ được sử dụng bên cạnh các lá cờ sắc tộc khác.

Trong những ý kiến thuận đặc biệt Nghị viên Peter Brown cho biết lá cờ vàng đã từng gắn bó với lá cờ Úc chiến đấu bảo vệ nền tự do của Thế Giới vì vậy ông sẵn lòng ghi nhận.

Nghị viên Maria Samprey quan ngại đây là lần đầu tiên Hội Đồng Thành Phố công nhận một lá cờ sắc tộc, Úc là một quốc gia đa văn hóa như vậy còn các lá cờ sắc tộc khác thì sao?

Nghị viên Trương Lợi cho biết cộng đồng Việt có số đông và đã đóng góp rất nhiều cho thành phố Dandenong. Không riêng gì lá cờ vàng nhiều lá cờ khác như cờ của thổ dân cũng được thành phố công nhận. Nhiều thành phố trên thế giới và ở Úc cũng đã công nhận cờ vàng.

Nghị viên Mathew Kirwaa cho biết đã nhận một lá thư từ Bộ ngoại giao Úc quan ngại về nghị quyết. Cũng được biết tòa đại sứ Việt Cộng cũng đã có thư chính thức phản đối.

Nghị viên Trương Lợi cho biết Liên Bang, Tiểu Bang và Thành Phố là ba chính quyền do dân bầu khác nhau. Nghị quyết này chỉ cho thành phố Dandenong và theo ý nguyện của dân cử gốc Việt tại thành phố này đưa lên. Ông là dân cử nên đưa ra và mong các đồng nghiệp thông qua.

Kết quả: Hội Đồng Thành Phố đã thông qua với 9 phiếu thuận, 2 phiếu chống và 1 phiếu trắng.

*Nguyễn Quang Duy
Melbourne Úc Đại Lợi, 14.12.2015*

*** Đại Hội Thế Giới Văn Bút Quốc Tế kỳ thứ 81 tại Canada tổ cáo tội ác cộng sản Hà Nội:**

Trung tuần tháng Mười năm 2015, Đại hội Thế giới Văn Bút Quốc tế kỳ thứ 81 tại thành phố Québec, Canada đã đồng thanh thông qua một bản Quyết Nghị về Việt Nam. Bản văn do Trung tâm Văn Bút Thụy Sĩ Pháp thoại đề xướng, cùng với các Trung tâm Văn Bút Thụy Sĩ Đức và Ý thoại, Rhéto-romanche và Việt Nam Hải ngoại.

Bản Quyết Nghị cực lực tố cáo và lên án chế độ CS tiếp tục chà đạp quyền tự do phát biểu và thể hiện quan điểm. Bản chất hung bạo, bất bao dung được thể hiện rõ rệt qua cách ngược đãi, đối xử khắc nghiệt, tồi tệ và bất nhân đối với những người bất đồng chính kiến. Chân tay guồng máy thống trị, từ công an đến tòa án, chủ động và đồng lõa trong mọi hành vi tội ác. Hành hung, bắt giữ, tra tấn, phạt tù bất công, biệt giam, đày đọa nhiều nhà văn, nhà báo, tác giả nhật ký điện tử, nhà luật học và các nhà tranh đấu cho Nhân Quyền, đòi phục hồi Công Lý và Dân Chủ. Bản Quyết Nghị đưa ra một danh sách gồm có nhiều tù nhân. Nạn nhân là những người đã từ chối im lặng, dũng cảm bày tỏ sự đối kháng, không chịu khuất phục trước bạo quyền. Họ không muốn bị lừa dối hay mua chuộc bởi tập đoàn áp bức đỏ, băng đảng xã hội đen, nổi tiếng tham ô những lạm. Họ là những con tin, bị lưu đày ngay trên quê hương thân yêu của mình. Giang sơn gấm vóc, gia tài hàng ngàn năm của tiền nhân, đã và đang bị chuyển nhượng cho

tân đế quốc độc tài cộng sản, từng mảng lớn hải phận, không phận và lãnh thổ. Danh sách tù nhân chưa chấm hết, theo nhà thơ Nguyễn Hoàng Bảo Việt. Sau Hội Nghị Ủy Ban Văn Bút Quốc Tế Bên vực Nhà Văn bị cầm tù tại Amsterdam hồi tháng Năm, dự thảo Quyết Nghị nêu lên ba trường hợp bị trấn áp tiêu biểu là bà Tạ Phong Tần, bà Hồ Thị Bích Khương và ông Trần Huỳnh Duy Thức. Cuối tháng Chín, phải tu chính dự thảo Quyết Nghị vì cộng sản đã bắt bà Tạ Phong Tần ra khỏi trại tù rồi buộc bà đi lưu vong. Bà không có quyền lựa chọn. Bị hành hạ suốt 4 năm tù, bà từng tuyệt thực mấy tuần lễ để phản đối. Bà đau yếu, mắc nhiều chứng bệnh. Còn 6 năm tù giam và 5 năm tù quản chế nữa. Cộng sản lại chỉ cho người tù yêu nước Tạ Phong Tần tạm hoãn thi hành bản án bất công. Không quên rằng thân mẫu của bà đã tự thiêu để phản đối việc á nữ bị bạo quyền giam cầm độc đoán. Chúng ta phải tiếp tục tố cáo hành vi bất nhân, vô liêm sỉ và vi luật trắng trợn của cộng sản. Cho nên bản Quyết Nghị nhấn mạnh rằng hầu hết số người cầm bút chỉ ra khỏi trại giam do mãn hạn tù mà thôi. Chúng ta còn nhớ ba tù nhân lương tâm Lê Văn Sơn, Thái Văn Dung và Trần Minh Nhật, kè trước người sau, chỉ được về với gia đình sau 4 năm tù bất công, trong tháng Tám năm nay. Cũng như nghệ sĩ yêu nước Việt Khang, tác giả „Việt Nam Tôi Đâu” và „Anh là Ai”, phải đợi mãn hạn 4 năm tù mới được về thăm lại người Mẹ hiền, „Bà Má Miền Tây” và người „Bạn Thân”. Nhưng Hòa bình và Tự do thật sự vẫn chưa đến với Việt Nam. Chưa bao giờ đến - từ khi bạo lực cuồng tín, lính đánh thuê cộng sản quốc tế, đã gây ra cuộc chiến tranh phi nhân nghĩa, chiếm đóng một đất nước bị chúng tàn phá, ám sát cả một dân tộc hiếu hòa nhưng bất khuất. Và đây, thêm một người nhiều lần bị đánh đập tàn nhẫn, vừa bị bắt, ném vào trại giam. Thế giới cần nhắc lại tên cựu tù nhân từng bị phạt 5 năm tù chỉ vì giải thích cho sinh viên, bạn trẻ Hà Nội, „Thế nào là Nhân Quyền?”. Đó là luật sư Nguyễn Văn Đài. Cùng phiên tòa với ông, bà luật sư đồng nghiệp Lê Thị Công Nhân lãnh án 4 năm tù. Trước đó, có bác sĩ Phạm Hồng Sơn lãnh bản án tù 13 năm vì „Thế nào là Dân Chủ?”. Tuần này, Cao Ủy Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc nhận được khẩn báo về một biến cố mới. Đó là tin nhà luật học Nhân Quyền, người Anh em Dân chủ ở Hà Nội, cựu tù nhân Nguyễn Văn Đài, một lần nữa, bị hàng chục công an chặn bắt trên đường phố Hà Nội. Theo bà Vũ Minh Khánh, phu nhân ông Nguyễn Văn Đài, công an đã bắt giam chồng bà về cái tội „tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN”. Phải kể thêm bà Lê Thu Hà, một thành viên Anh em Dân chủ, cũng bị bắt giữ từ hôm 16 tháng Mười Hai.

Genève ngày 18 tháng Mười Hai năm 2015
*(Nguyễn Hoàng Bảo Việt, Trung tâm Văn Bút Thụy Sĩ
Pháp Thoại, Hội Nhà Văn Liên Hiệp Quốc Genève)*

* Bá Linh: Biểu tình trước Sứ Quán CSVN Nhân kỷ niệm năm thứ 62 ngày Quốc Tế Nhân Quyền:

Sau đêm đốt nển cầu nguyện cho Quê Hương Việt Nam tại Wittenbergplatz vào ngày 10.12.2015. Hôm nay thứ bảy 11.12, một lần nữa đáp lời kêu gọi của các tổ chức hội đoàn người Việt Tự Do tại CHLB Đức, nhiều người Việt đã đến từ xa hằng trăm cây số, cùng tụ họp về Bá Linh trước Sứ Quán CSVN để phản đối chánh sách đàn áp người dân vô tội cũng như ra tay bắt bớ những tiếng nói bất đồng chánh kiến trong thời gian vừa qua.

Một số đại diện các tổ chức đã lên trình bày về hiện trạng đất nước cũng như kêu gọi người Cộng Sản Việt Nam phải trả Tự Do tức khắc vô điều kiện cho những nhà Dân Chủ, Phải bảo vệ chủ quyền, độc lập và toàn vẹn lãnh thổ của Quốc gia trước hiểm họa xâm lăng của chủ nghĩa bá quyền phương Bắc. Phải có trách nhiệm trước những thanh thiếu nữ bị lừa đảo đưa ra nước ngoài làm nô lệ lao động, nô lệ tình dục.

Những tiếng hô "Đả Đảo Cộng Sản" "Nhân Quyền Cho Việt Nam" "Tự Do Cho Việt Nam" v.v... vang vọng một vùng trời, những bài ca đấu tranh cất lên tạo sinh khí đấu tranh giữa cảnh mưa gió bão bùng. Thời tiết tuy không thuận lòng người nhưng không ngăn được hào khí của người Việt tại Cộng Hòa Liên Bang Đức, đang hòa mình trong công cuộc tranh đấu chung của đồng bào trong và ngoài nước.

Chưa có một quốc gia nào xấu hổ và nhục nhã như những quốc gia dưới chế độ "Chủ Nghĩa Xã Hội - Quái Thái Thời Đại", điển hình như CSVN, đã bị chính người dân của nước mình khinh khi xa lánh. Đảng CSVN nên ý thức mà sớm trả lại quyền "Dân Tộc Tự Quyết" cho người Dân, Nhân Quyền phải được tôn trọng. Có như vậy mới hy vọng có phương hướng giải quyết được các vấn nạn Việt Nam cũng như bảo vệ lãnh thổ trước sự xâm lăng của Trung Cộng.

(H.L-Thông Tin Berlin)

*Tìm Bạn: Tôi tên là Nguyễn Minh Tâm, hiện đang sống ở Úc. Tôi có một người bạn quen tên là Huỳnh Văn Hiếu (sinh năm 1949 hay 1950 tôi không nhớ rõ), quê ở Trà Vinh. Trước 1975, anh Hiếu học ở Đại học Khoa học Sài Gòn. Nhưng cuối năm chương trình cử nhân, anh Hiếu có làm Nghiệm chế viên ở phòng thí nghiệm Sinh lý Động Vật, và sau cùng đã nhập ngũ vào binh chủng Không Quân (trước 1975). Anh Hiếu có người em gái tên là Huỳnh Hoa Lang, cũng học ở Đại học Khoa Học Sài Gòn (trước năm 1975). Nghe tin

CHÂN THÀNH CẢM TẠ

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con / chúng tôi xin chân thành cảm tạ:

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trượng và Chư Tăng, Chư Ni chùa Viên Giác, Hannover, Đức Quốc.
- Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm, Viện Chủ và Chư Ni chùa Bảo Quang Hamburg, Đức Quốc.
- BCH Hội Phật Tử và các Chi Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức.
- Ban Hướng Dẫn GDPT, Huỳnh Trưởng và Đoàn Sinh GDPT Đức Quốc.
- Liên Hội Người Việt TNCS tại CHLB Đức.
- Tổ Chức Sinh Hoạt Người Việt Tỵ Nạn tại CHLB Đức.
- Hội Người Việt TNCS và Ban Cao Niên Hamburg
- Ban Biên Tập-Kỹ Thuật và toàn thể cộng sự viên báo Viên Giác tại CHLB Đức.
- Nhóm Những Cây Bút Nữ báo Viên Giác.
- Những Thi, Văn hữu, bạn hữu và thân hữu đã điện thoại, điện thư, cầu siêu, cầu nguyện cho hương linh của bào huynh chúng con/chúng tôi là:

Đạo hữu **NGUYỄN ÁI** Pháp danh Quảng Đạo

Đã thuận thế vô thường về cõi Phật A Di Đà
ngày 11.11.2015 tại Huế, Việt Nam
Thượng thọ 86 tuổi.

Đại diện gia đình tang chủ ở Việt Nam
Nguyễn Trí Nguyễn Hòa (Phù Vân)

anh Hiếu đã vượt biên mấy chục năm về trước và sống ở Đức. Nếu quý vị nào biết được xin vui lòng nhắn tin qua Email: tamsldv@optusnet.com.au hoặc

in nước Đức

● Lê Ngọc Châu phụ trách

* **Angela Merkel–Nhân Vật Của Năm 2015:**

New York: Tạp chí TIME xuất bản tại Hoa Kỳ bình chọn Nữ Thủ Tướng Đức **Angela Merkel (CDU)** là "Person of the Year – Nhân Vật Của Năm 2015".

Merkel, 61 tuổi đã tham gia vào cuộc chiến chống lại sự phá sản của Hy Lạp, cuộc khủng hoảng người tỵ nạn và sau cuộc tấn công khủng bố tại Paris, tạp chí viết.

Mỗi năm, TIME tuyển chọn 1 người, 1 nhóm hay 1 ý kiến có ảnh hưởng với xã hội. Ấn bản TIME mới nhất in chân dung Thủ Tướng Angela Merkel trên trang bìa – bài tiểu luận của chủ biên Nancy Gibbs đưa lên mạng vinh danh vai trò lãnh đạo vững vàng của bà Merkel trải qua tình trạng khẩn cấp tại lục địa Âu Châu, nguy cơ khánh tận của nước Hy Lạp, biến động tại Ukraine, khủng hoảng di dân, và sau cùng là trận tấn công khủng bố đẫm máu tại thủ đô nước Pháp.

Chủ biên Gibbs nhấn mạnh trong bài tiểu luận "Trong lúc hầu hết thế giới tranh luận về thăng bằng giữa an toàn và tự do, bà Merkel đã kêu gọi nỗ lực từ dân chúng Đức, và bằng gương của người Đức, từ tất cả chúng ta " hãy cứu giúp thay vì hủy hoại ".

TIME chọn Thủ Tướng Merkel, theo giải thích của bà Gibbs (Times), thì bà Merkel đòi hỏi nhiều từ quốc dân hơn đa số chính khách hô hào, đứng thẳng lưng để chống lại chuyên chế, cũng như để cung cấp sự lãnh đạo về đạo lý đang thiếu thốn trên thế giới. Chiếm vị trí thứ hai của "Time" - Rangliste là tổ chức tự xưng Kalif của tổ chức khủng bố Hồi giáo Nhà nước, Abu Bakr al-Baghdadi, sau đến là chiến dịch dân quyền "Black Lives Matter" của Mỹ .

Ban biên tập Times kể từ năm 1927 đề cao các nhân vật có ảnh hưởng nhất với những sự kiện trên thế giới. Năm ngoái họ đã vinh danh các bác sĩ trong cuộc chiến chống lại Ebola, 2013 Đức Giáo Hoàng Francis. Merkel từ gần 30 năm nay là người phụ nữ đầu tiên được trao tặng danh hiệu.

* **Nhiều sinh viên Tây Đức sang học ở các tiểu bang phía Đông:**

AFP - 08.12.2015: Ngày càng có nhiều sinh viên từ phương Tây sang học ở các trường đại học Đông Đức. Đã có một trong ba học sinh ở Đông Đức hiện nay đến từ các tiểu bang cũ, như Bộ Liên Bang về Giáo Dục và Bộ Khoa Học của Sachsen-Anhalt thông báo ở Halle trong buổi kết thúc chiến dịch hình ảnh quy mô lớn. Mười năm trước đây, khi đó chỉ có một sinh viên trong sáu người tại các trường đại học Đông Đức đến từ phương Tây, ngay cả trong năm 2008 cũng chỉ có một phần năm.

Cuộc di cư của sinh viên đến từ Đông Đức đã được ngừng lại. Ngày nay cho hai sinh viên từ Đông đến Tây Đức, thì trung bình có khoảng ba sinh viên Tây Đức đi sang phía Đông.

Các chính trị gia giáo dục coi đây là một thành công của sáng kiến mới "Học tập tại Viễn Đông" bắt đầu từ các trường đại học qua chiến dịch quảng cáo, năm 2015 kết thúc. Chiến dịch đã được bắt đầu vào năm 2008 với mục tiêu làm cho phẩm chất và lợi thế của các trường đại học ở phía Đông được phương Tây biết đến nhiều hơn và vượt qua những định kiến.

"Các trường đại học và cao đẳng ở các tiểu bang phía Đông (*ghi chú thêm : DDR cũ*) đã chứng minh rõ ràng trong những năm gần đây, làm thế nào hấp dẫn sinh viên từ khắp nước Đức", Bộ Trưởng Giáo Dục Liên Bang Johanna Wanka (CDU) cho biết ở Halle. Họ từ lâu đã "không còn là sự chỉ dẫn bí mật" nữa.

Tổng Trưởng Bộ Khoa Học của Sachsen-Anhalt, Hartmut Möllring (CDU) giải thích các chiến dịch quảng cáo đã gây nên một "sự thay đổi hình ảnh" tốt. "Chiến lược đưa đến con số phát triển nhanh chóng của các sinh viên từ phương Tây để lấp đi các giảng đường trống tại những đại học Đông Đức là hoàn toàn đúng". Đồng thời, chiến dịch đã giúp để làm cho các trường đại học Đông Đức hiện nay được đặt hàng đầu trong giới sinh viên. "Họ đã tiếp nhận rằng chất lượng giảng dạy và nghiên cứu chỉ là một nửa "tiền thuê (Miete)", và điều kiện học tập hấp dẫn cũng được truyền miệng xung quanh," Moellring giải thích, mà Bộ của ông điều hành, phối hợp chiến dịch.

Bên cạnh việc cung cấp tư vấn cổ điển của trường đại học như "Far East Express", còn có sự vận động ở các thành phố Tây Đức để theo học ở Đông Đức, và cũng như ""Fernost-Rallyes", những bài tường trình cho học sinh Tây Đức. Xa hơn nữa, đã có bài giảng giới thiệu của các giáo sư của trường đại học Đông Đức ở các trường tại Tây Đức, *Videoclips và cố vấn giáo dục qua Facebook (Live-Studienberatung via Facebook)*.

* **Xếp khỏi nghị sĩ Brandenburg của SPD Klaus Ness qua đời:**

Berlin, Ngày 18.12.2015: Trưởng khối nghị sĩ Brandenburg của SPD, Klaus Ness đã chết theo thông tin của dpa trong những giờ đầu tiên của ngày thứ Sáu. Ông mất ở tuổi 53. Trước đó, các tờ báo "Bild" và "BZ" cũng đã báo cáo. Lúc đầu tiên, văn phòng Nhà Nước cũng như tinh bộ SPD không muốn bày tỏ

điều này. Ness đã bị ngã quy vào tối thứ năm tại Potsdam.

Nghị sĩ đảng Xanh Ursula Nonnemacher và nghị sĩ Michael Schierack (CDU) cũng có mặt, cả hai người đều là bác sĩ, đã ngay lập tức chăm sóc ông. Sau đó ông Ness, 53 tuổi, đã được một xe

cứu thương cấp cứu đưa ngay tới một bệnh viện. Ở đó, ông ta đã tử trần trong đêm.

Ness là một nhà chiến lược gia và là thành viên cùng hợp tác thiết kế cho nhiều thành công trong cuộc bầu cử SPD tại Brandenburg. Ông từ lâu đã là người Quản lý (điều hành) và Tổng thư ký của Tỉnh bộ. Ông được coi là một thân cận của Thống Đốc Dietmar Woidke (SPD).

*** Bầu cử tiểu bang vào năm 2016. Bốn nhà lãnh đạo phải run sợ:**

30.12.2015: Tại năm tiểu bang của Đức sẽ tổ chức bầu cử nghị viện (quốc hội tiểu bang) trong năm tới, cũng có ở Baden-Württemberg. Ai sẽ tiếp tục "lãnh đạo" và người nào phải đứng trong phe đối lập, cũng đều phụ thuộc vào đảng AfD.

Stuttgart - Trong lịch chính trị năm 2016, ngày 13 Tháng Ba được đánh dấu là một ngày lớn: Chủ Nhật này được lựa chọn cho ba cuộc bầu cử lại nghị viện ba tiểu bang Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz và Sachsen-Anhalt. Kế tiếp vào tháng Chín năm 2016 sẽ tổ chức bầu cử tại Berlin và Mecklenburg-Vorpommern. Trong tất cả năm tiểu bang các vị Thống Đốc đương nhiệm sẽ tái tranh cử.

Tuy nhiên, hiện nay chỉ có ông Erwin Selle, từ gần 7 năm qua là Thống đốc tại Schwerin được đánh giá khá chắc chắn là sẽ trở thành người đứng đầu chính phủ tại đây. Tất cả các vị khác, từ ông Winfried Kretschmann (Stuttgart), đến ông Reiner Haseloff (Magdeburg) và Michael Müller (Berlin) cho tới Malu Dreyer (Mainz) đều phải run sợ.

Quan trọng trong mọi trường hợp là kết quả của đảng AfD (Alternative für Deutschland). Đảng dân túy hữu khuynh ở Đức đang tăng lên. Thăm dò ý kiến trong hai tiểu bang ở phía Tây, là nơi có bầu cử, hiện tại họ đã được sự ủng hộ từ bảy đến tám phần trăm của cử tri. Tại Sachsen-Anhalt AfD còn chiếm đến 13%, ở Berlin được 5%.

Ở Mecklenburg-Vorpommern trong một thời gian dài đã không được khảo nghiệm, nhưng chẳng có gì cho thấy rằng AfD đạt kết quả tồi tệ hơn tại đây. Mặc dù không ai muốn hình thành một liên minh chính quyền với AfD, nhưng họ có thể có nhiều khả năng ngăn chặn "liên minh mong muốn" của các đảng phái khác.

*** Đức, một trong sáu người con phụ thuộc vào Hartz IV:**

AFP, 23.12.2015: Gần như mỗi đứa con trong sáu trẻ con tại Đức rõ ràng phụ thuộc vào trợ cấp Hartz

IV. Theo số liệu mới nhất có từ tháng Bảy năm 2015 thì có khoảng 1,67 triệu hay 15,6% trẻ em dưới 15 tuổi bị ảnh hưởng, theo báo cáo của các tờ báo thuộc Media Group, trích dẫn phân tích của chính trị gia đảng Tả Khuynh là Sabine Zimmermann. So với tháng 7 năm 2014, con số này đã tăng lên 1,5%.

Theo báo cáo tại một số khu vực một trong ba người con (33%) bị ảnh hưởng. Tại Bremen có 33,1% dưới 15 tuổi phụ thuộc vào Hartz IV, tại Berlin là 32,6%. Ngược lại, tỷ lệ ở tiểu bang Bayern (Bavaria) chỉ có 7,2% và 8,5% ở Baden-Württemberg. Căn bản cho việc tính toán- theo báo cáo- là dựa theo số liệu của Cơ quan Lao Động Liên Bang.

Zimmermann yêu cầu tăng tỷ lệ tiêu chuẩn Hartz IV cho trẻ em. Cũng cần xây dựng "cơ sở hạ tầng xã hội đối xử không phân biệt", đó là "sự bảo đảm cơ bản cho trẻ em", được phát triển như là lợi ích độc lập. "*Vấn đề nghèo đói của trẻ em đã được biết đến trong nhiều năm qua*" Zimmermann cảnh báo.

*** Trúng Lotto trước khi ly dị:**

Yahoo News ngày 01.01.2016: Một người phụ nữ đến từ Hòa Lan trúng 2.100.000 € trong lần xổ số trước khi sự ly dị của cô ấy được chính thức hóa theo luật pháp. Chồng cũ của cô đòi một nửa lợi nhuận. Tòa án phải xét xử.

Không may mắn trong tình yêu, nhưng lại may mắn trong trò chơi: Sau ba mươi năm kết hôn, một người đàn ông bỏ vợ của mình vì một người phụ nữ trẻ hơn. Theo tin truyền thông báo cáo họ không còn sống chung với nhau từ bốn năm qua, nhưng cuộc hôn nhân của họ vẫn còn. Rồi thì, ngay trước khi sự ly dị có hiệu lực pháp lý, vợ cũ của anh ta trúng 2,1 triệu Euro trong cuộc xổ số Lotto.

Người đàn ông đã thử cố gắng tìm cách để yêu cầu bồi thường tại tòa án, đòi một nửa số lợi nhuận cho mình. Lý do: trên nguyên tắc, ông đã trả tiền một phần cho vé xổ số, do đó, ông được hưởng một phần lợi nhuận. Tờ báo Hòa Lan "de Volkskrant" báo cáo.

Bây giờ, Tòa án đã bác bỏ đơn kiện của người đàn ông. Việc ly dị đã có hiệu lực vào mùa hè năm 2015 sau 30 năm chung sống. Tài sản đã được phân chia, ấn định trong tháng 10 năm 2014, năm tháng trước khi trúng số Lotto. Do đó, lợi nhuận xổ số không cần được chia sẻ. Nhưng an ủi cuối cùng: Người đàn ông không phải trả tiền cấp dưỡng cho vợ cũ của anh ta!

*** Hầu như một trong ba người tỵ nạn biến mất sau tiếp nhận ban đầu:**

Handelsblatt: Từ các cơ sở tiếp nhận ban đầu ở Đông Đức theo tin của một tờ báo, hàng ngàn người tỵ nạn đã 'biến mất' trong những ngày đầu tiên! Lên đến gần 30% những người tỵ nạn được phân phát cho các tiểu bang mới đã rời bỏ các trại (nơi tạm cư tại địa phương) trong những ngày đầu tiên sau khi họ đến đó, theo một cuộc khảo sát của tờ báo 'Saarbrücker Zeitung', tại Bộ Nội vụ của các tiểu bang ở Đông Đức.

Theo đó, đến nay trong số 30.300 người tỵ nạn năm 2015 Brandenburg chỉ có khoảng 24.600 người hiện đang nằm ở đó. Phần còn lại "đơn giản biến

mất", tờ báo dẫn lời một quan chức chính phủ. Nghi ngờ là họ sẽ đi đến các thành phố lớn, đến người thân ở các khu vực khác của Đức hay đi sang các nước châu Âu khác.

Tại Thüringen với 26.900 người tỵ nạn đăng bộ, Sở Di Dân có thẩm quyền đã cho biết tỷ lệ "ra đi cá nhân" theo báo cáo từ 20 đến 30%. Con số chính xác không được rõ vì sự ghi danh không chính xác. Đến tiểu bang Sachsen-Anhalt do đó tính đến đầu tháng 12 là 36.400 người tỵ nạn nhưng tại nơi thu nhận đầu tiên đã chỉ có 32.600. Ở Mecklenburg-Vorpommern, tỷ lệ "ra đi" theo các nhà chức trách, từ mười đến 15%, như các tờ báo đã đưa tin.

Người tỵ nạn tại Đức được phân phối theo một "chìa khóa đặc biệt" đến các tiểu bang. Trên nguyên tắc, những người tỵ nạn vẫn phải còn ở lại nơi tiếp nhận ban đầu cho đến khi đơn xin tỵ nạn của họ được quyết định.

Lãnh đạo đảng Tả khuynh Katja Kipping tỏ ra thông cảm cho sự biến mất: "Có thể hiểu rằng những kẻ" đến người thân hoặc bạn bè, cố gắng tìm kết nối và làm việc càng sớm càng tốt", Kipping nói với hãng Thông tấn xã AFP.

Sau nhiều tuần đào thoát chết người, những "kẻ đào tẩu" muốn trước hết một điều: "an ninh", Kipping nói. Qua sự "thất bại của chính phủ", các người tỵ nạn đến đến những "nơi trú ẩn hoàn toàn quá tải, trong đó không rút lui được, căng thẳng thường trực và như đã xảy ra trong hàng chục trường hợp, bởi thành phần đối nghịch hầu như ở rải rác trước cửa với lời nói thù hận và đe dọa tấn công. Việc thông qua sự sửa đổi luật tỵ nạn bởi Liên minh SPD và Liên đảng, người tỵ nạn sẽ vẫn phải ở đến sáu tháng tại các cơ quan này.

* Thay đổi luật. Luật mới năm 2016 ở Đức:

23.12.2015 - Luật mới 2016: Năm 2016 ở Đức lại có nhiều thay đổi. Từ hạn ngạch của phụ nữ cho tới lợi ích con cái. Rất nhiều luật mới có hiệu lực vào năm 2016. Dưới đây là những thay đổi quan trọng nhất.

- Tiền trẻ con năm 2016 chỉ với ID-thuế:

Từ ngày 01 tháng 01 năm 2016 người nhận tiền trẻ con phải thông báo mã số thuế của họ cho Quỹ gia đình (Familienkasse), nếu họ muốn tiếp tục nhận trợ cấp. Trong hầu hết các trường hợp, cơ quan thẩm quyền đã có trước con số này. Và nếu không được báo cáo các dữ liệu cho đến ngày 01 tháng 1, thì tiền trẻ em vẫn được trả tiếp tục như bình thường, nhưng mã số thuế của họ phải bổ túc nội trong năm.

Ứng dụng miễn thuế chỉ giá trị với mã số thuế: Người tiết kiệm bây giờ nên kiểm tra các đơn miễn thuế của họ. Bởi vì kể từ ngày 01.01.2016 tất cả các ứng dụng miễn mà không có mã số thuế cá nhân (số ID) sẽ không có hiệu quả. Điều này có nghĩa là các ngân hàng giữ lại tiền lãi và thu nhập khác từ đồng Euro đầu tiên cộng với phụ giúp thể hiện tinh thần đoàn kết (*Solidaritätszuschlag*) và có thể khấu trừ thuế nhà thờ và chuyển giao cho cơ quan thuế. Số ID thuộc về tất cả các ứng dụng miễn thuế đã làm từ năm 2011. Những người có hợp đồng cũ, nên hỏi, tốt nhất là trong thời gian trước khi năm mới đến tại các ngân hàng rằng số ID có ở đó chưa.

- Giấy chứng nhận thiếu khả năng làm việc mới (AU-certificate) từ năm 2016:

Mới của tháng 1 năm 2016 dưới hình thức mẫu giấy chứng nhận y tế (AU-certificate), do các bác sĩ cấp cho bệnh nhân. Điều này bao gồm bốn phần, màu vàng hình thức carbonless. Nó bao gồm một bản sao cho cơ quan bảo hiểm y tế, chủ nhân công, người được bảo hiểm và bác sĩ. Giấy chứng nhận được cấp trong tương lai cho toàn bộ thời gian của sự bất lực thiếu khả năng làm việc.

- Hạn ngạch đối với phụ nữ ở các vị trí quản lý:

Luật pháp về sự bình đẳng giữa nam và nữ trong tầng lớp lãnh đạo (Chefetage) được áp dụng kể từ ngày 01.05.2015. Tuy nhiên, chỉ trong năm 2016 hơn 100 giao dịch công khai, đầy đủ codetermination đòi hỏi các công ty phải thực hiện dần dần 30% hạn ngạch cho việc đối mới của những chức vụ giám sát. Nếu họ không làm, chỗ vẫn bỏ trống.

* Luật mới năm 2016 - lương hưu tăng lên đáng kể:

Trong số hơn 20 triệu người về hưu ở Đức thì trong năm 2016, mức tăng lương hưu mạnh nhất kể từ một thời gian dài: có thể tăng lên được 4 đến 5%, theo tính toán của Quỹ hưu trí Đức và Bộ Xã Hội Liên Bang. Điều đó sẽ là khoảng gấp đôi so với năm nay. Lý do là tình hình kinh tế thuận lợi và hiệu lực một lần tăng lương đặc biệt. Bao nhiêu lương hưu thực sự sẽ rõ ràng trong đầu năm. Nhưng có một điều đã rõ ràng: Do sự gia tăng đáng kể trên hàng chục ngàn người về hưu sau đó sẽ bị đánh thuế.

* Người nhận Trợ Cấp Tiền Nhà nhận được lợi ích cao hơn:

Từ năm 2016 người nhận trợ cấp tiền nhà có phúc lợi cao hơn. Tại Augsburg qua đó khoảng 2.500 gia đình hưởng lợi, khoảng một nửa trong số đó là số người lần đầu tiên được khoản phụ cấp nhà. Một người hưu trí duy nhất với lương hưu là 800 Euro và tiền thuê nhà là 300 Euro thay vì cho đến nay được 38€ trong tương lai sẽ nhận được 77€ phụ cấp tiền nhà hàng tháng. Một cặp vợ chồng có hai con và mức thu nhập gộp 2.600€ Brutto, nguồn thu nhập duy nhất và tiền thuê nhà 730€, dự kiến có thể được tiền trợ cấp nhà cửa trong tương lai hàng tháng là 163€ thay vì 27€ như trước đây.

* Người cần được chăm sóc và gia đình của họ nhận được nhiều lợi ích hơn:

Sau khi Quốc hội thông qua giai đoạn thứ hai của cải cách chăm sóc trong tháng 11 năm 2015, các sửa đổi đầu tiên có hiệu lực trong năm tới. Như vậy, bệnh nhân không được chăm sóc thường xuyên sau khi điều trị tại bệnh viện được hưởng quyền chăm sóc chuyển tiếp (*Übergangspflege*). Người gia đình chăm sóc từ năm 2016 được cố vấn về chăm sóc. Thông qua luật nhà tế bần và giảm nhẹ (*Hospiz- und Palliativgesetz*) cũng là sự chăm sóc của người dân chết ở nhà dưỡng lão.

* Tiêu chuẩn trợ giúp xã hội và Hartz IV:

Từ ngày 01.01.2016 dịch vụ để hỗ trợ những người không thể kiếm sống cho riêng mình tăng. Điều này áp dụng cho trợ cấp xã hội, các lợi ích an ninh cơ bản cho người tìm việc ("Hartz IV") và cho an ninh cơ bản trong tuổi già và tàn tật. Ngay cả những người tỵ nạn cũng được lợi ích cao hơn. Tiêu chuẩn để sống một mình tăng lên mỗi năm được 404€, cho một cặp vợ chồng, tỷ lệ tương ứng là 364€ (+4) cho mỗi người.

* Nhiều tiền hơn cho những người tỵ nạn:

Những lợi ích người tỵ nạn cũng tăng từ 01.01.2016, công bố của chính phủ liên bang. Một người độc thân được 364 €/tháng. Cho đến nay chỉ có 359€/tháng.

* Từ mùa thu năm 2016, những sinh viên được vay vốn (Bafög) nhiều hơn:

Sinh viên có thể vui mừng kể từ mùa thu năm 2016 vì sinh viên được vay Bafög nhiều hơn. Nhu cầu cơ bản tăng từ 373 lên 399 Euro cho một tháng, cần thiết đối với sinh viên sống bên ngoài (không phải nội trú) sẽ được áp dụng từ mùa thu 2016 là 649€/ tháng (đến nay 597€).

* Sửa đổi - miễn thuế ngắn hơn cho xe hơi chạy bằng điện (Elektroautos):

Xe chỉ chạy bằng điện, cho phép lưu hành từ 01.01.2016 được miễn thuế xe trong 5 năm. Điều này được chỉ định bởi các liên đoàn của người nộp thuế. Như vậy ít hơn đáng kể so với trước đây. Bởi vì chiếc xe điện này nếu được phép lưu hành cho đến ngày 31.12.2015, vẫn hưởng 10 năm miễn thuế xe.

* Các nhà phân phối phải lấy lại rác thải điện tử từ giữa năm 2016:

Ngay cả các cửa hàng lớn có nghĩa vụ, theo tin các trung tâm của người tiêu dùng, phải thu nhận lại các thiết bị điện bị bỏ đi. Người tiêu dùng có bốn phân tách rời các dụng cụ điện và điện tử phế thải của họ riêng biệt từ rác thải. Điều này họ có thể làm cho đến nay tại các nơi sưu tập địa phương. Từ ngày 24.7.2016 cửa hàng lớn loại điện thoại thông minh không sử dụng, máy nướng bánh mì hoặc truyền hình sẽ phải thu nhận lại miễn phí.

* 2016, Điều gì sẽ thay đổi cho người tiêu dùng?

* Bưu chính: bưu chính Đức tăng giá cho thư thông thường 8 cent lên 70 cent. Ngay cả những thư toàn quốc nặng đến 1.000 gram, thư bảo đảm và một số thư, hàng gửi ra nước ngoài cũng trả chi phí nhiều hơn.

* Điện thoại và Surfen ở các nước EU sẽ rẻ hơn: kể từ ngày 30.4.2016 theo một quyết định của Nghị viện Châu Âu thì Roaming trong EU được phép chỉ tăng chênh lệch 5 cent mỗi phút cho cuộc gọi đi, 2 cent cho mỗi tin nhắn SMS và 5 cent cho mỗi megabyte dữ liệu - cộng thêm thuế phụ trội.

* Kể từ Tháng 02 năm 2016 khách hàng cá nhân chuyển giao phải sử dụng 22 mã số IBAN.

* Hen với bác sĩ chuyên khoa: Có bảo hiểm y tế theo luật định với luật Enhancement Supply SHI có quyền được hưởng hen ngắn hạn với các bác sĩ chuyên ngành. Nếu có vấn đề thì từ ngày 23 Tháng Một trở đi, trung tâm dịch vụ hen giờ mới tân trang là Hiệp hội Quỹ bảo hiểm sẽ giúp đỡ. Dự kiến trong vòng một tuần họ có được cuộc hẹn với bác sĩ phẫu thuật chỉnh hình (Orthopaede) hoặc bác sĩ Neurologen. Thời gian chờ đợi không quá bốn tuần. Nếu không được, Trung tâm dịch vụ tạo cơ hội cho cuộc điều trị bệnh nhân tại một bệnh viện.

* Quyền có ý kiến thứ hai của bác sĩ: Đối với một dự đoán mổ xẻ, bệnh nhân kể từ ngày 01 Tháng Một năm 2016 được quyền pháp lý có ý kiến trung lập của y sĩ thứ hai. Điều này liên quan đến tất cả các điều kiện y tế có nguy cơ phẫu thuật không cần thiết, trung tâm người tiêu thụ NRW nhấn mạnh.

* Istanbul: Tất cả các trường hợp tử vong có lẽ là người Đức:

Yahoo News, 13.01.2016: Các nhà chức trách Thổ Nhĩ Kỳ, theo kết quả sơ bộ cho rằng tất cả mười nạn nhân trong cuộc tấn công khủng bố ở Istanbul đều là người Đức.

Hai trường hợp tử vong chưa được xác định dứt khoát cũng được cho rằng là người Đức, theo kết quả điều tra sơ bộ, như Thông tấn xã Đức ở Istanbul ghi nhận hôm nay thứ Tư, từ chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ. "Chúng tôi tin rằng hai người đã chết kia cũng là Đức". Đây là kết quả điều tra của cảnh sát. Nhưng các kiểm tra y tế chưa được hoàn tất. Cho đến nay, quốc tịch của hai trong số mười người chết không rõ ràng.

Số người chết từ nhiều tiểu bang! Trong số người thương vong của Đức là khách du lịch từ Hessen, Berlin, Brandenburg, Sachsen và Rheinland-Pfalz. Tất cả đều đã chết, khi một sát thủ của lực lượng dân quân khủng bố Hồi giáo Nhà Nước nổ bom tự sát trong không khí vào sáng thứ Ba, 12.01.2016 giữa một nhóm du lịch Đức trong vùng lân cận của Hagia Sophia và Nhà thờ Hồi giáo Xanh.

Các nạn nhân của các cuộc tấn công tại Istanbul theo tư liệu từ công ty du lịch *Lebenslust Touristik* của một Tour du lịch phiêu lưu ba nước và đến từ khắp nước Đức.

De Maizière đi Istanbul: Sau vụ tấn công khủng bố với số thương vong của nhiều người Đức tại Istanbul, Bộ Trưởng Nội Vụ Liên Bang Thomas de Maizière (CDU) đi sang Istanbul / Thổ Nhĩ Kỳ ngày hôm nay, 13.01.2016. Ông Bộ Trưởng Đức muốn gặp người đồng cấp Thổ Nhĩ Kỳ của ông là Efan Ala ở Istanbul và để có được hình ảnh về tình hình, một nữ phát ngôn viên của Bộ Nội Vụ cho biết như vậy.

Sau thông tin của hãng thông tấn xã DPA, cho đến khi buổi tối thứ Ba, chính phủ liên bang đã không có dấu hiệu nào rằng cuộc tấn công chủ đích chống lại Đức.

* LNC (Munich Tháng 12.2015 & 01.2016)

Sưu tầm và phiên dịch từ các báo der Spiegel, SZ, AZ, FAZ, die Welt, Handelsblatt, Focus, N -TV, AFP....

in Việt Nam

• Quảng Trục phụ trách

* Tàu cá vỏ thép Trung Quốc đâm chìm tàu ngư dân Việt:

Hội Nghề Cá Việt Nam vừa lên tiếng phản đối việc tàu vỏ thép của TQ vào ngày 1/1/2016, đâm húc một tàu cá của ngư dân Quảng Ngãi gần đảo Cồn Cỏ tỉnh Quảng Trị; tàu TQ bỏ chạy không tiếp cứu người bị nạn. Trong công văn đề ngày 4/1/2016 gửi tới Văn phòng Chính phủ cũng như các Bộ ngành và Ban đối ngoại Trung ương ĐCSVN, Hội Nghề Cá Việt Nam bày tỏ sự phẫn nộ và cực lực phản đối hành động của phía TQ, mà Hội Nghề Cá mô tả là vừa vi phạm pháp luật vừa mang tính vô nhân đạo. Được biết, tàu cá của ngư dân Quảng Ngãi bị tàu vỏ sắt TQ húc đâm hai lần, tàu gần như bị chìm chỉ còn phần nổi khoảng nửa mét. Rất may một tàu cá khác của ngư dân Việt Nam đã cứu được toàn bộ 10 ngư dân trên tàu bị nạn, bơm nước ra khỏi tàu này và lại kéo được về Vịnh Mân Quang Đà Nẵng một ngày sau.

Tin thêm, sáng 8/1/2016, Biên phòng Đà Nẵng tổ chức Hội nghị tổng kết công tác năm 2015 và triển khai nhiệm vụ năm 2016. Đại tá Nguyễn Văn Đức, Bộ chỉ huy bộ đội biên phòng Đà Nẵng, cho biết trong năm 2015, TQ tiếp tục thể hiện sự bành trướng của mình trên biển Đông. Theo đó, phía TQ thiết lập 4 ban vũ trang nhân dân ở Hoàng Sa; đẩy mạnh hoạt động cải tạo, xây dựng các công trình quân sự trên các đảo chiếm đóng trái phép tại quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa, mưu đồ thiết lập vùng nhận dạng phòng không (ADIZ). "TQ còn thường xuyên duy trì các loại tàu quân sự, tàu chấp pháp, máy bay tuần tra để xua đuổi, bắt giữ tàu cá, cản trở các hoạt động cứu hộ cứu nạn, hoạt động thăm dò dầu khí trên vùng biển chủ quyền của VN, đơn phương cấm đánh bắt hải sản trên vùng biển Hoàng Sa và Trường Sa của VN", đại tá Đức nói. Thêm vào đó, tàu cá TQ còn thường xuyên xâm phạm chủ quyền đánh bắt hải sản với số lượng lớn, kèm theo đó là các tàu trinh sát giả

dạng tàu cá vào sâu trong lãnh hải của Việt Nam để nắm tình hình. Trong năm vừa qua, biên phòng Đà Nẵng phát hiện 264 lượt tàu thuyền TQ vi phạm chủ quyền Việt Nam. Đại tá Đức cho biết, trong số các tàu thuyền của TQ vi phạm chủ quyền, có đến 207 lượt tàu cá đánh bắt hải sản ở khu vực đông bắc Sơn Trà 45 đến 50 hải lý, 1 tàu cá vào sâu trong nội thủy VN, 4 trường hợp tàu quân sự, tàu chấp pháp xua đuổi tàu cá của Đà Nẵng và Quảng Ngãi khi đánh bắt hải sản tại quần đảo Hoàng Sa, 57 lượt tàu chấp pháp trinh sát tại các lô dầu khí thuộc chủ quyền vùng biển của VN. Biên phòng Đà Nẵng cũng cho hay, trong năm 2015 xảy ra 64 vụ việc liên quan đến trật tự xã hội trên biển. Cụ thể có 6 vụ chìm tàu, 10 vụ tông va, 6 vụ tai nạn lao động... Hậu quả làm 6 người chết, 23 người bị thương, 7 phương tiện bị chìm, 38 phương tiện bị hỏng, 95 tấm lưới bị đứt rách. Tuy tổng kết trong năm 2015, gần 300 lượt tàu thuyền TQ vi phạm chủ quyền VN (chỉ trong khu vực Quảng Nam – Đà Nẵng), trong đó tàu quân sự và chấp pháp TQ đã xua đuổi tàu cá VN hay giả dạng tàu cá để trinh sát các lô dầu khí, nhưng không thấy một báo cáo về những biện pháp hay hành động nào của chính quyền và quân đội VN để bảo vệ tính mạng cũng như đời sống của ngư dân Việt trên ngư trường truyền thống của mình.

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/

* Nợ công của Việt Nam đạt mức 61,3% GDP

Theo thống kê của Bộ Tài chính, đến 31/12/2015, tỷ lệ nợ công ở mức 61,3% GDP, trong đó nợ Chính phủ 48,9% GDP (trong đó nợ Chính phủ chiếm 80,3%, nợ được Chính phủ bảo lãnh chiếm 18,2% và nợ chính quyền địa phương chiếm 1,5%) và nợ nước ngoài của quốc gia ở mức 41,5% GDP, nằm trong giới hạn cho phép. Đối với nợ Chính phủ, nợ trong nước chiếm khoảng 58% và nợ nước ngoài chiếm 42% tổng nợ Chính phủ. Khoảng 94% danh mục nợ nước ngoài của Chính phủ là các khoản vay ODA, vay ưu đãi có kỳ hạn dài, lãi suất ưu đãi và quy mô huy động tương đối ổn định. Các khoản vay ODA, vay ưu đãi nước ngoài, đặc biệt sau khi VN trở thành nước có thu nhập trung bình thấp vào năm 2010, đã có sự thay đổi đáng kể về điều kiện vay theo hướng giảm kỳ hạn từ 10-15 năm, chi phí huy động vốn tăng gấp đôi so với trước đây. Tin thêm, trong thu ngân sách 2015, dầu thô chỉ còn chiếm 6% trong tổng thu. Con số 66.000 tỷ đồng thu từ dầu thô còn thấp hơn cả phần nợ đọng thuế (76.000 tỷ đồng). Thu từ dầu thô đã không còn là nguồn có tỷ trọng lớn như 5, 10 năm trước. Dự kiến năm 2016, Việt Nam sẽ nhập khẩu khoảng 12,5 - 13 triệu tấn xăng dầu.

Tin thêm, đến tháng 10/2015 hai Thành ủy Bạc Liêu và Cà Mau đã "đổ nợ" - tình trạng ngân sách hết tiền chi tiêu. Theo báo cáo tài chính của Thành ủy Bạc Liêu, dự toán kinh phí được duyệt năm 2015 của đơn vị là hơn 7,5 tỷ đồng, nhưng đến cuối tháng 7 đã sử dụng 7,67 tỷ. Biên bản bàn giao công nợ đến ngày 31/7 được tổ chức vào ngày 21/9, cơ quan này còn tồn đọng rất nhiều khoản nợ. Trong đó nhiều nhất là

tiền khám sức khỏe năm 2015 với hơn 619 triệu đồng. Kế đến là tiền nợ bảo hiểm xã hội 366 triệu đồng, soạn thảo văn bản 200 triệu, tiếp khách 192 triệu, mua máy photocopy 268 triệu đồng, hỗ trợ bằng thực phẩm 180 triệu, tiền sách báo, tài liệu, quà tặng hơn 198 triệu đồng... Tổng số công nợ là 2,8 tỷ đồng. Trong khi đó, tại thành phố Cà Mau, một báo cáo ngày 30/11 của thành phố này về tình hình nợ ngân sách cho thấy nhiều năm liền thành phố thu ngân sách không đạt nhưng chi ngân sách luôn cao hơn mức được giao. Năm 2012, tổng chi trên 555 tỷ đồng, trong khi nguồn ngân sách chỉ trên 500 tỷ. Năm 2013, trong khi nguồn ngân sách của thành phố Cà Mau trên 536 tỷ, thì chi đến hơn 627 tỷ, mất cân đối trên 90 tỷ đồng... Việc dẫn đến tình trạng mất cân đối là do nhiều năm liền thu ngân sách không đạt, dẫn đến phải tạm ứng trước để chi tiêu trong nhiều năm và hệ quả là thành phố Cà Mau đã trở thành "con nợ" lớn.

Nguồn: www.vietnamexpress.net

*** Các nhà hoạt động nghiệp đoàn Lao Động Việt bị đánh dã man:**

Ngày 25 tháng 12 vừa qua, nhiều người bị đánh đập dã man chỉ vì một vài nhà hoạt động nghiệp đoàn thuộc tổ chức Lao Động Việt phát tờ rơi mang thông điệp của Thủ Tướng CS Nguyễn Tấn Dũng về việc thành lập nghiệp đoàn độc lập, một trong những điều kiện khi tham gia Hiệp định đối tác Thương mại xuyên Thái Bình Dương TPP mà Việt Nam là một trong 12 quốc gia tham gia ký kết. Một thành viên của Lao Động Việt tại Việt Nam là cô Đỗ Thị Minh Hạnh cho biết: "Ngày 18/11 thì ông Nguyễn Tấn Dũng đã tuyên bố là Việt Nam cần có một công đoàn độc lập. Chúng tôi rất là ủng hộ tinh thần này và chúng tôi nghĩ rằng đưa những lời đó của Thủ Tướng đến với người dân theo một chiều hướng tốt như thế này thì chắc chắn là người dân sẽ vui mừng. Những tờ giấy đó in ấn là nhằm mục đích cho công nhân hiểu thêm, nâng cao nhận thức cho họ thì lý ra là phải được nhà nước hoan nghênh, hỗ trợ. Tuy nhiên chúng tôi không hiểu vì sao lời của Thủ Tướng lại bị gọi là vi phạm mà họ bắt bớ và đánh đập những người truyền tải những nội dung của Thủ Tướng đến với người dân. Anh Hoàng Bình, thành viên của Lao Động Việt giữ nhiệm vụ phân phối những thông điệp này đến với công nhân đã bị khoảng 20 công an vây bắt lúc đang giữ 4.500 tờ rơi. Tuy nhiên, trong quá trình điều tra, công an đã không nhắc nhở gì đến nội dung các tờ rơi này mà lại lấy một lý do không hề có là anh Hoàng Bình gây tai nạn xe cộ và bỏ chạy. Tại đồn công an anh Hoàng Bình cũng bị đánh đập dã man và liên tục bởi công an CS mặc thường phục và sắc phục. Khi Hoàng Bình bị bắt thì bạn bè thông tin trên Facebook, khoảng 20 người đã kéo đến đồn công an để đòi người. Lúc đầu, một số người đến đồn công an phường Tân Sơn Nhì, nơi đó, họ được chỉ đến đồn công an phường Hòa Thạnh. Tại đây, họ tiếp xúc với ban Tiếp Dân để hỏi về anh Hoàng Bình, thay vì được tiếp dân thì 7 người bị đánh đập dã man và công tay bởi những người tự xưng 'tao là dân', sau đó bị bắt ép vào đồn công an.

Khoảng 4 giờ 30 sáng lần lượt mọi người khác mới được thả ra. Đây là lần thứ 2 liên tiếp, các nhà hoạt động nghiệp đoàn tự do Lao Động Việt bị công an và côn đồ giả danh hành hung dã man, lần trước ngày 22/11 cô Đỗ Thị Minh Hạnh và ông Trương Minh Đức trong khi giúp cho công ty Yupoong đấu tranh đòi quyền lợi thì bị công an bắt, cô Minh Hạnh bị đánh đập dã man. Ngày 25/12 vừa qua thì thêm một thành viên Lao Động Việt khác bị đánh đập khi mang thông điệp về quyền lao động cho công nhân.

Hiệp định đối tác thương mại xuyên Thái Bình Dương (TPP) được 12 nước ký kết ngày 5/10/2015 và hiện đang trong quá trình thông qua Quốc hội tại các nước thành viên. Hiệp ước TPP đem lại cho Việt Nam nhiều lợi ích về mặt thuế quan trên các Thị trường đối tác, nhất là Hoa Kỳ. Nhưng bên cạnh đó Việt Nam phải bảo đảm tuân thủ một số cam kết về quyền lao động trẻ em, quyền sở hữu trí tuệ... và đặc biệt là quyền thành lập nghiệp đoàn độc lập mà nhiều nhà quan sát cho đây là một khúc xương khó nuốt của một quốc gia với một thể chế chính trị mà bất cứ một tổ chức nào cũng phải nằm dưới sự kiểm soát của đảng.

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/

*** ĐCSVN đấu đá giành quyền lực và tranh hậu thuẫn từ Trung Cộng:**

Ngày 21/12/2015 Hội nghị TW 13 bàn về nhân sự cho đại hội đảng 12 đã phải kết thúc thất bại và hoãn đến kỳ họp cuối TW 14. Lập tức, ngày 23/12/2015 Nguyễn Sinh Hùng đại diện QH CSVN bắt đầu chuyến thăm TQ, kéo dài đến ngày 27/12/2016; theo "mật lệnh" của TBT Nguyễn Phú Trọng, trên danh nghĩa là theo lời mời của Chủ tịch QH TQ, ông Trương Đức Giang; nhưng dư luận cho rằng đây là chuyến đi báo cáo kết quả nhân sự đại hội đảng lần thứ 12 với ban lãnh đạo TQ sau Hội nghị TW13; đồng thời để xin Tập Cận Bình giúp Nguyễn Phú Trọng tiếp tục giành tiếp chức TBT trong đại hội đảng 12 (Sẽ bắt đầu từ 20/1-27/1/2016). Vừa rời TQ thì buổi chiều cùng ngày 27/12/2015, Quốc hội TQ thông qua dự luật chống khủng bố đầu tiên của nước này, khiến người ta nghi ngờ về một tình huống chuẩn bị cho một biến động có thể xảy ra trước và sau kết quả đại hội 12. Về phía VN, cũng ngay lập tức, Đại tá Hà Minh Trần, Phó Cục trưởng Cục A67, cho biết: "Tại Việt Nam... lực lượng Công an đã phát hiện 10 đối tượng khủng bố quốc tế là thành viên chi nhánh tổ chức khủng bố quốc tế Al Qaeda và JI nhập cảnh vào VN". Phải chăng đây là hành động dọn đường cho phép quân đội nước TQ quốc có thể tham gia vào các hoạt động chống khủng bố ở VN trong giai đoạn đại hội 12 sắp tới? Nghi vấn về chuyến thăm TQ của Nguyễn Sinh Hùng cũng được báo Đài Loan nhận xét dưới tựa đề "Việt Nam sắp đại biến, Chủ tịch Quốc hội cầu cứu Tập Cận Bình". Báo này viết: "Trong hai ngày 23-24/12/2015, Tập Cận Bình và Du Chính Thanh tại Bắc Kinh đã lần lượt tiếp kiến NS Hùng. Giới quan sát cho rằng, Đại hội ĐCSVN lần thứ 12 sắp diễn ra, cạnh tranh trên chính trường đang rất kịch liệt, người được mệnh danh 'đà phá

diện mạo độc tài biến tướng' thuộc phe cải cách là NT Dũng, đang chiếm lấy ưu thế. Việt Nam sắp có biển cố lớn, NS Hùng thăm Bắc Kinh lần này có thể là để cầu tiếp viện". Đầu năm mới (1 và 2/1/2016) Nguyễn Phú Trọng đã thân hành thăm và làm việc với Bộ Tư lệnh Thủ đô Hà Nội và Bộ tư lệnh lực lượng cảnh sát cơ động. Sau đó ngày 7/1 lại có tin "Hơn 5.000 cảnh sát, bộ đội thực tập phương án bảo vệ Đại hội Đảng 12" đã triển khai để sẵn sàng đối phó mọi tình huống có thể xảy ra bất lợi cho mưu đồ tham vọng của NT Dũng. Một bài viết trên trang Dân Làm Báo đã viết: "Có điều không nên quên là trong hai nhiệm kỳ của TT NT Dũng, Chính phủ đã mở toang cửa cho TQ dùng công nghệ ô nhiễm, kém hiệu quả để khai thác Bauxite ở Tây Nguyên; đưa công nghệ luyện thép lò đứng đã bị truy đuổi ở chính TQ vào Vũng Áng; để cho công nghệ nhiệt điện đã từng hủy hoại môi trường TQ tràn ngập lãnh thổ VN; và trong khi thăm VN Tập Cận Bình chỉ mời Dũng thăm TQ mà không đem xia tới Trọng, Sang và Hùng; như thế là Dũng đã được Tập Cận Bình chọn và sẽ là Tổng Bí Thư sau đại hội 12. Ngoài ra, dư luận vẫn còn nhớ trong suốt hai nhiệm kỳ Dũng phải chịu trách nhiệm chính trong việc kinh tế VN lụn bại, văn hóa tham nhũng tràn lan. Dũng cũng là thủ phạm chính trong việc vi phạm nhân quyền trầm trọng ở VN: bắt giữ các nhà đấu tranh dân chủ, gây ra thảm trạng dân oan, đứng đằng sau các nghị án thanh trừng nội bộ. Chính sách 'cái còng và khẩu súng' của Dũng đã đẩy đất nước vào chế độ 'công an trị' khiến người dân bị tước những quyền tự do tối thiểu của con người...". Nhân kỷ đại hội đảng 12, người dân Việt lại thêm thấy rõ bộ mặt 'hèn với giặc ác với dân' của ĐCSVN, vì trong khi TC đã nhiều lần xâm phạm lãnh hải (Ngày 2 và 7/1/2016, TC đã cho 3 máy bay thử nghiệm ra bãi Đá Chử Thập thuộc vùng tranh chấp Trường Sa) - và không phận (Theo tin vnexpress: "Hàng chục chuyến bay TQ xâm phạm vùng kiểm soát của VN"), mà quân đội (tự xưng là) nhân dân lại 'bám bờ' và không có hành động bảo vệ chủ quyền lãnh thổ và sinh mạng ngư dân, ngược lại đảng CSVN lại cho phô diễn sức mạnh của công an và quân đội qua việc đàn áp dân để bảo vệ đại hội đảng (Đây là một tình huống giả theo kịch bản: Một số người kích động, lôi kéo đám đông tụ tập trước trụ sở UBND thành phố Hà Nội. Họ dựng lều bạt, ném gạch đá và lửa vào cảnh sát cơ động...) và "không để dân khiếu kiện đông người..." (theo chỉ thị ngày 5/1 của Phó Thủ Tướng CS Nguyễn Xuân Phúc).

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/, vnexpress.net, danlambaovn.blogspot.fr

* **Vaccine Quinvaxem và sự khủng hoảng niềm tin:**

Những ngày đầu năm, trên nhiều diễn đàn và cả các trang báo vấn đề tiêm chủng vaccine Quinvaxem, việc khan hiếm vaccine và dịch vụ tiêm chủng theo yêu cầu đang là vấn đề nóng bỏng. Được biết, Quinvaxem là loại vaccine phối hợp "5 trong 1" do hãng Berna Biotech (Nam Hàn) sản xuất, phòng các bệnh: bạch hầu, uốn ván, ho gà, viêm gan B và viêm

phổi, viêm màng não do vi khuẩn Hib gây ra. Quinvaxem được đưa vào sử dụng tại VN từ 6/2010 đến nay đã có 63 trường hợp trẻ tử vong sau khi tiêm. Mặc dù được Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) khuyến cáo sử dụng, và hiện đang sử dụng phòng bệnh cho trẻ ở 90 quốc gia, tuy nhiên Nam Hàn là nước sản xuất Quinvaxem đã không sử dụng vaccine này vì các chuyên gia cho rằng nó có chứa thành phần ho gà vaccine toàn tế bào (dùng xác vi khuẩn ho gà) để gây phản ứng cho cơ địa trẻ. Bản thân nhà sản xuất cũng cảnh báo phải cẩn nhắc hết sức cẩn thận bởi có rất nhiều tác dụng phụ sau tiêm như: sốt 40 độ C, đột quỵ hoặc sốc, khóc thét kéo dài hơn 3 giờ, co giật... Trước đây, vào tháng 5/2013, đã có quyết định tạm ngưng sử dụng vaccine Quinvaxem do hàng loạt biến chứng xảy ra cho trẻ và có 5 ca tử vong liên tiếp trong những tháng đầu năm. Tuy nhiên sau đó 5 tháng, với kết quả đánh giá độc lập và khuyến cáo an toàn của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) cho thấy trong số này 27 ca tử vong không liên quan đến tiêm chủng, 9 trường hợp có thể coi là có liên quan đến tiêm vaccine nhưng đều hồi phục, các trường hợp còn lại là không liên quan đến tiêm chủng và chất lượng vaccine. Bộ Y tế tiếp tục sử dụng Quinvaxem trong chương trình tiêm chủng mở rộng.

Mẹ Năm - nhà hoạt động nhân quyền, và cũng là một người mẹ - đã lên tiếng cảnh báo các cha mẹ tại VN: "Trẻ con Việt Nam, hoàn toàn có quyền được hưởng dịch vụ tiêm chủng an toàn xứng đáng với sinh mạng một con người. Bạn hãy thử đưa con đi tiêm chủng ở phường, xã một lần cho biết quy trình, để thấy sinh mạng của con em mình có được xem trọng hay không... Vaccine Quinvaxem "5 trong 1" và các hệ lụy của nó vẫn đang được bùng bít, giấu giếm bằng nhiều thủ thuật đã phản ánh rất rõ một điều: người dân mất niềm tin vào sự minh bạch của hệ thống y tế tại VN. Việc thiếu hụt vaccine Pentaxim cũng bộc lộ rõ vấn đề độc quyền chi phối được phẩm của các tay trùm lợi ích, và cả sự hỗn loạn, khủng hoảng niềm tin của đám đông".

Nguồn: www.bbc.com/vietnamese/

* **Bể chứa chất thải chì, kẽm bị vỡ tại Cao Bằng:**

Ngay đầu năm một bể chứa chất thải chì, kẽm tại tỉnh Cao Bằng bị vỡ vào chiều hôm 5/1/2016 khiến hàng trăm nghìn mét khối nước bùn thải tràn ra môi trường, chảy xuống sông Gâm gây ô nhiễm nặng. Bể chứa chất thải chì, kẽm bị vỡ thuộc Công ty Trách nhiệm Hữu Hạn CHK đóng tại xóm Lạng Cá, thị trấn Pác Miều, huyện Bảo Lâm. Mức độ thiệt hại của vụ bể chứa chất thải chì, kẽm như vừa nêu chưa thể đánh giá hết. Chủ tịch Ủy ban Nhân dân huyện Bảo Lâm, ông Vũ Ngọc Lưu cùng nhiều cán bộ huyện khác đã có mặt tại hiện trường sau khi xảy ra sự việc để chỉ đạo việc khắc phục hậu quả.

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/

* Máy tính Lenovo Trung Quốc cài phần mềm gián điệp:

Thành phố Hải Phòng và tỉnh Quảng Ninh vừa chính thức cảnh báo một số máy tính của hãng Lenovo Trung Quốc có cài đặt phần mềm gián điệp trước khi xuất xưởng. Những phần mềm này được điều khiển từ xa và có khả năng gây mất an toàn, an ninh thông tin trong hệ thống mạng của của các cơ quan Nhà nước Việt Nam. Theo tin Saigon Times Online bản tin trên mạng ngày 4/1/2016, Ban Chỉ đạo Bảo vệ bí mật Nhà nước Thành phố Hải Phòng yêu cầu các sở, ban ngành, đoàn thể và Ủy ban Nhân dân các cấp áp dụng các biện pháp cần thiết để ngăn chặn nguy cơ lây nhiễm mã độc vào mạng máy tính cơ quan Nhà nước. Ban Chỉ đạo Bảo vệ bí mật Nhà nước cũng yêu cầu các cơ quan Nhà nước tiến hành rà soát và dừng ngay các máy tính tức máy điện toán computer do Lenovo sản xuất và có cài đặt phần mềm gián điệp. Ngoài Thành phố Hải Phòng, Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Ninh cũng ra công văn với nội dung tương tự, đối với các máy tính do Lenovo TQ sản xuất có cài đặt phần mềm thu thập dữ liệu của người sử dụng và được điều khiển từ xa.

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/

* Chỉ tiêu xuất khẩu 100 ngàn lao động năm 2016:

Chính quyền CSVN đề ra chỉ tiêu xuất khẩu 100 ngàn lao động trong năm 2016. Số 100 ngàn lao động mà Việt Nam dự kiến xuất khẩu trong năm nay chủ yếu đưa đến các nước Đài Loan, Nhật Bản, Mã Lai và một số quốc gia ở Trung Đông. Thống kê cho thấy hiện nay Việt Nam có trên 500.000 lao động đang làm việc tại hơn 40 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới. Họ làm việc trong hơn 30 ngành nghề khác nhau và hằng năm gửi về cho gia đình tại Việt nam gần 2 tỷ đô la. Năm 2015 Việt Nam xuất khẩu 115 ngàn lao động.

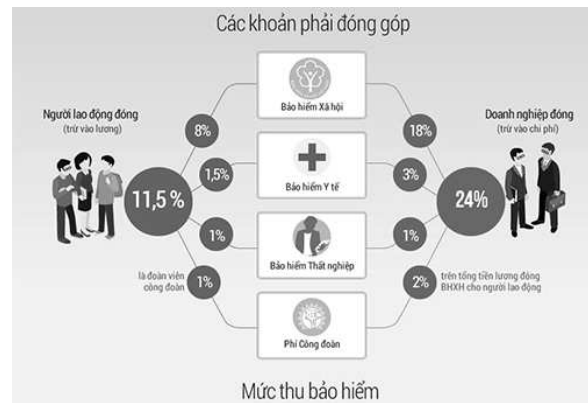
Theo nhận định của Tổ Chức Lao Động Quốc Tế (ILO) năng suất lao động của Việt Nam thấp hơn so với các quốc gia trong khu vực Châu Á Thái Bình Dương rất xa, nghĩa là thấp hơn Thái Lan 2,7 lần, Philippines 1,8 lần, Indonesia 2,4 lần, Malaysia 6 lần, Singapore 15,6 lần và Brunei 17,6 lần. Theo khuyến nghị của ILO và Ngân Hàng Phát Triển Á Châu, để bảo đảm tăng trưởng kinh tế Việt Nam cần thực hiện xây dựng khung chính sách nâng cao năng suất của các ngành nông nghiệp, đa dạng hóa các ngành công nghiệp, nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, bên cạnh một chính sách lao động rõ rệt của một nền kinh tế thị trường.

Nguồn: www.rfa.org/vietnamese/

* Những điểm mới về luật có hiệu lực từ năm 2016:

10 luật sửa đổi có hiệu lực từ 1/1/2016, trong đó có Luật bảo hiểm xã hội, Căn cước công dân, Hộ tịch, Thuế tiêu thụ đặc biệt sửa đổi và Luật nghĩa vụ quân sự.

- Luật bảo hiểm xã hội:

Năm 2016 Luật Bảo hiểm xã hội sẽ tăng tiền đóng bảo hiểm. Cụ thể, khi luật này có hiệu lực đến cuối năm 2017, mức đóng sẽ dựa trên lương công phụ cấp ghi trong hợp đồng lao động; từ 1/1/2018 trở đi mức đóng trên lương cùng phụ cấp và các khoản bổ sung ghi trong hợp đồng lao động. Ngoài ra, luật mới bổ sung chế độ thai sản cho lao động nam. Cụ thể, chồng được nghỉ 5 ngày làm việc trong trường hợp vợ sinh thường, 7 ngày khi vợ sinh phải phẫu thuật, sinh con dưới 32 tuần tuổi. Nếu vợ sinh đôi thì chồng được nghỉ 10 ngày; từ sinh ba trở lên thì cứ thêm mỗi con được nghỉ thêm 3 ngày làm việc. Nếu vợ sinh đôi trở lên mà phải phẫu thuật thì chồng được nghỉ 14 ngày...

- Luật căn cước công dân:

Từ năm 2016, Luật Căn cước công dân có hiệu lực, tất cả công dân Việt Nam từ 14 tuổi trở lên sẽ được cấp thẻ căn cước 12 số thay cho chứng minh thư. Đây là giấy tờ tùy thân, thể hiện thông tin cơ bản về lai lịch, nhận dạng của công dân Việt Nam, được sử dụng trong các giao dịch trên lãnh thổ Việt Nam. Thẻ căn cước công dân được sử dụng thay cho hộ chiếu trong trường hợp Việt Nam và nước ngoài ký kết điều ước hoặc thỏa thuận cho phép công dân nước ký kết được sử dụng thẻ căn cước công dân thay hộ chiếu trên lãnh thổ của nhau.

- Luật nghĩa vụ quân sự:

Luật nghĩa vụ quân sự quy định về độ tuổi gọi nhập ngũ trong thời bình đến hết 27 (hiện nay là đến hết 25) đối với công dân đã được tạm hoãn gọi nhập ngũ để học chương trình đào tạo đại học, cao đẳng.

- Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt sửa đổi:

Theo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật thuế tiêu thụ đặc biệt, đối với thuốc lá điếu, xì gà và các chế phẩm khác từ cây thuốc lá, thuế suất thuế tiêu thụ đặc biệt (TTĐB) tăng từ 65% lên 70% từ ngày 1/1/2016 và 75% từ ngày 1/1/2019; với rượu dưới 20 độ, thuế suất thuế TTĐB là 30% từ ngày 1/1/2016 và 35% từ ngày 1/1/2018... Riêng với mặt hàng ô-tô nhập khẩu dưới 24 chỗ ngồi, giá làm căn cứ tính thuế là giá bán ra của nhà nhập khẩu (giá bán buôn) nhưng không được thấp hơn 105% giá vốn xe nhập khẩu. Nếu thấp hơn mức này, giá tính thuế sẽ do cơ quan thuế ấn định. "Giá vốn" được giải thích là giá tính thuế nhập khẩu kèm thuế nhập khẩu, thuế tiêu thụ đặc biệt.

Nguồn: vnexpress.net

in hệ giới

• Quảng Trục phụ trách

* Người dân Syria òa khóc khi được cứu trợ:

Khi bốn chiếc xe tải đầu tiên tiến vào thị trấn chết đói Madaya, nhiều phụ nữ đã không nín được cảm xúc sau nhiều ngày chờ đợi. Đoàn xe gồm 44 chiếc của Hội Hồng Thập Tự vào hôm 11/1/2016 đã đến Madaya lúc trời sẩm tối, khi người dân đã đứng chờ từ lâu. "Chúng tôi thấy tận mắt những trẻ em bị thiếu ăn, ở đây mọi người đang chết đói", một điều phối viên nhân đạo của LHQ có mặt tại thị trấn cho biết. Việc phân phát lương thực và thuốc men cho khoảng 40.000 người dự kiến kéo dài vài ngày, theo Hội Hồng Thập Tự Quốc Tế (ICRC). Hàng chục người tại Madaya đã chết do không có thức ăn và không được chăm sóc y tế, họ thậm chí phải ăn lá cây để sống qua ngày. Tổ chức Theo dõi Nhân quyền Syria công bố ảnh cho thấy cả người lớn và trẻ em ở thị trấn gầy hốc hác, gớm xương. Theo người phụ trách nhóm y tế địa phương, khoảng 67 người đã chết trong hai tháng qua, hầu hết là phụ nữ, trẻ em và người già. Nhiều người dân Madaya cho biết họ muốn rời đi. Nạn đói đang lan ra, còn giá thực phẩm cơ bản tăng vọt, một số người không có nước sinh hoạt và muối ăn. Cùng ngày, một đoàn xe khác đã đến hai ngôi làng al Foua và Kefraya ở tỉnh phía đông bắc Idlib, cách Madaya khoảng 300 km. Các phiến quân mặc quân phục và mang khăn che mặt đứng để kiểm tra các phương tiện. Việc cho phép các xe cứu trợ vào một số địa điểm ở Syria là thỏa thuận đạt được giữa các bên liên quan đến chiến sự tại đây, theo LHQ và ICRC. Madaya là nơi phe chống chính phủ kiểm soát và bị quân ủng hộ chính phủ bao vây nhiều tháng qua, trong khi hai ngôi làng al Foua và Kefraya tại tỉnh Idlib ở trong tình thế ngược lại. Các tổ chức cứu trợ kêu gọi chấm dứt sự vây hãm, tạo điều kiện để họ thường xuyên tiếp cận các khu vực này nhằm cung cấp các dịch vụ nhân đạo. LHQ đang lên kế hoạch triệu tập một cuộc đàm phán về hòa bình vào ngày 25/1/2016 tại Geneva, Thụy Sĩ, nhằm chấm dứt cuộc nội chiến kéo dài 5 năm qua ở Syria, khiến gần 250.000 người thiệt mạng. Ước tính có khoảng 400.000 người đang tàn tạ vì đói ở 15 khu vực bị bao vây trên khắp Syria.

* Bắc Hàn thử bom hạch nhân:

Ngày 6/1/2016, Bắc Hàn tuyên bố lần đầu tiên thử nghiệm thành công một quả bom nhiệt hạch, gây ra rung chấn mạnh ở vùng đông bắc nước này. Cơ quan Khảo sát Địa chất Mỹ đo được cường độ địa chấn là 5,1 độ Richter, với tâm chấn nằm ở thị trấn

Sungjibaegam, tỉnh Ryanggang. Nếu đây là vụ thử hạt nhân mới, nó sẽ đánh dấu một bước tiến lớn hướng tới mục tiêu của Bình Nhưỡng trong chế tạo đầu đạn hạt nhân nhỏ đủ để gắn vào tên lửa có khả năng đạt tới bờ biển Mỹ. Trước một màn hình lớn bên ngoài nhà ga trung tâm ở thủ đô Bình Nhưỡng, nhiều người dân Bắc Hàn tập trung để theo dõi bản tin về việc nước này lần đầu tiên trong lịch sử thử nghiệm thành công bom nhiệt hạch, hàng trăm người dân Bắc Hàn đã đổ xuống đường vỗ tay vui mừng, thậm chí òa khóc khi nghe thông báo về vụ thử bom nhiệt hạch của nước này. Nhưng các khoa học gia thế giới tỏ ra hoài nghi việc Bình Nhưỡng nắm trong tay các công nghệ cần cho việc chế tạo và sản xuất bom nhiệt hạch, và cho rằng vụ thử này gần như chắc chắn không phải bom nhiệt hạch, tuy nhiên dù thử bất kỳ vũ khí hạt nhân nào trong bối cảnh hiện nay cũng là dấu hiệu cho thấy Bắc Hàn sẽ tiếp tục chống lại thế giới bên ngoài, gồm cả Trung Quốc, nước từ lâu nay đã bày tỏ sự bất bình với chương trình hạt nhân của Bình Nhưỡng. Ngày 10/1/2016, bản tin do đài truyền hình Asahi Television của Nhật Bản cho hay lãnh tụ Bắc Hàn Kim Jong-Un chỉ thị phải hoàn tất kế hoạch nổ thử nghiệm vũ khí nguyên tử và phóng hỏa tiễn liên lục địa từ tàu ngầm, để đối phó với Hoa Kỳ và Nhật Bản trong trường hợp chiến tranh xảy ra. Vẫn theo đài truyền hình Asahi, lãnh tụ Kim Jong-Un nói với thuộc cấp rằng ông ta không tin Bắc Kinh và đã dùng những lời lẽ thô tục để nói về lãnh tụ Tập Cận Bình của Trung Quốc. Các viên chức quốc phòng Nam Hàn cho biết sau khi thông báo tin nổ thử nghiệm bom khinh khí thành công, Bình Nhưỡng đã chuyển thêm quân đến vùng ranh giới 2 nước, nhưng chưa rõ với mục đích gì. Về việc này, Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội Nam Hàn lên tiếng cảnh báo là Bình Nhưỡng có thể tiếp tục những hành động gây hấn khác. Đại Tướng Curtis Scaparrotti, Tư Lệnh lực lượng quân đội Hoa Kỳ ở Nam Hàn cũng đưa ra lời phát biểu tương tự, nói rằng trách nhiệm của binh sĩ Mỹ và binh sĩ Hàn Quốc là phải đề phòng những tình huống bất ngờ, có thể xảy ra bất kỳ lúc nào. Tại Bắc Kinh, Bộ Ngoại Giao Trung Quốc lên tiếng kêu gọi các nước tự kiềm chế, đừng để tình hình trở nên rối ren hơn. Từ ngày 12/1/2016, Seoul sẽ cử đặc sứ sang Bắc Kinh để bàn thảo về những biện pháp trừng phạt Bắc Hàn. Sau đó, các cuộc gặp gỡ với mục đích tương tự cũng sẽ diễn ra ở Tokyo và Washington.

* Hai nước Châu Phi - Sierra Leone và Nigeria Ebola - tuyên bố thoát khỏi dịch Ebola:

Sau 2 năm với hơn 2.500 người tử vong, Guinea tuyên bố thoát khỏi dịch Ebola tồi tệ nhất trong lịch sử vào ngày 29/12/2015. Thông báo trên được Chính phủ nước này đưa ra trong lễ kỷ niệm nhân dịp 42 ngày bệnh nhân Ebola cuối cùng được kết luận âm tính lần thứ hai tại thủ đô Conakry. Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) cho biết từ giờ Guinea sẽ bước vào giai đoạn 90 ngày theo dõi. Như vậy chỉ còn Liberia là nước cuối cùng vẫn đang đếm ngược chờ ngày thoát dịch. Trước đó đầu tháng 11/2015 đất nước Sierra

Leone đã chính thức thoát khỏi Ebola, hàng nghìn người dân Sierra Leone đã đổ xuống các con đường lúc nửa đêm 7/11/2015 để ăn mừng sự kiện lịch sử này. Đám đông tập trung quanh gốc cây bông 600 tuổi ở trung tâm thủ đô Freetown. Có người thấp nển để tưởng nhớ các nạn nhân chết trong đại dịch, số khác nhẩy múa trong sự hân hoan. Dù tuyên bố thoát dịch, người dân tại Conakry vẫn có những cảm xúc buồn vui lẫn lộn. Ebola không chỉ cướp đi hàng nghìn sinh mạng mà còn để lại nhiều hậu quả về kinh tế, giáo dục cũng như sức khỏe cho cả đất nước. Khoảng 6.200 em nhỏ đã trở thành trẻ mồ côi. Cùng với đó là những lo ngại về nguy cơ tái phát dịch. "Thời gian tồn tại của virus Ebola trong cơ thể bệnh nhân có thể khiến dịch bệnh quay lại vào năm 2016, như vậy các quốc gia Tây Phi này vẫn cần được hỗ trợ", Bruce Aylward, đại diện WHO nhận định. Được biết, đại dịch Ebola tồi tệ nhất trong lịch sử thế giới đã bùng phát tại Gueckedou, phía đông Guinea vào tháng 12/2013 trước khi lan sang Liberia, Sierra Leone cùng 7 quốc gia khác. Tổng cộng hơn 11.300 người đã tử vong.

*** Căng thẳng chính trị giữa Ả Rập Saudi và Iran:**

Khuya hôm 4/1, Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc đã thông qua bản nghị quyết với nội dung lên án mạnh mẽ việc dân chúng Iran đập phá Đại Sứ Quán Ả Rập Saudi tại Tehran - Iran. Vụ đập phá xảy ra hôm thứ Bảy tuần trước, ngay sau khi Ả Rập Saudi đã hành quyết 47 người về tội hoạt động khủng bố, trong đó có giáo sĩ Nimr al-Nimr của cánh Hồi Giáo Shiite (nhóm thiểu số sinh sống ở Ả Rập Saudi). Chính phủ Riyadh nói giáo sĩ Nimr al-Nimr và những người bị hành quyết là thành phần khủng bố hoặc yểm trợ khủng bố, nhưng người dân Iran lại tôn vinh vị giáo sĩ này, gọi ông là biểu tượng của phong trào đấu tranh bảo vệ quyền lợi cho tín đồ Shiite thường bị đối xử bất công ở một quốc gia đa số là người Hồi Giáo Sunni. Vụ dân chúng Iran biểu tình và đập phá Đại Sứ Quán Ả Rập Saudi tạo nên căng thẳng chính trị và ngoại giao ở Trung Đông. Ngoài Ả Rập Saudi, một số nước gồm Bahrain, Kuwait, Các Tiểu Vương Quốc Ả Rập đều quyết định đoạn giao với Iran hay triệu hồi Đại sứ của họ ở Tehran về nước. Căng thẳng này cũng có thể gây trở ngại cho nỗ lực tìm giải pháp chấm dứt cuộc nội chiến đang xảy ra tại Syria và Yemen. Giải pháp này chỉ có thể thành hình với sự cộng tác của cả 2 chính phủ Riyadh (Ả Rập Saudi) và Tehran (Iran). Vì thế nên hôm 5/1/2016, Liên Hiệp Quốc đã cử 2 đặc sứ sang Ả Rập Saudi, đồng thời nghị quyết của Hội Đồng Bảo An cũng kêu gọi Riyadh và Tehran thảo luận với nhau, thực hiện những điều cần thiết phải làm để giảm bớt căng thẳng.

*** Phi Luật Tân tìm giải pháp mới cho vùng tranh chấp tại Biển Đông:**

Liên quan đến động thái xây dựng các hòn đảo nhân tạo của Trung Quốc ở vùng tranh chấp Biển Đông, hai vị Bộ Trưởng của Bộ Quốc Phòng và Bộ Ngoại Giao Phi Luật Tân sẽ thảo luận với các đồng nhiệm của Hoa Kỳ để tìm giải pháp an ninh mới cho

khu vực này. Ngày 10/1/2016, phát ngôn nhân Charles Jose của Bộ Ngoại Giao Phi ngày hôm qua cho biết Phi Luật Tân sẽ yêu cầu Hoa Kỳ tiếp tục tuần tra để đảm bảo tự do hàng hải trong khu vực. Đây là nội dung thảo luận trong cuộc hội đàm sẽ diễn ra tại Washington vào hôm thứ Ba, ngày 12/1/2016. Ông Jose cho biết thêm Bộ Trưởng Ngoại Giao Albert del Rosario và Bộ Trưởng Quốc Phòng Voltaire Gazmin của Phi Luật Tân cũng dự trữ tiếp tục thảo luận thêm về sự giúp đỡ của Mỹ trong việc tăng cường năng lực cho quân đội Phi để bảo vệ lãnh thổ trong cuộc hội đàm lần này cùng với Ngoại trưởng Mỹ John Kerry và Bộ Trưởng Quốc phòng Ash Carter. Được biết, Trung Quốc ngang nhiên tuyên bố chủ quyền với hầu hết diện tích Biển Đông dựa trên "đường lưỡi bò" hay "đường 9 đoạn" nước này tự đưa ra, đi vào sát bờ của các nước láng giềng như Phi Luật Tân, Việt Nam, Brunei và Malaysia. TQ tìm cách hiện thực hóa yêu sách chủ quyền bằng các hoạt động cải tạo và xây dựng trên một số bãi đá ở quần đảo Trường Sa, thuộc chủ quyền Việt Nam. Từ nhiều năm nay TQ luôn khẳng định rằng tranh chấp với các nước có tuyên bố chủ quyền chồng lấn ở Biển Đông cần được giải quyết song phương và khẳng định không đồng ý tham dự vụ kiện của Phi Luật Tân. Được biết từ tháng 1/2015, Phi Luật Tân được nhiều quốc gia trên thế giới ca ngợi vì họ là nước đầu tiên kiện Trung Quốc lên Tòa Trọng Tài thường trực (PCA) của Liên Hợp Quốc ở The Hague (La Haye - Hòa Lan), cho rằng yêu sách chủ quyền của Trung Quốc tại Biển Đông không phù hợp với Công ước Liên Hợp Quốc năm 1982 về Luật Biển (UNCLOS) và cần được tuyên bố là không có căn cứ. Phi Luật Tân cũng khẳng định rằng một số rặng san hô và bãi cát ngầm Trung Quốc chiếm đóng không được hưởng lãnh hải hoặc làm cơ sở để tuyên bố có lãnh hải. Đến tháng 10/2015, Tòa án khẳng định họ có thẩm quyền để xem xét 7 vấn đề chống lại Trung Quốc do Phi Luật Tân đặt ra, trong đó có việc liệu bãi cạn Scarborough và bãi cạn nửa chìm nửa nổi như Đá Vành Khăn có được coi là đảo hay không. Tuy nhiên, Tòa nói thêm rằng thẩm quyền của mình đối với 7 điểm khác sẽ cần được xem xét thêm và yêu cầu Manila làm rõ một vấn đề khác. Tòa cũng cho biết đã lên kế hoạch về các phiên điều trần tiếp theo và dự kiến sẽ đưa ra phán quyết trong năm 2016. "Sau khi xem xét các khiếu nại do Phi Luật Tân nộp, Tòa đã bác bỏ lập luận của Trung Quốc cho rằng "tranh chấp thực ra là về chủ quyền đối với các đảo" ở Biển Đông và do đó, vượt quá thẩm quyền của Tòa án PCA. Thay vào đó, Tòa cho rằng vụ kiện phản ánh "tranh chấp giữa hai quốc gia, liên quan đến việc giải thích hoặc áp dụng UNCLOS", và điều này nằm trong thẩm quyền của Tòa. Sau khi Tòa đưa ra thông báo, Trung Quốc tái khẳng định lập trường là không chấp nhận và không tham gia vào phiên Tòa. Zhu Haiquan, phát ngôn viên của Đại sứ quán Trung Quốc ở Washington nói "Trung Quốc cam kết giải quyết các tranh chấp liên quan thông qua đàm phán và tham vấn với các bên liên quan trực tiếp. Đây là phương án đúng đắn duy nhất".

* Iraq tái chiếm Ramadi – Tạo đà cho việc truy quét IS:

Với sự hỗ trợ không kích từ lực lượng liên quân do Mỹ đứng đầu, quân đội Iraq đã giành lại được thành phố chiến lược Ramadi từ nhóm Nhà Nước Hồi Giáo tự xưng (IS). Chiến thắng này có ý nghĩa rất quan trọng, tạo đà cho cuộc truy quét IS ở Iraq. Đầu tháng 12/2015, các binh sĩ chính phủ Iraq đã tái chiếm một số khu vực của thành phố Ramadi, thủ phủ của tỉnh Ramadi, mà đã lọt vào tay quân Nhà Nước Hồi Giáo từ tháng 5/2015. Việc tái chiếm khu xóm Al-Tameem là một thành công lớn cho các lực lượng thân chính phủ ở Baghdad, mà trong nhiều tháng qua đã chiến đấu chống các phần tử cực đoan Nhà Nước Hồi Giáo trong khu vực. Được sự yểm trợ của các cuộc không kích do Mỹ lãnh đạo, các lực lượng Iraq nhằm bao vây và cắt đứt đường tiếp tế quanh thành phố trước khi phát động chiến dịch quân sự tấn công ồ ạt để tái chiếm nơi này. Hôm 26/12/2015 quân lính Iraq đã đụng độ với lực lượng hiếu chiến IS đang chiếm đóng những cơ sở hành chính tại thành phố Ramadi. Trước đó, quân lính Iraq bị khựng lại phần nào khi phải đối diện với hàng loạt vụ bắn tỉa, bẫy chông mìn, những vụ cài bom ngay lề đường hoặc nổ bom tự sát. Tuy nhiên, bất kể những chướng ngại chết người đó, những toán quân chống khủng bố tinh nhuệ (gọi tắt là CTS) cùng với quân đội Iraq đã làm chủ tình thế tại thành phố Anbar, giành quyền kiểm soát tại vùng Hoz được coi là trọng yếu để tái chiếm cơ sở hành chính trước đó của chính phủ. Ngày 28/12, các binh sĩ Iraq đã tiến đến khu công ốc chính phủ ở trung tâm thành phố sau khi chiếm lại được khu vực này và đã thận trọng rà quét đường phố ở Ramadi để tìm kiếm chất nổ hay mìn bẫy do IS gài lại trước khi chúng bỏ trốn khỏi thành phố. Ramadi nằm cách thủ đô Baghdad khoảng 100 Kilomét về hướng tây, đa số cư dân đã di lánh nạn tại một bệnh viện ở gần đó. Quân đội Mỹ cho hay họ thực hiện ít nhất 29 cuộc không kích nhằm vào các mục tiêu của IS trong tuần qua. Các cuộc oanh kích nhằm vào những chiếc xe do các phần tử Nhà Nước Hồi Giáo vận hành và một nhà máy chế bom để cài vào xe, các điểm bắn tỉa cũng bị oanh kích. Phát biểu trong cuộc họp báo từ thủ đô Baghda, người phát ngôn của quân đội Mỹ tại Iraq, Đại Tá Steve Warren cho biết IS đang mất lợi thế và chiến thắng ở thành phố Ramadi là một cột mốc quan trọng cho chiến lược của chính phủ Mỹ về việc huấn luyện và cố vấn các đơn vị an ninh Iraq trong cuộc chiến chống lại mạng lưới của nhóm Thánh chiến cực đoan này. Ngoài ra, Đại tá Steve Warren khẳng định chiến dịch không kích của liên quân quốc tế thời gian qua cũng đã tiêu diệt được 10 thủ lĩnh quan trọng của IS. Ông cho biết: "IS đang mất kiểm soát khi các thủ lĩnh của chúng bị tiêu diệt trong thời gian qua. Chúng tôi đang đánh thẳng vào đầu não của chúng". Trước mắt, Iraq phải mất thời gian cho quá trình dọn dẹp mìn và các vật cản của IS để lại ở thành phố Ramadi.

* Nhật và Nam Hàn đạt được thỏa thuận về vấn đề nô lệ tình dục:

Các viên chức đại diện cho chính phủ Nam Hàn đã trực tiếp gặp một số phụ nữ Hàn Quốc từng bị Nhật Bản bắt làm nô lệ tình dục trong thời thế chiến thứ Hai, với hy vọng được sự ủng hộ của nhóm phụ nữ này sau khi 2 chính phủ Nam Hàn và Nhật Bản đạt được thỏa thuận để chấm dứt một vấn đề từng gây trở ngại cho quan hệ đôi bên. Cuộc gặp gỡ sáng ngày 29/12/2015 diễn ra chỉ 24 giờ đồng hồ sau khi chính phủ Nhật đưa ra lời xin lỗi chân thành với các nạn nhân, đồng thời hứa trao cho chính phủ Nam Hàn số tiền 1 tỷ đồng won, tức 8 triệu 300 ngàn dollars Mỹ, để giúp đỡ cho 46 phụ nữ còn sống sót. Khi công bố thỏa thuận, cả 2 chính phủ Nhật và Nam Hàn đều nói đây là thỏa thuận cuối cùng, đồng ý sẽ không sửa đổi. Cả 2 chính phủ Tokyo và Seoul đều lên tiếng hoan nghênh thỏa thuận mới đạt được, nhưng truyền thống Nam Hàn và những phụ nữ không may từng là nạn nhân của Nhật Bản lại bày tỏ bất bình, cho rằng Nhật Bản chỉ xin lỗi chứ không nhận trách nhiệm về mặt pháp lý. Trung buổi tiếp xúc với đoàn đại diện chính phủ Seoul, một nạn nhân là bà Kim Bok-Dong, 89 tuổi nói bà và những phụ nữ nạn nhân khác đã tranh đấu cả cuộc đời để đòi hỏi công lý, không thể ngờ cuối cùng chuyện lại được giải quyết một cách vô lý như vậy. Trả lời báo chí, Thứ Trưởng Ngoại Giao Nam Hàn Lim Sung Nam nói Seoul đã cố gắng đến mức tối đa để đạt thỏa thuận hữu lý nhất, đặc biệt trong bối cảnh phần lớn những phụ nữ từng là nạn nhân đều đã lớn tuổi, không thể để chuyện trở thành quá trễ. Cũng xin nói thêm phía Nhật Bản giải thích số tiền trao cho chính phủ Nam Hàn sẽ được dùng vào việc giúp đỡ cho những phụ nữ không may vẫn còn sống, chứ không phải là tiền bồi thường. Trong quá khứ, Nhật Bản cũng nhiều lần từ chối đòi hỏi phải bồi thường cho các nạn nhân, giải thích rằng vấn đề đã được giải quyết vào năm 1965 khi 2 nước bình thường hóa quan hệ. Lúc đó, Nhật trao cho Nam Hàn 800 triệu dollars dưới hình thức viện trợ và cho vay. Theo ước tính, số phụ nữ bị Nhật ép buộc làm nô lệ tình dục lên đến hàng trăm ngàn người, trong đó có cả phụ nữ Trung Quốc, Philippines, Nam Dương và Đài Loan.

* Đầu năm giới đầu tư bán tháo, chứng khoán Trung Quốc sụt 5%:

Một đợt bán tháo cổ phiếu mới lại diễn ra trên thị trường chứng khoán Trung Quốc phiên đầu tuần hôm nay (11/1), khiến các chỉ số chính giảm sụt 5-6%. Sắc đỏ (biểu hiện sự giảm sụt) đã phủ khắp các thị trường chứng khoán chủ chốt khác ở khu vực châu Á. Chỉ số của Thượng Hải có lúc "bốc hơi" 5,22% vào cuối phiên chiều nay (tuần trước sàn Thượng Hải đã để mất sạch thành quả tăng của năm 2015 khi giảm gần 10% chỉ trong vòng 5 phiên giao dịch), trong khi chỉ số Thẩm Quyển mất 6,5%. Với mức điểm số này, thị trường chứng khoán Trung Quốc đang sụt về mức thấp nhất kể từ tháng 9/2015. Tại thị trường Hồng Kông, chỉ số Hang Seng giảm 2,24%, đánh dấu lần đầu tiên tụt dưới ngưỡng 20.000 điểm kể từ tháng 6/2013. Phiên hôm 11/1/2016, giá cổ phiếu các công

ty môi giới chứng khoán ở đại lục là một trong những nhóm dẫn đầu sự giảm điểm của toàn thị trường, có thời điểm sụt tới 9%. Trên thị trường giao ngay, 1 USD tương đương 6,5818 Nhân dân tệ. Tuy nhiên, việc điều chỉnh tăng tỷ giá tham chiếu đồng Nhân dân tệ đã không đủ sức đưa chứng khoán Trung Quốc thoát một ngày giảm điểm tồi tệ. Nhiều nhà phân tích cho rằng cuộc khủng hoảng đang diễn ra trên thị trường chứng khoán ở Trung Quốc, nền kinh tế lớn nhất châu Á và lớn thứ nhì thế giới, sẽ có tác động lớn hơn và rộng hơn so với dự báo tối triển vọng kinh tế khu vực. Chuyên gia kinh tế trưởng Taimur Baig của công ty nghiên cứu Deutsche Bank Research nhận định: "Rủi ro chính hiện nay là Trung Quốc, nơi nỗi lo về sự giảm tốc tăng trưởng tiếp diễn đang dẫn tới sự tháo chạy của các dòng vốn, sự sụt giảm của tỷ giá hối đoái, các đợt bán tháo tài sản, và tình trạng tiến thoái lưỡng nan trong chính sách". Ông Baig nhấn mạnh rằng sự sụt giảm của chứng khoán Trung Quốc có thể sẽ không khiến nền kinh tế nước này ngưng trệ, bởi phần lớn nền kinh tế Trung Quốc hoạt động độc lập với thị trường chứng khoán. Nhưng sự sụt giảm đó sẽ ảnh hưởng xấu tới tâm lý của giới đầu tư, không chỉ ở Trung Quốc mà trên toàn Châu Á, dẫn tới nguy cơ giảm phát, tín dụng bị siết chặt và những thách thức về chính sách.

Trong khi đó, giá dầu thế giới lao dốc xuống mức thấp nhất kể từ năm 2003 đã kéo giá cổ phiếu các công ty năng lượng tụt sâu trong phiên Châu Á. Giá đồng và quặng sắt tiếp tục giảm cũng khiến cổ phiếu các hãng khai mỏ sụt mạnh. Giá dầu thô nhẹ tại thị trường New York lúc hơn 14 giờ chiều nay giảm 2,5%, còn 32,33 USD/thùng. Giá dầu thô Brent tại London cùng thời điểm giảm 3,1%, còn 32,5 USD/thùng. Theo hãng tin Bloomberg, biến động của thị trường chứng khoán Trung Quốc đang khiến mức độ lo ngại rủi ro của giới đầu tư toàn cầu bị đẩy lên cao. Trung Quốc mới công bố chỉ số giá nhà sản xuất (PPI) giảm tháng thứ 46 liên tiếp. Tuy nhiên, nhà kinh tế học đoạt giải Nobel Joseph Stiglitz cho rằng Trung Quốc hiện không đối mặt với một đợt giảm tốc kiểu "đại hồng thủy", mà biến động của chứng khoán Trung Quốc chủ yếu do hệ thống ngắt mạch giao dịch tự động được thiết kế tồi. Tuần trước, hệ thống ngắt mạch đã khiến chứng khoán Trung Quốc phải đóng cửa sớm 2 phiên, và sau đó Bắc Kinh đã quyết định ngừng sử dụng cơ chế này.

* **Khủng bố IS tại Thổ Nhĩ Kỳ và Nam Dương:**

Ngày 12/1, một vụ đánh bom tự sát đã xảy ra tại quảng trường cổ Sultanahmet ở trung tâm thành phố Istanbul – Thổ Nhĩ Kỳ khiến 10 người thiệt mạng (trong đó có 9 du khách Đức) và 25 người bị thương. Theo kết quả điều tra ban đầu, kẻ thực hiện vụ đánh bom là thành viên thuộc tổ chức Nhà Nước Hồi Giáo tự xưng (IS), 28 tuổi, mang quốc tịch Syria. Thủ Tướng Davutoglu đã điện đàm gửi lời chia buồn tới Thủ Tướng Đức Angela Merkel cảnh báo công dân nước này tránh đến các điểm du lịch ở Istanbul, thành phố 14 triệu dân của Thổ Nhĩ Kỳ. Thổ Nhĩ Kỳ đã ở

trong tình trạng báo động cao sau khi hàng loạt vụ tấn công, nghi do IS thực hiện, xảy ra, trong đó có đánh bom tự sát kép ở Ankara hồi tháng 10/2015 làm 103 người thiệt mạng. Hai ngày sau, Thổ Nhĩ Kỳ đã nã pháo dồn dập vào các mục tiêu của tổ chức khủng bố IS nhằm trả đũa vụ đánh bom tự sát tại Istanbul được cho là do phiến quân thực hiện. "Sau vụ tấn công hèn nhất tại Istanbul, bộ binh của chúng tôi đã nã pháo vào 500 mục tiêu của IS tại Syria và Iraq. Khoảng 200 phiến quân đã bị tiêu diệt", Thủ Tướng Thổ Nhĩ Kỳ Ahmet Davutoglu đã phát biểu trong cuộc gặp với đại sứ các nước. Ông Davutoglu cũng tuyên bố Ankara sẵn sàng mở các chiến dịch không kích nếu cần thiết, đồng thời sẽ duy trì hoạt động này đến khi đánh bật IS khỏi tuyến biên giới dài 900 km với Syria.

Sáng 14/1/2016 tại thủ đô Jakarta, 7 người (trong đó có 5 nghi phạm) đã thiệt mạng và 23 người bị thương sau các vụ đánh bom tự sát và đấu súng. Các phiến quân tấn công vào các khu vực trung tâm tập nập của thành phố, nơi có trung tâm thương mại Sarinah và nhiều cửa hàng ăn uống quốc tế. Cảnh sát Nam Dương cho rằng các phiến quân đã "bắt chước" loạt tấn công khủng bố ở Paris hồi tháng 11/2015. Cảnh sát Trưởng thủ đô Jakarta cho hay vụ khủng bố này có liên quan tới phiến quân Nhà Nước Hồi Giáo tự xưng (IS) ở Raqqa, Syria. Theo đó, kẻ chủ mưu, giật dây cho các phần tử khủng bố ở Nam Dương thực hiện chính là Bahrun Naim, được mệnh danh là "phiến quân trí thức" từng phải ngồi tù ở Tây Java và đã vượt biên tới Syria để gia nhập IS. Cách đây 7 năm, Naim (sinh năm 1983) chỉ là một kỹ sư máy tính làm chủ một quán Internet cà phê bình thường tại thành phố nhỏ Solo, địa bàn hoạt động của nhóm phiến quân Chiến binh Hồi giáo Đông Nam Dương (MIT) do tên trùm Abu Wardah Santoso đứng đầu. Đến năm 2010, Naim bị bắt tại nhà vì bị nghi ngờ có liên quan đến một mạng lưới khủng bố. Anh ta bị kết án ba năm tù vào năm 2011 với tội danh tàng trữ vũ khí quân dụng trái phép, nhưng tòa án cho rằng không có đủ chứng cứ phù hợp để truy tố Naim với tội danh khủng bố. Cũng từ đó, Naim trở thành một mắt xích quan trọng trong mạng lưới phiến quân Hồi giáo lan tỏa khắp Solo và Trung Java (Nam Dương). Năm ngoái, sau khi ra tù, Naim rời Nam Dương đến Syria để gia nhập IS, nơi anh ta trở thành thủ lĩnh nhóm Katibah Nusantara (Đội Chiến đấu Quần đảo Mã Lai), tập hợp hơn 500 tay súng đến từ Nam Dương, Mã Lai, Phi Luật Tân, Thái Lan và hoạt động tại sào huyệt Raqqa của IS. Tháng 4/2015, nhóm Katibah Nusantara tấn công, chiếm một phần lãnh thổ do người Kurd kiểm soát ở Syria, lập cơ sở để tuyển mộ thêm chiến binh và người ủng hộ trong cộng đồng người Hồi giáo nói tiếng Mã Lai ở Đông Nam Á. Theo các chuyên gia chống khủng bố Nam Dương, với việc mở rộng về lực lượng và địa bàn, nhóm Katibah Nusantara sẽ có ảnh hưởng ngày càng lớn trong giới lãnh đạo của IS, và khiến IS ngày càng chú ý hơn tới khu vực Đông Nam Á.

Quảng Trục

(Tháng 12.2015 và tháng 01.2016)

Cáo Phó & Cảm Tạ

Gia đình chúng con/chúng tôi thành kính báo tin buồn Bà Cô, Bà Ngoại, Mẹ chúng con/chúng tôi là:

Bà NGUYỄN THỊ KHANG

Pháp danh Diệu Từ

Sanh ngày 12.01.1926 tại Hà Nội - Việt Nam

Mất ngày 12.11.2015

nhằm ngày mồng 1 tháng 10 năm Ất Mùi tại Italia.

Thượng thọ 90 tuổi.

Gia đình chúng con/chúng tôi thành kính tri ân

-Hòa Thượng Phương Trượng đã cầu siêu người quá vãng tại chùa Viên Giác.

-Thượng Tọa Thích Hạnh Bảo mặc dù ở xa cũng chia buồn và cầu siêu Hương linh người quá vãng.

-Cha Flaviano đã đến thăm, cầu nguyện và ban phép lành những ngày Mẹ chúng con/chúng tôi còn nằm bệnh viện.

-Quý thân bằng quyến thuộc, Phật tử đã đến phúng viếng, tiễn đưa hoặc điện thoại, điện thư chia buồn.

Trong lúc tang gia bối rối không tránh khỏi sơ suất xin quý vị niệm tình tha thứ.

Số tịnh tài phúng điếu là 585€, xin hồi hướng công đức quý vị về Chùa Viên Giác 200€, Chùa Viên Ý 200€, Nhà thờ Leopold Padova 200€ nơi tổ chức những bữa ăn cho người nghèo.

Trưởng Nữ Nguyễn Phước Như Mai
và tang gia đồng kính bái.

Phân Ưu

Nhận tin buồn,

Dì Hoàng Thị Cẩm

Pháp danh Tâm Tùy

Sinh năm Đinh Mão 1926

tại Quảng Trị, Việt Nam

Tạ thế ngày 25.11.2015 tại San Jose Hoa Kỳ

Thượng thọ 90 tuổi

Chúng cháu xin thành tâm chia buồn cùng Dương Lê Đình Giáo và toàn thể gia đình các em, đồng thời xin cầu nguyện cho hương linh Dì Tâm Tùy Hoàng Thị Cẩm sớm vắng sanh miền Lạc cảnh.

Thành tâm chia buồn

Gia đình: Trần Văn Huyền. Trần Thị Lệ Hương.
Trần Anh Thư. Trần Anh Hà. Trần Anh Thy.

Phân Ưu

Nhận được tin thân mẫu anh Lâm Hồng Nguyên Pháp danh Chơn Hàn là:

Cụ Bà Trần Thụ Hương

Pd. Kim Nghị

Sanh năm 1925

Tạ thế ngày 01.01.2016 tại Los Angeles

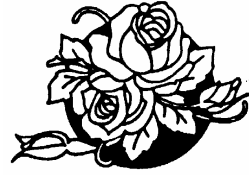
Thượng thọ 91 tuổi

Thầy Trụ Trì Thích Từ Trí và toàn thể Phật tử chùa Phật Huệ thành tâm chia buồn cùng Gia đình Anh Chị Chơn Hàn và Trí Nhiên, đồng thời nguyện cầu Hương Linh cụ Bà sớm vắng sanh cực lạc quốc.

- Hong Chuc Phan.

Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát Ma Ha Tát

Hoài niệm người quá cố Văn Hảo

Di Lương - Lý Phách Mai

Mây nước muôn trùng giăng bạc gió

Đêm sao lơ lửng ánh trắng vàng

Ngạt ngào mai trúc đình viên ngoại

Ngọc hồ xanh biết nghĩa "Kim Lan"

Bềnh bồng hạt cát miền Viên hải

Nặng gió thu bay lá rụng tàn

Mấy chiều "Tu hú" thường réo gọi

Thuyền ngư đùng đỉnh kéo chài sang.

Bạc màu áo vải trái thương dâu

Trong kiếp phù sinh lấm dãi dầu

Đốc núi cheo leo ngàn đá sỏi

Đường trần muôn lối biết về đâu!?

Thù tạc đôi chung cùng đối ẩm

Hương khói nao nao nhớ thuở nào!

"Bồng lai thủy nhược" nào ai thấu?

Đờ trường gió ngựa giục bóng cầu

Biết có bao giờ ta trở lại?

Mà nợ tri âm mãi vẫn còn ...!

18.12.2015

Immenstadt

• Lý Phách Mai

Phân Ưu

Nhận được tin buồn,

Nhạc mẫu của anh Nguyễn Anh Tuấn ở Böblingen là

Cụ Bà Anna Lê Thị Kim Khánh

Sinh ngày 15.5.1924

vừa mãn phần ngày 30.11. 2015 tại Zuffenhausen.

Thượng thọ 92 tuổi.

Tang lễ được cử hành tại Nguyễn đường Zuffenhausen lúc 11 giờ 00 ngày thứ sáu 04.12.2015.

Chúng tôi xin thành kính phân ưu cùng Anh Nguyễn Anh Tuấn và đại gia đình tang quyến. Xin thành tâm cầu nguyện Cụ Bà Anna Lê Thị Kim Khánh sớm hưởng An Lạc cõi Vĩnh Hằng.

Các gia đình thân hữu Reutlingen:

Hàn Cường. Vũ Văn Cường. Lý Văn Văn. Lê Thọ Hạng.

Trần Văn Huyền.

Hộp Thư Viên Giác

Trong thời gian qua VIÊN GIÁC đã nhận được những thư từ, tin tức, tài liệu, bài vở, kinh sách, báo chí của các Tổ Chức, Hội Đoàn, Tôn Giáo và các Văn Thi Hữu khắp các nơi gửi đến.

• THƯ TÍN

- **Đức:** HT.Thích Như Điển, Nguyên Đạo Văn Công Tuấn, Tùy Anh, Trần Đan Hà, Lê Ngọc Châu, Lương Nguyên Hiền, Đỗ Trường, Trần Thế Thi, Nguyễn Quý Đại, Trần Phong Lưu, Ngọc Như, Phan Ngọc, BS Trương Ngọc Thanh và DS Trương Thị Mỹ Hà.

- **Pháp:** Dr. Nguyễn Đức Tiến (Hoang Phong), Võ Đức Trung, GS Nguyễn Thùy, Bích Xuân Paris.

- **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng, Nguyên Hoàng Bảo Việt.

- **Ý Đại Lợi:** Huỳnh Ngọc Nga.

- **Na Uy:** Chân Phương (Người Biết Trước), Minh Thao Phạm Phú Minh.

- **Hoa Kỳ:** Joan Gage, GS Trần Bình Nam, Trần Kiên Đoàn, Nguyễn Diệu Tâm, Liễu Pháp, Vũ Linh, Phạm Văn Oanh, Thylanthao, Nguyễn Thị Hoàng.

- **Canada:** Dr. Thái Công Tụng, DVM Nguyễn Thượng Chánh, GS Trần Gia Phụng.

• THƯ & SÁCH BÁO

- **Đức:** Entwicklung und Zusammenarbeit 11&12/2015. Development and Co operation Nr. 11&12/2015. Từ hộ chiếu buồn đến đau thương hành và Tiểu Luận của Đỗ Trường. Tibet und Bud dhismus Nr. 113.

- **Pháp:** Tiếng nói của Người Việt Quốc Gia số 78. Dân Tộc Sinh Tồn. Nhịp Cầu số 214. Bản tin Khánh Anh số 106.

- **Hòa Lan:** Niềm Tin số 88.

- **Thụy Sĩ:** Mục Vụ số 342.

- **Hoa Kỳ:** Nguyệt san Diễn đàn Giáo dân số 169 tháng 12/2015 & 170 tháng 1/2016.

Phương danh cúng dường

(Tính đến ngày 31.12.2015)

Trong thời gian gần đây, Chùa Viên Giác có nhận được tiền của quý Đạo Hữu gửi bằng cách chuyển qua Ngân Hàng hay bằng Bưu Phiếu, nhưng không ghi rõ mục đích. Thí dụ như Cúng Dường, Tu Bồ Chùa, Ấn Tống Kinh, Pháp Bảo hoặc trả tiền bán trái v.v...

Ngoài ra có Đạo Hữu nhờ người khác đứng tên chuyển tiền nhưng không rõ chuyển tiền dùng cho ai để Cúng Dường hoặc thanh toán vấn đề gì. Do đó khi nhận được tiền, Chùa không thể nào ghi vào sổ sách được.

Để tránh những trở ngại nêu trên, kính xin quý Đạo Hữu khi chuyển tiền hoặc gửi tiền về Chùa nhớ ghi rõ Họ & Tên, địa chỉ đầy đủ và mục đích để Chùa tiện ghi vào sổ sách.

Ngoài ra khi quý vị xem Phương Danh Cúng Dường xin đọc phần trên cùng là tính đến ngày?... tháng?... để biết rằng tiền đã chuyển đi ngày nào và tại sao chưa có tên trong danh sách. Chùa có 2 số Konto. Riêng số 870-3449 thì Một Tháng ngân hàng mới báo một lần, nên có sự chậm trễ đăng tải danh sách trên báo. Tu Viện Viên Đức cũng đã có số Konto (xin xem phía sau). Kính xin quý vị thông cảm cho.

Thành thật cảm ơn quý Đạo Hữu.

Danh sách PDCD của quý Đạo Hữu & Phật Tử, chúng tôi xin phép chỉ đánh máy một lần chữ **ĐH** (Đạo Hữu) ở bên trên.

• TAM BẢO

Thị Thủy Phương Weber 30€. Nguyễn Thị Hiền 50€. Khúc Chi Uyên 10€. Nguyễn Đức Thiên 100€. Lý Phách Mai 25€. Linder Joerg 700€. Hồ Văn Trung 30€. Ngô Thị Thắng 50€. Dr. Nguyễn Mạnh Hùng 50€. Nguyễn Thị Hương 14€. Đinh Anh Tuấn 10€. Phạm Thị Tuyết Mai (Khóa tu Tịnh Độ) 50€. Mạc Thiên Đạt 150€. Nguyễn Thị Liễu 20€. Trần Thị Minh 20€. Ấn danh 700€. Nguyễn Thị Thanh 50€. Tuệ Đàm Châu 100€. Bảo Ngọc Xuân Thủy 20€. Cô Kiều Deterold 100€. Gđ. Đồng Quang & Đồng Chiếu 50€ HHHH Trần Minh Hiền. Triệu Thị Diệu Pd Diệu An 40€. Nguyễn Phước Hạ Uyên 20€. Nguyễn Hồng Thu Pd Đồng Tâm 20€. Gđ. Liên Hạnh 10€. Nguyễn Thị Cẩm Hương 10€. Nguyễn Minh Thu 35€. Gđ. Diệu Hy & Thiên Giáo 50€. Gđ. Đồng Giác Lê Văn Hai 10€. Lâm Văn Dũng 20€. Đồng Bảo Trần Minh Ngọc 10€. Gđ. Minh Hải 100€. Phạm Thị Thu 10€. Nguyễn Thị Thanh Hương 50€. Đồng Thị 20€. Ngô Thị Giang Tân 20€. Phùng Văn Đăng 10€. Nguyễn Thị Trung 10€. Diệu Nga Bùi Ngọc Phước 20€. Diệu Phương 15€. Frau Dach 20€. Đức Viên 55€. Gđ. Liên Hạnh, Đồng Nghĩa, Diệu Hòa, Diệu Nghiênn & Đồng Liên 50€. Sư Cô Tuệ Đàm Giác 200€. Huỳnh Thị Vĩnh 100€. Đồng Sa & Quảng Hạnh 50€. TNP Lưu-Lam 50€. Gđ. tang lễ Nguyễn Tùng Pd Đồng Sanh 2.640€. Đồng Hạnh Bùi Thị Thu Dung 200€ HHHH Nguyễn Diệu Quang Pd Diệu Quang. Gđ. Liên Hạnh, Đồng Nghĩa, Diệu Hòa & Diệu Nghiênn 40€. Mai Thủy Hà 50€. Hoàng Văn Chiến 100€. Dương Thanh Sang 50€. Đồng Hoa 20€. Lee Luc Nhan Khanh 20€. Gđ. Lê Đình Hiệp 20€. Hồ Hữu Phước 10€. Lê Văn Hoàng 10€. Liu Xuen Sun 20€. Zheng 5€. HHHH Nguyễn Tùng 300€. Đồng Tâm Nguyễn Hồng Thu 40€. Đức Viên 50€. Lương Xuân Quỳnh, Đồng Liên Hoàng Minh Đức, Đồng Thành Lương Đức Trung, Lương Đức Trọng & Lương Kim Phương 50€. Thiên Hằng & Trung Đạo 40€. Đồng Thuận Vũ Như Hằng 20€. Phạm Cường & Thiên Thịnh 20€. Đồng Bảo Trần Minh Ngọc 15€. Gđ. Liên An 10€. Nguyễn Trọng Thiên 10€. Lương Thị Hiền & Lương Bảo Phi 10€. Tống Anh Sơn 5€. Huệ Nhân 100€. Đồng Thanh 50€. Chi Hội PTVNTN Bad Kreuznach 600€. Liên Chi Hội PTVNTN tại Schützenbach 2.600€. Chi Hội PTVNTN Reutlingen 800€. Đính-Nguyễn Xuân Thi 25€. (Wiesbaden): Bành Tâm Sơn 10€. Trịnh Thị Tươi, Nguyễn Thị Mỹ & Nguyễn Thị Duyên 30€. Đồng Thị Bành Thanh Hải 10€. Nguyễn Phước Như Mai (Italia) 200€ HHHH Mẹ Nguyễn Thị Khang Pd Diệu Tử. Trần Anh Tuấn (Erberdingen) 25€. (Belgique): Tâm Huệ Nguyễn Thị Duyên 70€. Dr. Dương Hồng Ân (Neckartenzlingen) 200€. (Pforzheim): Li, Trần Thủy Phương 50€. Giác Nhả Đặng Thị Lan 30€. Bùi Mạnh Hùng (Oberhausen) 11€. Nguyễn Lê Dân & Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 10€. (Dortmund): Huỳnh Quốc Tuấn 50€ HHHH Lê-Huỳnh Kim Đào. Huỳnh Thị Ngọc Thanh 30€. Gđ. Nguyễn Văn Phúc & các con 180€. Nguyễn Văn Thuận (Bonn) 40€. (Hamburg): Đồng Đạt Lê Ngọc Thành 40€. Đào Đức Vương Minh 20€. Phạm Thị Phương 50€. (Bremen): Súc Thanh Lợi 50€. Nhu Xuân Hiền 20€. (Düsseldorf): Hứa Thiện Thanh 60€. Đỗ Thị Trót 40€. Nguyễn Sáu (Karlsruhe) 10€. Nguyễn Văn Cúc (Steinbach) 50€. (Holland): Kim Hoa Tsang 60€. Gđ. Nguyễn Chí Cường & Lê Thanh Bình (Elsfleth) 20€. Gđ. Hồ Thị Mai & Ngô Đình Đông và Hồ Juli Mai Chi & Ngô Phillip (Delbrück) 20€. (Hannover): Trần Hoàng Việt 20€. Phạm Văn Cường 10€. Thiên Phú Lê Thị Bích Lan 450€ cúng 49 ngày HHHH Phạm Văn Cường. Đỗ Thị Thanh Tâm 20€. Nguyễn Tuyết Minh 50€. Lê Thị Thanh Hiền 10€. Đồng Nguyệt Đăng Thị Minh 10€. Phạm Thị Thu 15€. Lê Chơn & gia đình 50€. Đặng Thị Diên (Lemwerde) 20€. Gđ. Dương Thành Giang và Gđ. Trần Thị Thủy & Dương Thành Huyền (Hannover & Eberswalde) 20€. Lê Thanh Tâm, Trần Thị Mỹ Hạnh & Vũ Tường Vi (Gamsich) 100€ cầu an gia đình và HHHH Vũ Quốc Cường. Lê Thanh Long (Weil im Schönbuch) 20€. Phạm Văn Mộc (Langen) 30€. Châu Thanh Quang (Regensburg) 10€. Fam Huỳnh & Diệp (Huỳnh Văn Thưởng) (Winnenden) 50€. (Mönchengladbach): Cao Thị Kim Mai 10€. Thiên Hiếu Lê Minh Tân Michael 30€. Nguyễn Thị Thu Hương (Emden) 20€. Viên Tuyết Trần Thị Hiền (Laatzen) 10€. Nguyễn Văn Tấn Phong (Norway) 120€. Thu Thảo Rohmann (Osnabrück) 50€. Tạ Thị Kim Lan (Nordhorn) 30€. Võ Huy Cường & Vũ Thị Tuyết Thanh (Salzwedel) 50€. Diệu Thúc Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmont) 30€. Nguyễn Vũ (Olching) 30€. (France): Đặng Thị Liên 20€. Trần Thị Thanh Tuyền 100€. Hạnh Thảo Trần Gia Hy 50€. Nguyễn-Trần Kevin 500€. Lý Nguyễn Thị Cúc 36,45€. Đinh Trọng Châu 16,45€. Lê Quang Định (Vechna) 10€. (Schweiz): Lâm Mỹ Hà 50€. Casavona Nguyễn Thị Thái Lan 20€. Nguyễn Thị Hồng Hoa (Essen) 25€. Trí Hiếu Trương Hồng Hiếu (Wahlstedt) 10€. (Laatzen): Thị Tâm Ngô Văn

5,11€. Nguyễn Thị Kim Lê 10€. Hà Ngọc Kim 10€. Nguyễn Thị Bích Lan 10€. Nguyễn Danh Thăng 10,23€. Nguyễn Quốc Định 10,23€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 20€. Hồ Thị Thu Hà 20€. Phạm Công Hoàng 25,56€. Chöling 300€. Đỗ Văn Hoan 2€. Hồ Thị Nguyệt 15€. Trần Thị Kim Lê 5€. Nguyễn Liên Hương 10€. Văn Phụng 10€. Trần Lăng Hía 10€. Lê Văn Đức 10€. Ưông Minh Trung 10€. Nguyễn Thị Thu 10€. Phan Tiến Dũng 10€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 10€. Nguyễn Thị Hồng Quyên 10€. Lê Chin & Thị Tâm 10,23€. Nguyễn Thị Tường Nhân 10,23€. Đinh Đức Vũ 15€. Đồng Thanh & Đồng Nhà 15€. Huỳnh K. 15€. Nguyễn Hòa 15€. Hứa Thuận Hưng 20€. Hồ Vĩnh Giang 20€. Nguyễn Thị Nam Dương 20€. Nguyễn Thị Ngọc Anh 20€. Túy Hương Phạm Đăng 25,56€. Nguyễn Thủy Hồng 30€. Trần Mạnh Thăng 50€. Hồ Thị Nguyệt 10€. Hoàng Thị Giồng 20€. Phan Đình Du 50€. Trương Chánh 15,34€. Nguyễn Hoàng Tùng 20€. Văn Hiếu Nguyễn Thị Bích Hợp 5€. Nguyễn Tấn Tài 5€. Đặng Ngân Hà 20€. Nguyễn Ngọc Đường 5,11€. Lê Thị Kim Thủy 10€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 10€. Nguyễn Văn Chin 10,23€. Lê Huệ 15€. Nguyễn Đức Quốc Thọ 15€. Nguyễn Bích Lan 20€. Thái Kim Sơn 40€. Hoàng Thị Tân 40€. Nguyễn Thị Nhung 5€. Phan Thị Lan 7€. Young Thị Thanh 10€. Ngô Thị Thăng 10,23€. Lang oder Kien Ly 15€. Lê Thị Ngọc Hân 15€. Trần Văn Lục & Nguyễn Thị Tư 15,34€. Quách-Lê Thị Kim Thu 25€. Thái Quang Minh 100€. Nguyễn Thị Anh 10€. Trần Bạch Hùng 5,11€. Ngọc Hà Nguyễn Xuân Mai 5,11€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 6€. Nguyễn Văn Phương 10,23€. Phạm Thị Mai & Minh Trương 20€. Manuela Horn 10€. Liễu Thái Hòa 10,23€. Võ Văn Hùng 10,23€. Thái Văn Anh 20€. Phạm Thị Dương 25,56€. Nguyễn Thanh Ty 25,56€. Võ Thị Mỹ 5€. Trần Thị Thu Thủy 5,11€. Đỗ Ngọc Oanh 6€. Vương Khắc Vũ 10€. Nguyễn Thị Ngọc Linh 10€. Hứa Thiện Cao 10€. Tôn Thủy 20€. Đỗ Thái Bằng 30€. Wiriya Trần 20€. Hồng Nghiệp Phan Quỳnh Trâm 5€. Diệu Khai, Diệu Ngọc, Quảng Tâm 50€. Trần Tân Tiếng 10,23€. Hugo Cardenas 16€. Vũ Quang Tú 25€. Trịnh Trương Minh Hà 20,45€. Nguyễn Thị Thu 10,23€. Nguyễn Thị Ngọc Thảo 15€. Trần Thanh Pháp 20€. Trương Ngọc Liên 50€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 5€. Michael Le 5€. Nguyễn Thị Thu Hương 5€. Cao Minh Miên 5,11€. Võ Thị My 10,23€. Nguyễn Thị Diệu Hạnh 15€.

* Định kỳ tháng 12/2015: Phan Ngọc Đức 5€. Phùng Văn Thanh 5€. Erren Patrick 5€. Đặng Tú Bình 5€. Trần Văn Dân 5,11€. Lâm Thị San 5,11€. Đặng Quốc Minh 5,11€. Nguyễn Thị Kim Lê 10€. Nguyễn Thị Bích Lan 10€. Hà Ngọc Kim 10€. Nguyễn Quốc Định 10,23€. Nguyễn Danh Thăng 10,23€. Nguyễn Hòa 15€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 20€. Hồ Thị Thu Hà 20€. Lê Minh Sang 20€. Phạm Công Hoàng 25,56€. Nguyễn Thanh Phương 30€. Chöling 300€. Đỗ Văn Hoan 2€. Trần Thị Kim Lê 5€. Văn Phụng 10€. Nguyễn Thị Liên Hương 10€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 10€. Nguyễn Thị Hồng Quyên 10€. Ưông Minh Trung 10€. Nguyễn Thị Thu 10€. Trần Lăng Hía 10€. Phan Tiến Dũng 10€. Lê Văn Đức 10€. Nguyễn Thị Tường Nhân 10,23€. Lê Chin & Thị Tâm 10,23€. Đinh Đức Vũ 15€. Đồng Thanh & Đồng Nhà 15€. Huỳnh K. 15€. Nguyễn Thị Ngọc Anh 20€. Nguyễn Thị Nam Dương 20€. Hứa Thuận Hưng 20€. Hồ Vĩnh Giang 20€. Phạm Đăng Túy Hương 25,56€. Nguyễn Thủy Hồng 30€. Trần Mạnh Thăng 50€. Hồ Thị Nguyệt 15€. Hồ Thị Nguyệt 10€. Hoàng Thị Giồng 20€. Phan Đình Du 50€. Trương Chánh 15,34€. Nguyễn Phan Hoàng Tùng 20€. Văn Hiếu Nguyễn Thị Bích Hợp 5€. Nguyễn Tấn Tài 5€. Đặng Ngân Hà 20€. Nguyễn Ngọc Đường 5,11€. Lê Thị Kim Thủy 10€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 10€. Nguyễn Văn Chin 10,23€. Lê Huệ 15€. Thái Kim Sơn 40€. Hoàng Thị Tân 40€. Nguyễn Thị Nhung 5€. Young Thị Thanh 10€. Ngô Thị Thăng 10,23€. Lang oder Kien Ly 15€. Nguyễn Đức Quốc Thọ 15€. Lê Thị Ngọc Hân 15€. Nguyễn Văn Lục 15,34€. Nguyễn Bích Lan 20€. Quách Lê Thị Kim Thu 25€. Phan Thị Lan 7€. Nguyễn Thị Anh 10€. Lê Minh Sang 20€. Trần Bạch Hùng 5,11€. Ngọc Hà Nguyễn Xuân Mai 5,11€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 6€. Nguyễn Văn Phương 10,23€. Phạm Thị Mai & Minh Trương 20€. Hue Wollenberg 10€. Manuela Horn 10€. Liễu Thái Hòa 10,23€. Võ Văn Hùng 10,23€. Thái Văn Anh 20€. Nguyễn Thanh Ty 25,56€. Võ Thị Mỹ 5€. Trần Thị Thu Thủy 5,11€. Đỗ Ngọc Oanh 6€. Hứa Thiện Cao 10€. Nguyễn Thị Ngọc Linh 10€. Vương Khắc Vũ 10€. Tôn Thủy 20€. Đỗ Thái Bằng 30€. Wiriya Trần 20€. Hồng Nghiệp Phan Quỳnh Trâm 5€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 50€. Trần Tân Tiếng 10,23€. Hugo Cardenas 16€. Vũ Quang Tú 25€. Michael Le 5€. Nguyễn Thị Thu 10,23€. Nguyễn Thị Ngọc Thảo 15€. Trịnh-Trương Minh Hà 20,45€. Trương Ngọc Liên 50€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 5€. Nguyễn Thị Thu Hương 5€. Cao Minh Miên 5,11€. Võ Thị My 10,23€. Nguyễn Thị Diệu Hạnh 15€. Trần Thanh Pháp 20€. Hue Wollenberg 10€.

* Cứu trợ người tỵ nạn: Ngô Quang Diễm Phi 100€. Lý Hồng Thủy 30€. Linh Đa Reitter (Ludwigshafen) 10€.

TU VIỆN VIÊN ĐỨC

• **TAM BẢO** : Tâm Huệ Nguyễn Thị Duyên (Belgique) 20€. Thiện Liên & Thiện Anh (Bad Kreuznach) 50€.

Khi chuyển tịnh tài cúng Chùa, xin quý vị vui lòng ghi vào nơi (Verwendungszweck = mục đích cho việc gì) để văn phòng dễ làm việc. Quý vị ở xa ngoài nước Đức cũng có thể gửi tiền mặt hoặc Check trong thư, có thể gửi thường hoặc bảo đảm về chùa. Xin thành thật cảm ơn quý vị.

Tất cả mọi sự Cúng Dường định kỳ hoặc những lễ lạc khác cho Chùa, quý vị đều có thể lấy Giấy Khai Thuế lại (bằng tiếng Đức) để cuối năm quý vị có thể khai khấu trừ thuế với Chính Phủ. Quý vị nào cần, xin liên lạc về Chùa qua **Email: buero@viengiac.de** bằng thư hoặc bằng điện thoại, cho đến cuối tháng 4 mỗi năm; chúng tôi sẽ gửi giấy đến quý vị.

Quý vị chuyển tịnh tài về Chùa, xin chuyển vào Konto như sau:

1. Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche e.V
BIC: DEUTDEDBHAN
IBAN: DE22 2507 0024 0870 1633 00
Deutsche Bank Hannover – Germany

(Xin lưu ý! Xin quý vị vui lòng chỉ ghi chữ "**Congregation d. Ver.**" và không nên ghi chùa Viên Giác hoặc Pagode Vien Giac. Vì máy điện toán của

Ngân hàng không tìm được. Do đó số tiền sẽ bị trả lại. Xin quý vị lưu ý cho).

(Ngân hàng báo mỗi ngày)

2. Pagode Vien Giac
BIC: DEUTDEDBHAN
IBAN: DE75 2507 0024 0870 3449 00
Deutsche Bank Hannover
(Ngân hàng báo mỗi tháng)

Ngoài ra Tu Viện Viên Đức ở Ravensburg có số Konto như sau:

3. Kloster Vien Duc
BIC: SOLADES1RVB
IBAN: DE53 6505 0110 0111 3020 68
Kreissparkasse Ravensburg

Ngôi Chùa thành tựu và phát triển được hay không là nhờ vào sự hỗ trợ từ vật lực cũng như tinh thần của quý Đạo Hữu và Phật Tử xa gần. Vì thế chúng tôi xin kêu gọi quý vị hoan hỷ đóng góp phần mình vào việc chung trên để ước nguyện của chúng ta thành tựu viên mãn.

Nam Mô Công Đức Lâm Bồ Tát Ma Ha Tát

Ngày..... tháng ..... năm 2016

Phiếu ủng hộ báo Viên Giác

Số hiệu độc giả (SH) .....

Họ và tên : .....

Địa chỉ : .....

Tel./ Email : .....

Số tiền : .....

Giấy chứng nhận khai thuế : Có Không

Độc giả mới Độc giả cũ

Nếu thay đổi địa chỉ nhận báo, xin ghi rõ địa chỉ cũ dưới đây :

.....
 .....
 .....

C.V.B.D. *

BIC: DEUTDEDBHAN

IBAN: DE22 2507 0024 0870 1633 00

Deutsche Bank Hannover

(Mỗi ngày ngân hàng báo một lần)

* (Congr. d. Ver. Vietn. Buddh. Kirche e.V)

VIÊN GIÁC

TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO
VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỶ NẠN
TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnam-
Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland

CHỦ TRƯỞNG (HERAUSGEBER)

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e. V.
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover - Deutschland

SÁNG LẬP CHỦ NHIỆM

Hòa Thượng Thích Như Điển

CHỦ BÚT

Phù Vân Nguyễn Hòa

QUẢN LÝ TỌA SOAN

Thị Tâm Ngô Văn Phát

BAN BIÊN TẬP & CỘNG SỰ VIÊN

HT.Thích Như Điển - Trần Đan Hà - Quỳnh Hoa - Từ Hùng
Trần Phong Lưu - Phan Ngọc - Hồng Nhiên - Thiện Căn
Phạm Hồng Sáu - Thị Tâm - Phù Vân - Trương Ngọc Thanh
- Lê Ngọc Châu - Quảng Trực Trần Việt Dung. Nguyễn Đạo.

Tùy Anh (Đức) - Hoang Phong (Pháp) - Người Giám Biên
(Đức) - Đông Phương Mai Lý Cang (Pháp) - Trần Thị Hương
Cau (Đức) - Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) - Vi Vi Võ Hùng
Kiệt (Mỹ) - Tuệ Nga (Hoa Kỳ) - Phan Hưng Nhơn (Đức) - Sư
Huỳnh Hà Đâu Đồng (Đức) - Lương Nguyên Hiền (Đức) -
Nguyễn Hạnh HTD (Đức) - Hoa Lan (Đức) - TS. Lâm Như
Tạng (Úc) - Nguyễn Thùy (Pháp) - Trần Thế Thi (Đức) -
Nguyễn Quý Đại (Đức) - Huỳnh Ngọc Nga (Ý) - Thị Thi
Hồng Ngọc (Đức) - Cư sĩ Liễu Pháp (Hoa Kỳ) - Dr. Tôn Thất
Hứa, DVM. Nguyễn Thượng Chánh (Canada), Dr. Thái Công
Tụng (Canada).

KỸ THUẬT AN LOÁT (Layout)

Trung Tâm VHXHPGVNTN tại CHLB Đức

CỘNG SỰ CỘNG TÁC CỦA (Mitwirkung von)

Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức
Vereinigung der Buddhistische-Vietnamflüchtlinge i. d. BRD

TỌA SOAN

Trung Tâm VHXHPGVNTN tại CHLB Đức
Vietnamesisch-Buddhistisches Sozio-Kulturzentrum i. d. BRD
c/o Chùa Viên Giác

Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover
Tel. 0511 - 87 96 30 . Fax : 0511 - 87 90 963

Homepage: <http://www.viengiac.de>

E-mail : info@viengiac.de

E-mail : baoviengiac@viengiac.de

E-mail : vongatuong@yahoo.de

VIEN GIAC erscheint 6 mal jährlich

- Viên Giác phát hành mỗi 2 tháng vào những tháng chẵn. Nhằm mục đích phục vụ lợi ích cộng đồng người Việt tỵ nạn tại Đức Quốc trên mọi mặt.
- Viên Giác bảo tồn và phát huy truyền thống Văn Hóa Phật Giáo và Dân Tộc Việt bên cạnh những sinh hoạt Tôn Giáo, Xã Hội hoàn toàn không có tính cách thương mại, tuy nhiên mọi ủng hộ qua hình thức cúng dường. Viên Giác xin chân thành cảm tạ.
- Ủng hộ hiện kim cho Viên Giác. Quý vị sẽ nhận được biên nhận theo sự yêu cầu để làm đơn xin quân bình thuế lương bổng hoặc lợi tức hằng năm.
- Những tư tưởng của tác giả được đăng và trích đăng trên báo Viên Giác không nhất thiết là lập trường của tờ báo và Ban Biên Tập. Tác giả chịu hoàn toàn trách nhiệm về nội dung bài viết của mình.

**Mọi sự ủng hộ tịnh tài xin
gửi qua trương mục:**

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e.V.
Bic : DEUTEDBHAN
IBAN : DE22 2507 0024 0870 1633 00
Deutsche Bank Hannover

Mục Lục

Trang

- Thư Tòa Soạn 1

• Tôn Giáo

- Chánh Niệm (Sati) (Liễu Pháp chuyển ngữ) 3
- THƠ ĐƯỜNG (HT. Thích Như Điển dịch) 5
- 24 giờ thiền định cho địa cầu (Hoang Phong chuyển ngữ) 6
- Đọc tác phẩm mới của Thiền Sư Nhất Hạnh (HT. Thích Như Điển) 9
- Thần lực câu niệm Phật (Chân Nguyên) 12

• Chủ Đề - Văn Học Nghệ Thuật

- Khỉ vẫn hoàn cốt Khỉ (Nguyễn Đạo) 14
- Mùa Xuân nói chuyện Khỉ (Nguyễn Quý Đại) 18
- Loài linh trường (Trần Phong Lưu) 23
- Biến đổi khí hậu và con người (Dr. Thái Công Tụng) 27
- Ngày Tết với Mẹ (Thơ: Bích Xuân Paris) 30
- Xuân Thăng Long (Kịch Thơ: Trần Thế Thi) 31
- Chuyện tình Tết Mậu Thân (Trần Thị Nhật Hưng) 36
- Xuân muộn (Thơ: Ngọc Bút) 39
- Mùa Xuân trong khói súng (Nguyễn Sĩ Long) 40
- Phái đoàn PGVNTN... cứu trợ Nepal (HT. Thích Thông Hải) 42
- Thương nhớ anh Dương Kiên (Minh Thao) 46
- Thao thức đêm Xuân 48
- Chung cùng mẫu số (Huỳnh Ngọc Nga) 49
- Vẫn Xuân sang (Thơ: thylanthao) 55
- Nguyễn ước cuối (Đỗ Trường) 56
- Cựu Thủ Tướng CHLBD Helmut Schmidt ... (Lương Nguyễn) 61
- Câu chuyện ma có thật của TT. Ronald Reagan (Joan Gage) 63
- Những người Thánh chiến làm thế giới run sợ (Phan Ngọc) 66

• Câu chuyện Y Học:

- COPD – Bệnh nghẽn hẹp phế quản mãn tính (Dr. Trương Ngọc Thanh và DS. Trương Thị Mỹ Hà) 70

• Giới thiệu Kinh Sách mới xuất bản: (Phù Vân)

72

• Tin Phật Sự (Phù Vân phụ trách)

73

• Tin Sinh Hoạt Cộng Đồng (Đại Nguyên phụ trách)

76

• Tin Nước Đức (Lê Ngọc Châu phụ trách)

80

• Tin Việt Nam (Quảng Trực phụ trách)

84

• Tin Thế Giới (Quảng Trực phụ trách)

88

• Phân ưu - Cáo phó - Cảm tạ - Thông báo – Tìm bạn

(Xem trang: 17, 22, 45, 60, 71, 79, 92)

• Hộp Thư Viên Giác - Phương Danh Cúng Dường 93

Hình Bìa: Xuân Thịnh Vượng của Họa sĩ ViVi ở Hoa Kỳ

• **Cáo lỗi:** Vì số trang báo có giới hạn nên các bài của quý văn thi hữu gửi đến và mục phương danh cúng dường không thể đăng hết trong kỳ này được. Chúng tôi sẽ lần lượt tiếp tục đăng trong các kỳ báo tới. Xin thành thật cáo lỗi cùng quý vị.

• **Báo Viên Giác**